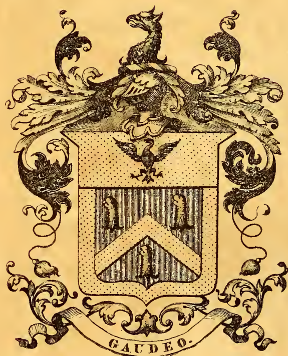

N. T. en langue Eskimaux.

THE

GOSPELS

ACCORDING TO

St. MATTHEW, St. MARK, St. LUKE,

AND

St. JOHN,

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE

OF

THE ESQUIMAUX INDIANS,

ON THE COAST OF

LABRADOR;

BY THE

MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM; or, UNITED BRETHREN.

RESIDING

AT NAIN, OKKAK, AND HOPEDALE.

PRINTED

For the use of the Mission,

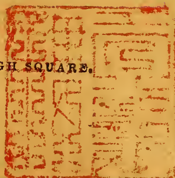
BY

The British and Foreign Bible Society.

London:

PRINTED BY W. M'DOWALL, PEMBERTON ROW, GOUGH SQUARE.

1813.

MATTHÆUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Kristusib Sivorlingit.

Aglait Jesusib Kristusib sivorlingınnik, tamna Davidib erngninga, tamna Abrahab erngninga.

2. Abrahab erngneriva Isaak. Isaab erngneriva Jako. Jakob erngneriva Juda kattangutingillo.

3. Judab erngneriva Farez, Zaralo Tamaremit. Farezib erngneriva Hezero. Hezerub erngneriva Ramme.

4. Ramib erngneriva Aminada. Aminadab erngneriva Nahase. Nahasub erngneriva Salmo.

5. Salmub erngneriva Boase Rahabemit.

Boasib erngneriva Obede, Rudemit. Obedib erngneriva Jesse.

6. Jessib erngneriva Attañek Davide. Attanniub Davidib erngneriva Salomo, Uriab nulliarilauktanginit.

7. Salomub erngneriva Roboa. Roboab erngneriva Abia. Abiab erngneriva Assa.

8. Assab erngneriva Josapha. Josaphab erngneriva Jora. Jorab erngneriva Osia.

9. Osiab erngneriva Jota. Jotab erngneriva Achase. Achasib erngneriva Ezechia.

10. Ezechiab erngneriva Manasse. Manassib erngneriva Amone. Amonib erngneriva Josia.

11. Josiab erngneriva Jechonia, kattangutingillo, taipsomane Babilonemut aulaurutsautillutik.

12. Babilonemit utteramik kingorngagut, Jechoniab erngneriva Sealtiel. Sealtielib erngneriva Zorobabel.

13. Zorobabelib erngneriva Abiude. Abiudib erngneriva Eliachi. Eliachib erngneriva Assor.

14. Assorib erngneriva Zadok. Zadob erngneriva Achi. Achib erngneriva Eliud.

15. Eliub erngneriva Eliasere. Eliaserib

erngneriva Matha. Mathab erngneriva Jako.

16. Jakob erngneriva Josefe, Mariab uiksanga. Tapsoma Mariab erngneriva Jesuse Kristusemik attelik.

17. Erngnerẽt tamaita Abrahamit Davidomut tikkidlugit arkangemit sittamarput. Davidemillo Babilonemut aularutsautinatik. Erngnerẽt arkangemit sittimarivut. Babilonemit utteramik Kristusemut, erngnerẽt arkangemit sittamarivut.

18. Kristuse erngniangolermet imaipok. Arngna Maria, Josefemut angersimalerame, sulle kattitinagik: Mallungnarsivok, Singailerdlune Añernermut ojunginermut.

19. Josefe uiksanga idluartogame, kangusuktitsomangila (Iñungnut) okarane issumalerpok kam̃agijungnẽrlugo.

20. Taimagle issumalermet, Ahak, Nalekam Engelinget sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: Josefe, Davidim Erngninga! sivõranæk, Maria nulliekset illingnut pilugo; singainga Anernermit ajunginermit pingmet.

21. Erngnermik erngniomãrpok, tamna Jesusemik atseraromavet, iñutitañe piulijomãrmagit ajorningiñit.

22. Tamedsa tamat taimailerpok, Nalekam okausingit nellautaijokut nellautsekovlugit, imak okartok:

23. Ahak! uigasuk singaijomărpok, erngnermik erngniomărlune, Imanuelemik atseraromărpæt, attinget tukkinga imaipok Gudim illagivătigut.

24. Josefe siñingminit tuppakame, taimailivok, Nalekam Engelinget okautimaga, nullieksane aivlugo;

25. Aktungilale, erngniliaminik erngnerkărtinago; atserarlugolo piva Jesusemik.

KAPITELEMIK II.

Angutit illissimajut Kristuse tuksiarvigivæt.

Jesuse erngniangõngmet Bethleheme Judæametome, Herodese attañiotillugo, ahak, illisimajut unanget (nellojut nuñanginit) Jerusalemut pivut, okarlutik.

2. Erngniăngokamertok Judikut attanningit naneka? Uvlorianga uñane tækkogaptigo tuksiarvigisartorpavut.

3. Attangub Herodesib tamaña tussaramiuk, koaksarpok, Jerusalemiullo illunatik;

4. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut iñungnetut tamaita kattikoleramigit; kiglissiniarpeit Kristusim innulerviksanganik.

5. Ipkoa okautivæt: Bethleheme Judæametome. Taimak aglaksimangmet nellautaijunut.

6. Igvit Bethleheme Judæab nuñangane, mingnerungilatit assieñit iglugasengnit Judæametuñit; illingnit piomãrmet Nalegak, iñutitamnut Israelib kinguvãnginut attañiokovlugo.

7. Illissimajut Herodesim ingmikut kaikoveit angegutsivlune: apperiniarlugit uvloritsamik kanga tækkotitomik.

8. Bethlehemut aikoveit okarlune: Aileritse nutarãrsuk apperkotigejartorlugo neñigupsiuk okautigissinga uvangatauk tuksiarvigijartoromagivara.

9. Attañek tussaramitsuk, aularput. Ahak, uvloriak uñane tækkojattik sivorlerivæt, nutarãrsum iñinget kollãnut pigame nokarpok.

10. Uvloriak tækkolermigamitsuk kuviasuvaksoadlarput.

11. Iglomut itterlutik, nutarãrsuglo arngnãlo Maria naipipakit: pãmangavlutik nutarãrsuk tuksiarvigivæt: iklervittiglo mattueramikit, pillipæt kẽnaujeksamik aupaluktamik, tippegiksaumiglo.

12. Siñektomagamik Gudim okaumagit Herodesemut utterkonagit, apkotemik assiagut nuñamingnut angerarput.

13. Aularmetta, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: makkitit, nutararsuglo arngnãlo pikik, nunnamullo Egiptenmut kemalerit, tavanelaulutit uvamnut okautsaulerkãrtinæk, nutarãrsuk Herodesib tokkuniaromangmago.

14. Makkipok tagva, nutarãrsuglo arngnãlo unuame ingminut pivæk, nuñamut Egiptenmut kemãvok.

15. Tavanelerlune Herodese tokkotseariv-lugo. Nalekam okausingit nellautsekovlugit, nellautaijokut imak okartok: Erngnera kaikolauktara Egiptenmit.

16. Herodese kausimalerame illissimajunnut tappagijaugame, kanningajadlalerpok,

nutarãrsuit tamaita Bethlehemetut erkanetullo okkiuggit marrungnik nukkaklillo tokkotsartokoveit, illissimajut kiglissitsialauramigit sivorngagut (innulervianik.)

17. Nellautaijub Jeremiasim okausingit nellautsimalerput, imak okartok:

18. Kakkenne nippersoak tussartaujok, ogguadlarnerlo, keavaksoadlarnerlo, kaggudlarnerlo; Rahelib kittorngañe keagiveit, mañigortitaujomañanello nungutaungmetta.

19. Herodese tokkungmet, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo nuñame Egiptenme,

20. Okarlune: makkitit, nutarãrsuglo arngnãlo illingnut pikik, Israelib nunnanganut uttilerit; tokkungmetta nutarãrsungmik tokkotsijomalauktut.

21. Makkipok tagva nutarãrsuglo arngnãlo neksardlugik, Israelib nuñanganut pivlune.

22. Tussaumagamiugle, Archilause attanniolertok Judæame, angume Herodeseolauktum attañioninga kingormgutileramiuk, taikungapinek sivõralerpok. Siñektomatillugo Gudib perkungmago, Galilæam erkãnut aularpok.

23. Iglugasengnut Nazaretemik attelingnut pivlune, tamaña nuñagilerpa. Nellautaijut okausingit nellautsekovlugit, imak okartut: Nazaremiomik attekaromãrpok.

KAPITELEMIK III.

Johannesib Babtiterijub ajokertuininganik.

Taipsomane Johannese Babtiterijok ajokertuijartortok iñukangitome Judæame.

2. Okarlune: kakkialeritse, (issumataritse) Killaub nalegauninga palligutingmet.

3. Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga, okarame: Ajokertuijub nippinga iñukangitome, Nalekam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

4. Johañese añoralik nergsutsub kamelib merkunginik, tapsekalarmelo amivinermik, piglertaujartullo igupsajartullo orksungit nerkigiveit.

5. Jerusalemiut añivigivæt, Judæamiullo, Jordanim erkanetut illunatik:

6. Babtitaujomavlutik tapsomunga Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

7. Farisæerillo Saduzæerillo uñuktut babtisivinganut tikkimatsuk tækkogamigit, okautiveit: Kuglugiãngojartose illipse! kia kemakovãse ningautsimit piomãrtomit?

8. Atle kiglilingmik sãgiarluse, ablapsamik issumakaritse.

9. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse ujarkeñit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

10. Ullimaut napartub mimernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok, kippijauniartok ikkomamut egilugo.

11. Uvanga imermut Babtipapse nutãmik issumakarkovluse; kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma ittigagutinginnik tigumiarnæk; tapsoma Babtitsomãrpãse Añernermut ajunginermut ikkomamullo.

12. Tapsoma poagit tigumiarpa, kematullivingme nettinga sañeromãrpa, kakojeksariktullo kematullivingminut kattitsomãrpeit;

piungitulle õtsomãrpeit ikkomamut kamitsuitomut.

13. Taipsomane Jesuse Gallilæamit Jordanemut Johañesemut pivok, Babtitaujomavlune tapsomunga.

14. Johañesible iñerterpa, okarlune: Babtitaujariakaralloarpunga illingnut, igville tikkiparma.

15. Jesusible kiova, okautivlugo: Maña taimailerlanga; idluarnernik tamainik namaksijuksauvoguk. Perkova tava.

16. Jesuse Babtitaugame, tuavidlune timuarpok, ahak, killak kollãne angmalerpok. Gudim Añerninga Johannesib tækkova tingmiatut taubetut, akkartok, (Jesusib) kãnganut pivok.

17. Ahak, nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Tagva Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib nerringininganik, õktorluktauninganiglo.

Jesuse Annernerum aitipa iñukangitomut, õktortaukovlugo Satanasemut.

2. Uvlunik marrungnik ungniakattartut nerringiname, kalerpok kingorngagut.

3. Oktortub Satanasib tikkipa, okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, ujarket ukkoa okautikit kakkojarorlerkovlugit.

4. Kioya okarlune: Aglait imaiput: kakkojatuinak iñum iñotigingila; Gudible okausingit tamaita kañinganit annijut (innotigiveit.)

5. Satanasim aularutiva iglugaseksoarnut ivsornaituñut, ãtilalo kattimaviub nuvugusinganut.

6. Okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, akkarit, aglaksimangmet: pivlutit Engeline perkojomãrpeit, erkisimiartaukovlutit upputilutillo, ittikkettit apõrkonnagit ujarkeñut.

7. Jesusim okautiva: Taimaktauk aglaksimagivok: Gude Naleket õktorniarnago.

8. Ama Satanasim aitipa kakkaksoarmut kingiktorsoarmut, Sillarsum attannioningit tamaita ãnanauningillo tapsomunga keṁergojautipeit.

9. Okautivlugo: makkoa tamaita illingnut tuñijomavakka, pãmangavigijomagumga tuksiarvigilunga.

10. Jesusib tava okautiva: Satanase uvamnit aularit, aglaksimangmet: Gude Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniarpet.

11. Satanasib tava keṁekpa; ahak, Engelit tikkipæt kivgartorlugo.

12. Johañese pititaujok (parngnanẽrsimavingmut) Jesusib tussaramiuk, Galilæamut pivok.

13. Iglugaseksuit Nazaretemik attiggit kemmekpeit, Kapernaumut iṁarbiub siñanetomut pivok, Zabuloniblo Ñaftaliblo erkængne, tagvanelerdlune.

14. Taimak pivlugo nellautaijum Jesaiasim okausingit nellausimavut, imak okartok:

15. Zabuloniblo Naftaliblo nunagik, iṁarbingmut sãngmijuk, Jordanim akkiane, Galilæablo nellojulik.

16. Iñuit tãrmiut, kaumajorsoak tækkovæt, tokkublo tachãnetunnut kaumajok nuisimavok.

17. Taimanget Jesuse ajokertuilerlune (okautsiñik tussarnertuñik) imak okarlune: kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) Killaub nalegauninga kaglilerpok.

18. Jesuse Galilæam iñarbinget sinane pissukame, angutik nukkarēk tækkovak, Simon, Petrusemik attibsalik, nukkangalo Andrease; nullutsettik kivitipakit iñanut mingeriarniarteogamik.

19. Tapkungnunga okarpok: malliktinga, ñungnik aulasariartitsongovaptik.

20. Tuavilutik nullutsettik kemekpeit malliglugolo.

21. Tagvanget sivorliolerame, assiæk nukkarēk tækkogivæk, Jakobuse, Zebedæusim erngninga, nukkãlo Johañese, atãtatik illagællugo, umiakotometut, nullutsettik killaijardlugit; kaikogivak.

22. Tuavilutik umiakotok atãtatiglo kemmekpakit malliglugolo.

23. Jesusib Galilæab nuñanga tamãt aulava, illiñiarvinginelo ajokertorlugit, Nalegau-

nermiglo okautsinnik tussarnertuñik okautilerpeit, sunatuinarnik kañimasiggit iñungnetut innulilugit.

24. Tussaumavættauk Siriamiut illunatik. Ajulertullo suñatuinarnik ãniagit, Satanaseggillo, illissimailingajullo, tumaujullo tapsomunga ãtipeit, tamaita iñuliveit.

24. Iñugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit, iglugaseksuiñillo tellimaujortunit, Jerusalemillo, Judæamillo, Jordanim akkianillo.

KAPITELEMIK V.

Pilloridlartunnik.

Innugiartorsuit tækkogamigit, kakkamut majorarpok, ingilerame illiñiartingita tikkipæt.

2. Okalerlune imak ajokertorpeit:

3. Pilloridlarput aglujut añernerme; Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

4. Pilloridlarput kiksartut: mannigortaujomãrmetta.

5. Pilloridlarput keñuētut: Nuña pigileramitsuk.

6. Pilloridlarput kāktut iñeruktullo Gudim idluarijanganut: Illummertaujomārmetta.

7. Pilloridlarput nāpkiniktut: nāpkigijaujomārmetta.

8. Pilloridlarput ivsornaituñik omættiggit: Gude tækkojomāramitsuk.

9. Pilloridlarput ullapirsaijut: Gudib kittorngangiñik taijaujomārmetta.

10. Pilloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pigællugo: Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

11. Pilloridlarpose iñuit suadlarppasse uvanga pivlunga unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerluvigikpasse, sæglulutik.

12. Alliatitse, mañigoritsele, akkiksasse angidlaromārmet killangme. Taimaktauk nellautaijut sivorlisse unangmigiveit.

13. Nuñab tarriogivāse. Tarriok pitsartujokarērpet, sumut ama pitsartutitauneijarpa? Attoreksaujungnērpok, egiteksauvlune iñugnut tullereksauvok.

14. Sillarsoarmiut kaumanerivāse. Iglu-

gaseit kakkab kãnganetut tækkuksausuertuksaungilet.

15. Nennergoak ikkinginivæt, kattaujarn attãnut illivlugo, nenneroarvingmulle pivok, Iglometut tamaita kaumartipeit tagva.

16. Taimaktauk nennergoasse kaumarille iñungnut, ajungitulliarnipsingnik tækkokovlugit Atãtasse killangmetok nakorekovlugo.

17. Pejaijartorasugingilapsinga perkojennik, nellautaijullonẽt aglanginik. Pejartungillakka, namaksilugit piñiarpakka.

18. Ahamerik okautivapse: Killaglo nuñalo nungukãrtiñagik, perkojet aglangit mingnek, tittãrsuglonẽt nunguniængilak, tamakkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

19. Maña perkojet ukkoa illanganik mingnermik nalengitok, iñuit taimak ajokertorlugit, tamna mingnermik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane. Nalektorle taimaglo ajokertuijok, tamna angijomik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane.

20. Okautivapsele: Idluarnerungikupse aglangnik illissimajuñit Farisæeriñillo, Killaub nalegauninganut piñiatsengilase.

21. Tussalauktose sivorlise okautsaung-

metta: Iñuarniarnæk; iñuartorle erkartorvingmut pijeksauvok.

22. Uvangale okautivapse: Kattangumi-nut ningartok, erkartorvingmut pijeksauvok; kattanguminulle 'Racha (unăluk) okartok, kaggimiovingmut pijeksauvok; sillaitomigle okartok, egiteksauvok korkomut ikkomalingmut.

23. Tamaña pivlugo tunergotit illijomagungne altaremut, tagvanelo erkaiguit, kattanguvit passivatit;

24. Tuñergotit altab sănganekălarle, kattangutillo saimarsarijartorlugo; tuñergotit tava tunijartorlugo piuk.

25. Illingnut akkerartortok saimaniaruk, aiparilutit sulle apkome; akkerartortingnut uñertojaukoñæk kiglissiñiartomut, kiglissinniartublo pitiniaratit kivgaminut, tapsoma parngnanĕrsimavingmut egilutit.

26. Ahammerik okautivagit. Tagvanget añititauniængilatit, kĕnaujet naggatiksanget akkillerkărtiñagit.

27. Tussalauktose sivorlisse okautsaungmetta: Arnarniarnæk anguniarnæglonĕt.

28. Uvangale okautivapse: Arnamik tæk-

konãrtub arngnarniaromavlugo, tapsoma arngnarniarẽriva omamine.

29. Tallerpiub ĩsivit asserorniarpattit, peruk egilugolo, ajunginersauvok illingnut, timivit illanga asserorpet, timit tamat perkonnago ãniatitsivingmut.

30. Tallerpilonẽt aggakpit asserorniarpattit, nakkarkit egilugillo. Ajunginersauvok illingnut avativit illanget asserorpet, timit tamat perkoñago ãniatitsivingmut.

31. Taimaktauk okarsimagivok: Nulliaminik avitsijub, tuñinajarpa aglangnik avitsitiminik.

32. Uvangale okautivapse: Nulliaminik avitsijub, (anguniartokangipet) nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

33. Ama tussarmijose, sivorlisse okautsaungmetta: Angãlungniarnek, Gudemulle angãleruvit malligeksarivettit okausitit.

34. Uvangale okautivapse: Angãlungniatsengilase, (Gudim ãttinga taivlugo) killangmiglonet, Gudim iksivautaringmago;

35. Nuñamiglonet ittigangita ikovragingmatsuk; Jerusalemiglonẽt, Attañersum iglugaseksoaringmagit.

26. Niakorniktauk angālungniarnæk, nujak attauserlonēt kakkorsinginangne kernersinginangnelonēt.

37. Okausisse imailarlit ahaila ahaila, aukak, aukak: Tappiket idluitomit pivut.

38. Tussalauktose okausekartomik: īse īsemik, kigut kigumik (akkiksakalarpok).

39. Uvangale okautivapse, idluitulliarvigikpasse akkivigiñiarasigik; ullutsekut tallerpikut erksārtauguvit, igloatauk manilermigiuk.

40. Añorarniglo aksārtauguvit, ulliksuittauk pigiliuk.

41. Meilemik attautsemik aipaujomaguvit marrungnik aipariuk.

42. Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; allarniarnagolo attartoromajok illingnit.

43. Tussalauktose okausekartomik: Iñukattit nægligiuk, omigijit omigiuk.

44. Uvangale okautivapse: omigijisse nægligissigik; illipsingnut okausiluktut saimartissigik; Illipsingnik omisuktut ajungivigiñiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmijisselo tuksiarutissigik.

45. Kittorngarilerkovluse Atătapse killangmetub. Tapsoma sekkeñine nuekova ajortuñullo ajungituñullo, sillalukojigivok idluartuñullo idluangituñullo.

46. Illipsingnik nægliktut kisseta nægligigupsigik, kanoĕtomik akkiksakaromărkise tagga? Zoelnerillo taimailiunginivet?

47. Kattangutisse kisseta illæñărnerigupsigik, sumik pijarialingmik pivise? Zoelnerillo taimailiunginivet?

48. Tamaña pivlugo namaksileritse, sorlo Atătasse killangmetok namatsainarpok.

KAPITELEMIK VI.

Tunnijehsennik tuksiarnermiglo.

Ipaksiniarsigik tuñijeksasse, tuñiniarasigik innungnut nakorijaujomalluse; taimaipet akkiksakangilase Atătapsingnit killangmetomit.

2. Taimak pivlugo tuñijiguvit tuñijekseñik, nipsautsiarkoñæk sivunerne takkorniortotut

illiniarvingne iglullo akorngane, nakorijaujomavlutik iñungnut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

3. Tuñijekseñik tuñijiguvit, saumit aggaktit nellolaulit tallerpit aggakpit tuñergutãnik.

4. Tuñijeksettit sagvartaukoñagit, Atatavit sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.

5. Tuksiarlutit tækkormortutun ĭniarnæk, taipkoa nængerlutik tuksiarlutiglo pivut illiñiarvingnelo, iglullo sãngine, tautugaujomavlutik iñungnut. Ahamerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

6. Igville tuksiaromaguvit iñiksarnut itterina, upkuangalo parngnanẽrlugo, Atãtet sagvangitome tuksiarvigiuk: Atãtavillo sagvangitomik tautuktum, akkilleromãrpãtit sagvartome.

7. Tuksiarupse okausisse amisuliniarasigik nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik amisunik.

8. Tamanna pivlugo taipotitunæk-itukſaungilase: Atãtapse attoriakartasse kausimava tuksiarvigekãrtinago.

9. Taimak pivlugo imak tuksiaritse: Atãtavut killangme! akkit nakorijaule,

10. Nalegaunĭt kaigiarle, perkojettit malliktaulit nuñame sorlo killangme;

11. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

12. Ajornivut issumagijungnẽrkit, sorló uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnẽrpavut;

13. Oktorlungnartomut pitinata; piulittigulle ajortuñit. Nalegaunek, pitsartunerlo, ãnanaunerlo, pigigangne issokangitomut. Amen!

14. Innuit tam̃arninginit issumagijungnẽrupsigik, Atãtapsetauk killangmetum issumagijungnẽromãrpãse tam̃arnipsingnit.

15. Iñuille tamarninginit issumagijungnẽrniængikupsigik, Atatepsetauk issumagijungnẽrniænginivãse tam̃arnipsingnit.

16. Neringitaraigupse añuniarase tækkormortotut, kẽnatik tautorlertipeit nerringitarangamik, iñungnut tautugaukovlutik. Akam̃erik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

17. Nerringitaralguit, niakut mingoaruk ermiklutillo.

18. Nerringinernik tækkoterkonnæk innungnut, Atãtangnulle sagvangitometomut; Atãtaville sagvangitomik tautuktub, akkilleromarpãtit sagvartome.

19. Perkutiñik pikuminartunik kattersijuksaungilase nuñame, kaurulillo marngertornerublo asseroreksangiñik, tigliktullo piomajeksangiñik tigliklugit.

2ë. Perkutinigle pikuminartuñik kattersoiniaritse killangme, kaurulillonet marngertornerublonẽt asserojuigeksanginik, tigligajuktullo piomasoreksangiñik, tiglingneræt ajulerlugit.

21. Perkutisse neijormattigik omættipse.

22. Ise timib kaumarninga-ĭpok. Isit idluarune, timit illunane kaumaromãrpok.

23. Isit nellangaikune, timit illunane tãromarpok. Kaumajorle illungñetok tãksikpet, tãksoak ingminik kañok angitigiva?

24. Angajokængnut marrungnut kivgartortokarniængilak, aipa omigilãrpalonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipa ungagilãrpa, aipanga nachogilugo. Gudelo nunnab pingillo ãttautsekut kivgartorlugit sapperpose.

25. Tamaña pivlugo okautivapse: Iñosisse

pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonẽt im̃iksapsingnilonẽt; timipselonẽt añoraksanginik. Iñosisse ajungineron̄gilet nerkikseñit? Timisselo ajungineron̄gilet añoratseñit?

26. Tingmitset killaub attanetut nautsertorissigik. Karngãtitsingilet, perorsejeksennik kattersinatiglo kem̃atullivingmut; Atãtapselo killangmetub nerritipeit. Taipkonanget ajungineron̄gilase?

27. Kina illasse ingminik tapperungnarka tallitut attautsetut takkitigijomik, taimak siarklerutigigalloarpa?

28. Sogle añoratset siarklerotigivissigik? Paunaujaujartut, nuñab merkungit kañok perortut tækkunarsigik, señangilet, peraingilellonẽt.

29. Okautivapsele: Salomolonẽt piñarnadlartok añorariksimangitok taipkoa illangettitut.

30. Iviksuket nuñametut, uvlome perortut, kaukpelle kieksaumut egiteksaujut, Gudib taimak piñernartinamigit: añorartitsomanginersarivasse? Okpernekitose tagva!

31. Taimak pivlugo issumanerlugaselo

imak okarase: Sumik nerrijomãrkita? Sumiglo im̃eromãrpita? Sumiglonẽt añoraksakaromãrkita?

32. Makkoa tamaita nellojut piñasuarpeit; Atãtapsele killangmetub kausimavãse, taimaitomik ajorsartose.

33. Gudib nalegauninga idluarningalo pinniarkãrsigik, tava tunnitsiviajomãrpose tamakkoninga tamainik.

34. Taimaimet kauksak issumaginasiuk, kauksak piksaminik piñialermet. Namakpok uvlut illunatik ingmikut pinniarviojarangeta koksesungnartomik.

KAPITELEMIK VII.

Kristusib ajokertuivlune okalaninga sorẽrpa.

Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk.

2. Kanoẽtomik passiklerpose, taimak passijaujomãrposetauk; õktutipsingnut õktorviojomãrivose.

3. Kattanguvit ĭsinget sarmiktavininga sŏg tækkoviuk, auvek ĭsingnetok mallugingilet?

4. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga sarmiktaverngit isingnit pĕromavara? Ahak, auvek ĭsingnepok.

5. Takkormortotit, auvek ĭsingnit pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktavininga pĕrasuarlugo piuk.

6. Ivsornaitok tuñiniarasiuk kingminut, sappangasselo eginasigik kuingĕngiñut, ittigangiñut tullerartaukoñagit, sabvigiluselo alliktoromavluse.

7. Tuksiaritse, tuñijaujomărpose, keñilauritse, neñilijomărpose tagva; aviloritse, upkuerutsaujomărpose tagva.

8. Tuksiartok, pilărpok keñertorlo, nennisilarpok, avilortorlo upkuĕrutsaulărpok.

9. Innub kia illapse, erngninget tuksiarvigippago kakkojamik, ujarkamik tuñitsiviginiarpauk?

10. Aulasagamiglonĕt tuksiarvigippago, kuglugiangojartomik tuñitsiviginiarpauk?

11. Illipse, ajoralloartose, kittorngasse tu-

nitsivigigapsigik tunnergutiñik ajungitunik; anginersamigle Atãtapse killangmetub tuksiarvigijiñe tuñitsiviginiarpeit ajungitunik?

12. Taimaimet, innuit kanoẽtomik pinniarkogupsigik illipsingnut taimaktauk pigissigik; tamedsa perkojet nullautaijullo aglangit.

13. Ittervikitokut itteritse: Ittervik nerotõngmet, apkosinerlo sillingmet ãniatitsivingmut sãngmijok, uñuktorsuit tamana attorpæt.

14. Ittervigle nerokipok, apkosinerlo amipok, innogumut sãngmijok, ikkitullo nagvarivæt.

15. Kamatitse nellautainarluktuñik, taipkoa sauket añinginik añorakardlutik tikkipãse, illumikulle kẽsuktorsõvut sorlo amerkut.

16. Sullininginit illitarinajarpasse. Paunget Dornenit pẽjarajarpattigik, Feigillonnet Distelinit kattersorajarpattigik?

17. Taimaktauk napartogiktut illunatik Paungakarput ajungituñik: Napartorle ajortok paungakarpok ajortuñik.

11. Napartok ajungitok ajortuñik paung-

akarviojungnængerpok, napartorlo ajortok panngakarviojungnænginivok ajungituñik.

19. Napartok tamaita ajortuñik paungakartut, kibloromãrpeit ikkomamullo egilugit.

20. Tamaña pivlugo sullijanginit illitarinajarpasse.

21. Illunatik itterniængilet killaub nalegauninganut uvamnut okartut, Nalegak, Nalegak; Atãtamale killangmetub perkojanginik nallektut kissimik.

22. Uvloksame nelliutsomãrtome unnuktut imak okautijomãrpãnga: Nalegak, Nalegak, atterne nellautsitikseñik okalaungitogut? Añernekulluit atternut añitilaungilavut? Unnuktuñiglo tattaminiarnartullingitogut atternut?

23. Tava akkijomarpakka: Sulle illitaringitsainarpapse, tamapse kemeksinga ajortulliartose.

24. Tamaña pivlugo okautsimnik makkoringa tussartok, malliktorlo, adsigektipara angumik sillatojomik igluliortomik, tapsoma tungavilerpa kairtomut.

25. Sillaluksoalermet, kussermello, año-

rersuillo akkunadlarlutik, akkingmidlarmago, iglo orrungilak, kairtomut tungalerame.

26. Makkoningale okautsimnik tussartub, mallingitublo, adsigiva angut sillaitok, iglulliortok siorkeñut.

27. Sillaluksoalermet, kussermello, añorersuillo akkunadlaramik akkingmidlarmago, iglo orrovok, serkorpalludlarlune.

28. Okausillo tamakkoa Jesusib nãgamigit, innuit ajokertuiningit tattamminiariveit.

29. Kimnadlartomik okarmet, aglangnik illissimajotun ajokertuingimet.

KAPITELEMIK VIII.

Kristusib tattamminiarnartulliangĩnik.

Kakkamit attersarmet, iñugiartorsuit mallikpæt.

2. Ahak, angut kallaktok aggerpok, tuk-

siarvigiva okarlune: Nalegak piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

3. Jesusible aggañe issaktipeit aktorlãlo okarlune: Piomavunga, kallagungnẽrit. Tagvainak kallagungnẽrsrãpok.

4. Jesusib okautiva: Udsertolerit assingnut taimak okarniarnæk: ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergatiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnẽravit nellojungnerkovlugit.

5. Jesuse Kapernaumut aingmet, Sorsuktukset kappitangeta tikkipa, tapsoma tuksiarpa.

6. Okarlune: Nalegak, kivgara iglumne nellavok, kuglualãjovaksogame ãnilekteradlartok.

7: Jesusib okautiva: Innulijartoromavara.

8. Sorsuktukset kappitanget kiovlune, okarpok: Nalegak nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut; okarille okautsemut attautsemut kivgara piungnailãrpok.

9. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivgakalarmalo sorsuktukseñik, illangenut okaruma: Ailerit, aigivok; ama illangenut:

Kait, kaigivok: kivgamnullo: Señalauruk una, señava tagva.

10. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattaimniariva; malliktiñe okautiveit: Ahamerik okaupapse, taimak angitigijomik okpernermik nagvalaungitunga Israelittinne.

11. Okautivapsele: Unnugiartorsuit unanget pãngello kaijomãrput, Abrahalo Isaglo Jakolo iksivakattigẽleromãrpeit killaub nalegauningane.

12. Nalegauniuble kittorngangit ajektaujomãrput tãrtorsoarmut, keavaksoarlutiglo agleruladlaromãrput.

10. Sorsuktukset kappitanget Jesusib okautiva: Ailerit, okperijarnik pilarpok. Kivganga nellunaikutãne taipsomane piungnẽrpok.

14. Petrusib iglunganut Jesuse pivok: Nulliangẽt arngnã nellajok kañimanartomut kannimavlune tækkova.

15. Aggangittigut tignva, kañimanartub keñengmago, makkipok kivgartorvigællugit.

16. Uñulermet uñuktut satanasiggit pi-

tipeit tapsomunga, añernekulluit okausẽnarnut añitipeit, suñatuinarniglo kañimassiggit piungnẽrtipeit.

17. Nellautaijub Jesaiasim okausingit nellautsilerput, imak okartok: Sangẽnivut ingminut pitidlugo, kanimalungnivullo nangmarpeit.

18. Jesusim iñugaseksuit illumajiñe tækkogamigit, imam akkianut ikkãrkojivok.

19. Aglangnik illissimajub tikkipa okautivlugo: Ajokertuijok, mallijomavagit aiviksarnut tamainut.

20. Jesusible okautiva: Terriañitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Iñuble erngninga iñangaviksakangilarlonẽt.

21. Assiet illiñiartime illangeta okautiva: Nalegak, aikãrlaulanga atãtaga illuverlugo.

22. Jesusible kiova: mallinga, tokkungajut tokkungatittik illuveriartorlittigik.

23. Umiakotomut ikkivok, illiñiartingillo mallikpæt.

24. Ullajujarsoarlo imarbingme, maggillo umiakotok itibsuavlugo pivæt, Jesusele sinniktok.

25. Illinniartingita tikkipæt, tuppardlugo okautivæt: Nalegak piulittigut, umiolerapta.

26. Okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg nangiarkise? Makkipok, añorelo iñarbiglo iñerterpæk; añorekarungnẽrpok tava ikkoblialilarmelo.

27. Iñuille tattaminiarput, okarlutik: Kina una angut, iñertermagik añoriblo immarbiublo nalekpæk.

28. Iñarbium akkianut, Gergesenerit erkanut pivok. Satanasenik pitalak nellaupak, illuvernit añijuk: Erksinartorsõmeñik, apkut tamaña attordlugo sappernartok.

29. Ahak, nipliadlarlutik okarpuk: Sunniarpaptigit Jesuse, Gudib Erngninga? nelliutekãrtinago kappiaisuktitsartorpittiguk?

30. Kañingitangiñe kiungẽngigaseksuinĭtut nerrijut.

31. Añernekulluit tuksiarvigivæt, okarlutik: Añititsomaguptigut, kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullarkottigut.

32. Okarpŏk tava: Aularitse. Añigamik kuingẽngigaseksoarnut pullavut. Ahak, kuingẽngigaseksuit illunatik ingminik ejukadlarput imãnut, ippivlutik imãne.

33. (Kuingẽngiñik) mianersijut kem̃avut, iglugaseksoarnut aivlutik, tamaña okautigijartorpæt, kañorlo satanaselæk illijuk.

34. Ahak, iglugaseksoarmiut illunatik añivigivæt, Jesuse tikkilugo. Tautukamitsuk tuksiarvigivæt, erkamingnit aularkovlugo.

KAPITELEMIK IX.

Apostele Matthæus anerimaningañik.

Umiakotomut ikkivok, ama uttimut ikãrdlune, iglugaseksoarminut pivlune.

2. Ahak, tapsomunga ãtsivut tumaksajomik, aumitiñe nellajomik. Okperusingit Jesusib kausimagamigit tumaksajok okautiva: Erngnera mañigolermit ajornitit issumagijaujungnẽrput.

3. Aglangnigle illissimajut illangit illumikut imak okarput: una akkerartorpok Gudemut.

4. Jesusim issumangit kausimagamigit,

okarpok: Sõgle omættipsingne issumalukise?

5. Sumik okariak ajornænginerova: Ajornitit issumagijaujungnẽrput; imaglonẽt: makkitit, arvertarlutillo?

6. Nellojungnẽrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoẽrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok: Makkitit aumititit pikit angerarlutillo.

7. Makkilune tava, iglominut angerarpok.

8. Iñuit tamaña tækkogamitsuk, tattaminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, iñuit taimaitunnik pitsartudlartuñik tuñilaungmagit.

9. Tamaña kemekkamiuk, iñuk tækkova tuñiorkaivingme iksivajok, Matthæusemik attelik, mallinga okautileramiuk. Nikkovilune mallikpa.

10. Iglome nerrimavingme iksivatillugo: Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut tikkipæt Jesuselo illiñiartingillo ikterkattigivlugit nerrimavingmut.

11. Farisæerille tækkogamitsuk, illiñiartingit okautiveit: Sõg ajokertortipse Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigivagit?

12. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Atsuilit iñulijikariakangilet, kannimajut kissimik.

13. Tamattomale tukkinga illiñiarijartorsiuk: Napkiginek kuviagivara, tuñergutille idluarinagit. Idluartut kaikojartulaungilakka, ablapsamik issumakarkovlugit ajorniggille kisseta.

14. Johañesib illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõguvagullo Farisæerillo nerringipakkita uñuktunik, illiñiartittille agleratik nerriniarket?

15. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut kiksartuksauvet, uiksak neijortigingmatsuk? Nelliutsomărporle uiksamik aksartaularput, tagva agleromărput nerrinniaratiglo.

16. Añoratokak illarniængilæt nutămik illaksamik; nutăb allingmago nutaungitok. alliktornerlo pivalliarpok.

17. Weinelo nutăk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutăb alliktoromangmagit imerkautit nutaungitut, Weinelo kovituinaromărpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutămik imerkautiñut

nutãnut im̃ertutijeksauvok tamarmik tava asserojuikattigẽkpuk.

18. Taimak okautingmagit, angajokangita illanget, Jesusim ittiganginñut pamangajartorpok okarlune: Nalegak, pañiga maña tokkovok; aggangnulle aktorijartoruk, iñuniarpok tava.

19. Jesuse nikkogivok, malliklugolo, illiñiartine illagivlugit.

20. Arngnarlo okkiut arkangemit aggartut aunãtsainartok, añoranget siñãgut aktorijartorpa tuñuanit.

21. Illumigut okarame: Añorangalonẽt aktorupko, piungnailarpunga.

22. Jasusible keviarlune tækkova, okarlune: Pañiga kuviaisugit, okpernivit piungnertipãtit. Arngnak taimna tagvainak piungnẽrpok.

23. Jesuse angajokam iglunganut itterame, nipsartut iñuillo aulajaludlartut tækkogamigit,

24. Okautiveit: Aularitse, niviarsiak uña tokkungilak, siñituinarporle. Ĩjoridlarpæt.

25. Iñuille añisimangmetta: Itterlune ag

gangittigut tiguva; niviarsiak tava makkipok.

26. Tamaña tussaumajaulertok nuñanit taipsomane tamaine.

27. Tamaña Jesusib keñengmago, tautungituk mallikpæk, nippekortovlutik okartuk: Igvit Davidim Erngninga nãpkigittiguk.

28. Iglomut ittermet, tautungituk tikkipæk. Jesusible okautivak: okperivikko imaitunik piñiaraptik? Kiovæk: Ahaila, Nalegak.

29. Ĩsikikut aktorpak okautivlugik. Okperaptik taimaileritik.

30. Tautulerpuk tagva. Jesusib unipkarkongilak tamattominga okarlune: mianeritik, tamaña iñungnut kausijaukoñago.

31. Tapkoale uñipkarijartorpuk nuñenut taipsomane tamaiñut.

32. Tapkoa añimenik, ahak, iñuk Satanaselik okarungnængitok tapsomunga ãtipæt.

33. Añernek idluitok añititaungmet, okarungnængitok okalerpok. Innuille tattami-

nialerput okarlutik: Taimaitomik tækkung-
itsainarpogut Israelitiñe.

34. Farisæerille okarput: Añernerit idlui-
tut añitipeit, taipkoa attañingeta pitsartuning-
anut.

35. Jesuse arvertarpok iglugaseksoarne
niuvervingnelo illunaitigut, ajokertuivlune
illiñiarvingiñe, okautsillo tussarnertut nale-
gaunermik okautigivlugit, iñungnelo atsuí-
liolungitut kannimajullo suñatuinait iñuliveit.

36. Iñugaseksuit tækkogamigit nāpkigiveit;
perlermetta siamadlarlutiglo, sorlo sauket
mianerijikangitut.

37. Illiñiartiñe okautiveit: Kattersivik
angijovok senajukselle ikkidlarput.

38. Tamaña pivlugo kattersivium angajo-
kanga tuksiarvigissiuk senajuksennik tillik-
lerkovlugo kattersivingminut.

KAPITELEMIK X.

Apostelit tillijaulerput tattamminiarnartulliartorkovlugit.

Illinniartiñe arkangemit aggartut kaikoveit, añernernut makkojungnartuñut pitsartojomik tuñitsivigiveit añitekovlugit, ãniajullo tamaita kañimajullo tamaita iñulidlarkovlugit.

2. Arkangemit aggartut Apostelit attingit tamedsa: Simon, Petrusemik taijak, nukkãlo Andrease; Jakobuselo, Zebedeusim erngninga, nukkãlo Johañese;

3. Fillipuselo, Bartolomeuselo; Tomaselo, Matthæuselo, Zoelneriojok; Jakobuselo, Alfeusim erngninga, Lebbeus, Tadeusemik atibsalik,

4. Simonelo kanamiok, Judaselo Ischariote (Jesusib) pititigijomãrtanga.

5. Tapkoa arkangemit aggartut, Jesusib tilliveit, innertilaitalo okautiveit: Nellojut

apkosiningiñut ainiarase, Samarittillo igluga-
seksoanginut itterniarase.

6. Aititsele saukenut tam̃arsimajunnut Is-
raelim iglunganit pijuñut.

7. Ajokertuijartorluse, imak okaritse: Kil-
laub nalegauninga kañipok.

8. Kanimajut iñulidlarsigik, kalladlartut
kallagungnẽrtissigik, tokkojullo omartissigik,
añernerillo idluitut añitissigik. Akkillernago
pigapsiuk, akkillernagolo tuñissiuk.

9. Kẽnaujeñik kakkortaniglonẽt, aupaluk-
teniglonet kañujeñiglonẽt tapserusiarasse;

10. Takkoarvekaraselo ingerartilluse, an-
oratsængnik marrungnik attorniarasetauk,
ittigagusiaraselo, ajaupiaraselo: Señajok ner-
kiksaminik piariakarmet.

11. Iglugaseksoarnut iglugasengnullonẽt
itterupse; kiglissiniaritse tagvane ittervigija-
riakartomik, taipsomanetsainaritse aulakã-
rase.

12. Iglomut itterupse, iglub tamattoma
iñungit sallutikissigik.

13. Tamattoma iglub iñungit pillorikpetta,
ullapirsautisse taipkonunga piomãrpok. Pil-

loringipetta, ullapirsautipse uttervigiomãr-
pãse.

14. Illangita illellioromangippasse, okau-
sisselo tussaromangippagit: Añititse tag-
vanget iglomit iglugaseksoarnillonẽt, ittik-
kapse señerkarningit señẽjarsigik.

15. Ahamerik, okautivapse: Sodomiblo
Gomorablo nuñagik pidlartaunikinersaujo-
mãrpuk erkartuvium uvluksangane, igluga-
seksoarnit ukkonanget.

16. Ahak, sauketut tillivapse amerkut ak-
korngañut; tamaña pivlugo sillatutsiaritse
kuglugiangojartuttitut; añerpanarkititsele
taubitut (akkigiojartuttut).

17. Iñungnigle illimasuleritse, Kiglis-
siniarvingmingnut taipkoa ãtitsomãngmasse,
ipperartordluselo illiñiarvingmingne.

18. Attañernullo Attañersoarnullo ãtitso-
mãrpãse pivlunga: Taipkoa, nellojullo nello-
jungnẽrotiksangmut.

19. Ãtippaselle sivoraniarase, kañoẽtomik
sumiglonẽt okausiksakarapse; tavanetuale-
rupse tuñitsiviojomãrpose kigosiksapsing-
nik.

20. Illipsingnik okangitose, Atãtapsele añerninget okartipãse.

21. Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomãrpa, erngninelo angutæt, angajokattiglo kittorngangita illaratsautilarpeit tokkokovlugillo.

22. Illunatik õmigijomãrpãse, attera pivlugo. Sokkosijuitorle naggatiksamut pilloriktitaujomãrpok.

23. Iglugaseksoarne tagvane kappiaisuktippasse, assieñut kemãtitse. Ahamerik, okautivapse: Israellittit iglugaseksoangit ingerajarẽrvigingilasse, Iñum Erngninga tikkekãrtinago.

24. Illiñiartok illiñiartitsijiminit ajunginerungilak, kivgarlonẽt nalekaminit anginerunginivok.

25. Illiñiartok illiñiartitsijimitun-ĭkune, kivgarlo nalekamitun-ĭkune, namaksivok. Iglum angajokanga Beelzebumik taigamitsuk; iglomiokattingillo taimaktainajarpeit.

26. Tamaña pivlugo erksiginiarasigik. Sagvangitut illunatik sakkertitaujomãrput, angigutsutillo illunatik nellunatsengilet.

27. Taktome uvamnit tussartasse, okauti-

gissigik kaumajome: Ĩsipjutaujut tussartasse okautigissigik iglut kangiñe.

28. Erksiginiarassigik, timinik tokkotsijut, tarngninigle tokkotsinek ajormetta. Anginersamigle taimna erksigissiuk, timiniglo tarngniniglo asserortitsinek sappingitok ãnianartovingme.

29. Kutsertæk marruk kẽnaujarãrsungmik attautsemik akkekarpangilæk? Ukkoa illangellõnet nuñamut kattangniængilak Atãtapse perkungippago.

30 Nutsesse illunatik kittitaumavut.

31. Tamaña pivlugo erksiniarase: Kutsertavaksoarnit ajunginerõgapse.

32. Tamaña pivlugo uvamnik okausilik iñungnut, okautigijomavara Atãtamnut killangmetomut.

33. Uvamnigle missiutilik iñungnut, missiutigijomãrparatauk Atãtamnut killangmetomut.

34. Ullapirsaijartorasugingilapsinga nuñamut. Ullapirsaijartungitunga saviksoarmigle pititsivlunga.

35. Tikkinama, erngnek illumiotidlugo angutãnut, paniglo arngnãnut, okkoarlo sakkianut.

36. Iñub omigijingit iglomiokattingita.

37. Anguminik arngnãminiglonẽt uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik. Ernerminiglo pañiminiglo uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik.

38. Señingajuksaminik (kappiaisutiksaminiglonẽt) nangmagomangitok, uvamniglo malligomangitok, illakarniængilak uvamnik.

39. Iñoserminik ivlertsijub, taipsoma assiujijomãrpa, iñoserminik assiujijub uvanga pivlunga, nachvaromãrpa.

40. Illipsingnik illelliortub, illelliorivãnga, uvamnigle illelliortub, tilliklertok uvamnik illelliorivа.

41. Nellautaijomik illeliortok, nellautaijotut akkiksakalãrpok. Idluartomiglo illelliortok, idluartongmet, idluartotut akkisakalãrpok.

42. Ukkoarãrsuit illanganik imertitsijok erngusiarsum imanganik niglinartomik, illiñiartigigapko: Ahamerik, okautivapse, akkẽngartauniængilak.

KAPITELEMIK XI.

Johanesib illiniartingit tillijauvut Kristusemut.

Okautsiñe perkojene (tamakkoa) Jesusib năgamigit illiniartiminut arkangemit aggartuñut: tagvanget aulalerpok, ajokertuivlunelo okausijartorpok iglugaseksoangiñut.

2. Kristusib piñiarninginik Johañese tussarame parngnanĕrsimavingme, illiñiartingne marruk tillivak,

3. Imak apperijaukovlugo: Tikkitsomărnialaukpit assigivătillonĕt neriugijapta?

4. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo;

5. Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo piungnĕrput tussilartullo tussalerput, tokkungajut omarput, aglujullo okautsauvut okautsiñik tussarnertuñik.

6. Pilloridlarporlo sinaungalungitok u-vamnik.

7. Uttermeñik, Jesuse okalerpok iñungnut Johañesemik: Iñukangitomut suna tækko-jartorpissiuk? Iviksoak añorib aulatanga su-natuinarnut?

8. Sunalonĕt añivluse tækkojartorpissiuk? Iñuk añorariktok? Ahak, añorariktut, attan-nersuit iglungiñe itsongovut.

9. Suñalonĕt añivluse tækkojartorpissiuk? Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tæk-kojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijo-mit angnerojok.

10. Taimnaujok, aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apko-tikset sivunerne akiksorkovlugo.

11. Ahamerik, okautivapse: Arngneñit erngniangojokangilak, Johañesemit Babtite-rijomit anginerõjomik; mingnerle Gudib nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

12. Johañesib Babtiterijub uvlungita king-orngagut, sulle tagvunga, killaub nalegau-ninga nujariakadlarpok, tapsomingalo piñi-artut amuniarivæt.

13. Perkojet nellautaijullo illunatik nellautsilaukput Johañesemut tikkidlugo.

14. Tamañalo okperijomagupsiuk, tagva Eliase tikkituksak.

15. Tussajungnik siutelik tussarle.

16. Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut,

17. Okarlutik: Nipsausiarvigilauktape, okigẽserômangitosele; kiksarnartomiglo okautilauralloarpapse, keajomañaselo.

18. Johañese tikkitok, nerrinanelo imingimet anernekullukartok okarput.

19. Iñum Erngninga tamaungartok, nerrilarmelo imilarmelo, okarput: Iñuk una nerrẽnartorsoak, Weinemiglo imẽnartorsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illænarijanget. Gudible illissimajusia idluartitaujomărpok kittorngaminut.

20. Iglugaseksuit iñungit suadlalerpeit, tattaminiarnartulliviginersarilauktañe, ajorungnængimettalo.

21. Kappianamek Korazina! Kappianamek Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo imai-

tut tattam̃iniarnartut pikpetta, sorlo illipsingne pijut; kakkialernermut põksatuinarnik añorakamerungnẽrajalauktut arsameniarlutik.

22. Okaupapsele: Tiruselo Sidonelo pidlartaunikinersaujomãrput illipsingnit, erkartorvium uvluksangane.

23. Igvillo Kapernaume, kangattarsimajotit killak tikkillugo, ittinersoarmut kanunga ajektortaujomãrpotit. Sodomeme taimak angitigijut tattam̃iniarnartut pilaukpetta, sorlo illingnut pijut; sulle tamedsa uvlome asserortautailinajalaukput.

24. Okaupapsele: Sodomik nuñanga pidlartaunikinersaujomãrpok illingnit, erkartorvium uvluksangane.

25. Taipsomane Jesuse imak okalerpok: Atãtak, killaublo nuñablo nalegangæk, nakorivagit, illissimajuñut sillatojuñullo tamaña angigutsutigigangne, nuttakketitun-ĭtuñut nellojungnẽrtijutigigangne.

26. Aham̃erik, Atãtak, taimak sãngne idluakolerangne.

27. Tamaita Atãtab tuñilaukpeit uvamnut. Erngnermiglo illitarsijokangilak, Atãtab kis-

sime, Atãtamiglo illitarsijokanginivok, Erngnerub kissime, Erngnerublo nellojungnẽrtitsomajangita illitarivæt.

28. Kaititse uvamnut tamapse, ajulertose kappiaisuktullo, mañigortitsomavapse.

29. Nangmautara illipsingnut pigissiuk, illinniarvigilusingalo; kenuẽnama omættimnetauk piujoringinama; merngoẽrserviksamik neñissijomãrpose tarngnipsingnut.

30. Nangmautara idluarmet, nangmagaralo okkipok.

KAPITELEMIK XII.

Patsitiksennik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit Sabbateme: Illiñiartingit kãleramik, singailingit nutsulerpeit, nerrivlugit.

2. Farisæerille tækkogamikit, okautivæt: Ahak, illiñiartitit Sabbateme pijeksaungitomik piñiarput.

3. Okautiveille: Attualaungilåse kañok Davide illiortok kålerame illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, nauk nerrilugit perkojaungilak, illakattingillonēt, ajokertuijut kissimik?

5. Perkojeñelonēt attualaungilasse, kañok ajokertuijut sabbategalloartome kattimavingme sabbate issumagingilæt, passidlartaunatiglo?

6. Okaupapsele, tamanepok kattimavingmit anginerõjok.

7. Tamañale kausimagupsiuk: Nãpkiginek kuviagivara, tuñergutille kuviaginagit; patsieksaungitut patsidlarajalaungilasse.

8. Iñum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

9. Tavanget pissulermigame, illiñiarvingmut itterpok.

10. Ahak, iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpit tokkungajut. Appersorpæt okarlutik: Sabbateõngmet iñuliklerniak idluarkå? Patsitiksarsiorlutik tapsomunga (taimak appersorpæt).

11. Okautiveille: Kia illapse saugatuamik

pigub, ittersamut kattekpet; sabbateme kagvertinasuængilauk?

12. Kañok angitigijomik iñuk ajunginersauva saukamit? Tamaña pivlugo ajungitulliariak sabbateme idluingilak.

13. Iñuk tamna okautiva: Aggaktit issaktikit. Issaktipeit tagva, aggangit ãkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

14. Farisæerille añivut, okarkattigēlerlutik kanoēlerlutik iñuaromagalloarpæt.

15. Jesusible kausimaleramigit, tamanna kemekpa. Iñugaseksuille mallingmatsuk, tamaita iñuliveit.

16. Iñerterpeille okautaujomañane iñungnut.

17. Nellautsimalerkovlugit, nellautaijub Jesaiasim okausingit, imak okalauktok:

18. Ahak, tagva kivgara, añerilauktara, nægligijaralo, tamna tarngnima kuviagijanga. Añernimnik illivigiomavara, nellojullo unipkausomãrpeit idluarnermik;

12. Aivajomañanelo kaggudlaromãngilak, nippingalo tussartauniængilak iglut akkorngane;

20. Iviksoak suvlulik naviksimajok serko-

miniængila, mañerlo aumalik kamitsomanginiva, idluarnek ajugakangitilerkărtinago;

21. Attingalo nellojut neriugiomărpæt.

22. Taipsomane Satanaselik tautungitok, okarnermiglo ajortok tapsomunga ătipæt: Piungnĕrtimago, tautungitok okarnermiglo ajorsartok okălalerlune tautulerpok.

23. Iñuit illunatik tattaminiarput okarlutik: Tamna Davidim Erngneringila?

24. Farisæerille tamaña tussaramitsuk, okarput: Añernekulluit añituinaralloarpeit Beelzebub añernekulluit attaningeta pitsartuninganut.

25. Issumangit Jesusib kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungine illunatik, ingmingnut illagĕgungnĕrtut, nunguniarput; Iglugaseillo, iglullonĕt illunatik ingmingnut uivĕlerunik, sŏngojungnĕrput.

26. Satanasib Satanasipsăne añitikuniuk, ingmingnut akkerartorpok; kanorle attañioninga sŏngonajarka.

27. Uvangalo añernekulluit añitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse añernekulliut añitipătigik? Tamaña pivlugo taipkoa erkartortigijomărpăse.

28. Añernekulluit Gudim agganginut Añerninganullo añitikupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavãse.

29. Kañorlonẽt sangijorsub iglunganut (innuk) itterajarka, perkutingiñik aksardlugo: Sangijorsoak kellersorkãruniuk kissiane kingorngagut tava iglunget perkutitangit aksanigarillugit?

30. Uvamnik illakaromangitub akkerartorpãnga, kattersorkattigingitaralo siamartitsivok.

31. Tamana pivlugo okaupapse: Iñuit ajortulliarninginit tamainit mittautiksarninginnillo issumagijaujungnẽromãrput; Añernermulle mittautiksarninginit iñuit issumagijaujungnẽrniatsengilet.

32. Iñublo Erngninganik okarnerluktok, issumagijaujungnẽrniarpok: Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnerniængilak, tamattomane nuñamelonẽt, sillamelonẽt tikkituksame.

33. Napartok ajungitok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajungitunik: Napartorle ajortok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajortunik. Paungaminit napartok illitarijaulãrpok.

34. Illipse kuglugiãngojartut ivajangit, kannoilivluse ajungitunik okaromavise ajorapse? Omættib ullipkittarninganik kañek okajõngovok.

35. Iñub ajungitub añitipeit ajungitut omame pinganit ajungituñit: Iñuble ajortub añitipeit ajortut omame pinganit ajortuñit.

36. Okaupapsele, erkartuivium uvluksanga nelliutikpet, iñuit kiojuksaujomãrput okausitik piungitut tamaita pivlugit.

37. Okausivit idluartitsomãrivãtit, okausivittauk sutertitsomãrivãtit.

38. Aglangnik illissimajut Farisæerillo illangita kiovæt, okarlutik. Ajokertuijok, nellunaikutamik killangmit tækkojomadlarpogut illingnit.

39. Kioveille, okautivlugit: Ukkorãluit assiniartut nellunaikutaksamik tækkojomavut, assianigle nellunaikutamik tuñijauniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

40. Sorlo Jonase uvlut pingasut uñuello pingasut arverub nãnganetok; taimaktauk Iñum Erngninga uvlut pingasut uñuello pingasut nuñam illuanetsomãrpok.

41. Ninivemiut erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit sakkeromãrput, erkartorlugillo: Jonasim ajokertormagit, assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerojok.

42. Erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit Attaniub nullia ãnget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugillo: Nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamãnepok Salomonenut anginerojok.

43. Añernek idluitok iñungnit añijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoẽrserviksarsiorlune, nachvarnagolo.

44. Okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga. Tikkinamiuk, pẽjarsimajok sañersimajorlo piñarnarsimajok tikkipa.

45. Tava ailerpok, añernernik assiminik ingminit ajornerõjunik arvengemit aggartunik illagẽlerlune, itteramik tagvanẽtualerput; kingorngagut iñuk taimna ajulualertok sivorlermit. Taimaktauk ĩtsomãrivut makkoãkulluit kinguvãngukattigẽt.

46. Sulle taimak iñungnut okartillugo, arngnālo kattangutingitalo angutit sillatanetut, okautijomavlugo.

47. Illangeta okautiva: Ahak, anānavit kattangutivillo kānetut okautijomavātit.

48. Tamattomingale okautsine kiova: kiua anānaga? Kikkullo kattangutigivik?

49. Aggañe issaklugit illiñiartiminut, okarpok: Ahak tagva, anānga kattangutikkalo.

50. Atātama killangmetub perkojanganik malliktok: Nukkarivara, neijagivaralo anānagivaralo.

KAPITELEMIK XIII.

Karngātitsijomik, perorsēeksamiglo.

Uvlok taimna Jesuse iglomit añigame, imab kiglinganut ingitsartorpok.

2. Iñugaseksuittauk nellipsarmatsuk, umiakotomut ikkivok ingilarmelo: Iñugaseksuit illuñatik imab kiglinganetut.

3. Suñatuinarnik okautiveit adsigēnik, okarlune: Ahak, karngãtitsijok karngãtitsiairtorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo: Apkosinermut illangit kattekput; tingmitset pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkinerle nuingmet, kuñulersãrput: Amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: Okpille kakkilautiggit peroramik, tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut perorsēeksakalerput: Illangit 100nik, illangit 60nik, illangille 30nik.

9. Tussajungnik siutelik tussarle.

10. Illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõg adsigēktuñut okautilerpigit?

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitsiviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale tuñijaujokangilet tamattominga.

12. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok,

pekkaluarkovlugo: Pekkangitorle aksartau niarpok, pinganik.

13. Tamaña pivlugo adsigẽktuñut okautivakka. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutiñullo angmajuñut tussangimetta: Okausera tukkissingimatsuk.

14. Taipkonunga Jesaiasim okausingit nellautsimalerput, imaitut: Siutipsingnut tussaromãrpasse, tukkisinagolo; ĩsipsingnullo uitajuñut tækkojomãrpasse illitarinagolo.

15. Iñuit ukkoa omættingit mangaidlarput, tussarnerlulutiglo siutimingnut, sikkungerlutiglo: Tækkojomañatik ĩssimingnut, tussaratiglo siutimingnut, tukkissinagolo omamingnut, sãgiaratiglo, piulijaujomañatik uvamnut.

16. Pilloridlarpulle ĩsisse, tautuktut; siutisselo tussãjut.

17. Ahamerik, okaupapse: Nellautaijut idluartullo iñuit uñuktut tækkojasse tækkojomadlalaukpæt, tækkolaungnagolo; tussajasselo tussaromadlalaukpæt, tussalaungnagolo.

18. Maña adsigēktok tussarsiuk karngātitsijomik.

19. Nalegaunermik okautsinik tussartokarpet, tukkisinàgolo: Tava Satanasib okautsit pējarijartorpeit omættānut karngautigimajut; taimnauvok, apkoserngub señianut karngautigimajok.

20. Karngautigimajut kairtomut ivsorluktomut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, kuviaisungnermut tuavi piomadlariva.

21. Amākanginame illumine, nakkimarnivok; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonēt okausek pivlugo, sinaungasalerpok.

22. Okpinut kakkilautilingnut karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, agluitsomagamele nuñablo mattoma pinginik kajungerangame, okautsit ippitipeit (illumine) sullugaineērodlunelo.

23. Ivsoriktomulle karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, tukkekartilugillo, sullugainerkartilugillo: Illanget 100 nik, ama illanget 60 nik, amalo illanget 30 nik.

pivlugit. Asserortaĭjokaromārpok: kappianamegle iñuk taimna asserorterijok.

8. Aggakpille ittikkavillonēt asserorpattit, nakkarkit egilugillo: Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illakongōrlutillonēt iñogutemut itteruvit; marrungnit aggakarnermit, ikkomamut kamitsuitomut egitaunermit.

9. Ĭsivittauk asserorpattit, pēruk egilugolo: Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik īsekarlutit iñogutemut itteruvit, marrungnit īsekarnermit, ikkomamullo kamitsuitomut egitaunermit.

10. Ipaksileritse, makkoarārsuit illanget nachoginasiuk. Okaupapse: Engelingita killangmetut Atātama killangmiub kēnanga tækkunātsainarpæt.

11. Iñum Erngninget piulijartorpeit tamaita tamarsimajut.

12. Kañok issumavise? Iñuk ungniakattartunik tellimertorlutik saugakutekarune, tapkoalo illanget tamarpet: ungniakattartut sittamertorlutik arverterngemillo sittamartut kemmegajangileit kakkeñut, tamartok keñeriarajangila?

13. Neñiguniuk, ahamerik okautivapse, tamna kuviaisutigiluarpa, assingiñit ungnijakattartuñit sittamertorlutik arverterngemillo sittamartuñit, tamarsimangituñit.

14. Taimaktauk Atãtapse killangmiub tamarkonginiva ukkoarãrsuit illanget.

15. Kattanguvit idluivigiludlarpattit; kissivit nellipsaruk, iñerterlugolo kissipteolutik. Nalekunitit kattangutit ãkigẽrpok tava.

16. Tussangipattille, attautsemik marrungniglonẽt illakarlutit aingmigisse, okausisse okpernarkovlugit marrolutik pingasuluselonẽt okalerupse.

17. Tussangipasse, illagẽktuñut okarina: illagẽktulle nãlengippagit, nellojorællugo, Zoelnerijorællugolonẽt.

18. Ahamerik, okautivãpse: kellersotasse nuñame, kellersorsimajomãrputtauk killangme; kellerõdsartassele nuñame, kellerõdsaromãrputtauk killangme.

19. Ama okaupapse: marruk nuñame illagẽkunik, sumiglonẽt tuksiaromavlutik; piomajattik pilãrpæk Atãtamuit killangmetomit.

20. Marruk pingasullonẽt attimne kattimajarangetta, akkornganetsomavunga.

21. Petrusib apperijartorpa, okarlune: Nalegak, kattanguma idluivigiludlarppanga, idluiningit kapsiarterlunga issumagijungnẽreksarivakka? arvengemit aggartunik namaka?

22. Jesusible kiova: okautingilagit arvengemit aggartunik, kissiane (uñuktovaksoarnik) 490 nigle.

23. Tamaña pivlugo killaub nalegauninga attañertun-ïpok, taipsoma kivgane kiglissinialerpeit.

24. Kiglissinialermagit: illanget sakkerpok, akkiliksalik attañerminut 10,000 denik kẽnaujeñik.

25. Akkiksakangimet, attañinget tamna pissiniutaukova, nullianiglo kittorganginniglo, perkotinginiglo tamainik, akkillertaujomavlune.

26. Kivgab tapsoma pãmangavigivlugo, mañigoerkovlugo okautiva: Attañek, ningarinanga, tamaita akkilleromãrpakka illingnut.

27. Kivgak tamna attañinget nãpkigilerpa; aularkovlugo akkillerkojungnẽrpa akkiliksenik.

28. Kivgak tamna aularpok, añigame, kivgaukattime illanget naipipa, tamakisimajine kẽnaujenik ungnijakattartunik tellimertorlutik. Tiguva tagva, kimilugolo okautiva: akkiliksettit uvamnut akkilikit.

29. Kivgaukattinget pãmangavlune tuksiarvigiva okarlune: ningarinanga, tamaita akkilleromarpakka illingnut.

30. Aipale piomangilak: parngnanẽrsimavingmut ittertitsartorpa: akkilieksangit tamaita akkillerkärtinagit.

31. Kivgaukattingita tamaña tækkogamitsuk, kiksalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit attañermingnut.

32. Attañinget kaikova okautivlugo: Kivgakullovotit akkillieksettit uvamnut tamaita issumagijungnẽrpakka, tuksiarvigigamga:

33. Kivgaukattillo nãpkigijeksaringilet, sorlo nãpkigilaurapkit?

34. Attañinget kaningaumajarvigiva, ãnia-

titsijomut pitilugo; akkillieksangit tamaita akkillerkărtinagit.

35. Taimaktauk Atătama killangmiub piomarivăse: omættipsingne kattangutipse tammarningit issumagijungnĕrniængikupsigik.

KAPITELEMIK XIX.

Kañimajut Kristusib iñuliveit.

Okautsit ukkoa Jesusib năgamigit: Galilæamit aularpok, Judæab erkănut pivlune, Jordanim igloanut.

2. Iñugiartorsuit mallingniktut iñulidlarpeit tagvane.

3. Farisæerille tikkinamitsuk ŏktorniarlugo, apperivæt: Nulle angutib, piutsit nellĕt pivlugit, avilugo idluarka?

4. Kioveit, okautivlugit: okautsit attuarpangilasse? Inungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut attausek arngnarlo attausek;

5. Okarlune: Tamaña pivlugo angune arngnālo angutib kem̃egomārpæk, nulle ungagimava, taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk.

6. Tamaña pivlugo marrojungnērlutik, uvinigik attausiksauvuk. Gudib kattititæk iñub avititeksaringilak.

7. Okautivæt: Sōg Mosesib tuñijerkovātigut aglangnik avitsitiksenik, avikovlugo arngnak?

8. Kioveille: Mosesib iñertingilāse nulliasse avilugit, omættisse mangaidlarmetta; kiglinganit taimaingilak.

9. Okaupapsele: nulliaminik avitsijub (nulle angunialaungipet) assianiglo nullianiklune, nulliarēngnek asserorpa tapsoma. Avtamiglo nulliektub nulliarēngnek asseroriva.

10. Illiñiartingita okautivæt: Angut nulliamiñut imailikpet, nulliarēgiak idluangilak.

11. Okautiveille: Okausek tamaña iñuit illunatik tukkekartilungilæt taipkoale tuñitsiviojut kissimik tukkisivæt.

12. Aipaitokarpok illanginik, arngnamik

timinganit imailutik erngniãngõmajunik: Aipaitokarivok illanginik, iñungnut aipaitokojaujunik: Aipaitokarivok ama illanginik, pijarellutik aipaitsomajunik, killaub nalegauninga pivlugo. Tukkekartitsijub tukkekartiliuk una.

13. Taipsomane nutakket ãtipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugillo tuksiarutigilugit Gudemut, illiñiartingitale suadlalerpeit.

14. Jesuse okarpok: nutakket uvamnut pillit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Aggangminut pattiklugit tagvanget aularpok.

16. Ahak, iñub tikkilugo apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kanoẽtomik ajungitomik pinniartuksauvik, piomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

17. Kiovale: Sõg ajunginerarpinga assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak. Iñogumulle itteromaguit, perkojet mallingniakit.

18. Tapsoma appersorpa suna? Jesusible kiova: Iñuarniarnæk; arngnarniarnæk; tig-

lingniarnæk; kigliluktomik okautiginiarnago aipeit.

19. Atãtello anãnello nalekik; iñukattit illiktut nægligiuk.

20. Iñuosuktub kiova, okautivlugo: tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit: suna kissiet pingipigo.

21. Jesusible okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujunnullo pilliutigilugit; killangme perkutit siariksiniarpotit tagva mallingnialilãrlungalo.

22. Okausek tamana iñuosuktub tussaramiuk, kiksarlune kem̃ekpa: agluiname.

23. Illiñiartiñe Jesusib okautiveit: Aham̃erik okaupapse, agluitok Gudib nalegauninganut pilune sappernakasekpok.

24. Okaupapsetauk: Ajornæñginerõvok, (nergsutsoak) kamele, merkutim ĭssingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

25. Illiñiartingita tamaña tussaramitsuk, angijomik kakkilãrutigivæt, okarlutik: Kiname pilloridlarniarpa?

26. Jesusib tækkusarlugit okautiveit:

Iñungnut ajornarpok, Gudemulle tamaita, ajornængilet.

27. Petruse tava kiovlune, okautiva: Ahak, tamaita kem̃elaukpavut, mallilarpillo, sumik akkiksakalãrpita?

28. Jesusib kioveit: Aham̃erik, okaupapse, mañа mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta, Iñublo Erngninga iksivautarmine ãnanaunerme iksivalerpet, illipsetauk iksivajomãrpose iksivautañe arkangemit aggartuñe, erkartorlugillo piomãrpasse Israelib kinguvãngit, arkangemit aggartut illagẽt.

29. Iñum iglune kem̃ekuniuk, kattangutinnelonẽt angunelonẽt, arngnelonẽt, nullelonẽt, kittornganelonẽt, perorsẽvinelonẽt, attera pivlugo: ungnijakattartunik tellimertorlutik piomãrivok, iñogumiglo nungusuitomik piomãrpok.

30. Unuktulle sivorlẽt kingorliutsomãrput: kingorlẽllo sivorliutsemãrput.

KAPITELEMIK XX.

Weineliksame perorsẽviksiortunik.

Killaub nalegauninget adsigiva iglum iñua, uvlarortok señajuksarsiniarlune perorsẽvingminut weineliksamut.

2. Señajukselle kẽnaujamik attautsemik pilarmagit, uvlok nãvlugo señakovlugit, tilliveit perorsẽvingminut weineliksamut.

3. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet, annigame assingit tækkoveit niuvervingmetut sullieksakangitut,

4. Okautivlugit: illipsetauk aileritse weineliksamut perorsẽvingmut; namaktomik akkilleromavapse.

5. Aivut tava. Am̃a añigivok, uvlub nellunaikutanga arverngilermet arverngemillo tellimalermet, taimailiorivok,

6. Uñukasalermelle, uvlub nellunaikutanga arkangalermet am̃a añigivok, assingittauk sullieksakangitut tikkiniveit, okautiv-

lugit: Sõg uvlok nāvlugo sullieksakarase tagvanekise?

7. Kiovæt: tillijikanginapta. Okautiveit: illipsetauk aileritse perorsēvingmut weineliksamut; idluartomik akkiksamik piñiarpapse.

8. Uñulermet, perorsēviub weineliksab iñuet pimajine okautiva: Señajut kaikolugillo akkilikit, kingorlēt sivorliutikit, ama sivorlēt pigikit kingorliutigigit.

9. Uvlub nellunaikutanga arkangelermet señakojaujut sakkerput, illunatik adsigēnik kēnaujenik attautsemik pivut.

10. Sivorlēt tikkinamik, uñunersenik pinniarasugællutik (illamingnit;) tapkoatauk illunatik adsigēnik kēnaujenik attautsemik pigivut.

11. Attautsemik pigamik, perorsēviub iñua okarnerlotilerpæt,

12. Okarlutik: kingorlēt makkoa uvlum illainangane señalauktut, uvaptingnulle adsiutipattit, nauk uvlub kisserninga okumainingalo tukkisijogut (señainalaukpavut).

13. Kioveille, tapkoa illanget okautiva: Illænnara, akkilernerleovigingilagit. Attautsemik kẽnaujamik akkilleromavlutit okarama, angilaungilatit?

14. Kẽnaujet piuk, aularlutit. Kingorlerle tamna illiktut akkilleromavara.

15. Perkutimniglonẽt issumamnik piñiartuksaungilanga? kattarlungavit ajunginama.

16. Taimak kingorlẽt sivorliutsomãrput, sivorlẽlo kingorliutsomãrput. Kaikojaujut uñudlarput, ãñerimajulle ikkidlarput.

17. Jesuse Jerusalemut majoarame, illiñiartine arkangemit aggartut ingminut pitilugit, ingeravlutik okautiveit:

18. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivogut, Iñum Erngninga pititaujomãrpok ajokertuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut, taipkoa tokkoteksautitsomãrpæt.

19. Nellojuñullo tuñiniarpæt, taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperartorlugolo kikkiektoromãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãrivok.

20. Taipsomane Zebedæusib kittorngang-

20. Tamakkoa iñuk sujutipæt, aggangnulle ubvarsimangituñut iñuk nerrigalloarpét, mattoma sujuktingila.

21. Jesuse tava tagvanget aularpok, Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok.

22. Arngnak kananemiok tagvanget erkãnit pivok, nipliutidlarlugo okautiva: Nalegak, Davidim Erngninga nãpkiginga; paniga añernekullub ãniatidlarpa.

23. Kiungimarikpa okautsemut attautsemullonẽt. Illiñiartingita tikkipæt, keñuvigivlugo okarlutik: ĭkkajorung-una, nipliojormattigut.

24. Kioveille, okarlune: Tillijoumatuinartunga saukeñut tam̃arsimajuñut Israelim iglunganit pijuñut.

25. Taipsomale pãmangavigijartorpa okarlune: Nalegak, ikkajunga.

26. Kiovale, okarlune: Idluangilak kittorngaujut kakkojanginik aksarlugit, kingminullo egilugit.

27. Arngnab kiova: Ahaila, Nalegak taimaikalloarpok; kingmiãrsuille nerrivut karngãnerlukunginik, angajokamik nerrimavingeñit kattektunik.

28. Jesusible kiova, okautivlugo: Arngnak, okpernerit angijõvok! piomajarnik pilãrpotit. Pañialo tagvainak piungnẽrpok.

29. Jesuse tagvanget aularame, Galilæam iñarbiet señianut pivok, tagvanget kakkamut majorarpok, takpikkungalo ingidlune.

30. Iñugaseksuit nellipsarpæt; taipkoa illagit tussiætunik, tautungituniglo, okarnermiglo ajorsartunik, illakongõrtuniglo ajulertuniglo uñuktunik assianik, taipkoa illiveit Jesusim ittiggangita sãnganut; tapsoma iñuliveit.

31. Iñuit tamaña pivlugo tattaminiarput, tækkogamikit, okarnermik ojorsartut okalertut, illakongõrtullo piungnertut, tussiætullo pissulorilertut, tautungitullo tautulertut: Israelib Gudinga nakoridlarpæt.

32. Jesusim illiñiartine kaikoveit, okautivlugit: Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, nerkiksakaratik uvlut pingasut uvamnemetta; ẽsitinagit aularkojomangilakka, perlerkonagit angerarlutik apkome.

33. Illiñiartingita okautivæt: nakit kakkojaksiniarpita tamane iñukangitome, inugaseksuit ukkoa kãgungnẽrotiksanginik?

34. Jesusim appersorpeit: kapsinik kakkojokarkise? Kiovæt: arvengemit aggartunik mingeritsello illanginik.

35. Iñugaseksuit ikterkoveit nunamut.

36. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut, mingeritsello tiguveit, kujalivlune avgorpeit, illiñiartiminullo tuñilugit, illiñiartingitale tuñiveit iñungnut.

37. Illunatik nerrivut, kãkarungnẽrlutiglo; amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættædlugit illulerpeit.

38. Nerrilauktut 4000 diovut angutainait, arngnet sorrutsillo kittinagit.

39. Iñuit aulartinamigit umiakotomut ikkivok, Magdalab erkãnut pivlune.

KAPITELEMIK XVI.

Jonasib nellunaikuttanganik.

Farisæerillo Saduzæerillo tikkipæt; appersorlugo nautsertorpæt, nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

2. Kioveit okautivlugit: Unuganget okarapse: Kaukpet sillakelārpok, killak aupalulermet.

3. Kaujarangello okarapse: akkunaliomidlarniarpok, killak aupalulilarmelo nuvujalermet. Illipse takkormortose, killak kanoēlijarianga kausimavasse, silla kanoētsomārpok, sogle uvlut tapkoa nellunaikutangit kausimaneræt ajorpissigik?

4. Ukkoā uivētut assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut: assianik tunnijauniatsengilet, nellautaijub Jonasib nellunaikuttanganik tuñijaujomārput. Tava kemekpeit, aularlune.

5. Illiñiartingille akkianut ikkāramik, kakkojet neksangileit puigoramik.

6. Jesusible okautiveit: Nalegitse! Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sērnautiksanget allarsiuk udsertorluselo.

7. Issumertorpæt ingmingnullo, okarlutik: taimak pivātigut kakkojamik neksanginapta.

8. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Illipse okpernekitose, sōg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse?

9. Sulle tukkisingilasse? erkaumangilasselo kakkojet tellimet iñugaseksoarnut 5000 diunut, amãksuit kapsit (amiakovinernik) tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo?

10. Kakkojettauk arvengemit aggartut 4000 diunut, amãksuit kapsit tætædlugit illulerpissigik? (amiakovinernik.)

11. Sõgle tukkisingilasse, kakkojamik okautinginapse, okarama: Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo?

12. Tagva tukkisivæt, kakkojet sẽrnautiksanganik udsertorkolaungimagit, Farisæerille Saduzæerillo ajokertuiningit pivlugit iñertermagit.

13. Jesusele Zesariab Filippusim iglugaseksoangita erkãnut pivok, illiñiartiñe apperiveit, okarlune: Iñum Erngninga iñuit kañok okautigivassuk? kinaujorivassuklonẽt?

14. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañeseosugivãtit, Babtiterijok; illangitale Eliaseosugivãtit; ama illangita Jeremiaseosugivãtit, nellautaijullonẽt illanget.

15. Appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga?

16. Simonib Petrusib kiova, okarlune: Kristuseovotit, Gudib tokkosuitum Erngninga.

17. Jesusib kiova, okautivlugo: pillorikpotit, Simon, Jonasim erngninga; uvingub aublonēt mattominga nellojungnērtingilātit, Atātamale killangmetub.

18. Okaupagittauk: Petruseōvotit kairtomuț mattomunga tungartitsomārpakka illagēktitakka, tārtorsub pitsartuninget sālaginiængileit.

19. Tuñitsivigijomavagittauk killaub nalegauninganut perutinik. Nuñame kellersutattit illunatik, kellersorsimajomārput killangmetauk: kellerudsartatillo illunatik nuñame, kellerudsarsimajomārputtauk killangme.

20. Illiñiartiñe iñerterpeit, Jesuse Kristuseōgame, unipkāngojomañane iñungnut.

21. Mattoma kingorngagut illiñiartiñe Jesusib okautilerpeit: Jerusalemut aijuksak, okarlune: Āniatitauvlunelo angajokaijennut,

ajokertaijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut, tokkotitauvlunelo, uvlut pingajuane, omaromãrivok.

22. Petrusib ingminut pitipa iñerterlugolo, okarlune: Nalegak, taimaitomut pijauniarnæk.

23. Keviardlune Petruse okautiva: Tuñumnut pĭt Satanase, siñaungasaramga; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta.

24. Jesusib illiñiartiñe okautiveit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajuksane kappiaisutiksanelonẽt nangmageksariva malliklungalo.

25. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomãrpok: iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromãrpok.

26. Sillarsoarlonẽt tamat iñub pigigalloaruniuk, tarngninelo asseroleruniuk, suksarivauk? Sumiglonẽt iñuk tuñitigijungnarka, targnine ama piuliniarlugo?

27. Iñum Erñgninga tikkitsomãrmet, Atãtame ãnanauningane, Engelit illagællugit: iñuit tamaita akkivigijomãrpeit piñiarninginik.

28. Ahamerik okautivapse: tapkoa illang-
ita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Iñub
Erngninga nalegaunerminik aggertomik tæk-
kokaratik.

KAPITELEMIK XVII.

Kristusim ãnanausijauninganik.

Uvlut arvengemit pingajualermetta, Pe-
truse, Jakobuselo, nukkãlo Johañese
Jesusim illagiveit, ingminullo pitilugit kak-
kamut kingiktomut.
2. Ãnanausijauvok sãngañe tækkonartillu-
git, kẽnanget sekkeñertut kaumariktigiler-
pok, añorangillo kakkorsidlalerput aputi-
tut.
3. Ahak, Moseselo Eliaselo sakkerpuk, o-
kãlavlutik tapsomunga.
4. Petruse Jesusemut okarpok: Nalegak,
tamane ĭtsainarominarpok: piomaguvit, tag-
vane pingasunik iñillioromavogut, illingnut
attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Elia-
semullo attautsemik:

5. Sulle taimak okartillugo, ahak, nuvujab
kaumajub ullikpeit, nippelo nuvujamit tus-
sartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera
nægliktara, tamna kuviagijara, tamna nalek-
siuk.

6. Tamaña illiñiartingita tussaramitsuk,
pamangalerput koaksarlutiglo.

7. Jesusible tikkipeit, aktorlugillo, okauti-
veit: makkititse erksiniarase.

8. Uitaleramik assianik iñuksingilet, Je-
suse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersaramik, Jesusim iñer-
terpeit, okarlune: Tækkojasse taimna okau-
tiginiarasiuk iñungnut, Inum Erngninga
tokkungajuñit makkiterkărtinago.

10. Illiniartingita apperivæt, okarlutik:
Sŏg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik
sivorliolune tikkitsomărtomik?

11. Jesusible kioveit, okautivlugit: Ahai-
la Eliase sivorliotivok, tamaitalo idluarsivlu-
git.

12. Okaupapsele: Eliase tikkisimajok, il-
litaringilælle, issumamingnut pidlarpæt; tai-
maktauk Iñum Erngninga taipkonanget kap-
piaisuktitaujomărpok.

13. Tava illiniartingita tukkisivæt, Johañesemik, Babtiterijomik okautingmagit.

14. Iñugaseksuit tikkinamikit, iñub tikkipa, ittigangiñullo pãmañgavok,

15. Okarlune: Nalegak erngnera nãpkigiuk, illissimailingajok ãniadlarlune, ikkomamut orrokattarpok, imãnullo orrokattarivok.

16. Illiñiartingnut ãtautipara, ãkinek ajorpæt.

17. Jesusib kiova, okarlune: Tata ukkoa okpingitut mumiksimajut kinguvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse? kanorlo sivitutigijomik keñuginiængilapse? kailauruk uvamnut.

18. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, añivok tava tapsomanget. Sorusek tamna tagvainak piungnẽrpok.

19. Illiñiartingita kissimik tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

20. Jesusible kioveit, okautivlugit: okpinginapse. Ahamerik okaupapse: Senfkornetut okpernekarupse, kakkamut omunga okartuinariakarpose: tagvanget nukterit taikunga; nukteromãrpok tava, ajugakaraselo.

21. Imaitulle añernerit añititaungilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

22. Galilæamele-ĩtillutik Jesusib okautiveit: Innum Erngninga pititaujomãrpok iñuit agganginut;

23. Taipkoa tokkotsomãrpæt, uvlut pingajuanne makkitsomãrpok. Kiksadlalerput tava.

24. Kapernaumut pingmetta, kẽnaujenik kattersijut (kattimavingmut) Petruse tikkipæt okarlutik: Ajokertortipse tuñivangila kẽnaujak (kattimavingmut)?

25. Okarpok: aukak. Iglomut ittermet, Jesusim ingiarpa okarlune: Simon, kanok issumavit? kikkunit attangit nuñametut tuñergut kẽnaujet pivittigit? kittorngamingnit tækkorngarteñillonẽt?

26. Petrusib kiova: Tækkorngartennit. Jesusib kiova: Kittornget tava tuñijijariakangilet.

27. Ningarkonagille imab sinãnut ainiarit, ningitsijartorit, sivorlek aulasagak kakkitet: aitartikungne, Statermik nachvalãrpotit, tamna tuñiuk pivlungalo pivlutillo.

KAPITELEMIK XVIII.

Piujorinermik, Kristusim ajokertuininganik.

Taipsomane illiñiartut Jesusemut pivut okarlutik: Kina anginerõva killaub nalegauningane?

2. Nutarak Jesusib kaikova, akkornganullo pitipa.

3. Okarlune: Ahamerik, okautivapse: utteromangikupse, nuttakkatullo-ĩngikupse, killaub nalegauninganut piomãngilase.

4. Ingminik otunak nutakkatut miklilertok, anginerõvok killaub nalegauningane.

5. Imaitok nutakamik illelliortub attimne, illelliorivãnga.

6. Uvamnulle okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, imarbingmullo ittinersamut ippitilugo.

7. Kappianamek sillarsoarmiut asserortai-

pivlugit. Asserortaijokaromărpok: kappianamegle iñuk taimna asserorterijok.

8. Aggakpille ittikkavillonĕt asserorpattit, nakkarkit egilugillo: Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illakongŏrlutillonĕt iñogutemut itteruvit; marrungnit aggakarnermit, ikkom̃amut kamitsuitomut egitaunermit.

9. Ĭsivittauk asserorpattit, pĕruk egilugolo: Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĭsekarlutit iñogutemut itteruvit, marrungnit ĭsekarnermit, ikkom̃amullo kamitsuitomut egitaunermit.

10. Ipaksileritse, makkoarărsuit illanget nachoginasiuk. Okaupapse: Engelingita killangmetut Atătama killangmiub kĕnanga tækkunătsainarpæt.

11. Iñum Erngninget piulijartorpeit tamaita tamarsimajut.

12. Kañok issumavise? Iñuk ungniakattartunik tellimertorlutik saugakutekarune, tapkoalo illanget tam̃arpet: ungniakattartut sittamertorlutik arverterngemillo sittamartut kemmegajangileit kakkeñut, tam̃artok keñeriarajangila?

13. Neñiguniuk, ahamerik okautivapse, tamna kuviaisutigiluarpa, assingiñit ungnijakattartuñit sittamertorlutik arverterngemillo sittamartuñit, tamarsimangituñit.

14. Taimaktauk Atãtapse killangmiub tamarkonginiva ukkoarãrsuit illanget.

15. Kattanguvit idluivigiludlarpattit; kissivit nellipsaruk, iñerterlugolo kissipteolutik. Nalekunitit kattangutit ãkigẽrpok tava.

16. Tussangipattille, attautsemik marrungniglonẽt illakarlutit aingmigisse, okausisse okpernarkovlugit marrolutik pingasuluselonẽt okalerupse.

17. Tussangipasse, illagẽktuñut okarina: illagẽktulle nãlengippagit, nellojorællugo, Zoelnerijorællugolonẽt.

18. Ahamerik, okautivãpse: kellersotasse nuñame, kellersorsimajomãrputtauk killangme; kellerõdsartassele nuñame, kellerõdsaromãrputtauk killangme.

19. Ama okaupapse: marruk nuñame illagẽkunik, sumiglonẽt tuksiaromavlutik; piomajattik pilãrpæk Atãtamuit killangmetomit.

20. Marruk pingasullonēt attimne katti-majarangetta, akkornganetsomavunga.

21. Petrusib apperijartorpa, okarlune: Nalegak, kattanguma idluivigiludlarppanga, idluiningit kapsiarterlunga issumagijungnē-reksarivakka? arvengemit aggartunik namaka?

22. Jesusible kiova: okautingilagit arvengemit aggartunik, kissiane (uñuktovaksoarnik) 490 nigle.

23. Tamaña pivlugo killaub nalegauninga attañertun-ĭpok, taipsoma kivgane kiglissinialerpeit.

24. Kiglissinialermagit: illanget sakkerpok, akkiliksalik attañerminut 10,000 denik kēnaujeñik.

25. Akkiksakangimet, attañinget tamna pissiniutaukova, nullianiglo kittorganginnig-lo, perkotinginiglo tamainik, akkillertaujomavlune.

26. Kivgab tapsoma pāmangavigivlugo, mañigoerkovlugo okautiva: Attañek, ningarinanga, tamaita akkilleromārpakka illingnut.

27. Kivgak tamna attaninget nãpkigilerpa aularkovlugo akkillerkojungnẽrpa akkiliksenik.

28. Kivgak tamna aularpok, añigame kivgaukattime illanget naipipa, tamakisimajine kẽnaujenik ungnijakattartunik tellimertorlutik. Tiguva tagva, kimilugolo okautiva: akkiliksettit uvamnut akkilikit.

29. Kivgaukattinget pãmangavlune tuksiarvigiva okarlune: ningarinanga, tamaita akkilleromarpakka illingnut.

30. Aipale piomangilak: parngnanẽrsimavingmut ittertitsartorpa: akkilieksangit tamaita akkillerkãrtinagit.

31. Kivgaukattingita tamaña tækkogamitsuk, kiksalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit attañermingnut.

32. Attañinget kaikova okautivlugo: Kivgakullovotit akkillieksettit uvamnut tamaita issumagijungnẽrpakka, tuksiarvigigamga:

33. Kivgaukattillo nãpkigijeksaringilet, sorlo nãpkigilaurapkit?

34. Attañinget kaningaumajarvigiva, ãnia-

titsijomut pitilugo; akkillieksangit tamaita
akkillerkărtinagit.

35. Taimaktauk Atătama killangmiub
piomarivăse: omættipsingne kattangutipse
tammarningit issumagijungnĕrniængikupsi-
gik.

KAPITELEMIK XIX.

Kañimajut Kristusib iñuliveit.

Okautsit ukkoa Jesusib năgamigit: Galilæamit aularpok, Judæab erkănut pivlune, Jordanim igloanut.

2. Iñugiartorsuit mallingniktut iñulidlarpeit tagvane.

3. Farisæerille tikkinamitsuk õktorniarlugo, apperivæt: Nulle angutib, piutsit nellĕt pivlugit, avilugo idluarka?

4. Kioveit, okautivlugit: okautsit attuarpangilasse? Inungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut attausek arngnarlo attausek;

5. Okarlune: Tamaña pivlugo angune arngnâlo angutib keñegomârpæk, nulle ungagimava, taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk.

6. Tamaña pivlugo marrojungnêrlutik, uvinigik attausiksauvuk. Gudib kattititæk iñub avititeksaringilak.

7. Okautivæt: Sõg Mosesib tuñijerkovâtigut aglangnik avitsitiksenik, avikovlugo arngnak?

8. Kioveille: Mosesib iñertingilâse nulliasse avilugit, omættisse mangaidlarmetta; kiglinganit taimaingilak.

9. Okaupapsele: nulliaminik avitsijub (nulle angunialaungipet) assianiglo nullianiklune, nulliarêngnek asserorpa tapsoma. Avtamiglo nulliektub nulliarêngnek asseroriva.

10. Illiñiartingita okautivæt: Angut nulliaminut imailikpet, nulliarêgiak idluangilak.

11. Okautiveille: Okausek tamaña iñuit illunatik tukkekartilungilæt taipkoale tuñitsiviojut kissimik tukkisivæt.

12. Aipaitokarpok illanginik, arngnamik

timinganit imailutik erngniãngõmajunik: Áipaitokarivok illanginik, iñungnut aipaitokojaujunik: Aipaitokarivok ama illanginik, pijarellutik aipaitsomajunik, killaub nalegauninga pivlugo. Tukkekartitsijub tukkekartiliuk una.

13. Taipsomane nutakket ãtipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugillo tuksiarutigilugit Gudemut, illiñiartingitale suadlalerpeit.

14. Jesuse okarpok: nutakket uvamnut pillit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Aggangminut pattiklugit tagvanget aularpok.

16. Ahak, iñub tikkilugo apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kanoẽtomik ajungitomik pinniartuksauvik, piomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

17. Kiovale: Sõg ajunginerarpinga assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak. Iñogumulle itteromaguit, perkojet mallingniakit.

18. Tapsoma appersorpa suna? Jesusible kiova: Iñuarniarnæk; arngnarniarnæk; tig-

lingniarnæk; kigliluktomik okautiginiarnago aipeit.

19. Atãtello anãnello nalekik; iñukattit illiktut nægligiuk.

20. Iñuosuktub kiova, okautivlugo: tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit: suna kissiet pingipigo.

21. Jesusible okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujunnullo pilliutigilugit; killangme perkutit siariksiniarpotit tagva mallingnialilãrlungalo.

22. Okausek tamana iñuosuktub tussaramiuk, kiksarlune keñekpa: agluiname.

23. Illiñiartiñe Jesusib okautiveit: Ahañerik okaupapse, agluitok Gudib nalegauninganut pilune sappernakasekpok.

24. Okaupapsetauk: Ajornænginerõvok, (nergsutsoak) kamele, merkutim ĭssingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

25. Illiñiartingita tamañа tussaramitsuk, angijomik kakkilãrutigivæt, okarlutik: Kiname pilloridlarniarpa?

26. Jesusib tækkusarlugit okautiveit:

Iñungnut ajornarpok, Gudemulle tamaita, ajornængilet.

27. Petruse tava kiovlune, okautiva: Ahak, tamaita kem̃elaukpavut, mallilarpillo, sumik akkiksakalãrpita?

28. Jesusib kioveit: Aham̃erik, okaupapse, maña mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta, Iñublo Erngninga iksivautarmine ãnanaunerme iksivalerpet, illipsetauk iksivajomãrpose iksivautañe arkangemit aggartuñe, erkartorlugillo piomãrpasse Israelib kinguvãngit, arkangemit aggartut illagẽt.

29. Iñum iglune kem̃ekuniuk, kattangutinnelonẽt angunelonẽt, arngnelonẽt, nullelonẽt, kittornganelonẽt, perorsẽvinelonẽt, attera pivlugo: ungnijakattartunik tellimertorlutik piomãrivok, iñogumiglo nungusuitomik piomãrpok.

30. Unuktulle sivorlẽt kingorliutsomãrput: kingorlẽllo sivorliutsemãrput.

KAPITELEMIK XX.

Weineliksame perorsẽviksiortunik.

Killaub nalegauninget adsigiva iglur
iñua, uvlarortok señajuksarsiniarlun
perorsẽvingminut weineliksamut.
2. Señajukselle kẽnaujamik attautsemi
pilarmagit, uvlok nãvlugo señakovlugit, til
liveit perorsẽvingminut weineliksamut.
3. Uvlub nellunaikutanga pingatserme
annigame assingit tækkoveit niuvervingmetu
sullieksakangitut,
4. Okautivlugit: illipsetauk aileritse wei
neliksamut perorsẽvingmut; namaktomil
akkilleromavapse.
5. Aivut tava. Am̃a añigivok, uvlub nel
lunaikutanga arverñgilermet arverngemill
tellimalermet, taimailiorivok,
6. Uñukasalermelle, uvlub nellunaiku-
tanga arkangalermet am̃a añigivok, assing-
ittauk sullieksakangitut tikkiniveit, okautiv-

lugit: Sõg uvlok nãvlugo sullieksakarase tagvanekise?

7. Kiovæt: tillijikanginapta. Okautiveit: illipsetauk áileritse perorsẽvingmut weineliksamut; idluartomik akkiksamik piñiarpapse.

8. Uñulermet, perorsẽviub weineliksab iñuet pimajine okautiva: Seňajut kaikolugillo akkilikit, kingorlẽt sivorliutikit, ama sivorlẽt pigikit kingorliutigigit.

9. Uvlub nellunaikutanga arkangelermet seňakojaujut sakkerput, illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pivut.

10. Sivorlẽt tikkinamik, uñunersenik pinniarasugællutik (illamingnit;) tapkoatauk illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pigivut.

11. Attautsemik pigamik, perorsẽviub ñua okarnerlotilerpæt,

12. Okarlutik: kingorlẽt makkoa uvlum illainangane seňalauktut, uvaptingnulle adsiutipattit, nauk uvlub kisserninga okumainingalo tukkisijogut (seňainalaukpavut).

13. Kioveille, tapkoa illanget okautiva
Illænnara, akkilernerleovigingilagit. At
tautsemik kẽnaujamik akkilleromavlutit o
karama, angilaungilatit?
14. Kẽnaujet piuk, aularlutit. Kingor
lerle tamna illiktut akkilleromavara.
15. Perkutimniglonẽt issumamnik piñiar
tuksaungilanga? kattarlungavit ajungina
ma.
16. Taimak kingorlẽt sivorliutsomãrput,
sivorlẽlo kingorliutsomãrput. Kaikojau
jut uñudlarput, ãñerimajulle ikkidlarput.
17. Jesuse Jerusalemut majoarame, illiñi
artine arkangemit aggartut ingminut pitilu
git, ingeravlutik okautiveit:
18. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivo-
gut, Iñum Erngninga pititaujomãrpok ajo-
kertuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut,
taipkoa tokkoteksautitsomãrpæt.
19. Nellojuñullo tuñiniarpæt, taipkoa
mittautigijomãrpæt, ipperartorlugolo kikkiek-
toromãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãri-
vok.
20. Taipsomane Zebedæusib kittorngang-

itta arngnæta erngnængne illagivlutik tikkipa, pãmangavigilugo sumik tuksiarvigiva.

21. (Jesusim) appersorpa: Sumik piomavit: Kiova: Erngnækka ukkoa iksivokokik nalegauningne, aipa tallerpikpit tungãne, aipangale saumikpit tungãne.

22. Jesusible kiova: Tuksiartasse nellovasse: Erngusiãrsum (im̃anga) im̃igeksara im̃erungnarpitikko; Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpitikko? Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpoguk.

23. Okautivak: Erngusiãrsum (im̃anga) im̃igeksara im̃erniaralloarpattik, Babtitautiksamnullo Babtitaujuksaugalloarpotik; tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivakojomanek, uvamnut perkojeksaungilak (illiptingnut), Atãtamale iksivakòjangit taipkoa iksivajom̃ãrput.

24. Tellimaujortut assingit illiñiartut tamaña tussaramitsuk, añujutigilerpakit nukkarẽk ukkoa.

25. Jesusible kaikoveit okautiniarlugit: Nuñam attañingit attañiojartortut kausimavasse, taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlarput.

26. Illipsele taimailerniarase. Angnerojomajok, kivgarijomărpasse tamapse.

27. Attaniojomajub kivgartorvigijomărpăse.

28. Inublo Erngninga tikinginivok, iñungnut kivgartortaujomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune uñuktut piulijiksangañik.

29. Jerichomit añingmetta, iñugiartorsuit mallikpæt.

30. Ahak, tautungituk apkotăne iksivajuk, Jesuse kăngiutijok tussaramiko, niplialerpuk, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, năpkigittiguk.

31. Iñuille iñerterpakit nippangerkovlugik. Niplialualerpugle, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, năpkigittiguk.

32. Jesuse nokkalerpok, kaikovlugik, appervæk: kañok piomavitik uvamnut?

33. Kiovæk: Nalegak, tautuleromavluñuk.

34. Jesusib năpkigilerpak, ĭsikikut aktorpak: Tagvainak tautulerpuk, malliklugolo.

KAPITELEMIK XXI.

Kristuse Jerusalemut aivok.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut tikkilutik, orksuktalingmut kakkamut, Jesusib illiñiartingne marruk tillivak,

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut, nergsut suitekoktujok pittuksimajok neñilărpatik nocharlo señiane; pitũdsarlugiglo, uvamnut kailugik.

3. Apperijauguptik, imak kiogittik: Nalekab attoromangmagik; tava neksartaukolărpak illiptingnut.

4. Tamakkoa illunatik imailiorput, nellautaijub okausingit nellautsekovlugit imak okarame:

5. Zionib pañia okautigissiuk, ahak, Naleket kaivok illingnut sinaungaidlune nersumelune, nergsutiblo siutekoktujub nangmakpaktub nochanget kănganelune.

6. Illiñiartuk aularpuk, Jesusib okautimagik taimailiorpuk:

7. Siutekoktujok nocharlo ãtipakik Jesusemut, añoratik kemerloanut illivlugik, (Jesuse) kãnganut ingitipæt.

8. Iñugaseksuit añoratsetik issivilerpeit apkotãnut; assingillo napartut kẽsertutingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Iñugaseksuillo sivorlelo malliktingillo, kagudlarlutik okarput: Hosiana Davidim Ernguinga; Nalekam attingane tikkitok! Hosiana kotsingnerme.

10. Jerusalemut ittermet, iglugaseksuit iñungit illunatik aulajalerput, okarlutik: kina una?

11. Iñuille okarput: Jesuse una, nellautaijok Nazaretemit Galilæametomit.

12. Jesuse Gudim iglunganut kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut añitilerpeit kẽnaujeniglo tauksẽjut ikpættingit, tingmitseniglo niorvkottigit iksivautangit orrotidlarpeit.

13. Okautivlugit: aglaksimavok, igluga taijaujomãrtok tuksiarvingmik: illipsele iñuarvigilauktasse.

14. Kattimavingmemet, tautungitullo tussiætullo tikkipæt, tamaita piungnĕrtipeit.

15. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut tattamiiniarnartitangit tækkogamikit; Sorrutsillo kattimavingme kaggudlartut, tussaramikit: Hosiana Davidim Erngninga: sinaungalerput tagva.

16. Okautivlugo: ukkoa okartut tussarpigit? Jesusib okautiveit, ahaila: Aglait ukkoa attualaungilasse: Nutakket amamaktullo kannermingnut nakudlartomik pitipattit?

17. Tava kemekpeit, iglugaseksoarnit anivok Betaniamut, tagvanelerlune.

18. Uvlub aipangane uvlakut, ama iglugaseksoarnut ingeravlune kălerpok,

19. Napartok Feigeliksak apkoserngub seniane tækkogamiuk, nellipsarpa merkutuinalik tækkogamiuk, okautiva: mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniatsengilak issokangitomut. Napartok tamna Feigeliksak tuavi pannilerpok.

20. Illiniartingita tamana tækkogamit

suk, tattaminiarlutik okarput: Napartok una Feigeliksak kañok illingava pañidlalaunerpa?

21. Jesusible kiovlune, okautiveit: Ahamerik, okautivapse, iñertuiniarase okperupse, Feigeliksamut napartomut taimailiortuinaromãngilase; kakkamulle omunga imak okarupse, tagvanget kangattarit, imarbingmullo nakkarit tava taimailioromajok.

22. Tamaita tuksiutipsingnik tuksiartose, okperupse pilãrpasse tava.

23. Kattimavingmut ittermet ajokertortillugo, Ajokertuijorsuit iñuillo angajokangita tikkipæt, okautivlugo: Kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kialonẽt pitsartojomik mattominga tuñitsivigivãtit?

24. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperiomavapsetauk okautsemut attautsemut; mattominga okautijomagupsinga, okautijomavapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

25. Johañesib Babtisitinga nakit piva? Killangmillonẽt iñungnillonet? Erkarsaler-

put, ingminut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo, okautijomavãtigut; sõg okperilaungipissiuk?

26. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut; Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

27. Jesuselo kiovæt, okarlutik: nakit pingmanget nellovavut. Okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

28. Kañok issumavise? Angutekalauktok marrungnik erngnelingnik, sivorlermut tikkipok, okautivlugo: Erngnĩk, uvlome señajartorlaurit perorsẽvimnut weineliksamut kakkamut.

29. Tapsoma kiovlune, okautiva: aijomangilanga. Kingorngagut kakkialerame, aivok perorsẽvingmut.

30. Erngnerme aipanut tikkinivok, taimaktauk okautivlugo. Tapsoma kiovlune, okautiva: Akaila Nalegak; ainañele.

31. Taipkoa marruk nelliakita atãtamik perkojanga mallikpakko? Kiovæt: sivorliub. Jesusib okautiveit: Ahamerik, okautivapse; Zoelnerillo anguniarpaktullo Gudib nale-

gauninganut ittertuksaukõrnersaujut illipsingnit.

32. Johañesib tikkipãse, ajokertorpãselo apkotiksamik idluartomik, illipse okperingilasse: Zoelnerille anguniarpaktullo okperivæt. Tagva tækkolaukãrdluse kakkialinginivose kingorngagut okperluse.

33. Adsigẽktunik assinginik tussaritse: Angajokakalauktok perorsẽvilliudlartomik paungalingnik, avatã avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok; perorsẽviksiortuñut attartortaukogamiuk nuñame assianut aularpok.

34. Paunget iñilerviet nelliutingmet: kivgane tilliveit perorsẽviksiortuñut, perorseviub paunganginik pijartorkovlugo.

35. Perorsẽviksiortulle kivgangit tigudlarlugit, illanget unatarpæt, illanget tokkopæt, illangettauk ujarkeñut millorpæt.

36. Ama kivget assingit tilligiveit, uñunerset sivorlinginit: Tapkoatauk imailioriveit.

37. Kingorliotilerlugo Erngne tilligiva

:aipkonunga, okarlune: Erngnera illaragio-
navæt.
38. Perorsĕviksiortut erninga tækkogamit-
uk, ingmingnut okalerput imak: Tagga
:ingormgusijuksak; atte tokkoniarlavut king-
ɪrmgujeksangit uvagut pigilerlugit.
39. Tiguvæt tava, perorsĕvingmillo pingu-
ırlugo tokkopæt.
40. Perorsĕviub angajokanga tikkikune,
erorsĕviksiortut ukkoa kañok piomava-
it?
41. Kiovæt: ajortulliartorsuit ukkoa tok-
:otsomărpeit, perorsĕvine perorseviksior-
ıñut assingiñut, paunganik kaitsijomăr-
ıñut, iñerviet nelliutikpet, attartortaukojo-
ıărpa.
42. Jesusib okautiveit: Aglait attua-
ıungilasse aglaksimajut imak: Ujarak, ig-
ılliortut egitanget, tamna iglub terrek-
oa ujaraulernertok; tagva Nalekab pin-
iarninga, tattaminiarnadlarpok isipting-
ut.
43. Tamaña pivlugo okautivapse: Gudib
alegauninganik aksărtaujomărpose, nello-

juñut paungenik idluartunik kaitsiomãrtuñ
tunnilugo.

44. Iñuk ujarkamut omunga tupviogun
serkomitaujomãrpok: kattakvigijañele uja
kam oma, serkomitsijomãrpa.

45. Ajokertuijorsuit Farisæerillo adsi
gẽngningit tussaramikit: Mallugivæt okauti
gingmagit.

46. Killanalerlutik tigujomagalloarpæt
iñuille erksigiveit nellautaijoringmatsuk.

KAPITELEMIK XXII.

Attañersub Engninget nullianilerninga-nik.

Jesusib ama okautilerpeit adsigẽktunnik
imak okarlune:

2. Killaub nalegaunĭnga sorlo attañersub,
erngnine nullianerkolerpa.

3. Kivgene tilliveit, nulliarẽngnialertungnut

ıerrijartortukset kaikovlugit: kaijomalungi-
ello.

4. Ama kivget assingit tilligiveit, okar-
une: Nerrijartortukset okautigissigik, ahak,
ıerrimãreksavut piarẽrpakka, tuktuvakotik-
kalo koiñijut tokkopakka, tamaitalo piarẽr-
ɔut; kaileritse nulliarẽngnialertungnut ner-
ekattigelaumilavut.

5. Nachogivælle, aularlutiglo, illanget pe-
orsẽvingminut, illangello sullivingminut pi-
ok.

6. Illangitale kivgangit tiguveit, mittau-
igivlugillo tokkopeit.

7. Tamaña attanersub tussaramiuk: ning-
ıjadlalerpok, sorsuktokutsoañe aikoveit,
ñuartut taipkoa nungutsartorkoveit, igluga-
eksoangit ikkilugit.

8. Kivgeñe okautiveit: Nerrimãrekset pia-
ẽrsimagalloartut, kaikojaulauktulle pijuk-
aungilet.

9. Tamaña pivlugo apkosiniãlungnut
ıileritse, illunaita naipiñiartasse nerrijartor-
kogissigik nulliarẽngnialertungnut.

10. Kivget taipkoa apkosiniãlungnut ai-
vut, naipitattik illunaita kattitipeit, ajor-

tullo ajungitullo: Nulliarẽngnialertuk ig-
lungak nerrimãkattauniartuñut nimnioler-
pok.

11. Kaikojaujut attañersub tækkojartor-
peit; tagvane iñuk añorãrsimangitok nerri-
makattaujuksetut tækkogamiuk,

12. Okautiva: Illanak, sõg ovunga itter-
kit, añorãrsimangitotit nerrimakattaujukset-
tut? Tamnale niplingilak.

13. Kivgeñe attañersub okautiveit: ag-
gangillo ittiggangillo kellersorsigik, egilugolo
tãrtorsoarmut, keatsainaromãrtomullo agle-
rulãtsainaromãrtomullo.

14. Kaikojaumajut uñukput, añerimajulle
ikkiput;

15. Farisæerit kachimiolerput, ingming-
nut okaromavlutik, kañok okausinganut ui-
verivlugo.

16. Illiñiartingit tapsomunga tilliveit,
Herodesiblo kivgangit illagællugit, okarlu-
tik: Ajokertuijok, okpernartõjotit kausima-
vaptigit, Gudemullo apkotiksamik ajoker-
tuitsiarpotit iñuit sivõragingilettit, illunaita
nelligigangne.

17. Tamaña pivlugo okautittigut, kañok

issumavit, Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonẽt?

18. Jesusible nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Takkormortose, sõg uiveridlarkissinga?

19. Tækkulago kẽnaujak tuñergutiksak. Kẽnaujak tapsomunga sakkerpæt.

20. Appersorpeit: kia adsinga, kialo aglangit kollãne?

21. Kiovæt Attañivaksub. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk, Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

22. Tamana tussaramitsuk, tattaminiarput: kemeklugolo aularput.

23. Uvlok tamaña Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo.

24. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosese okartok, tokkojokarpet kittorngakangitomik, nukkanget (angajugilauktame) nullia nuliarijomãrpa, angajune kinguvãksakarkovlugo.

25. Uvaptingnele nukkarẽt arvengemit aggartut-ĩlauktut. Angajuklek nullianilau-

rame, kittornginane tokkovok: Nulle nuka-
minut kem̃ekpa.

26. Taimaktauk aipanget, pingajuello, ar-
vengemit aggartut kingorlerẽklutik (pigi-
væt).

27. Illunatik kingorngattigut arngnak tok-
kogivok.

28. Makkitervingmele, taipkoa arvenge-
mit aggartut nelliata nullianiktarijomãrpauk?
illunatik nulliarilaungmatsuk.

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamar-
pose illa, aglait nellogapsigik, Gudim ajuga-
kangijusialonẽt.

30. Tokkungajuñit makkitsomãrtut nul-
lianingniængilet, uiningniængilello: Gudi-
ble Engelingittitun-ĩtsomãrput killangme.

31. Tokkungajunik omaromãrtunik at-
tualaungilasse, Gudim okautilaungmasse
imãk:

32. Abrahab Gudigivãnga, Isablo Gudi-
givãnga, Jakoblo Gudigivãnga? Gude tok-
kungajut Gudigingilæt, iñojulle (kissimik).

33. Iñuille tamaña tussaramitsuk, ajoker-
tuininga tattam̃iniarivæt.

34. Farisæerit tussaramik, Saduzæerit o-

kausiksĕrotingmagit attautsimut kattiler-
put.

35. Taipkoa illangeta, aglangnik illisima-
jub ŏktorpa okarlune:

36. Ajokertuijok, perkojeñit tamaiñit nel-
liet anginerova?

37. Jesusible kiova: Gudit Naleket næg-
ligiuk, omættingnut tamãnut, tarngningnullo
tamãnut, issumangnullo tamaiñut.

38. Tamaña pijariakarnerõjok, angnerlo
perkojak.

39. Aipangatauk tapsotunak-ĭpok: iñu-
kattit illiktut nægligilugo.

40. Perkojængnut ukkungnunga marrung-
nut perkojet illunatik illagĕkput nellautai-
jullo (aglangit).

41. Farisæerille kattimangmetta, Jesusim
apperiveit,

42. Imak okarlune: Kañok issumavise
Kristuse pivlugo? Kia erngnerivauk? Kio-
væt: Davidib.

43. Okautiveit: Sõg Dãvidib (Gudim)
añerninganut Nalekaminik taivauk? imak
okarame:

44. Nalegak Nalekamnut okartok: Taller-

pingma tungãnut ingitit, ningarijittit uvanga illerkãrtinagit ittikkavit tullerartangañut.

45. Nalekaminik Davidib taigamiuk, kañok erngnerivauk?

46. Kiolugo illunatik sappilerpæt, illunatiglo uvlub tapsoma kingorngagut apperilugo sapperivæt.

KAPITELEMIK XXIII.

Farisæerit takkormorningita sakkertitauninginik.

Jesusib ĩñuillo, illiñiartingillo okautiveit imãk:

2. Mosesim iksivautangane aglangnik illissimajut Farisæerillo iksivavut.

3. Taipkoa attuarkojangit illipsingnut, tamaita naleklugillo mallingniarsigik; piñiarningille mallingniarasigik, okaralloartut piñiaratik.

4. Erksugeksenik okumaitunik erksuksaungitunik kellersivut, iñuillo tuinginut illivlugit piveit; nangminerle aktoromangileit aggangmut attautsemullonĕt.

5. Sullijøksettik tamaita piveit, iñungnut tautugaukovlugit. Erkaumajeksettik sillik-tipeit, añoratsettiglo killungit angijororlugit señaveit.

6. Nerrimavingme illiñiaṙvingmelo issuk-liojomavlutik iksivajomavut.

7. Niuvervingmello sallutitaujomavut, iñungnut taijaujomavlutik Rabbinik (ajoker-tuijomik).

8. Illipsele taijauniatsengilase Rabbimik: attautsemik ajokertortekarapse Kristusemik; illipse tamapse kattangutigĕkpose.

9. Atătamik taisiniarase nuñame: attausek atătagigapsiuk killangmetok.

10. Ajokertuijunik taijauniatsengilase: attausek ajokertortigigapsiuk, Kristuse.

11. Illasse anginerojok, kivgeksaujok illipsingnut.

12. Ingminik angijojomajok, mikkiner-saujomărpok: Ingminigle mikkinersaujorijok, tamna angijorortitauniarpok.

13. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Killaub nalegauninga parngnanẽrapsiuk, iñuit itterkonnagit, illipse ittertuksaunase, itteromajulle itterkongilasse.

14. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose? Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okartose: Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrpose.

15. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nuñakullo iñakullo ingerarapse, illaksarsiorluse Judikukattiksapsingnik: illagikpassele, tãrtomut kittorngautippase, illipsingnit marroerterdlune.

16. Kappianamek okorse, tautungitut tessiortut, okarapse: Gudib iglunganik angertok, tamaña pijariakangilak; Gudible iglunget piñarnarusianik (Goldemik) angertok, tamna pitlareksauvok.

17. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, Golde, Gudim iglungalonẽt, ivlernartitsijok Goldemik.

18. Okarivose: Altaremik angertok, ta-

maña pijariakangilak tuñergumigle altarib kãnganetomik angertok, tamna pitlareksauvok.

19. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, tuñergut altarelonẽt ivlernartitsijok tuñergumik.

20. Tamana pivlugo, altaremik angertub, kãnganetullo tamaita tappipeit.

21. Gudib iglunganik angertub, tapsomalo innua tappipa.

22. Killangmiglo angertok, tamna angerpoktauk Gudim iksivautanganik kãnganetomiglo.

23. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Minzelo, Tillelo, Kimello tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk: perkojeñetune pijariakarnerset tuñupasse, imaitut, idluarnerlo, nãpkiginerlo, okpernerlo. Makkoa (taimajut) piñiareksarivasse, ipkoa ipperarnagit.

24. Okorse tautungitose tessiortose! Millugiarãrsuit keñerapsigik, Kamelemigle ẽsivose.

25. Kappianamek okorse, aglangnik illis-

simajut, Farisæerillo takkormortose! Erngusiãrsuillo pogutello sillatatigut keblariksarapsigik, illungille tættæput piomatunermiglo nerritunermiglo.

26. Farisæerillo tautungitotit! Erngusiãrsublo pogutablo illugik sallumarsarkãrkik, sillatigik keblaridlarkovlugik.

27. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Illuvertitut mingoarsimajutitun-ĩnapse: sillatingit ãnanaujartut, illungille tættæput tokkungajut sauninginik, mamaitualungniglo.

28. Taimainivosetauk, kallinipsigut idluartojarpose, iñuit tautuktillugit, illupsigulle takkormornermiglo idluiluktomiglo tættæpose.

29. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nellautaijut illuvingit señagapsigik, idluartullo illuvingit ãnanausigapsigik,

30. Okarluselo: Atãtagilauk tavutiñukattigilauruptigik, illagijomalaungilavut taipkoa kovisilauktut nellautaijut aunginik.

31. Tamattominga nangminek pivluse

ngerpose, nellautaijunik tokkotsijut kitorngaringmasse.

32. Atte illipsetauk sivorlipse oktorvigiauktanget tættæniarsiuk.

33. Kuglugiarãlujarpose, kañok illiluse appianartovik kemãjomavissiuk?

34. Taimaitomik ahak, illipsingnut tilliakka nellautaijullo, sillatojullo, aglangniglo llissimajut; taipkoa illangit tokkotsomãrasse, kejungmut señingajolingmut kikkiekorlugit, illangillo illiñiarvipsingne isakardaromãrpasse, unangmilugillo iglugaseksoarnit ama iglugaseksoarnut assingiñut;

35. Tikkitaukovluse idluartut aungiñut llunainut, nuñamut kovijaujuñut, idluarum Abelim aunganit, Zachariasib, Baachiasim erngninget aunga tikkilugo, tokolauktasse kattimaviub altariblo akkorngngne.

36. Ahamerik, okaupapse, tamakkoa tanaita pivlugit kinguvãngukattigẽt ukkoa akiñiartaujomãrput.

37. Jerusaleme, Jerusaleme, (iñuit piveit) ellautaijunik tokkotsijose, millorlugillo jarkeñut illipsingnut tillijaujut! Kittorng-

asse kattitsomakattalauktakka, sorlo arng-
naungub kattipeit piakeñe issarkominut
piomalaungitosele.

38. Ahak, igluse iñukarungnĕromărput.

39. Okaupapse; Mattoma kingorngane
tækkojomĕrpapsinga, innak okarkărtinase
Nakoridlartaule Nalekam attingane tikkitok

KAPITELEMIK XXIV.

*Kattimaviub serkomitauningarik sivorni-
vaksoangagut okautaujok.*

Jesuse kattimavingmit añingmet illiñiar-
tingita tikkipæt, kattimaviub señama-
ninganik kemergotiniarlugo.

2. Jesusible okautiveit: tamakkoa tamaita
tækkogalloarpissigik? Ahamerik okaupapse:
ujarket ukkoa illunatik serkomitauniarput,
kallerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivalermet,
illiñiartingita ingmikŏrlutik tikkipæt, okar-

lutik: Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita piomãrket; sunalo nullunaikutaksaujomãrpa tikkiviksarnut, sillarsublo naggatiksanganut?

4. Jesusib kiovlune, okautiveit: Kamatitse, uiverijaukoñase.

5. Uñuktut tikkitsomãrmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseõvunga: uñuktullo tamartiniarpeit.

6. Uñatadlartunik, uñatadlartut nippersoanginiglonẽt tussaromãrpose: Kamatitse erksiniarase. Taimailiortokãromãrmet sivorngagut; sillarsub naggatiksanga nelliutingilak sulle.

7. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulãrniarput, attañionek attañionermut assimingnut; kãngnartorsoarmiglo kañimalualungnartomiglo piokaromãrpok. Nuñet sunatuinarme saijukpilugomãrput.

8. Tamedsa kappianartok aularniksak.

9. Kappianartomut tavà pititsomarpãse, tokkoluselo. Iñuillo illunatik omigidlaromãrpãse attera pivlugo.

10. Iñuit uñuktut (ingmingnut) sinaunga-

sãromãrput, illatiglo kigortigællugit ingming
nullo omisutiomãrput.

11. Nellautainerluktut uñuktut sakkero-
mãrput, uñuktut tam̃artiniarlugit.

12. Idluitulliarnek pivallialermet, unuk-
tut næglingningit niglinarsiomãrput.

13. Issuanulle sokkosijuitok, (okperlune)
piulijaujomãrpok.

14. Okautsit tussarnertut Gudib nalegau-
ninganik okautaujom̃ãrput iñungnut sillar-
soarmetuñut tamaiñut, iñuit illunatik nello-
jungnẽrutiksangañut: Tava sillarsub nagga-
tiksanga nelliutiomãrpok.

15. Kappianartok nungutsivik tækko-
gupsiuk, tamattominga nellautaijub Da-
niel okartok, ivlernartome iñiminetok, (ag-
langnik) ukkoninga attuarsijub, kam̃agilerli-
git.

16. Uvlok taimna nelliutikpet, Judikut
nuñanginetut, kem̃ãlit kakkeñut.

17. Iglub kãnganetok akkarane, sumik ig-
lominit aiklerlune.

18. Perorsevingmetublo utterniarane, año-
ratseñe pijartorlugit.

19. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo tamaña nelliutikpet.

20. Tuksiaritse kem̃ăviksasse okiome sabbatemetonĕt pilerkoñago.

21. Uvlune taipkonane iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik, sillab pigiarninganit tamaña tikkilugo, kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.

22. Uvlut taipkoa ikkiglijauniængipetta, iñuk attauserlonĕt piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomărput.

23. Okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanepok, ikkanelonĕt: tamaña okperiniarasiuk.

24. Kristuseŏlutik okartut, nellautainarluktullo sæglojut sakkeromărput, nellunaikutaksoarnik tattam̃iniarnartunik piñiarlutik: Añerimajut tam̃artiniarlugit, (tam̃artitaujungnarpetta).

25. Ahak, makkoninga okautivapse nelliuterkărtinagit.

26. Tamaña pivlugo okautikpasse: A-

hak, iñukajuitomepok; ainiarase. (Imaglonẽt) Ahak, iñiminepok; okperiniarassigik.

27. Sorlo kaumalak pãnget pijok uñunga kaumautivlugo: taimaitsomãrpoktauk Innum Erngninget tikkiviksanga.

28. Nañe killõgkarpet, nektoragit kattivut.

29. Uvlut taipkoa kappianartut kingorngattigut, Sekkeñerlo Takkerlo kaumajungnẽromãrpuk, uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaub pitsartuningit aulataujomãrmetta.

30. Iñum Erngninget nellunaikutanga tava tækkuksaujomãrpok killangme. Innuit nuñametut illunatik keadlaromãrput, Iñublo Erngninga tækkojomavæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlãrlune ãnanaudlartok.

31. Engeliñe tillijomãrpeit nipsautib nippivaksoanganut: Añerijangit kattitillugit añorenit sittamanit, killaum issuanit, issuanut aipanut.

32. Adsigẽktomik illiñiaritse, napartok

Feigeliksak pivlugo: Akkerungit iptekalerangetta, siggilerangettalo, aujajaraklilermet kausimavose.

33. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita tækkogupsigik, kaglilermet kausimaniarpasse.

34. Ahamerik, okaupapse: Kinguvăngukattigĕt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekărtiñagit.

35. Kiglaklo nuñalo nungutsomărpuk, okautsikkale nungutsomăngilet.

36. Uvlomik taipsominga, uvlublo nellunaikutanganiglonĕt kausimajokaugilak, Engelillonĕt killangmetut, Atătama kissime nellungila.

37. Sorlo Noa iñotillugo-ĭlauktok, taimaktauk ĭtsomărivok Iñum Erngninget tikkiviksanga.

38. Sorlo uvluñe taipkonane, ullitornivaksub sivorngagut; nerrivut, imilarmiglo, nullianiktullo, uiniktullo, uvlok tamna tikkilugo, Noam ittervia umiarsoarmut;

39. Kamagingilælle, ullitornivaksub tava ullutidlarpeit, tamaita nungudlugit: Tai-

maktauk Iñum Erngninget tikkiviksanga ĩtsomãrivok.

40. Tamaña nelliutikpet marruk perorsẽvingmetsomãrpuk: aipanga illelliortaujomãrpok, aipale kemektaujomãrpok.

41. Marruk kaivititsikattigẽgomãrpuk: aipanga illelliortaujomãrpok, aipale kemmektaujomãrpok.

42. Taimak pivluga pigãrutigissiuk: Nalegapse tikkiviksanga nellogapsiuk.

43. Tamañale nellojungnẽreksarivasse: Tigliktub tigligijartorvia iglub iñuet kausimaguniuk; pigãromavok, iglominut itterkoñago.

44. Tamaña pivlugo illipsetauk opalungẽrsimatsainaritse: Iñum Erngninget tikkitsomãrmet neriuktinase.

45. Nelliak sukosijuidlune sillatõvlunelo kivgauva, attañinget kivgaminut pitipa, piksanginik tuñitsivigekovlugit nerreviet nelliutileranget?

46. Kivgak tamna pilloridlarpok, imailiortok attañinget tikkippago.

47. Ahamerik okaupapse: Piminut tamainut pititsomãrpa.

48. Kivgakullugle assia, omamigut imak okarune, attañerijara sulle tikkiniængilak:

49. Kivgaukattiñe anauvlugit pivok, nerrilunelo imilarmelo tallatut illagivlugit.

50. Kivgab taipsoma attañerijanga tikkitsomārpok, uvlome taipsomane neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kivgab issumavigingitangane;

51. Asserortiniarpa tagva, takkormortut illagællugit akkivigiomārpa, tavane keatsainaromārput aglerolātsainaromārpullo.

KAPITELEMIK XXV.

Adsigëktomik uigasuit pivlugit.

Tamaña nelliutikpet, killaub nalegauninga ītsomārpok uigasuktitut tellimaujortutitut, kollitik neksarlugit, uiksak pachrearlugo añivigivæt.

2. Tapkoale tellimæt sillaitut, tellimællo sillatojut.

3. Sillaitut kollitik neksarpeit, orksuksamingnigle neksaratik.

4. Sillatojut pogutamingne orksumiglo, kollitiglo neksarput.

5. Uiksak mulludlarmet, illunatik uerngaleramik, siñilerput.

6. Uñuak keterarmet nippersoakalerpok, imak: Ahak, uiksak kaivok, pachrearlugo añivigissiuk.

7. Uigasuit taipkoa illunatik makkiput, kollitik ãkiklugit.

8. Sillaitulle okarput sillatojuñut: Orksupsingnit tuñittigut, kollivut kamingmetta.

9. Sillatojut kiovlutik okautiveit: Naukagle; amigarkoñago uvaptĩngnullo illipsingnullo. Niuvertuñulle pissiñiarijartoritse piksapsingnik nangminiksapsingnik.

10. Pissiñiarijartortillugit, uiksak tikkipok: oppalungẽrsimajut itterkattigivæt uiksab iglunganut nerrimakattiginiardlugo: upkuak parngnanẽrtauvok tava.

11. Kingorngattigut uigasuit ipkoa (Sillaitut) kailaurivuttauk, okarput: Nalegak, Nalegak, upkuẽrutittigut.

12. Kioveille, okarlune: Ahamerik okaupapse, illitaringilapse.

13. Tamaña pivlugo pigăritse: Uvlok taimna uvlub nellunaikutangalonĕt nellogapsiuk, Iñum Erngninget tikkitsomărvinga.

14. (Taimaitsomărpok) sorlo angutib nuñame assianut aularomajub, kivgeñe kaikoveit, perkotiñe tuñiveit taipkonunga:

15. Illanget tuñitsivigiva talentinik (kenaujenik) tellimanik, aipa marrungnik, pingajuet attautsemik, attunit namaksilerlugit tunnitsivigiveit; tuavilune aularpok.

16. Tellimanik talentinik pijok, niorvgotigijartoramigit, tellimanik assinginik talentinik illaveit.

17. Taimaktauk marrungnik talentingnik pijok, assinginguiktauk marrungnik illagivæk.

18. Attautsemigle pijok, nuña itterselle-rijartorpa, attañerijame kĕnaujanga ĭjerpa.

19. Mattoma kingorngane kivget ukkoa attañinget tikkipok, kiglissiniaromavlugit.

20. Tagva sakkerpok, tellimanik talentinik pijok, assinginik talentinik tellimanik nek-

sarlune, okarpok: Attañek, talentinik tellimanik tuñilauramga; ahak, assinginik tellimanik talentinik illavakka.

21. Attañinget okautiva: Namagivagit issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomãrpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

22. Sakkerivoktauk, marrungnik talentingnik pijok, okarlune: Attanek, marrungnik talentingnik tuñilauramga; ahak, assigingnik marrungnik illavakka.

23. Attañinget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñungnersenik pititsomãrpagit, Nalekavit kuvianarninganut itterit.

24. Sakkerivoktauk, attautsemik talentemik pijok, okarlune: Attañek, illitarigapkit, sivõranartotit angutausertotit; savijartotit karngãrtilaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik;

25. Taimak pivlugo sivõragama, talentit nuñamut ijerijartulauktara; ahak, pït piuk.

26. Attaninget kiovlune, okautiva: Ajor-

otit erkeiasuktotillo kivgauvotit, illitari-
amga, savijartunga karngãrtliaungitamnik
attersijungalo illilaungitamnik;
27. Tamaña pivlugo kẽnaujakotimnik
iñijijuksaulauktotit kẽnaujenik tauksẽjuñut,
kkikuma perkotiga tigumiarajalauktara il-
ikartillugo.
28. Tamaña pivlugo talentemik aksãrsiuk,
iñilugolo tellimaujortunik talentinik piling-
iut.
29. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok
ñuktunik pekkarkovlugo; pekkangitorle
ksãrtaujomãrpok piuganik.
30. Kivgak piungitok egissiuk tãrtorsoar-
iut, keatsainartomut aglerulãtsainarto-
iullo.
31. Iñum Erngninga ãnanaunermine tik-
ikune, Engelillo ajungitut tamaita illa-
ællugit: iksivajomãrpok iksivautamine ãna-
ame.
32. Iñuit illunamasiatik sãnganut kattiti-
iujomãrput. Tava avititsomãrpeit, sorlo
iianersijub saugakotine arngnet avitipeit
ngutiñit.
33. Okpertut tallerpingme tungãnut pitit-

somãrpeit, okpingitulle saumingme tungã-
nut.

34. Nalekab tallerpingme tungãnetut i-
mak okautijomãrpeit: Kaititse, Atãtam
nægliktangit, nalegaunek kingormgutigis-
siuk, illipsingnut pijarẽrsimajok sillarsub kig-
linganit.

35. Kãktillunga, neritilaukpapsinga. Im̃e-
ruktillunga, im̃ertilaukpapsinga. Tujormi-
tillunga, itterkolaukpapsinga.

36. Añorẽrsimatillunga, añorartilaukpap-
singa. Kañimaluktillunga, tækkojartorlauk-
papsinga. Parngnañẽrsimavingmetillunga,
pullalaukpapsinga.

37. Idluartut kiojomavæt, okarlutik: Na-
legak, kanga kãktotit tækkolaukpittigit, ne-
ritilaukpittigillo? Im̃eruktillutillonẽt, im̃erti-
laukpittigillo?

38. Kangalo tujormitillutit tækkolaukpit-
tigit, itterkolaukpittigillo? Añorẽrsimatillu-
tillonẽt, añorartilaukpittigillo?

39. Kangalonẽt tækkolaukpittigit kañima-
luktillutit, parngnañẽrsimavingmetillutillo-
nẽt, pullalaukpittigillo?

40. Nalekab kiojomaveit okaulugit: A-

aȟmerik, okaupapse: Ukkoa kattanguma
nikkinersaujut illanget sumik pigapsiuk,
agva pilaukpapsinga.

41. Saumingmetuñut okaromagivok: Id-
uituãlugapse, uvamnit aularitse ikkomamut
ãmitsuitomut, piarẽrsimajomut Satanasemut
Engelinginullo.

42. Kãktillunga, nerritilaungilapsinga.
meruktillunga, imertilaungilapsinga.

43. Tujormitillunga, itterkolaungilapsinga.
Añorẽrsimatillungalo, añorartilaungilap-
singa. Kañimaluktillungalo, parngnanẽr-
simavingmetillunga, pullalaungilapsinga.

44. Taipkoa kiojomãrivæt, okarlutik: Na-
legak, kanga tækkolaukpittigit kãktillutit,
meruktillutillonẽt, tujormitillutillonẽt, ano-
rẽrsimatillutillonẽt, kañimaluktillutillonẽt,
parngnanẽrsimavingmetillutillonẽt, kivgartu-
laungipittigit?

45. Kiojomaveit okarlune: Ahamerik, o-
kaupapse; sumik ukkoa mikkinersaujut il-
langet pinginapsiuk, tagva pilaunginivap-
singa.

46. Tava taipkoa ãnianartorsoarmut nung-

usuitomut piomãrput: Idluartulle iñogute
mut nãjuksaungitomut.

KAPITELEMIK XXVI.

Kristusib kippallijauninganik.

Jesusib okautsiñe tamakkoa tamaita nãga
migit, illiñiartiñe okautiveit:

2. Nellungilasse, uvluk marruk nãkpenik
aniviksiolãrput; Iñum Erngninga pititauniar
pok, kikkiektortaukovlugo. (Kejungmu
seningajolingmut).

3. Taipsomane ajokertuijorsuit, aglang-
niglo illissimajut, iñuit angajokangillo katti-
lerput, ajokertuijorsub Kaifasemik attigub
iglorsoanganut:

4. Ingmingnut okarput, kañok Jesuse nip-
porsallugo, tigulugolo tokkokovlugo.

5. Okarpulle: aniviksiortillugo pinago,
innuit pikabladlarkoñagit.

6. Jesusele Betaniametillugo, Simonib kal-
akadlartub iglungane:
7. Arngnab tikkipa, erngusiārsulijarlune
ɔivianartovaksoarmik im̃alingmik; niakoa-
aut koviva, nerrivingme iksivagame.
8. Illiñiartingita tamaña tækkogamitsuk,
idluaringilæt okarlutik: Tamna sõg kovijau-
ɔerka?
9. Mingoarutiksak tamna akketudlartomut
pissiāngõnajalauktok, aglujunut tuñijekse-
nik.
10. Tamañale Jesusib tussaramiuk, okau-
tiveit: Arngnak una pinasiuk, sõg kiksarti-
pissiuk? ajungitomik pingmanga.
11. Aglujunik illakatsainarpose, uvangale
neijortigitsainarniængilapsinga.
12. Mingoarutiksak tamna timimnut ko-
vigamiuk, mingoarivānga, illijartortauvik-
samnut.
13. Aham̃erik okautivapse: Ukkoa okaut-
sit tussarnertut okautigijaukpetta sillar-
soarmiuñut taimaiñut, okartokaromārivok,
kañoẽtomik tapsoma pivānga erkarlugo.
14. Arkangemit aggartut illanget, Judase-

mik Ischariotemik attelik, aivok ajokertuijorsoarnut,

15. Okarlune: Sumik tuñijomavissinga? illipsingnut pititsomavara. Kẽnaujenik ungnijunik tellimaujortuniglo tuñitsivigijomavlugo okarput.

16. Mattoma kingorngagut tapkonunga pitinasuarpa, nautsertorlune piutekarnermik.

17. Sẽrnakangitunik kakkojartoramik uvlome sivorlerme, illiñiartut Jesuse tikkipæt, apperivlugo: Nane ãkiksorijartorkovittigut, añiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerriniartarnik?

18. Okautiveit: Iglugaseksoarnut aileritse, angut tagvanetok okautigissiuk. Ajokertuijub okauterkovãtit, piviksara nelliutingmet, añiviksioromavunga illingne, illiñiartikka illagillugit.

19. Illiñiartingita tagva illiorput Jesusib taimak okautimagit, añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæt.

20. Uñulermet arkangemit aggartut illagillugit nerrimãvingmut ingipok.

21. Nerritillugit okarpok: Ahamerik, o-
kaupapse: illapse pititsomărpănga.

22. Angijomik kiksalerput, apperilerpæt
nellekardlutik: Nalegak, uvangaunerpik?

23. Kioveit okarlune: Aggangminut po-
gutamut missukterekattima, pitilarpănga.

24. Iñum Erngninga pititaulerniarpok
sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tam-
na kappianamek, Iñub Erngninganik pititsi-
jok. Iñungmut tapsomunga ajunginersauvok,
erngniăngŏngikune.

25. Judasib pititigiuiartanget apperiva, o-
karlune: uvangaunerpik Rabbi? Jesusib kio-
va: sorlo okartotit.

26. Nerritillugit kakkojak Jesusib tiguva,
kujalivlune avgorpa, illiñiartiminullo tuñiva,
okarlunelo: Tigulugo nerrissiuk, tagva ti-
migà.

27. Ernusiărsuk tigugiva, kujalivlune tam-
na tuñiveit, okarlune: Tamapse tagvanget
imeritse;

28. Tagva auga, testamentitab (aunga)
unnuktuñut kovijok, ajorningit pĕjarlugit.

29. Okaupapse: Mattoma kingorngagut

immerogungnērpunga napartub weineliksal
iptinganik, uvlok tamna nelliutitinago, nu
tautillugo imilerupko illagiluse Atātama nale
gauningane.

30. Nakudlartomik tuksiarutsit nāgamikit
añivut, orksuktalingmut kakkamut.

31. Jesusib okautiveit: Uñuak tamaña tamapse koaksāngautiginiarpapsinga. Aglaksimangmet: mianersijok uñatadlarpara, saukello siamartidlarput;

32. Makkikumale, (tokkungajuñit) sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

33. Petrusib kiova, okaudlugo: Illunamāsiatik koaksāngautigikpattit, koaksānga niængilanga.

34. Jesusib okautiva: Ahamerik, okaupagit: uñuak tamaña, augutaunek niplerkārtinago, missiutigilārparma pingasuarterlutit.

35. Petrusible okautiva: Tokkokattigigupkillonēt, missiutigijomangilagit. Taimaktauk illiñiartut illunatik okarivut.

36. Jesusib illiniartiñe illagivlugit iglorsoarmut avalluliorsimajomut tikkipok, Gethse-

manemik attelingmut, illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiarijartortillunga.

37. Petruselo Zebedæusiblo erngnæk illagiveit, kiksalerlune kappiaktoadlalerpok.

38. Okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut; tagvanetitse pigãrkattigissinga.

39. Kanitomut aivok, pãmangavlune tuksialarmelo, okarpok: Atãtaga, ajornangipet erngusiãrsuk una pẽrle uvamnit; piomajamnigle pitsengilatit perkojet pille.

40. Illiñiartut siñiktut tikkipeit, Petruse okautiva: Killamiãrsuk pigãrkattigijungnengilapsinga?

41. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkonase. Añernek piomagalloarpok, uvinigle sangẽpok.

42. Aipanik ama tuksiarijartorpok, okarlune: Atãtaga, erngusiãrsuk una uvamnit pẽreksaungikune, kissiane imilerupko; perkosernut pille.

43. Ama siñiktut tikkiniveit, ĭsingillo uerngarnermut okumaiput.

44. Tagvunga kemekpeit, pingajuanik

ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa attordlugit.

45. Illiñiartiñe ama tikkiniveit, okautivlugit: Maña siñikluselo merngoĕrseromavisse? Ahak, nelliusimavok, Iñum Erngninga pititaulărpok ajortulliartut aggangiñut.

46. Makkititse aularta; ahak, tamănepok uvamnik pititsijok.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, Judase arkangemit aggartut illanget tikkilerpok, iñugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit, iñuillo angajokangiñit pijut.

48. Pititsiniartuble nellunaikutamik tuñitsivigiveit, okarlune: Kuñilărtara taimnauvok, tigusiuk.

49. Tuavidlune Jesusemut pivok, okarlune: Rabbi, ajokertuijok, sallutitauvotit: Kuñikpa tagva.

50. Jesusible okautiva: Illænara, sŏg tamaunga pivit? Jesuse tikkipæt, aktorlugo tiguvæt.

51. Jesusim illagĭngita illanget saviksoane amuva: Ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo siută nakkarpa.

52. Jesusible okautiva: Saviksuit kẽnaili-
tanganut poleruk; saviksoarmik attortok, sa-
viksoarmut pijaunajarivok.
53. Issumangilet, sulle maña Atãtaga tuk-
siarvigigupko, tapsoma tilliklervigijomavãnga
Engelinik Legioninik arkangemit aggartut
unnukejangiñik.
54. Aglait (uvamnik) kañok nellautsini-
arpæt? Mañale taimaitsomavok.
55. Taipsomane iñugiartorsuit Jesusib o-
kautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, savik-
soarlijarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautil-
lunga; uvlut tamaita iksivakattigilaurivapse,
kattimavingme ajokertuivlunga aktulaungi-
lapsinga;
56. Tamakkoa illunatik imailivut, nellau-
taijut aglangit nellautsekovlugit. Tava il-
liñiartingita illunatik kemekpæt, kemmãvlu-
tiglo.
57. Jesusemigle tigusijut, ajokertuijor-
soarmut Kaifasemut pitipæt, aglangnik il-
lissimajut angajokaijello tagvane kattima-
vut.
58. Petrusible kingornganit mallikpa ajo-
kertuijorsub iglunganut, itterlunelo kivget

señianut ingipok; tækkojomavlugo kañok illiortaungmanget.

59. Ajokertuijorsuit angajokaijello, kachimiojullo illunatik, sæglutiksarsiorput Jesuse, pivlugo, tokkotsomavlugo.

60. Nachvangilelle. Nauk uñuktut patssiklertut sakkeralloartut sæglovlutik, sokanginivut. Kingorliovlutik marruk sæglovlutik patssiklertuk sakkerpuk,

61. Okarlutik: imak una okalauktok, Gudim iglunga asserortitsungnartara, uvlune pingasune ama senavlugo.

62. Tagva ajokertuijorsoak nikkovilune, apperiva: Kiungilatit tamakkoa pivlugit passidlarmattit?

63. Jesusele niplingilak. Ajokertuijorsub ama okautiva: Tokkosuitub Gudib kẽnanget sãngane appersorpagit, okautittigut Kristuseomangarpit, Gudim Erngninga.

64. Jesusib kiova: okarpotit. Okautivapse, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

65. Tava ajokertuijorsub añoratseñe allik-

orpeit, okarlune: Gude okarnerlõtigiva,
okautsareakarunguẽrpogut; ahak, maña
Gudiovlune okarnerlunguinga tussarpasse,
66. Kañok issumavise? Kiovæt, okarlutik:
Tokkoteksauvok tagva.
67. Kẽnanga ketserarpæt, tigluklugolo, il-
angitatauk kẽnangagut tiglukpæt,
68. Okarlutik: Kristuse, nellautalertigut
kia tiglukpãtit?
69. Petrusele avalut illuane iksivajok.
Kivgab arngnab tikkipæ okarlune: Igvittauk
Jesuse Galilæamiok illagivet.
70. Missiarporle illunatik tussartillugit,
okarlune: Okausitit nelſovakka.
71. Upkuakulle añingmet, assiab arngnab
kivgab tækkogiva, tagvanetullo okautiveit:
Tamnatauk Jesusib Nazaremiub neijortigi-
aukpa.
72. Missiarivok ama, Gude taivlugo o-
kausiluklune: Iñuk tamna illitaringilara.
73. Killamiojungnẽrmet tikkipæt tagvane-
tut, Petrusemullo okarput: Ahamerik, tap-
koa illagivãtit; okausivit nellunailivatit.
74. Ama missiarivok, okarnerluklune,
Gude taivlugo, okartok: Iñuk tamna illi-

taringilara. Tagvainak angutaunek niple
pok.

75. Jesusim okausinga Petrusib erkarp
okautilaungmago: Angutaunek niplerkărt
nago missiutigilărparma pingasuarterlut
Añivok tava keavaksoadlarlune.

KAPITELEMIK XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut.

Kaulermet ajokertuijorsuit iñuillo ang
jokangit kachimiolerput Jesuse pi
lugo, ingmingnut okarlutik: tokkotsoma
lugo.

2. Kellersorlugo aularutivæt, nuñab a
tanninganut Pontiuse Pilatusemut uñerto
pæt.

3. Judasib pititinget tækkogamiuk, tok
komut perkungmatsuk, kakkialerpok, kĕnau
jet ipkoa ungnijut tellimaujortullo utterti

eit, ajokertuijorsoarnut iñuillo angajokang-
nut.

4. Okardlune: Ajortulliartunga, pijek-
aungitok auk pitinapko.

5. Tapkoale okarput: Uvagut pingilagut
gvit pivet. Kẽnaujet ipkoa Gudim iglung-
nut eginamigit, kemãvok, nangminek kimit-
artorpok.

6. Kẽnaujet ipkoa ajokertuijorsuit tiguveit,
karlutik: idluangilak, ukkoa illilugit Gudim
glunget iklervinganut, aungmik akkeka-
aungmetta.

7. Tamaña pivlugo ingmingnut okarput,
nachalliortub perorsẽvinga pissiarivæt kẽ-
aujeñut tapkonunga, tujormitset illuviksang-
ñik.

8. Tamaña pivlugo perorsẽvik taimna tai-
æt aub (akkinganik) perorsevinganik sulle
vlome.

9. Nellautsimavut tagva, nellautaijub, (Je-
emiasim) okausingit, imak okartok: Israe-
ib kinguvãngiñit kẽnaujet ipkoa ungnijut
ellimaujortullo tiguveit, akkiksaukolauk-
anget, tapsoma akkinga;

10. Akkilliutigivlugit machalliortub pe
rorsēvinganut, sorlo Nalekam okarkovānga
11. Jesusele nuñab attañinget sāngan
nængertok, nuñab attañinget appersorpa: Ju
dikut attañerivātit? Jesusib kiova: okarpo
tit.
12. Ajokertuijorsuit angajokaijello patssid
larmatsuk, kiungilak.
13. Pilatusib ama okautiva: tussangiligi
angijomik passidlarmattit?
14. Kiungilale okautsemut attautsemullo
nēt: Taimak pivlugo nunab attañinga tat
tamiñiarivok angijomik.
15. Añiviksiolerangetta nuñab attañinge
illusekarpok, iñuit piomajanginik tokkotek
saugalloak, parngnanērsimavingmetut illang
et, añitilugo.
16. Taipsomane assinginit uivēluartomil
parngnanērsimadsaujokarpok Barrabasemil
attelik.
17. Kattimangmetta, Pilatusib okauti
veit: Kina uvamnut añititaukovissiuk? Bar
rabaselonēt Jesuselonēt, Kristusemik tai
jak?

18. Keñugivlugo tagvunga pitilaukpæt
nellunginamigit.
19. Kiglissiniarviub iksivautangane iksi-
valerame, nulliet imak okautsaujartorkova:
Idlnartok una allaruk, ovætsiak siñektomav-
lunga, tamna pivlugo angijomik ikpigiga-
ma.
20. Ajokertuijorsuille angajokaijello iñuit
okautilerpeit, Barrabasemik tuksiarkovlugit,
Jesusele tokkokovlugo.
21. Nuñab attañinget appersorpeit: Uk-
koa marruk nelliangnik añititsikovissinga
illipsingnut? Okarput: Barrabasemik.
22. Pillatusib ama okautiveit: Kañok pin-
niartara Jesuse, Kristusemik taijak? Illuna-
tik okarput: kikkiektortaule señingajoling-
mut.
23. Nuñab attañinget appersorpeit: Kaño-
ētomik ajortullialauka? Nipliadlalualerput
ama, okarlutik: kikkiektortaule.
24. Pilatusib kausimagamigit, ajulerpeit,
uivēlivalliatuinarmetta; imek piva, aggañelo
upvarpeit, iñuit tautuktillugit okardlune: Il-
langutingilanga idluartub tapsoma aunganut;
illipse pijase.

25. Iñugaseksuit illunatik kiovæt, oka
lutik: Aunga uvaptingnut pilerle kittornga
tingnullo.

26. Barrabase tava añitipa tapkonung
Jesusele aklunatsenut issakajaukova, uñ
tortilalo kikkiektortaukovlugo.

27. Nuñab attañinget sorsuktuksangi
Jesuse ãtipæt iglomut kiglissiniarvingmu
sorsuktukset tamaita tagvunga attautsim
kaikoveit.

28. Añorẽrtipæt, ulliksoarmik aupalukt
mik kappitipæt.

29. Niakotiksenik kẽnariktunik kakkila
linik peraivut, niakoanullo illivlugo, suvl
lingmik ajaupiserpæt aggangittigut talle
pingittigut: Sẽrkortorvigællugo tuksiarvi
væt, mittautigællugo pivæt, okarlutik: Sal
titaujotit Judikut attañinget.

30. Ketserarpællo, ajaupiarlo suvlulik
guvæt, tapsomungalo niakoa añaulerpæt.

31. Kingorngagut mittautigilauramitsul
ulliksoak pẽrpæt, nangmininganik añoran
inik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniar
lugo.

23. Ingerartillutik iñuk naipipæt Ziren

iok, Simonemik attelik: Tamna tiguvæt,
ikkiektortauviksak erksuktaukovæt tapso-
nunga.
33. Iñiksamut Golgatamik attelingmut,
naipok niakoverngit iñinganik tikkina-
nik.
34. Imerpæt kassilinartomik sungarmut
kkusimajomik; tamana Õlauramiuk, ime-
omangila.
35. Kikkiektulauramitsugle añorangit a-
ipeit, imerarlutik; aglait nellaudlugit nel-
autaijok imak okartok: Añoratsekka ing-
ningnut avipeit, ulliksoaralo imerautigi-
æt.
36. Tagvanelo iksivalerlutik udsertor-
æt.
37. Niakoet kollãnut patssitiksatik tok-
unganik nippitipeit. Aglait imaiput tagga
Jesuse, Judikut attañinget.
38. Illagællugo iñuartuk kikkiektorpakik,
aipanga tallerpiet tungãnut, aipale saumiet
tungãnut.
39. Tagvona arvertartut mittautigivæt, il-
lekettamarlutik.
40. Okarput: Gudib iglunganik asseroijo-

tit, ama señalugo uvlune pingasune, illingnik
piulidlarit; señingajolingmit akkarit, Gudim
Erngnerikpattit.

41. Taimaktauk ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, angajokaijello mittautigivæt, okarlutik:

42. Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok: Israelitit attannerikpatsuk, señingajolingmit mana akkarle okperiomavavut.

43. Gude tettigingmago, piuliliuk mana kuviagikpago; Gudim Erngnerivãnga okartok.

44. Iñuartuktauk taimak mittautigivæt, kikkiektortaumakattæk.

45. Uvlub nelunaikutanga arvengilermet, nuñane tamaine tãrtosõlerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

46. Uvlub nellunaikutanga arvengemit, sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kemekpinga?

47. Tagvanetut illangita tamana tusaramitsuk, okarput: Eliase kaikova.

48. Erinesuklune taipkoa illanget akpang-

rpok, nipperkut kassilinartomut mitssukpa, jaupiamullo kappomitărlugo, imertipa.

49. Assingit okarput: Ovatsiaro, tæk-unărta, Eliasib piulijartoromangmanga-go?

50. Jesusele ama nippekortŏvlune pivok, anernengerdlune.

51. Ahak, kattimavium uminga allikpok narrolivlune, pănget unungа aglæt tikkid-lune.

52. Nuña sajukpiladlarpok, kairtullo kop-udlarput,illuvrillo angmarterput, uñuktorsuit idluartut siñiktut (tokkungajut) timingit o-marput,

53. Illuvernillo añivut (Jesuse) makki-met kingorngagut, iglugaseksoarnut ivsor-naituñut pivut, uñuktuñullo sakkerdlutik.

54. Kappitauble illangitalo neijorkattinne Jesusemik udsertortut, nuña saijukpilladlar-tok tækkogamitsuk, tattaminiarnartullo as-singit, kakkilăngadialerput, okarlutik: A-hammerik, tamna Gudim Erngneriva.

55. Arngnello uñuktut, Jesusemik mallik-simajut Galilæamit, kivgartorlauktullo, kañi-tome tækkonărput.

56. Tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakoblo Josesiblo arngnæk, Zebedæusib kittorngangita arngnællo.

57. Uñulermet angut agluitok tikkipok Arimathiamit, Josefemik attelik, tamnatauk Jesusib illiñiartigiva.

58. Tapsoma Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva. Pilatusib tava timinga tuñijaukova tapsomunga.

59. Timinga Josefib piva, uvineruksamik imuserlugo.

60. Illuvermullo nutãmut illivlugo, kairtomut illulimajomut, ujarasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga perova, aulardlune.

61. Mariale Magdalena tagvanetok, Marialo assia illuvek sãdlugo ingipuk.

62. Oppalungaijaivingeta uvlunget aipangane, ajokertuijorsuit Farisæerillo illunatik Pilatusemut pivut,

63. Okarlutik: Attañek, erkaivogut, uivẽtok imna okartok sulle iñovlune, uvlut pingajuane makkitsomãrpunga;

64. Tamaña pivlugo illuvinga udsertortaukoleruk, uvlut pingajuet nautsertordlugo,

illiñiartiminut tigligaukonago, iñungnullo
okarlutik, tokkungajuñit makkisimajomik;
kingorlerpãk uiveriklernek tagva ajornerojo-
mãrpok sivorlerpãmit.
65. Pilatusib okautiveit: udsertortuksa-
karpose tagva; aiñiaritse issumapsingnik ud-
sertortaukogissiuk.
66. Aivut tagva udsertortaukovæt udser-
tortuñut, ujarasugsuglo nellunaikuserdlugo.

KAPITELEMIK XXVIII.

Kristusib makkivianik.

Sabbate kangermet, uvlorme Wochib si-
vorlerpãme uvlarãrsukut, Maria Mag-
dalena, Marialo aipa illuvermut pivuk tækko-
jartorlugo.
2. Ahak, nuña saijukpiladlarpok. Nale-
kam Engelinget killangmit akkardlune, uja-
rasugsuk illuviub upkuanganit aksakãrtitsar-
torpa, kãnganut ingidlune.

3. Tapsoma tautua sorlo kaumalak, annorangalo aputitut kakkortigivok.

4. Udsertortulle erksinermut kukselalerput, tokkojutun illivlutik.

5. Engele arngneñut okarpok: Erksiniarase; Jesuse kikkiektorsimajok keñerapsiuk nellungilapse;

6. Tamanẽngilak, makkisimavok, sorlo okalauktok; kaileritse, Nalekam iñigilauktanga tækkojartorsiuk;

7. Illiñiartingit tokkungajuñit makkisimajomik tuaviluse okautsertorsigik; ahak, sivorlerilãrpasse Galilæamut, tavane tækkolãrpasse: Tamedsa taimak okautivapse.

8. Illuvermit añisalerput, erksivlutik kuviaisuvaksoadlalarmiglo, akpangerlutik, tamattominga illiñiartingit okautijartorlugit.

9. Illiñiartingnut mattominga okarijartormetta: Ahak, Jesusib pãrpeit, okaudlugit, sallutitauvose. Tapkoa tikkipæt, ittiggangit erkidlugit piveit, sãnganullo pãmangavlutik.

10. Jesusib okautiveit: Erksiniarase, mattominga kattangutikka okautsertorsigik,

;alilæamut aikolugit, tavane tækkolãr-
ãnga.

11. Tavunga ainiartillugit, ahak, udser-
ortut illangit iglugaseksoarnut pivut, illut-
iolauktut tamaita okautigiveit ajokertuijor-
oarnut.

12. Tapkoa angajokaijello illagivlugit,
achimiolerput, ingmingnut okarlutik; sor-
uktuksenut tuñilerpeit kẽnaujavaksuit,

13. Okarlutik: imak okaritse, illiñiarting-
ta tigligijartorpæt uñuame, siñiktilluta;

14. Nuñab attañinget tussaumalerpago,
atomakojomãrpavut, pidlartaukonase tapso-
nunga.

15. Kẽnaujet tapkoa piveit, piñiarlutik,
orlo ajokertortaungmetta. Tamaña Judikut
kauserilerpæt illuserællugo, sulle uvlome.

16. Illiñiartut tapkoa arkangartut Galilæ-
mut aivut kakkamut, tapsomunga Jesusib
erkungmagit.

17. Tækkogamitsuk, sãnganut pãmakput:
llangille iñertuivut.

18. Jesusible tikkipeit okautivlugit, imak
karlune: Tuñijauvunga pitsartunernik ta-
nainik killangmelo nuñamelo.

19. Tamaña pivlugo ainiaritse, iñuit tamaita ajokertorniarsigik, Babtilūgillo Atătab, Erngnerublo, Añernerublo ajunginerub attinganut;

20. Ajokertorsigiglo mallekovlugit tamaita perkojakka illipsingnut; ahak, uvlut tamaita neijutsainarpapse, sillarsub naggatănut. Amen.

MARKUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNIK.

KAPITELEMIK I.

Johañesib Babtisiningani k.

Tamedsa okautsit tussarnertut pigiarning-et Jesuse Kristusemik, Gudim Erngninganik.

2. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksimavok: Ahak, Engeliga tillivara sivunernut, apkosiortaukovlutit.

3. Ajokertuijub nippinga iñukangitome: (imak pivok) Nalekam apkotiksanga ãniksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

4. Iñukajuitome Johañese babtisivok, ajokertuivlune Babtijumik, ajortunit pẽjautiksamik.

5. Judæamiut illunatik, Jerusalemiul
añivigivæt, babtitaujomavlutik tapsomung
Jordaneme kõngme, ajornitiglō sagvarlu
git.

6. Johañese añoralik nergsutsub kameli
merkunginik, tapsekalarmelo amivinermik
piglertaujartullo igupsajartullo orksung
nerkigiveit.

7. Ajokertuivlune okarpok: kingunipku
tikkituksak, pitsartunersauvok uvamnit, ne
lopkotivungalo, tapsoma sãngane okkolung
ittiggagutingit singẽjarlugik.

8. Imermut Babtipapse: tapsomale Bab
titsomãrpãse Añernermut ajunginermut.

9. Uvlune taipsomane Jesuse Galilæami
Nazaretemit pivok, Babtitaulerlune Johan
nesemut Jordaneme.

10. Tuavilune timuarmet: Killak angmar
tok tækkova, Añernek ajungiñek taubetut
(tingmiatut) akkartok (Jesusib) kãnganu
pijok.

11. Nippe killangmit tussartaugivok okar-
lune: Erngnerivagit nægliktagit kuviagija-
git.

12. Erinigilerdlugo iñukangitomut (Gudim) Añerninget aitipa.

13. Tagva iñukangitometok uvlunik marrungnik ungniakattartut, Satanasib õktorpa, nergsutit akkornganetok Engelille kivgartorpæt.

14. Johañese parngnanẽrsimavingmũt pititaumangmet, Jesuse Galilæamut pivok; ajokertuilerlune okautsinik tusarnertunik Gudib nalegauninganik.

15. (Imak) Okarlune: Nelliutingmet, Gudib nalegauninga kaglilerpok; kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) okautsit tussarnertut okperissigik.

16. Galilæam im̃arbinget sinãne pissukame, Simon tækkova, nukãlo Andrease, nullutsettik kivitipakit im̃ãnut, mingeriarniarteoga mik.

17. Jesusib okautivak: Malliktinga, iñungnik aulasariatitsongovaptik.

18. Tuavilutik nullutsettik kem̃eklugit mallikpæk.

19. Tagvanget sivorliolerame: Jakobuse tækkova, Zebedæusim erngninga, nukãlo Jo-

hannese, umiakotometuk nullutsettik killai
jardlugit; tuavi kaikovak.

20. Atatatik Zebedæuse umiakotomu
kemmekpæk kivget illagivlugit, (Jesuselo)
mallikkivæk.

21. Kappernaumut pivut: erinesulerdlun
sabbateõngmet illiniarvingmut itterpok, ajo-
kertorlugillo.

22. Ajokertuitingit tattam̃iniariveit: pit-
sartojomik okarmet, Anglangnik illissimaju-
titut ajokertuingimet.

23. Tagva iñuk illiñiarvingmetok, añer-
nermik makkojungnartomik illumiktok, tam-
na nipliadlarlune,

24. Okarpok: uvaptingnut sug̃ivit, Je-
suse Nazaremiok? asserorijartorpittigut; ki-
naujotit kausimagapkit, Gudib ajunginerivã-
tit.

25. Jesusible iñerterpa, okarlune: okajuẽ-
rit, omanget (iñungmit) añit.

26. Añernerub makkojungnartub aulaja-
tidlarpa, nipliadlarlune, añivok tapsomang-
et.

27. Illunamasiatik erksilerput, ingmingnut

okarlutik, imak appersotilerput: Suna una? suna una ajokertuititak? Añernerit makkoungnartut pitsartojomut okautingmagit, naekpæt.

28. Tagvainak piñiarningit tussaumaveit Galilæab erkãnetut illunatik.

29. Erinesulerdlutik illiñiarvingmit añivut: Simonib Andreasiblo igluængnut pivlutik, Jakolo Johañeselo illagællugik.

30. Simonib sakkia (arngnak) nellajok kannimanartomut kañimavlune: Tapsominga tuavilutik okautivæt.

31. Tikkipa, aggangittigullo tiguva makkitilãlo: Tagvainak kañimanartub kemengmago, kivgartorpeit.

32. Uñulermet, sekkenek nippimalermet, sunatuinarnik kañimasiggit satanasiggillo pitipeit tapsomunga.

33. Iglugaseksoarmiut illunatik upkutsab sillatãnut kattilerput.

34. Kañimajut uñuktut piungnẽrtipeit, sunatuinarnik kañimasiggit: Satañasillo uñuktut añitipeit, Satanasit okarkongileit, illitarigamitsuk.

35. Kaulermet sulle tãrtillugo, makkilune

añivok, (Jesuse) iñukangitomut aularlune: tagvane tuksiarpok.

36. Petrusiblo neijortingitalo katsungailutik mallikpæt.

37. Neñigamitsuk okautivæt: illunatik keñerpātit.

38. Okautiveit: Iglugasengnut kañinerojuñut aularta, tavanetauk ajokertuilunga; taimak pivlugo tamaunga pijunga.

39. Galilæame tamaine illiñiarvingiñe ajokertorlugillo, añernekulluit añitipeit.

40. Kallaktub tikkipa, sērkortorvigællugo tuksiarvigiva, okarlune: piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

41. Jesusible nāpkigiva, aggane issaktipeit, aktorlālo okarlune: piomavunga, kallagungnērit.

42. Taimak okarmet: tagvainak kallagungnērsārpok tava.

43. Jesusib iñerterpa aulartisārlālo,

44. Okautivlugo: udsertolerit, assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo, Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnēravit, nellojungnerkovlugit.

45. Tamnale añigame okalualerpok, taimak okautigiva; kingorngane Jesuse sappiлerpok iglugaseksoarnut itternermik tækkuksaulune; iñukangitomelertok. Tavungale tikkipæt tamaiñit.

KAPITELEMIK II.

Tumaksajomik Kristusib iñuliklerninganik.

Uvlut ikkitut kingorngane Kappernaumut ama pigivok: Iglometok tussaumagamitsuk,

2. Iñugaseksuit kattisãlerput, iñiksĕrodsivlutik pãnganelo aglæt: Ajokertorpeit.

3. Illangit tikkipæt, ãtsivlutik tumaksajomik sittamet akkigarpæt.

4. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut; iglo kãngagut killerpæt, angmaramitsuk, tumaksajub iñangavia aglæt ningitipæt.

5. Okperningit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Erngnera, ajornitit issumagijaujungnĕrput.

6. Aglangnigle illissimajut illangit tagvane iksivajut, issumalerput omættimingne:

7. Una kañoĕtunik okausekarpa akkerartortunik Gudemut?

8. Jesusim añernermine issumañgit kausisăramigit, apperiveit: sŏgle omættipsingne taimak issumavise?

9. Tumaksajomut sumik okariak ajornænginerŏva, ajornitit issumagijaujungnĕrput; imaglonĕt okaudlugo: Makkitit, aumitit pikit, arvertarlutillo?

10. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok:

11. Okaupagit makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.

12. Tautuktillugit makkisărpok, aumittinelo neksarlugit añivok; illunatik tattaminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutik: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut.

13. Ama añigivok imarbiksub siñănut, in-

nuit illunatik tikkipæt, ajokertorlugit pi-
veit.
14. Kangiutilerame Levise tækkova, Al-
feusim ernguinga, tuñiorkaivingme iksivajok;
mallinga okautileramiuk, nikkovilune mal-
likpa.
15. Iglungane nerchevingme iksivatillugo,
Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut Jesuse
illiñiartingillo ikterkattigiveit nerrima-
vingmut. Tapsominga malliktut uñung-
metta.
16. Aglangnik illissimajut Farisæerillo
tækkogamitsuk, Zoelnerillo ajortulliartullo
nerrekattigingmagit, illiñiartingiñut okarput:
Sõg Zoenerillo ajortulliartullo nerrekattigiv-
lugillo imerkattigivagit?
17. Tamaña Jesusib tussaramiuk okauti-
veit: Ãtsuilit iñulijikariakangilet, kañima-
jut kissimik. Idluartut kaikojartulaungilak-
ka ablapsãmik issumakarkovlugit, ajornig-
gille.
18. Johañesiblo Farisæerillo illiñiartingit
unnuktunik nerringipaktut, illangita tikkipæt
okarlutik: Sõg Johañesiblo Farisæerillo il-

liñiartingit uñuktunik nerringipakket, illiñiartitille aglingilet?

19. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut nerrijuksaungilet, uiksak neijortigingmatsuk? Uiksak taipkoa neijortigitillugo, nerritailijungnengilet.

20. Nelliutsomãrporle, uiksamik aksãrtaulãrput: tava agleromãrput nerriniaratiglo.

21. Añoratokak illarniængilæt nutãmik allãksamik; nutãb allingmago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.

22. Weinelo nutãk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutãb alliktoromangmagit imerkautit, Weinelo kovituinaromãrpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutãmik imerkautiñut nutãnut imertuijariakarpok.

23. Taipsomane perortut kakkojekset apkotigiveit, sabbateme: Illiñiartingit ingeravlutik singailingit nutsulerpeit.

24. Farisæerit okautivæt: Ahak, illiñiartittit sabbateme pijeksaungitomik pivut?

25. Okautiveille: attualaungilase, kañok

Davide illiortok ajorsalerame, kālerame illanelo?

26. Gudim iglunganut itterame, Abjatar jokertuinerōtillugo; kakkojet tækkojekset erriveit, tamakkoa ajokertuijut kissimik errilugit perkojauvut; illaminullo tuñivluit illangit.

27. Okautiveit: Iñuk pivlugo sabbate ingortisimavok, sabbate pivlugo iñuk pingrlitaungilak;

28. Iñum Erngninga sabbatemuttauk Nagauvok.

KAPITELEMIK III.

Apostelit arkangemit aggartut annerimajanginik.

Illiñiarvingmut ama itterivok. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpīt tokkungajut.

2. Udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangnangago.

3. Iñungmut tokkungajunik aggalingmu
okarpok: tamaunga pĭt.

4. Appersorpeit: Sabbateme sumik sullin-
niarpita? ajungitomiglonẽt ajortomiglonẽt
Iñuk piulilugolonẽt asserorlugolonẽt? Tap-
koale niplingilet.

5. Ningarlune avaminetut tækkonãrpeit
omættingit mangaidlarmetta kiksautigiveit
iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikĭt
Issaktipeit tagva: aggaugit ãkiktaulerput ig-
lungititut illivlugit.

6. Farisæerille añivut, okarkattigẽlerlutik
Herodesim illangit illagællugit iñuaromav-
lugo.

7. Jesusele illiñiartiñe illagivlugit im̃arbiub
sinanut aivok: Iñugiartorsuittauk mallikpæt
Galilæamit Judæamillo.

8. Jerusalemillo, Idumæamillo, Jordanim
akkianillo, Tirusib Sidoniblo erkængnetut,
iñugiartorsuit, tattam̃iniarnartitanginik tus-
sartut, tikkipæt.

9. Illiñiartiñe okautiveit, umiaramik pe-
kalerkovlugit, iñungnut nimniutitaujoma-
nane.

10. Uñuktut iñulingmagit: aniajut illu-

iatik tikkipæt arlialerdlugo, kappiaisukti-aujut aktoromavlugo.

11. Añernerit makkojungnartut tækkoja-rangamitsuk, pãmakvigivæt, niplerdlutik o-karput: Gudim Erngnerivãtit.

12. Angijomik iñerterpeille nellojungnĕr-aujomanane.

13. Kakkamut majorarpok, kaikojiv-une piomajaminik, kaikojangitalo tikki-pæt.

14. Arkangemit aggartut añeriveit: nei-ortigĕnaromavlugit, okarijartortitsomavlu-gillo.

15. Pitsartutitsomavlugillo, kañimanartu-nik pĕjarkovlugit, añernerniglo idluitunik añititsekovlugit. (Tamedsa attingit).

16. Simon, Petrusemik atserarpa:

17. Jakobuselo, Zebedæusim erngninga, nukãlo Johañese; tapkoa marruk atserar-pæk Boanergermik, imaipok, kallub kit-torngæk.

18. Andreaselo, Filippuselo, Bartolomeu-selo, Matthæuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Tadeuselo, Simonelo ka-namiok.

19. Judaselo Ischariote, pititsijuksak (Je-
susemik.)

20. Iglomut angerarmetta: iñugaseksu-
kattilerivut, iñiksĕrotivlutik nerriñermik aju-
lerdlugit.

21. Neijortingita tamaña tussaramitsu-
añivigivæt, iñerteromavlugo; issumanga as-
sinetok okautigingmatsuk.

22. Aglangnik illissimajut Jerusalemit pi-
jut, okarput: Beelzebubekarpok, tapsomung-
alo añernekulluit attañingenut, añitipeit añer-
nekulluit.

23. Attautsimut kaikoveit, adsigĕgutik-
samik okautivlugit: Kañok illivlune Satana-
sib Satanasipsane añititsungnarpauk?

24. Attañiovium iñungine ingmingnut il-
lagĕgunĕrtut, nunguniarput.

25. Iglublo iñungine ingmingnut uivĕle-
runik, songojungnĕrput.

26. Satanasibtauk ingminut nakoringi-
kune, ingminullo illagĕgungnĕrune: sŏngo-
juksaungilak, ajulertuksatuinauvok.

27. Sangijorsub iglunganut itternek ajor-
narpok, perkutinginik aksărlugo: kissiane
sangijorsoak kellersorkăruniuk, kingorng-

igut iglunget perkutitangit aksarnigarilu-
git.

28. Ahamerik okaupapse: iñuit ajortul-
iarninginĩt tamainit issumagijaujungnẽro-
nãrput, Gudemut mittautiksarninginillo ag-
æt;

29. Añernermigle ajunginermik okarnerlu-
ilik, issumagijaujungnẽrniængilak issokangi-
omut, pidlareksautsainaromãrporle issokar-
niængitomut.

30. Makkojungnartomik añernekartok o-
kautigingmago.

31. Arngnãlo kattangutingitalo angutit
kiunga pivlutik, kaikolerpæt.

32. Iñuille iksivajut illungmatsuk, okauti-
væt: Ahak, anãnavit kattangutivillo kãnetut
apperkotigivãtit.

33. Kioveit, okarlune: kia anãnaga, kik-
kullo kattangutigivik?

34. Avamine iksivajut illiñiartiñe tækku-
nãrpeit, okarlune: Ahak, tagva anãnaga kat-
tangutikkalo.

35. Gudib perkojanganik malliktok, nu-
karivara, neijagivaralo, anãnagivaralo.

KAPITELEMIK IV.

Adsigĕktunik karngãtitsijomik.

Imab kiglingane ama ajokertuilerpok: Inugaseksuit kattilermetta umiakotomut imãnẽtomut ikkivok ingilarmelo; iñugasẽksuit illunatik imab kiglinganetut.

2. Uñuktunik ajokertorpeit adsigẽnik: ajokertuivlune okautiveit:

3. Nalegitse, ahak, karngãtitsijok karngãtitsijartorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo apkosinermut illangit kattekput: tingmitset killaub attãnetut pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput: perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkenerle nuingmet, kuñulersãrput: amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit, sullugainerkarkoñagit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nunnamut, nuilerlutik perorlarmiglo perorsēeksakalerput: illangit 30 nik, illangit 60 nik, illangillo 100 nik.

9. Tava okautiveit: tussajungnik siutelik tussarle.

10. Kissimeolermet, neijortingita arkangemit aggartut illagivlugit apperivæt, adsigub tamattoma tukkinganik,

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitliviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale uvaptingne-ïngitut, adsigēktunik okautsaulerput.

12. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutinullo angmajuñut tussãngimetta; okausera tukkisingimatsuk: Sãgiaromanatiglo, ajornitik issumagijaujungnērkonagit (uvamnut).

13. Okautiveit: okausek adsigēktok tamaña tussarnera ajorupsiuk, kañoēlivluse assingit tamaita tukkisijomavissigik?

14. Okausek karngãtitsijub karngãtitsartorpa.

15. Apkoserngub señianut karngautigima-

jut, taipkoa (Gudim) okausinginik tussartut tussaraingmagit; satanasib tava okautsit pē-jarijartorpeit, omættinginut karngautigimajut.

16. Taimaktauk kairtomut ivsorluktomut karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussarnertut, kuviaisungnermut tuavi piomadleriveit;

17. Amākanginamigle illumingne nakkimarnivut; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonēt okausek pivlugo, sinaungasārlerput.

18. Okpingnut kakkilautilingnut karngautigimajut, taipkoa okautsinik tussartut:

19. Nunable mattoma pinginik kajungeramik, agluitsomalarmiglo, assinginiglo unuktunik ikligularmiglo, okautsit ippitipeit illumingne, sullugaineērodlutiglo.

20. Ivsoriktomulle karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussartut, illelliorlaitalo nalekpeit, sullugainerkartillugillo; illangit 30 nik, ama illangit 60 nik, amalo illangit 100 nik.

21. Okautigiveit: Neñergoak ikkitauniarka, kattaujab, nerrimaviublonēt attānut il-

ilugo? Aukagle, neñergoab iñinganut illiæt.

22. Ĩjersimajokangilak, sakkijaromãngiomik; angejijokanginivok, tussaumajaujonãngitomik.

23. Tussajungnik siutelik, tussarle.

24. Okautiveilo: Tussareksasse naleluarigik; kanoẽtomut õktotiksamut iñnit õktoriarpasse, oktoromãrivãsetauk; tappekaronãrluselo illipse tamattominga tussartose:

25. Perkartok, (sumik) tuñitsiviojomãrpok; perkangitorle aksartauniarpok pinganik.

26. Okarivok ama: Gudib nalegauninga maipok, sorlo iñuk perorsẽeksamaringnik karngãtitsijok nuñamut;

27. Siñiklunelo uñuganget, makkilarmelo kauleranget; perorsẽeksamarit nuilerlutik perorput, nellovlugit kañok;

28. Nunab ingminik ivgit perorterkãrpeit, kingorngane singailingit, kingornganelo singailit sullugainekarivut.

29. Sullugainemarit iñerangetta, iñueta kippijartorsãrpeit, kattersivik nellintingmet.

30. Okarivok: kimut Gudib nalegau-ninga adsigijomavittigo? kanoĕtomullo-nĕt adsigĕmut, nellonarungnĕrtitsomava-vut?

31. Senfkornetun-ĭpok, tamna karngăti-taugame nuñamut, unărsuk mingnerojok as-siminit perorsĕeksenit:

32. Karngătitaujarangamele, perorpok angijorolerlune; akkerokalilarmelo angijunik tingmitset killaub attănetut iñekalerlutik tachaliningane.

33. Taimaituñut adsigĕnut uñuktuñut o-kautiveit, okautsemik nellojungnĕrtilugit, tussălugit ajungitanginut.

34. Adsigĕngungitomigle okautingileit: Illiñiartiminulle tamakkoa tamaita okautigi-luarpeit kausititsiarlugit.

35. Uvlorme taipsomane uñuktome okau-tiveit: akkianut ikkărta.

36. Iñuit aulartinamikit, umiakotomut ik-kitipæt, assingittauk umiarărsuit illagigi-veit.

37. Ullajutseradlalermet, maggit umiako-tok itibsuavlugo pivæt, ullipkitilugo.

38. Umiakotum akkoane akkime siñiktok.

Tuppãrdlugo, okautivæt: Ajokertuijok, issumagingilet umiojariavut?

39. Makkilune añore iñerterpa, imarbiglo okautiva: Nippangerit nippagẽrotillutillo. Anorekarungnẽrpok tava, ikkoblialidlalarnelo.

40. Okautiveit: sõg nangiarkise? kañoẽlapse okpingilase?

41. Erksidlarput, ingmingnullo okarlutik: kina una? añoriblo imarbiublo nalengmakko.

KAPITELEMIK V.

Legionemik Satanasit añititauningi-nik.

Imarbium akkianut pivut, Gadarenerit erkãnut.

2. Umiakotomit niungmet: Iñub Satanalegub akpangerlune tikkisãrpa, illuvernit añiok.

3. Illuverne iñekartok. Kellersornera
ajorivæt, kellaumgujeñullonẽt

4. Unuktunik kellersortaugalloarangame
parngnanẽrsutiñut kellaumgujeñullo, tapso-
ma kellaumgujet kiktoraveit, parngnanẽrsuti
ulluktordlugit asserortipeit, nujuiserviksau-
laungilak.

5. Uvlullo uñuello nungulugit, kakkene-
larmelo illuvernetok, kaggudlartok, ujar-
keñut ingminik tiglujartok.

6. Jesusele tapsoma tækkogamiuk kañing-
itomit akpangerlune pãmangavigijartorpa,
nipliadlarlune okarpok:

7. Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingne-
rum Erngninga? Keñuvigivagit, Gudeme o-
kaupagit, kappiaisuktitaukonanga.

8. Okautivale: añĩt, añernek makkojung-
nartok iñungmit omanget.

9. (Jesusim) appersorpa: Kinauvit? ki-
ova: Legionemik attekarpunga uñudlarap-
ta.

10. Tuksiarvigiva angijomik, aulartitau-
konnatik mattoma erkãnit.

11. Mattoma erkãne kuingẽngigaseksuin-
ĩtut kakkame nerrijut.

12. Satanasit illunatik tuksiarvigivæt, okarlutik: kuingẽngigaseksoarnut tapkonunga pullarkotigit.

13. Jesusib tuvilune perkoveit. Añernerit nakkojungnartut tava añivut kuingẽnginnut pullavlutik: kuingẽngigaseksuit kakkam immarsoanganit ijukkadlarput imãnut, taipkoa uñuktovaksuit 2000 diojut, ippivlutik imãne.

14. Kuingẽnginik mianersijut kemãvut, iglugaseksoarmiuñut, iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt. Taipkoa illuinget tamaña tækkojartorlugo añivigivæt.

15. Jesuse tikkilugo: añernevaksoakaauktok anoratsiartok, sillatõvlune iksivajok tækkovæt; erksivlutiglo.

16. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, añernekullungnik pitalingmik kañok illijomik, kuingẽnginiglo.

17. Tuksialerpæt, erkãmingnit aulárkovlugo.

18. Umiakotomut ikkimet, añernekullulikkõlauktub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok.

19. Jesusible perkungila, okautivlug
angerarit iglungnut illangnullo; okautil
gillo, Nalekab kanoētorsoarmik pingmat
nāpkigivlutit.

20. Aularpok, iglugaseksoarne tellima
jortuñe okālalerpok, kañoētomik angijom
pijariakartomik Jesusib pitimago. Tama
tomingalo tussartut illunatik tattaminiadla
put.

21. Jesuse umiakotomut uttimut ikkārm
Iñugaseksuit kattisālerlutik tikkipæt, im
sinānetok.

22. Ahak, illiñiarvium angajokanga J
rusemik attelik tikkipok; tækkogamiuk
tiganginut pāmakterpok.

23. Angijomik tuksiarvigilugo okarpo
Pañiga tokkokasekpok; aggangnut akto
jartoruk, iñuliniarlugo iñokovlugo.

24. (Jesusib) tava āiparilerpa: Iñugase
suillo mallikpæt nimuiortidlugo.

25. Arngnak tagvanenivok, taimna okki
arkangemit aggartut aunātsainartok:

26. Kappiaisudlarlune perkotine tamai
nungupeit āniarsiutilingnut, sokkoserane p
luartuinartorle.

27. Taimna Jesusemik tussalerame, iñuit
kkorngattigut añoranga aktorijartorpa tun-
uanit.

28. Okarame: añorangalonẽt aktorupko
iungnailãrpunga.

29. Tagvainak aunga koktok kigikpok:
mimine missigilerpok, piungnẽrame kap-
iaisungnerminit.

30. Jesuselo ingminik missigilerivok
itsartojok ingminit añingmet; iñuit ke-
iarpeit okarlune: Añorakka kia aktorpa-
it?

31. Illiñiartingita okautivæt: Iñuit tettid-
ırpãtit, okarpotit: kia aktorpãnga?

32. Tava keviarpok, aktortine keñerlu-
o.

33. Arngnarle erksivlune saijukpok (kaño-
tomik pigame kausimagame) pãmangavigi-
ırtorpa, nellãgullo okautiva.

34. (Jesusible) okautiva: Paniga ok-
ernivit piungnẽrtipãtit; ullapirsautekar-
ıtillo aularit, kappiaisugungnẽrlutillo.

35. Sulle taimak okartillugo, illiñiarvium
.ngajokanget kivgangita illangit tikkiput o-

karlutik: Pañït tokkovok, sõg Ajokertuij
pigiakattarpiuk?

36. Okausingit tamakkoa Jesusib t
sarpeit, illiñiarvium angajokanganut ok
pok: Erksiniarnæk okpertuinarit.

37. Aipakaromangilak assianik Petru
le, Jakobuselo, Johañeselo, Jakobusib nu
kã.

38. Illiñiarvium angajokanget iglungar
itterame: aulaijaludlartut tækkoveit, keadl
tullo nipliadlartullo.

39. Itterame okautiveit: Sõg aulai
ludlarluse keadlarkise? Niviarsiak una to
kungilak siñituinarporle: Ijoridlarpæt.

40. Illunaita tava añitipeit, niviarsia
angutã, arngnãlo, illañelo illagivlugit itt
pok, niviarsiab nellavianut.

41. Niviarsiak aggangittigut tiguva oka
tivlugolo: Talita kumi; imaipok: Niviarsi
okaupagit, makkitit.

42. Tagvainak niviarsiak makkisarpo
arvertarlilarmelo: okkiokarpok arkangen
aggartunik. Illunatik tattamiñiadlarp
angijomik.

43. Iñerterpeille angijomik, tamaña okautigekoñago iñungnut; okarlarmelo nerrititaukovlugo.

KAPITELEMIK VI.

Imab kãngagut Jesusib pissungninganik.

Tagvanget aularpok, iñungorvingminut pivlune, illiñiartingitalo mallikpæt.

2. Sabbate nelliutingmet, illiñiarvingme ajokertuilerpok. Uñuktut tussaramitsuk ajokertutingit tattaminiariveit, okarlutik: Nakit omapivagit tamakkoa? kañok una sillatutitautsiartok? kañorlo taimaitunik tattaminiarnartitsivlune?

3. Igluliorteungitok? Mariab erngninga? Jakoblo, Josesiblo, Judasiblo, Simoniblo kattangutigingilæt? Neijangillo illunatik uvaptingne-ĭngilet? Illunatik siñaungasautigivæt tava.

4. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuña-

kattingita illangitalo nakoringinersarivæt, assinginĩt tamaiñit.

5. Tagvane tattaminiarnartullijungnængilak (okpingimetta) illainangille kañimajut aggangminut aktorpeit, piungnẽrtilugillo.

6. Okpinginingit tattaminiariva. Kingorngane arvertarpok iglugaseksoarne illunaitigut, ajokertuivlune.

7. Arkangemit aggartut kaikoveit, marrotidlugit aularkolerpeit, añernernut makkojungnartuñut pitsartojomik tuñitsivigiveit.

8. Okautilugillo, sumik neksarkoñagit ingerarlutik, ajaupiatuinarmik kissiane; ikpiãrsuliaratigo, kakkojaliaratiglo, kẽnaujaliaratiglo tapserutimingne:

9. Ittiggagusersimakovlugille; añoratsængnik marrungnik attorkoñagit,

10. Okautiveillo: Iglomut itterupse, taipsomanetsainaritse aularkãrase taipsomanget.

11. Illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: añititse tagvanget, ittikkapselo señerkarningit señẽjarsigik, nellojungnẽrutiksanginut. Ahamerik okautivapse,

Sodomiblo Gomorablo pidlartaunikinersaujomărpuk erkartorvium uvloksangane, iglugaseksoarnit ukkonanget.

12. Ajokertuijartorput, imak okarlutik: assianik issumakaritse.

13. Añernerit idluitut uñuktut añitipeit, kañimajullo unuktut mingoarutiksamut mingoarpeit, iñulidlarlaitalo.

14. Tamattominga attañek Herodese tussaumalerame (Jesusib attinga illitarijaulermet) okarpok: Johañese Babtiterijok tokkungajuñit makkisimagame; tamaña pivlugo taimaitomik tattaminiarnartullivok.

15. Illangita Eliase okautigivæt, illangitale nellautaijok okautigivæt, nellautaijotokaverngillonĕt illanget.

16. Herodesele tamattominga tussarame okarpok: Johañese niakoĕrilauktara taimna; tokkungajuñit makkipok.

17. (Iñuit) Herodesib tillilaukpeit, taipkonunga Johanese tigujaujartorkogamiuk, parngnanĕrsimavingmullo ittertitaukova, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo; tamna nullianikamiuk.

18. Herodese Johañesim okautilaungma-

go: idluangilak, nukkavit nullia pigigangne.

19. Herodiasib Johañese tokkuniaromagalloaramiuk, ajorpale.

20. Johañese Herodesim illaragiva, nellunginamiuk idluartõvlune issumagiktorsõngmet: Tamaña pivlugo sapputiva, kakkutikullo nalekpa, tussaromadlarlãlo.

21. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, tapsoma attañigaseit, sorsuktuksello kappitangit, Galilæametullo angajokaonerset nerrimãrtimagit.

22. Herodiasib pañia itterpok, okigẽserlarmelo: Tamaña Herodesib nerrekattingitalo kuviagivæt. Attañiub Herodesib niarsiak okautiva: issumangnik tuksiarviginga, piomajarnik pillitsomavagit.

23. Ama okautimariklugo okautiva: Sumik tuksiarvigigumga, illa pillitsomavagit, attañionima illanganiglonẽt.

24. Añivlune arngne imak appersorpa: sumik tuksiarlanga? Kiova: Johañesib Babtiteriub niakoanik.

25. Ittersãrivok attañermut, tuksiarlune

okarpok: Tagvainak tuñijaujomavunga Johañesib Babtiterijub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

26. Attañek kiksalerĕrpok: okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, sullinane tuksiarkojomalungila.

27. Tuavilune kivgame illanget attañiub pijartorkova niakoa. Tapsoma parngnanĕrsimavingmut niakoĕrijartorpa:

28. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupa, niviărsiamut tuñilugo; niviarsiable arngnaminut pitipa.

29. Tamaña illiniartingita tussaramitsuk: tikkilerput timinga illuvermut illijartorpæt.

30. Apostelit Jesusemut kattilerput; tapsomunga tamaita okautigiveit, tattaminiarnartitettik ajokertuititiglo.

31. Okautiveit: Kissipta iñukangitomut ailaumitta, merngoĕrserluselo. Tikkitut uttertullo unungmetta: nerrinermiglonĕt ajorsaramik.

32. Umiakotomut aularput iñokangitomut.

33. Allivaktut iñuit tækkoveit, uñuktullo

illitarivæt, akpangerlutik kutterorlutik mal-
likpæt illagẽklutik iglugaseksoarnit tamainit
ingiarlugolo tikkipæt.

34. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækko-
gamigit: illapsugidlarpeit, saukettut mianeri-
jikangitotun-ïngmetta. Uñuktunik okauti-
lerpeit.

35. Uvloklilermet, illiniartingita tikkipæt
okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet
uvloklilermello;

36. Aularlit, mattoma erkãt iglugasek-
soanginut iglugasenginullo, kakkojarsiniari-
jartorkovlugit; nerkiksakanginamik.

37. Jesusible kioveit, okautivlugit: illip-
se nerkiksanginik tuñitsivigissigik. Okauti-
væt: kakkojarsiniarijartortuksauvita, kẽnauje
200 dit akkinginut, ukkoa nerkiksangi-
nik?

38. Okautiveille: kapsinik kakkojakarkise
tamãne? ullernẽrsijartoritse. Ullernaigilau-
ramikit, okarput: tellimanik, aulasakæng-
niglo marrungnik.

39. Ikterkolerpeit, nerrimãrtotitut ivingnut
kuñulingaituñut.

40. Tunulerẽkterdlutik tava ikterput ing-

migolivlutik, ungnijut tellimertorlutik, amalo ingmikut ungnijut marroērtordlutik tellimaujortullo.

41. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit, killangmullo ārlorpok, kujalivlune kakkojet avgorpeit, illiñiartiminut tuñivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit: taimaktauk aulasakængnik tuñitsivigiveit, illunainut avgorlugik.

42. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo.

43. Amiakungit kattilerpeit, amāksuit arkangemit aggartut tettædlugit, aulasakæglo illanginik.

44. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut.

45. Illiniartine erinigilerdlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut Betsaidamut, iñuit aularterkārtiñagit.

46. Iñuit aulartinamigit, kakkamut majorarpok tuksiarijartorlune.

47. Unulermet umiakotut iñarbiub kerkaneput, Jesusele kissime nuñametok.

48. Epunermik kappiaisungmetta, añore

aggormatsuk tækkogamigit: Unuab pigărvietta sittamangane tikkilerpeit, im̃ab kangagut pissuklune.

49. Kangerniarkordlugit. Im̃ak pissuvigingmago tækkogamitsuk: mittilionasugivæt, nipliadlarlutik.

50. Illunatik tækkogamitsuk kuksalavut. Tuavi okautilerpeit, okautivlugit: mañigoleritse uvangauvunga, erksiniarase.

51. Umiakotomut ikkimavigilerpeit, kassumivok tava, kuksalavlutiglo tattam̃iniadlarput angijomik.

52. Kakkojenik tattam̃iniarnartulingmet, sillatusinersaulaungilet, omættitik mangaidlarmetta.

53. Ikkaramik: Genezaremiut nuñanginut pivut, tavunga nuñaliput.

54. Umiakotomit niungmetta, iñuit illitarijarĕrpæt.

55. Akpangilerlutik nuñenut mattoma erkãnetuñut tamainut, kañimajut sinnigvingmingne nellajut pitilerpeit, neijuganut tussaumajamingnut.

56. Niuvervingnut, iglugaseksoarnullonĕt, iglugasengnullonĕt itteranget: kañimajeatik

liveit niuvervingnut, tuksiarvigilugo, año-
anget siña aktortaukovlugo taipkonunga.
'apsominga aktuijut, illunatik piungnĕr-
ut.

KAPITELEMIK VII.

Iñuk nerkib sujuktingitanganik.

Farisæerille, aglangniglo illissimajut illang-
it Jerusalemit pijut tikkipæt.

2. Illiñiartingita illangit tækkogamikit
akkojartortut, ubvarsimanagit aggattik, id-
uaringileit.

3. Farisæerillo Judikullo illunatik ner-
ingilet, aggattik ubvarsimatiñagit: angajo-
kamik illusingit attordlugit piveit.

4. Niuvervingmit tikkitarangamik, ner-
ingilet ubvaratik. Assingillo uñuktut imai-
ut illuseriveit, erngutsillo, imertautillo,
machaillo, pogutello, nerrimãvillo sujungai-
ilugit piveit.

5. Farisæerillo aglangniglo illissimajut

appersorpæt: Sõg illiñiartivit mallingipattigi
angajokarmik illusingit; sõg kakkojartork
aggangnut ubvarsimangituñut?

6. Kioveille okautivlugit: Illipse takko
mortose, Jesaiasim okautigigalloarpãse, ima
aglaksimangmet: Iñuit ukkoa kardluming
nut nertorpãnga, omættingitale ungasik
pãnga;

7. Sullinatik kivgartorpãngale, iñuit aj
kertusituinangit ajokertuitigigamikit.

8. Gudib perkojangit kemekpasse, iñu
illusekullungit malliklugit pivasse, kattell
erngusiãrsuillo keblariksivlugit: uñuktut
maitut attorpasse.

9. Ama okautiveit: Tagvale Gudib perk
jangit issumagingitsainarpasse, illusekullus
malligomavlugit.

10. Mosese imak okartok: Atãtello anã
nello nalekik; atãtaminullo anãnaminullo o
karnerluktok, tokkoteksauvok.

11. Ajokertuivosele: Atãtaminut anãnami
nullo okartok korbaniovok, imaipok: tun
nergutiksauvok, pijeksaralloet uvamnit, tuñi
jeksara tuñiartorvingmut; imna ajungitulliar-
pok okarpose.

12. Kingorngane anguminut arngnămi-
nullo ajungitulliartitsitailivose;

13. Taimak Gudim okausingit pijariaka-
rungnĕrtipasse illusekulluse pivlugit, imaili-
ntsainarapselo uñuktunik.

14. Iñuillo tamaita kaikoveit, okautiv-
ugit: Tamapse naleksinga omamigissing-
o.

15. Sunalonĕt iñub sillatănit illuanut pijut,
sujuktingilæt: tapsomangelle añijut iñuk su-
uktipæt.

16. Tussajungnik siutelik tussarle.

17. Iñuille keñekkamigit iglomut pingmet,
illiñiartingita appersorpæt mattominga adsi-
gĕktomik.

18. Okautiveit: Illipsetauk sillatunekang-
ilasse? sulle nellovissiuk? illunatik sillatănit
iñungmut pijut, sujuktingilæt?

19. Omættănut pinginamik, netsangnulle
pivut: tagvanget añititaulerput, nerkemik
tamainik anititsigame.

20. Okarivok ama: Iñungmit añijub iñuk
sujuktipa;

21. Kamanget, iñuit omættingiñit erkar-

sautekulluit añivut, assiniarnerlo, angunia
nerlo, arngnarniarnerlo, iñuarnerlo,

22. Tiglingnerlo, tokoinerlo, nellangaine
lo, nipporsainerlo, tigsanerlo, igligungnerl
Gudemik mittautiksarnerlo, piujorinerlo, s
lainerlo;

23. Tamakkoa illunatik illuanit añivu
innuglo sujuktipæt.

24. Nikkovilune tava tagvanget aularpo
Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok: Igl
mut itterdlune, iñuit angigutijomangmagi
terliartaujungnængilelle.

25. Arngnab tapsoma pañia añernerlukt
kulluk, tussaumagamiuk, tikkilugo, ittiggan
iñut pãmangavigijartorpa.

26. (Grichit arngnanget Sirofenitsemiuk
tuksiarvigiva, Satanase añititaukovlugo pa
ningminit.

27. Jesusible okautiva: Kittorngaujut kã
gungnaikãrlit: idluangilak kittorngaujut kak
kojanginik aksãrlugit kingminullo egilu
git.

28. Kiovlune okautiva: Ahaila Nalegak
taimaikalloarpok, kingmiãrsuille nerrimaviun

attãnetut nerrivut kittorngaujut karngãner-lukunginik.

29. Okautiva: okautsit tamaña pivlugo aularit; pañingnit añernekulluk añisima-vok.

30. Iglominut pigame: Satanase añisima-jok kingorarpa, pañinelo siñigvingme nellajok naipipa.

31. Tirusiblo Sidoniblo erkængnit aula-rame: Galilæam imarbiet señianut pivok, iglugaseksuit tellimaujortut erkãnut.

32. Tussilãrtok okarnermiglo ajorsartok pitipæt tapsomunga, keñuvigivællo, aggang-minut aktorkovlugo.

33. Iñuit akkornganit ingminut pitipa, aggañelo siutingnut illiveit, keselarmelo, ok-kanga aktorpa.

34. Killangmullo ãrlorpok añersaumilar-melo okautiva: Hefata, imaipok, angmale-rit.

35. Siutik tagvainak angmarpak, okkang-alo okartitauvok, okalilarmelo.

36. Iñerterpeit, tamaña okautaukoñago iñungnut. Tagva iñerteralloarmagit angijo mik, anginersamigle okautigivæt.

37. Tattam̃iniarlutiglo okarput: tamait idluartipeit; tussil̃ärtut tussartilugit, okarnen miglo ajorsartut okartipeit.

KAPITELEMIK VIII

4000 *dit tattam̃iniarnartomik nerrititauninginik.*

Uvlut tapkoa iñuit nerkiksakangitut uñuk tut tagvanemetta; Jesusim illiñiartiñ kaikoveit, okautivlugit:

2. Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, ner kiksakaratik uvlut pingasut uvamnemet ta;

3. Esitinagit aulartikupkit, perlidlaroar metta angerarlutik apkome. Illangit unga siktomit pingmetta.

4. Illiñiartingita kiovæt: Nakit kakkojar siniarpita tam̃ane iñukangitome, ukkoa ka gungnẽrutiksanginik?

5. Appersorpeit: kapsinik kakkojakarkise kiovæt: arvengemit aggartunik.

6. Inugaseksuit ikterkoveit nuñamut. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut tiguveit, kujalivlune avgorpeit; illiñiartiminut tunnivlugit, iñuit ukkoninga nerritilugit: Iñungnut tava pitipeit.

7. Mingeritseniktauk ikkitunik pekarivut: tapkoa pivlugit kujaligivok, tuñijaukogivlugillo (iñungnut).

8. Nerrivut tava, kãgungnẽrlutiglo: Amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættælugit illulerpeit.

9. Nerrilauktut 4000 diuvut; aularkolerpeit tava.

10. Tuavilune illiñiartiñe illagivlugit umiakotomut ikkivok, Dalmanutab erkãnut pivlune.

11. Farisæerit tikkipæt, appersorlugo nautsertorpæt: nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

12. Añernermigut añersaumivlune, okarpok. Kinguvãngukattigẽt ukkoa sõg nellunaikutak tækkojomavassuk? Ahamerik, okautivapse: kinguvãngukattigẽt ukkoa nellunaikutamik tuñitsiviuniatsengilet.

13. Tava kemekpeit, umiakotomut am
ikkivok, ikardlune uttimut.

14. Kakkojet neksangileit puigoramik
umiakotome attautsemik kakkojakarput.

15. Imak okautiveit: Nalegitse, Farisæeri
Herodesiblo kakkojangita sernautiksange
allarsiuk udsertorluselo.

16. Issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik
taimak pivätigut, kakkojamik neksanginap
ta.

17. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit
Sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik nek-
sanginápse? sulle tukkisingilase sillatusi-
naselo? sullelo omættekarkise mangaitu-
nik?

18. Isekartose, tækkunek ajorkise? Siute-
kartoselo, tussarnek ajorkise? erkainerlonet
ajorpissiuk imna?

19. Kakkojet tellimet avgorapkit inuga-
seksoarnut 5000 diunut, amaksuit kapsit
amiakovinernik tættædlugit illulerpissigik
torkorlugillo? kiovæt: arkangemit aggar-
tut.

20. Kakkojello arvengemit aggartut avgo-

rapkit iñugaseksoarnut 4000 diuñut, amãk-suit kapsit, tættædlugit illulerpissigik ami-akovinernik? Kiovæt: arvengemit aggar-tut.

21. Tava okautiveit: Sõgle tukkisingi-lasse?

22. Betsaidamut pivok: Tautungitok tap-somunga atipæt, aktorkovlugo tuksiarvigi-væt.

23. Tautungitok aggangittigut tiguva, tessiorlugolo iglugaseit avatãnut: ĩsik ketse-rarlugik, aggañgminullo aktorlugo apperiva: Sumik tækkovit?

24. Uidlune, okarpok: iñuit pissuktut tækkovakka, sorlo napartut.

25. Ĩsik ama aktorivæk aggangminut, uikolermingmago: Ãkiksoivok tava, tamaita tautulerpeit.

26. Angerarkovalo, okarlune: Iglugaseng-nut itterniarnæk, iglugasengmiuniglonẽt tai-mak okautsiniarnak.

27. Jesuse tava ailerpok, illiñiartiñelo Ze-sariab Filippusim iglugaseksuita erkãnut. Ingeravlutik illiñiartiñe apperiveit okarlune:

Iñuit kañok okautigivãnga kinausugiv
lunga?

28. Kiovæt okarlutik: illangita Johañese
õsugivãtit Babtiterijok; illangitale Eliaseõ
sugivãtit; ama illangita nellautaijutokavverngi
illanget okautigivãtit.

29. Appersorpeit ama: Illipsele, kinausu
givissinga? Petrusib kiova okarlune: Kristu
seovotit.

30. Iñerterpeit, unipkangojomanane in
nungnut.

31. Ajokertulerpeit imak: Iñum Erng
ninga ãniatitaulãrtok angajokaijenut ajoker
tuijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñu
kisserngortatõniartok, tokkotaułunelo, uvlu
pingajuane omaromãrivok.

32. Angigunagillo tamattominga okarpok
Petrusib ingminut pitipa, iñerterlugo taimai
lerkonago.

33. Keviardlune, illiñiartiñe tækkonãr
peit, Petruse iñerterpa, okarlune: Tuñumnu
pit Satanase; Gudib pingit issumaginginang
ne, iñuit pingit kisseta issumagilerangne.

34. Iñuit kaikoveit illiñiartiñelo, okautiv

lugit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajukseñe (kappiaisutiksañelonẽt) nangmageksariva, malliklungalo.

35. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomãrpok: iñoserminigle ivlersingitok uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit, iñoniaromãrpok.

36. Sillarsoarlonẽt tamãt iñub pigigalloaruniuk; tarngninele asseroleruniuk suksarivauk?

37. Sumiglonẽt iñuk tuñitigijungnarka, tarngnine ama piuliñiarlugo?

38. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok taipkonane assujut ajortulliartullo kinguvãngukattingiñe: tamnatauk Iñum Erngninget kangugijomãrpa, tikkikune Atãtame ãnanauningane, Engelit ajungitut illagællugit.

KAPITELEMIK IX.

Kristusib ãnanausijauninganik.

Okautiveillo: Ahamerik, okautivapse, tap
koa illangita mãnetut, tokko tukkis
niængilæt, Gudib nalegauninganik pitsarto
lune aggertomik tækkokãratik.
2. Uvlut pingasujortulermetta, Petrus
Jakobuselo, Johañeselo Jesusim illagivei
ingminullo pitilugit kakkamut kingikt
mut, ãnanausijauvok sãngiñe tækkunãrtill
git.
3. Añorangit kaumaridlarlutik, kakko
sidlarpullo apputitut; kakkorsaijut nu
nametut taimak kakkortigijomik sappe
put.
4. Eliaselo Moseselo sakkerpuk tapk
nunga, Jesuselo okarkattigẽkput.
5. Petruse Jesusemut okarpok: Rabb
(Ajokertuijok) tamane-ĩtsainarominarpo
pingasunik iñiliorlerta, illingnut attautsemik

Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik.

6. Okautsine kausimangileit, koaksarnernut.

7. Nuvujab ullikpeit. Nippelo nuvujanit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna naleksiuk.

8. Erinesuklutik keviaramik: assianik nuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersăramik: Jesusim innerterpeit, tækkojettik okautigĕkoñago, Iñum Erngninga tokkungajuñit makkiterkărtiñago.

10. Okausek tamaña illumigivæt, ingmingnullo appersotivlutik: kanok tagva tokkungajuñit makkinek?

11. Appersolerpæt okarlutik: Sŏg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomărtomik?

12. Kioveille okautivlugit: Ahaila, Eliase sivorliotivok illa, tamaitalo idluarsivlugit; taimaktauk, sorlo aglaksimavok Iñum Erngninga angijomik kappiaisuktitaujomărpok nachogijaulunelo.

13. Okaupapsele: Eliase tikkisimavok, is
sumamingnullo pidlarpæt, sorlo taimna piv
lugo aglaksimavok.

14. Illiñiartiñe tikkinamigit, iñugaseksu
tækkoveit, aglangniglo illissimajut illumave
appersorniktut taipkoninga.

15. Iñuit illunatik tækkogamitsuk, kakk
lădlarput, nellipsarlugolo sallutipæt.

16. Aglangnik illissimajut apperiveit: ka
nok appersornikise taipkoninga?

17. Inugaseksuit illangeta kiovlune oka
tiva: Ajokertuijok, ernera tamaunga ăpa
illingnut, añernekullulik okajuitok,

18. Tigulerangago aulajartidlarpa koppo
lidlalerpok, nerkolărlarmelo perlilerpok: I
liñiartittit okautigalloarapkit añititaukovlu
ajorpæt.

19. Kiova okarlune: Tăta ukkoa okping
tut kinguvăngukattigēt, kañok sivitutigij
mik neijorniarpapse? kañorlo sivitutigij
mik keñuginiængilapse? kaitisiuk uva
nut.

20. Ăpæt tapsomunga. Añernerub ok
juitub tækkogamiuk, tuavi aulajartidlarp

ıuñamut orrovok, aksakărlarmelo koppoalid-
alilarmelo.

21. Anguta (Jesusim) apperiva: kanga i-
nailerka? Okarpok: kigliminit.

22. Uñuktuniglo orrutipa ikkomamullo
mănullo, tokkonasuarlugo: ajungikungne,
ıăpkigilertigut piulilutalo.

23. Jesusim okautiva: okperungnaruvit;
okpertuñe ajornartokangilak, tamaitale a-
ungileit.

24. Tuavilune sorrusib tapsoma angută
niplialerpok, kugviornermut okarlune: ok-
perpunga, nægliktok Nalegak, okpingilusim-
nit piulinga.

25. Iñuit akpangerlutik nellipsarmatsuk,
Jesusib tækkogamigit; añernek ivsornartok
iñerterpa, okautivlugo: Okajuitok tussăngi-
torlo añernekulluk, okaupagit, añĭt o-
manget, kingorngagut itterungnĕrlutillo o-
munga.

26. Niplialerpok tava, aulajartidlarmilălo
añivok. Iñuk tamna tokkojutun-ĭlertok, un-
nuktullo tokkojok okautigivæt.

27. Jesusim aggangittigut tiguva, makki-
tilălo, makkipok tava.

28. Iglomulle pingmet, illiñiartingita in
mikõrlutik appersorpæt: Sõg uvagut añi
lugo ajorpittigo?

29. Kioveit: taimaitut (añernerit) añi
taungilet, kissiane tuksiarnermullo nerring
nermullo.

30. Tagvanget aularamik, Galilæa apko
givæt: iñuille kausimakojomangileit.

31. Illiñiartiñe ajokertorlugit, okautivel
Iñum Erngninga pititaujomãrpok iñuit a
ganginut, taipkoa tokkotsomãrpæt; tokko
patsuk, uvlut pingajuane makkitsomar
vok.

32. Okautsille ukkoa nellojungnaingile
appersorlugo ajorpæt.

33. Kapernaumut pigivok. Iglomelu
apperiveit: Sumik illipsingnut okalaukki
ingeravluse?

34. Niplingilelle. Ingeravlutik ingmin
nut okaramik, kinakkiak illatik anginerõj
mik?

35. Ingidlune, arkangemit aggartut ka
koveit, okautivlugit: Illase sivorliojomajc
kinguvaromãrpok, illunatiglo kivgarijomãi
pæt.

36. Nutarak tava akkornganut pitipa, kuñiklugolo okautiveit:

37. Imaitomik nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, kissima illelliungilãnga, uvamnigle tilliklertok illelliorivа.

38. Johañesible okautilerpa okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne añernekullungnik añititsijok, malligatalo: iñerterpavulle mallingimattigut.

39. Jesusele okarpok: Iñerterasiuk: Tattamminiarnartitsijokangilak attimne, tuavilunelo terliakattarlunga.

40. Uvaptingnik akkerartungitub illagivãtigut.

41. Erngusiãrsungmik imalingmik illipsingnik imertitsijok attimne, Kristusib pigingmasse: Ahamerik okautivapse, akkẽngartauniængilak.

42. Uvamnullo okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, imarbingmullo egilugo.

43. Aggakpille, asserorpattit, nakkarkit.

Illingnut ajunginersauvok, illakungõrluti
iñogutemut itteruvit: marrungnik aggakar
nermit, ikkomamut kamitsuitomut egitau
nermit;

44. Taingane kuglugianget tokkoniængi
lak, ikkomangello kaminiænginivok.

45. Ittikkavittauk asserorpattit, nakkarki
Illingnut ajunginersauvok, tussiælutıt iñogu
temut itteruvit: iglugẽnik ittiggakarnermi
ãniatitsivingmut egitaunermit, ikkomamu
kamitsuitomut;

46. Taingane kuglugianget tokkoniængi
lak, ikkomangillo kaminiæninivok.

47. Ĩsivittauk asserorpattit, pẽruk egilu
golo. Illingnut ajunginersauvok, igloinar
mik ĩsekarlutit Gudib nalegauninganut itte
ruvit: marrungnik ĩsekarnermit, ikkoma
mullo kamitsuitomut egitaunermit;

48. Taingane kuglugianget tokkoniængi
lak, ikkomangillo kaminiænginivok.

49. Illunatik ikkomamut tarretitaujomãr
put, tuñijeksello illunatik tarriomut tarreti
taudlarput.

50. Tarriok ajungidlarpok: tarriorle pit

sartuẽropet, sumut pitsartutitaujomãrpa? Illipsingne tarriokarneritse, ullapirsautekarkattigẽkluselo illipsingnut.

KAPITELEMIK X.

Nulliarẽngnek avititsiningan ik.

Tagvanget ama aularivok: Judæab erkãnut pivlune, Jordanim igloanut. Iñuit ama innugiartorsövlutik tikkimatsuk, ajokertorpeit illusine attorlugo.

2. Farisæerit tikkinamitsuk apperivæt, nulle angutib avilugo idluarka? Õktorniarlugo.

3. Kiovlune okautiveit: Mosesib kañok perkovãse?

4. Okautivæt: Mosese aglakojijok aglangnik avitsitiksenik, avikovlugolo. (arngnak)

5. Jesusible kioveit: Omættisse mang-

aidlarmetta, aglaktok okautsemik tapso-
minga;

6. Kiglinganille Gudib angut attausek
arngnarlo attausek pingortipak;

7. Tamaña pivlugo angune arngnālo
angutib kemegomărpak, nulle ungagima-
va,

8. Taipkoalo marruk uvinigik attausik-
sauvuk; marrojungnĕrlutik uvinigik attau-
siksauvuk;

9. Taimaitomik Gudib kattititæk, iñuk
avititeksaringila.

10. Iglome ama illiñiartingita mattominga
apperingmatsuk;

11. Okautiveit: Nulliaminik avitsijub, as-
sianiglo nullianiklune, nulliarĕngnek asseror-
pa taipsoma;

12. Nulliablo uine kemekkuniuk, assia-
niglo uiniklune, nulliarĕngnek asserorivа
taipsoma.

13. Nutakket ātipeit tapsomunga, aggang-
innut pattiktaukovlugit. Nutakkenigle ātsi-
jut illiñiartingita suadlalerpeit.

14. Tamañale Jesusib tækkogamiuk id-

luaringila, okautivlugit: Nutakket uvamnut
pilit, iñerterasigiglo: tapkoa Gudib nalegau-
ninga piksaringmatsuk.

15. Ahamerik, okaupapse: nutakkattut
Gudib nalegauninganik pingitok, itterniæng-
ilak.

16. Erkilugillo, aggangminut pattikpeit,
saimartilugillo.

17. Añingmet apkosinerlo attorlugo, iñub
akpangerlune tikkipa, sẽrkortorvigællugo
imak apperiva: Ajungitotit Ajokertuijok,
kanoẽtomik ajungitomik piñiartuksauvik,
piomavlunga iñogutemik nungusuitomik?

18. Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga?
assianik ajungitokangilak, Gude kissime a-
jungilak.

19. Perkojet kausimagalloarpattit: Arng-
narniarnak. Iñuarniarnæk. Tiglingniar-
næk. Kigliluktomik okautiginiarnago aipait.
Akkilẽnerlungniarnæk. Atãtello anãnello
nalekik.

20. Kiovale okautivlugo: Ajokertuijok
tamaita tamakkoa mallilaukpakka sorrusio-
nimnit.

21. Jesusible tækkusarpa, nægligilugolo

okautiva: attausek sulle pingilet; perkuti tamaita niorvgotigijartorkit, aglujuñullo pilliutigilugit, killangme perkutiksariksiniarpotit tagva; mallingnialilărlungalo kiksarnikset nangmaguk.

22. Tamañale okausek tussaramiuk, kak kilădlarpok, kiksarlarmelo kemekpa: agluiname.

23. Jesusele keviarlune, illiñiartiñe okautiveit: Agluitok killaub nalegauninganut pilune sappernakasekpok?

24. Okausingille tamakkoa illiñiartingita kakkilărutigingmagit. Jesusim ama kioveit, okautivlugit: nægliktakka, kittorngakka, Gudib nalegauninganut itteriak ajornarpok, perkutimingnik tettelingnut;

25. Ajornænginerovok, kamele, merkutim isingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Kakkilărnersaugivut ama, ingmingnullo okarlutik: kiname pilloridlarniarpa?

27. Jesusib tækkusarlugit, okautiveit: Iñungnut ajornarpok, Gudemulle ajornængilak; ajornartut tamaita Gudim ajungileit.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita kemmalaukpavut mallilarpillo.

29. Jesusib kioveit: Ahamerik, okaupapse: Iñum iglune kemekuniuk, kattangutinelonēt, angunelonēt, arngnelonēt, nullelonēt, kittornganelonēt, perorsēvinelonēt uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit;

30. Ungnijakattartunik tellimertorlutik tamna mattomanelune pijomārivok igluñik, kattangutiñiglo, anāneniglo, kittorngenniglo, perorsēvianiglo, mane omigijaunermine, sillamelo tikkitsomārtome iñogumik nungusuitomik pijomārpok.

31. Uñuktulle sivorlēt kingorliutsomārput, uñuktullo kingorlēt sivorliutsomārput.

32. Takpaunga Jerusalemut aivlutik, Jesuse sivorlerivæt: Kakkilādlarpulle, erksivlutiglo mallikpæt. Ingminut tapkoa arkangemit aggartut ama pitinamigit; okautiveit, kañok pijauniarnerminik, okarlune:

33. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivogut, Iñum Erngninga pititaujomārpok ajokertuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut; taip-

koa tokkoteksautitsomãrpæt, nellojuñull
tunniniarpæt.

34. Taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperai
torlugo ketserarlugolo tokkotsomãrpæt; u
lullo pingajuane omaromãrivok.

35. Jakobuselo Johañeselo, Zebedæusi
erngnæk tikkipæk, okarlutik: Ajokertuijo
perkojomagalloarpaptigik, pijomajaptingni
tunnitsiviojomavlunuk.

36. Apperivak: Uvamut kañok tuñitsivic
jomavitik?

37. Kiovæk: perkogittiguk, aipara taller
pikpit tungãne, aiparalo saumikpit tungãn
iksivakoluñuk, nalegauningne.

38. Jesusible kiovak: tuksiartatik nellova
tik: Erngusiãrsum imanga imigeksara, im
merungnarpittiko, Babtitautiksaralo Babti
tautiksarigalloarpittiko?

39. Kiovæk: ahaila, ajungikalloarpoguk
Jesusib okautivak: Erngusiãrsum imang
imigeksara imerniaralloarpattik, Babtitau
tiksamnullo Babtitaujuksaugalloarpotik;

40. Tallerpingmale tungãne, saumingma
lonẽt tungãne iksivajomanek, uvamnut per-

[k]ojeksaungilak illiptingnut, iksivakojaujut [k]issimik iksivajomãrput.

41. Tellimaujortut assingit illiñiartut ta[k]aña tussaramitsuk, añujutigilerpakit Jako[b]uselo Johañeselo.

42. Jesusible kaikoveit, okautiniarlugit: [N]unnam attañingit attañiojartortut kausima[s]asse, taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlar[t]ut.

43. Illipsele taimailerniarase: angnerojo[m]ajok kivgarijomãrpãse tamapse.

44. Illapselo attañiojomajub kivgartorvigi[j]omarpãse.

45. Iñublo Erngninga tikkinginivok, kiv[g]artortaujomavlune; kivgartorijartorporle, [i]ñotsiminik tuñijivlune, uñuktut piulijiksang[i]nik.

46. Jerichomut pivut. Illiñiartiñe illagæl[l]ugit, Jerichomit añingmet, iñugiartorsuit [t]allikpæt: Tautungitok apkotãne iksivajok, [k]ennuvlune pivok, Bartimeusemik attelik, [T]imeusim erngninga.

47. Jesuse Nazaremiok kãngertok, tussa[r]amiuk, niplialerpok okarlune: Jesuse Davi[d]im Erngninga, napkiginga.

48. Uñuktut iñerterpæt nipangerkovlug
Niplialualerporle: Davidim Erngninga na
kiginga.

49. Jesuse nokkardlune, kaikokova. Ta
tungitok tava kaikovæt, okautivlugo: Ni
kovilutit mañigolerit, kaikungmattit.

50. Añorane egipa, nikkovilarmelo Jesus
mut pivok.

51. Jesusib apperiva: Kañok piomavit
vamut? Tautungitub kiova: Rabbi (Ajoke
tuijok) tautuleromavlunga.

52. Jesusim okautiva: Aularit okperniv
piulivãtit. Tagvainak tautulerpok, malli
palo apkome.

KAPITELEMIK XI.

Kristuse nergsutsub kãnganelune Jerusal
mut aininganik.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut B
taniamullo oksuktagub kakkab señianu
Jesusib illiñiartingne marruk tillivak.

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut, elliptingnetuñut. Ittituaruptik nochak pituksimajok neñilãrpatik, kãnganut sulle iungmik ingitokalaungitok; pitũdsãrlugo amaunga kaitisiuk:

3. Imaglo apperijauguptik: Sõg imailiviko? imak kiogitik: Nalekab attoromangnago; tava tamaunga perkolãrpa.

4. Aularpuk, nocharlo neñivæk pittuksimajok itterviub señiet sillatãne, apkoserngub viktarviane. Pittũdsãrpæk.

5. Tagvanetut illangit okautivakit: Sõg nochak pittudsãrpitiko?

6. Okautiveille, Jesusim okausianik: nekartaukova tava.

7. Nochak tamna ãtipæk Jesusemut, añoatik kemerloanut illivlugik, kãnganut tava ngipok.

8. Uñuktut añoratsetik issivilerpeit apkotãnut. Illangittauk napartut kẽsertuingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Sivorlẽllo, malliktingillo kagudlalerluik okarput: Hosiana! Nalekam attingane ikkitok nakorijaule!

10. Atãtapta Davidib nalegauninga nal
rijaule! Nalekam attingane tikkitok, Hosia
kotsingnerme!
11. Jesuse Jerusalemut itterpok, kattin
vingmullo ittilarme; tamaita kemergolerp
unulermello anivok Betaniamut, arkanger
aggartut illagællugit.
12. Uvlub aipangane, Betaniamit anigan
kãlerpok.
13. Napartok Feigeliksak kañitome m
kolik tækkogamiuk: Nellipsarpa, paungal
rasugællugo. Tikkinamiugle, merkutuin
nik tækkovok: Paungalervinga sulle nell
tingimet.
14. Jesusib okautiva: Mattoma kingorn
agut illingnit paungartortokarniatsengil
issokaugitomut. Illiñiartingita tamaña t
sarpæt.
15. Jerusalemut pigamik: Jesuse kat
mavingmut itterpok; pissiniartut niuverni
tullo kattimavingmetut añitilerpeit; kẽna
jeñiglo tausẽjut ikpættingit, tingmitseni
niorvkotiggit iksivautangit orrotidlarpeit.
16. Kattimavikut perkutinik akkiga
kongileit.

17. Ajokertuivlunelo, okautiveit: Aglaksimangilak: Igluga taijaujomãrtok tuksiarvingmik iñungnut illunainut? illipsele iñuarvigilauktasse.

18. Aglangnik illissimajut ajokertuijorsuillo tamaña tusaumaleramitsuk: issumajalerput tokkotsomavlugo. Erksigilãlle, iñuit illunatik ajokertuiningit tattamiñiarivæt.

19. Uñungmet iglugaseksoarnit añivok.

20. Kaumingmet napartok imna Feigeliksak señerkuleramitsuk; pañertok tækkovæt, mimernarminut aglæt.

21. Petrusib erkaumagamiuk Jesusim okausinga, okautiva: Rabbi, (Ajokertuijok) ahak napartok Feigeliksak okautelulauktet, pannersãrnerpok.

22. Jesusib kiovlune okautiveit: Gudemut okperitse.

23. Ahamerik, okautivapse, kakkamut omanga imak okartokarpet: Kangattarit, imarbingmullo nakkarit, omættimine iñertuinane, okperlune okarmet taimailivok; tuñitsiviolerlune okausinganut.

24. Taimak pivlugo okautivapse: Tamaita

tuksiutipsingnik tuksiartose, okperitse; pilãr
passe tava.

25. Nængerluse tuksiarupse: assipsingnu
namangikupse, issumagijungnẽrsigik; Atã-
tapse killangmetub issumagijungnẽrkovlugi
tam̃arnisse.

26. Assipse tam̃arningit issumagijungnẽ-
romangikupsigik: Atãtapsetauk killangme-
tub, issumagijungnẽrniatsengileit tam̃arnis-
se.

27. Jerusalemut ama utterivut. Kattima-
vingmut tikkingmet, ajokertuijorsuit aglang-
niglo illissimajut iñuillo angajokangit tikki-
lugo.

28. Appersorpæt: Kimit perkojauvit i-
mailiorlutit? kialonẽt pitsartojomik mat-
tominga tuñitsivigivãtit imailiokovlutit?

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperi-
jomavapsetauk okautsemut attautsemut;
mattominga kiogissinga, okautijomavapse-
tauk, kimit pitsartojokarpunga imailior-
lunga.

30. Johañesib Babtisitinga killangmit pi-
va, iñungnillonẽt? kiogissinga.

31. Erkarsalerput, ingmingnut im̃ak o-
karlutik: Killangmit pijok okautiguptigo;
okautijomavătigut: Sŏg okperilaungipis-
siuk?

32. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit
erksigivavut. Johañese iñuit illunatik nel-
lautaijoringmatsuk.

33. Jesuselo kiovæt okarlutik: Nakit
pingmangæt nellovavut. Jesusim okauti-
veit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk,
kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

KAPITELEMIK XII.

*Adsigĕktomik Perorsĕvingmik Weineling-
mik.*

Adsigĕktunik okautilerpeit, okarlune:
Angut perorsĕvilliorpok weineliksamik,
avata avaluliudlarlugo, paunget iptinget seña-
viksanganik señalaurame, nuvuguseksoar-
miglo señagivok, perorsĕviksiortuñut attar-

tortaukogamiuk; nuñame assianut aular-pok.

2. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kiv-game illanget tilliva perorsēviksiortūñut perorsēviub paunganginik pijartorkovlugo.

3. Tapkoale tiguvæt, añaudlarlugo, neksar-tinagolo aulartipæt.

4. Ama kivgak assia tilligiva taipko-nunga: tamna ujarkeñut millorpæt, niakoa killidlarlugo, mittautigivlugolo aulartipæt.

5. Ama kivgak assia tilligiva, tamnale tok-kopæt: assingillo uñuktut, illangit ipperar-torpeit, illangillo tokkolugit.

6. Sulle erngnetuakarpok, nægligijaminik tamna kingorliotilerlugo tilligiva taipko-nunga, okarlune: Erngnera illaragijoma-væt.

7. Weinernigle perorseviksiortut ingming-nut okarput: Tagva kingomgusijuksak; atte tokkolaumilavut, kingomgujeksangit uvagut pigilerlugit.

8. Tigulugo tokkopæt, perorsēviublo silla-tānut egilugo.

9. Perorsēviub angajokanga, kañok tagva pijomārka? Tikkitsomārpok, perorsēviksior-

tut ukkoa tokkolugit, perorsēviglo assingiñut attartortaukojomārpa.

10. Aglait ukkoa attualaungilasse: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok;

11. Tagva Nalekab piñiarninga, tattāminiarnadlarpok īsiptingnut.

12. Tigunasualerpæt, (iñuille erksigiveit;) mallugigamitsuk mattomunga adsigēktomut okautigingmagit: kem̄eklugo, tava aularput.

13. Farisæerillo Herodesib kivgangita illangit tilliveit tapsomunga, okausinganut uiveriniarlugo.

14. Tapkoa tikkinamitsuk, imak apperivæt: Ajokertuijok, okpernartōjotit kausimavaptigit, iñuit sivōragingilettit, illunaita nelligigangne, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit; attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka? tuñijijuksauvita tuñijijuksaungipitalonēt?

15. Takkormorningit tukkisileramigit, okautiveit: Sōg uiveridlarkissinga? kēnaujak kaisiuk tækkulago.

16. Kẽnaujak sakkerpæt. Appersorpe
kia adsinga kialo aglangit kollãne? kiovæ
Attañivaksub.

17. Jesusib tava okautiveit: Attañiva
soarınut tuñissiuk attañivaksub piksang
Gudemullo Gudib piksanga. Tattaminia
væt tagva.

18. Saduzæerit tikkipæt, omarviksakan
tomik okartut; apperivællo okarlutik:

19. Ajokertuijok, Mosesim aglagvigivã
gut: Angutim angajoa tokkopet, nulle, k
torngakangitok kemekpago, nullia tava nu
kanget pijomãrpa, angajugilauktane king
vãksakarkovlugo.

20. Tagva nukkarẽt arvengemit aggart
ilauktut, angajuklek nullianilauktok; k
tornginane tokkovok.

21. Tugliet nulliarilérmigamiuk: tam
tauk tokkogivok kittorngingminane. T
maktauk pingajueta pigiva.

22. Tapkoa arvengemit aggartut illuna
nulliarivæt; (kingorlerẽklutik) kittorngi
karatik. Illunatik kingorngattigut arngn
tokkogivok.

23. Makkitervingmele, makkiterunik, taipkoa arvengemit aggartut, nelliata nullianiktarijomărpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

24. Jesusib kiovlune okautiveit: taimaingilak, tamarpose aglait nellogapsigik, Gudim ajugakangijusialonĕt.

25. Tokkungajuñit makkiterunik: nullianingniængilet uiningniængilello, Engelitut killangmetutun-ĭtsomăramik.

26. Tokkungajunik omaromărtunik, Mosesim aglangit attualaungilasse, napartut señiane Gudim okautilaungmago: Abrahab Gudigivănga, Isablo Gudigivănga, Jakoblo Gudigivănga.

27. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle Gudigivæt. Taimak pivlugo tamarpose angijomik.

28. Aglangnik illissimajut illanget tikkipa, ingmingnut appersotilaungmetta, tussaramigit; idluartomiglo (Jesusib) kiongmagit tussaramiuk, appersorpa: Perkojeñit tamainit nelliet anginerova?

29. Jesusib kiova: perkojeñit tamainit ang-

inerojok imaipok, Ahak Israele, Nalega
Gudivut Gudetõvok.

30. Gudit Naleket nægligiuk omættingnu
tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumang
nullo tamaiñut, pitsartunernullo tamaiñu
Tamna pijareakarnerõjok tamainit.

31. Aipangalo tapsotunak-ĭpok: Iñukat
tit illiktut nægligillugo. Assianik angi
nerõjomik perkojakangilak ukkonanget.

32. Aglangnik illissimajub okautiva: Ajo
kertuijok, ahamerik miksekartomik okarpotit
Gude attausiõngmet, tapsoma assianik Gude
kangimet.

33. Tamna nægligilugo omamut tamãnut
issumamullo tamaiñut, tarngnemullo tamãnut
pitsartunernullo tamaiñut, iñukattinelo ing-
mitut nægligilugo, tagva ajunginerõvok
tuñergutiksenit ikkoalajeksennillo tamaiñit.

34. Sillatojomik kiolaungmet, Jesusib tus-
saramiuk, okautiva: Gudib nalegauninganut
kañilerpotit. Kingorngagut apperilugo sap-
perpæt.

35. Jesuse okarpok, kattimavingme ajo-
kertuivlune, apperiveit: Sõg aglangnik illis-

imajut, Kristuse Davidim erngnerijanga
kautigivatsuk?

36. Davide nangminek okarame, Añerner-
aut ajunginermut: Nalegak Nalekamnut
karpok: Tallerpingma tungãnut ingitit,
ingarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerar-
angañut;

37. Nalekaminik Davidib taigamiuk;
annok erngnerivauk? iñugaseksuille tussa-
omadlarpæt.

38. Ajokertorpeit ama okautivlugit: Ag-
angnik illissimajunik mianeritsiaritse, anno-
atsenik angijortanik attoromajut, niuver-
ingmelo sallutitaujomavut.

39. Illiñiarvingme nerrimavingmelo issuk-
iojomavlutik iksivajomavut;

40. Uigarnerit pingit nungusãrpeit, takki-
unik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okar-
ut; tamaña pivlugo pidlartaunersaujomãrput
aipkoa.

41. Jesuse ingipok Gudim iklervinget ak-
ianut: iñuit tækkunãrlugit, kẽnaujenik illi-
ijut Gudim iklervinganut. Uñuktut aglui-
ogaseit uñuktunik illijivut.

42. Uigarnektauk aglujok, kenaujãrsung
nik marrungnik illijingmĭjok, hellertu
ĭpuk.

43. Illiñiartiñe kaikovlugit, okautiveit
Ahamerik okaupapse, uigarnek una aglujo
Gudim iklervinganut uñunersenik illijilau
pok, illijilauktuñit tamaiñit;

44. Tamakkoa illunatik pimingnik atto
niængitamingnik illijilaukput; unale aglujo
perkutituaminik illijivok, iñogutiksamini
tamainik.

KAPITELEMIK XIII.

Kattimavik asseroromãrtok sivorngagut okautauninganik.

Jesuse kattimavingmit añingmet, illiñiar
tingita illanget okautiva: Ajokertuijok
tækkulaurit, ujarket tamakkoa kañok seña
majut?

2. Jesusib kiovlune okautiva: tamakko

amaita señamajorsuit tækkogalloarpigit? Ujarket ukkoa illunatik serkomitaujomărput, kallerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivangmet, kattimavium akkiane, Petrusiblo, Jakobusiblo, Johañesiblo, Andreasiblo kissiovlutik appersorpæt:

4. Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita pijomărkæt? Sunalo nellunaikutaksaujomărpa, tamakkoa illunatik nellautsierpetta?

5. Jesusib kioveit, okalerlune: kamatitse iiverijaukoñase.

6. Uñuktut tikkitsomărmetta attera atterigo okarlutik, Kristuseovunga, uñuktullo amartiniarpeit.

7. Uñatadlartunik uñatadlartut nippersongingiglonĕt tussarupse; erksiniarase, taimaiiortokaromărmet. Nagatiksarle nelliutingilak sulle.

8. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulărniarput, attañionek attañionermut assimingnut. Nuñet suñatuinarñe saijukpilugomărput, kăngñartorsoarmiglo erksinartomiglo pijoka-

ramărpok. Tamedsa kappianartok aula
niksak.

9. Illipsele nangminipsingnik udsertorit
Erkartorvingmingnut illiñiarvingmingnul
pititsomărpăse; ipperartordluselo, attañi
juñullo attañivaksoarnullo ătitsomărpăse,
vanga pivlunga, erkartortautiksamingn
taimailioromărpăse.

10. Sivorngagut okautsit tussarnertut
kautaujomărput iñungnut (sillarsoarmetunu
tamainut.

11. Aularutikpassele uñertotigiluse: siv
raniarase, kañoĕtomik sumiglonĕt okausiks
karmangapse, issumasimaniarase sivorngagu
tagvainak tuñergusiasse okauserissigik. I
lipse okanginapse: Añernerle ajunginek
kartŏvok.

12. Kattangutib kattangutine tokkom
pititsomărpa, atătablo erngnine; kittornga
talo angajokatik akkerartorvigijomărpeit tol
kokovlugillo.

13. Iñuit illunatik omigidlaromărpăse, a
tera pivlugo. Issuanulle sokkosijuitok (ol
perlune) piulijaujomărpok.

14. Kappianartorle nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniele okartok, iñigijeksaringitaminetok, (aglangnik ukkoninga attuarsijub kam̃agilerligit!) tava Judikut nuñanganetut kem̃alit kakkeñut.

15. Iglub kanganetok, akkarane iglomut, itterniaranelo iglominit sumik aiklerlune.

16. Perorsēvingmetorlo: utterniarane añoratseñe pijartorlugit.

17. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo tamaña nelliutikpet.

18. Tuksiaritsele kem̃aviksasse okiome pilerkoñago.

19. Uvlune taipkonañe iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik: sillab pigiarninganit, taimanget Gudib iñuit pingortilaungmagit, tamaña tikkilugo; kingornagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.

20. Uvlut taipkoa Nalekab ikkigliniænggippagit, iñuk attauserlonēt piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit, tapsoma añeri-

lauktangit (pivlugit) uvlut taipkoa ikkig
jaujomãrput.

21. Uvlut taipkoa nelliutikpetta okau
saugupse imak: Ahak, Kristuse tagvan
pok, ikkanelonẽt; tamaña okperiniaras
uk;

22. Kristuseolutik okartut, nellautaina
luktut sæglujut sakkeromãrput nellunaik
taksoarnik tattaminiarnartunik pilutik: a
nerimajut aglæt tamartiniarlugit, tamartita
jungnarpetta.

23. Illipsele kamatsiaritse. Ahak, ma
koninga tamainik okautivapse nelliutekã
tiñagit.

24. Uvlut taipkoa kappianartut kingorn
attigut, sekkeñerlo takkerlo kaumajungnẽ
omãrpuk.

25. Uvloritsello kattegomãrput killan
mit, killaublo pitsartuningit aulataujomã
rut.

26. Iñum Erngninga tava tækkojomava
killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartu
larlune ãnanaudlartok.

27. Engeline tillitsomãrpeit: añerijang

attitilugit añorenit sittamanit nuñam issuait killaub issuanut.

28. Napartome Feigeliksame adsigēktomik lliñiaritse: Akkerungit iptekalerangetta, igilerangettalo: aujajaraklilermet kausimaose.

29. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita ijukset pilārniartut tækkogupsigik: kausinaniaritse kaglilermet.

30. Ahamerik, okaupapse: Kinguvāngu-attigēt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa llunatik namaksekārtinagit.

31. Killaglo nuñalo nungutsomārpuk: kautsikkale nungutsomāngilet.

32. Uvlomigle taipsominga, uvlublo nellu-aikutaksanganiglonēt kausimajokangilak: Engelillonēt killangmetut, Erngnerublonēt: Atātama kissime nellungila.

33. Pigāritse tuksiarluse: kakkugo nellu-inajarmanget nellogapsiuk.

34. Sorlo angutib iglone kemekpa, nuñame assianut aulardlune: kivgeñe nalegangortilugit, tamaita tuñitsivigiveit sullijeksangiñik: ttferviub udsertortinga okaupa, pigārkovlugo.

35. Taimaitomik pigaritse, (iglub attañ
rijanget tikkilervia nellogapsiuk, uñukull
nẽt, uñuak keterarpellonẽt, angutaunek ni
lilerpellonẽt, uvlãkullonẽt.)

36. Tuavitomut tikkitaukoñase, siñiktillu
opingartaukoñase.

37. Illipsingnulle okarama, tamaiñut
karpunga: pigãritse.

KAPITELEMIK XIV.

Kristusib pititauninganik.

Uvluk marruk nãkpeñik aniviksiolãrpu
kakkojeñik sẽrnakangitunik nerriluti
nelliutingmet. Ajokertuijorsuit aglangnigl
illissimajut nipporsavlugo tigunasuarpæ
tokkotsomavlugo.

2. Okarpulle: aniviksiortillugo pinag
iñuit pikabladlarkoñagit.

3. Betaniamemet Simonib kallakadlartu
iglungane, nerrimavingme iksivatillugo

ırngnak tikkipok, publaujalijardlune tippiɡiktomik im̃alingmik pivianartovaksoarmik; publaujak serkomipa, im̃anga niakoanut koviva.

4. Illangille añulerput, okarlutik: Mingarutiksak tamna sõg kovijaunerka?

5. Im̃ek tamna pissiangogune akkekaraalauktok kẽnaujẽt 300 dit uñukejangiñut, glujuñut tuñijeksenik. Okarnerlõtigivæt.

6. Jesusele okarpok: (Arngnak) una piıasiuk; sõg kiksartipissiuk? Ajungitomik pivãnga.

7. Aglujunik illakatsainarapse; ajungiulliarvigijomagupsigik pituinariakarpose: ıvangale neijortigitsainarniængilapsinga.

8. Ajugaringitaminik pivok: sivorngagut imiga mingoarpa illijartortauviksamnut.

9. Aham̃erik, okautivapse: Ukkoa okautsit ussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiuıut tamainut, okartokaromãrivok, kanoẽtonik (arngnab) tapsoma mañа pingmanga, ɛrkarlugo.

10. Judase Ischariote, arkangemit aggartut llanget, ajokertuijorsoarnut aivok, tapkoıunga pititsomavlugo.

11. Tamaña tussaramitsuk: kuviaisulerput kẽnaujeniglo tuñitsivigijomavlugo okarput (Taipkonunga) pitinasualerpa.

12. Sẽrnakangitunik kakkojartoramik uvlome sivorlime, añiviksiorutiksak saugãrsuk tokkoniaramitsuk, illiñiartingita apperivæt: Nane ãkiksoriartorkovittigut añiviksiorutiksamik saugãrsungmik, nerriniartarnik?

13. Illiñiartingne marruk tillivak, okautivlugik: Iglugaseksoarnut aileritik, iñukangut pãrlãrpattik imertartok, tamna mallik-tiko.

14. Itterviet, iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovãtit: Iglo nauk, nerriviksara añiviksiorutiksamik saugãrsungmik illiñiartikka illagilugit?

15. Iñiksamik angijomik uñertotilãrpãtik idluarsimajomik: tagvane piksaptingnik ãkiksoigitik.

16. Illiñiartuk aivuk, iglugaseksoarnut pivlutik: Okautilaungmagik naipipæk: añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

17. Uñulermet arkangemit aggartut illagivlugit tikkipok.

18. Nerrimãvingme iksivagamik nerritillu-

git, Jesuse okarpok: Ahamerik okaupapse, illapse nerrekattima pititsomărpănga.

19. Siarklileramik apperivæt nellekardlutik: uvangauniarpik? assialo: uvangauniarpik?

20. Kioveit okarlune: Arkangemit aggartut illangeta, pogutamut mitsukterekattiga;

21. Iñum Erngninga pititaulărpok, sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tamna kappianamek, Iñub Erngninganik pititsijok; imnungmut tapsomunga ajunginersauvok erngniangŏngikune.

22. Nerritillugit, kakkojak Jesusib tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonungalo tuñiva okarlune: Tigusiluse nerrititse; tagva timiga.

23. Erngusiărsuk tigugiva, kujalivlune, tapkonunga tamna tuniva: illunatik tapsomanget imerput.

24. Okautiveit: tagva auga, testamentitāb aunga, tamna uñuktuñut kovijok;

25. Ahamerik okaupapse, (mattoma) kingorngagut imerogungnĕrpunga napartub weineliksab iptinganik, uvlok taimna nelliutitin-

nago, nutautillugo im̃ilerupko Gudib nalegauningane.

26. Nakudlartomik tuksiarutsit nãgamikit, añivut orksuktalingmut kakkamut.

27. Jesusib okautiveit: Uñuak tamaña tamapse koasãngautigilãrpapsinga. Aglaksimangmet: Mianersijok uñatadlarpara, saukello siamartidlarput.

28. Makkikumale, sivonapsingne Galilæamut aijomavunga.

29. Petrusible okautiva: Illunamasiatik koaksãngautigikpattit, koaksarniængilanga.

30. Jesusib okautiva: Aham̃erik, okaupagit, unnuak tamaña angutaunek niplerkãrtinago marroertorlune, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit.

31. Okarivok ama: Tokkokattigigupkillonẽt, missiarutigijomangilagit. Taimaktauk illunatik okarivut.

32. Iglorsoarmut avalluliorsimajomut pivut, Gethsemanemik attelingmut. Illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, tuksiarijartortillunga.

33. Petruselo, Jakobuselo, Johañeselo illagiveit; saijudlalerlune kappiaktoadlarpok.

34. Imak okautiveit: Tarniga kiksarpok okkomut: tagvanetitse pigãrluse.

35. Averngoartotõlerdlune, nuñame pãnangavok; tuksialarmelo, ajugakangipet nelliutok tamaña kãngerkovlugo.

36. Imak okarpok: Abba, Atãtaga, ajugakanginavit, erngusiãrsuk una pẽruk uvamnit; piomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

37. Siñiktut tikkinamigit, Petruse okautiva: Simone siñikpit? nellunaikutamik attautsemiglonẽt pigãrungnængilatit?

38. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnarkomut pekkonase: Añernek piomagalloarpok, timinigle sangẽpok.

39. Ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa attorlugit.

40. Ama uttermigame, siñiktut tikkiniveit; (isingillo okumaimetta uerngarnermut,) kiggutsiksettiglo tapsomunga nellovlugit.

41. Pingajuanik tikkinamigit, okautiveit: Maña siñikluselo merngoẽrseromavise? Namaksivok tagva, nelliusimavok: Ahak, Innum Erngninga pititaulãrpok ajortulliartut agganginut.

42. Makkititse aularta; ahak, uvamnik
pititsiniartok kaglivok.

43. Sulle taimak okartillugo: Judase ar
kangemit aggartut illanget, tikkilerpok, innu-
giartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik
ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit ag-
langniglo illissimajuñit, iñuillo angajokang-
iñit pijut.

44. Pititsiniartuble nellunaikutamik tun-
nitsivigilaukpeit, okarlune: kuñilãrtara taim-
nauvok, tigusiuk aulartaililugo.

45. Tikkiname, tuavilune nellipsarpa, o-
karlune: Rabbi, Rabbi! kuniklugolo.

46. Aktolerpæt tava tigulælo.

47. Illangettale señianetut, saviksoane a-
muva; ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo
siutẽrpa.

48. Jesusible kiovlune, okautivæt: Sorlo
iñuartomut tikkitose, saviksoarlijarluse ajau-
piarlijarlapselo, tigujautillunga.

49. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse
kattimavingme, ajokertuivlunga, aktulaungi-
lapsinga: Nellautaijulle aglangit nellautse-
kovlugit.

50. Illiñiartingita illunatik kem̃ekpæt,
kem̃ãvlutiglo.

51. Iñuosuktuble mallikpa, sãtomik añora-
nik uvinerugub; iñuosuktulle tamna tigu-
væt.
52. Uvinerunele ipperarpa, anorẽrdlune
ĸemãvok taipkonanget.
53. Jesuse ajokertuijorsoarmut pitipæt:
ĸagvunga ajokertuijorsuit, angajokaijello, ag-
langnik illissimajut illunatik kattimavut.
54. Petrusible kingornganit mallikpa, ajo-
ĸertuijorsub iglorsoanganut pivlune; tagvane
ĸivget iksivakattigællugit, ikkomamut kissa-
ĸejartok.
55. Ajokertuijorsuit kiglissiniarviublo
angajokangit illunatik patssitiksarsiorput
Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo, nachvãngi-
ĸelle.
56. Uñuktut okautigiludlarpæt sæglovlutik,
okausingille adsigẽngilet.
57. Illangillo sæglovlutik patssiklertut
sakkerput, okarlutik:
58. Tussalaukpavut, imak okartok; katti-
mavik aggangnut señamajok, asserortitsoma-
vara, uvlune pingasune assianik señajomãr-
punga, aggangnut señamangitomik.
59. Sulle okausingit adsigẽngilet.

60. Ajokertuijorsoak akkornganit nikko
vipok, Jesuse apperiva, okarlune: Kiungi
latit tamakkoa pivlugit, patssidlarmattit?
61. Niplerlune kiungilak. Ajokertuijor
sub ama apperiva, okautivlugo: Kristuseovi
nakorinadlartub erngninga?
62. Jesuse okarpok: Ahaila, uvangau
junga: Iñublo Erngninga tækkojomărpass
iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tung
āne, killaublo nuvujangittigut akkartok.
63. Tava ajokertuijorsub añoratseñe allik
torpeit, okarlune: Okautsareakarungnĕrpo
gut.
64. Okarnerlungninga Gudemik tussar
passe; kañok issumavise? Tapkoale illunatil
erkartorpæt, tokkoteksaujok okautigællugo.
65. Illangita kĕtseralerpæt, kĕnangal
mattovlugo erksărpæt, okautivlugo: nellau
talertigut. Kivgello kĕnanga tiglukpæt.
66. Petrusele Iglorsub illuet paklerkame
tillugo, ajokertuijorsub kivgangita illange
arngnab ittertub,
67. Petruse kissakejartok tækkogamiuk
tækkonălerpa okarlune: Igvittauk Jesuse
Nazaremiok illagivet.

68. Missiarpok, okarlune: Illitaringilara, okausitillo nellogivakka. Pãmut aningmet, angutaunek niplerpok.

69. Arngnab ama tækkogamiuk, senianetunnut okalerivok: Tamna taipkoa illanget.

70. Missiarivok ama. Killamiojungnẽrmet, Petruse ama okautivæt tagvanetut: Ahamerik taipkoa illagivãtit; Galilæamiogavit, okausivit nellunailivãtit.

71. Ingminulle okarnerlulerlune (Gude taivlugo) okartok: Inuk tamna okautigijasse illitaringilara.

72. Angutaunek aipanik niplerpok. Jesusib okausinga Petrusib erkarpa, okautiaungmago: Angutaunek marruertorlune niplerkãrtinago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit. Tava keasilerpok.

KAPITELEMIK XV.

Kristusib kellersorsimatillugo Pilatusemu ãtauninganik.

Kaulermet errinasuklutik ajokertuijorsu illo angajokaijello, aglangniglo illiss majut, kiglissiniartullo illunatik ingmingnu okaramik, Jesuse kellersorlugo aularutivæ Pilatusemut uñertorpæt.

2. Pilatusib appersorpa: Judikut attañer vãtit? Kiova, okautivlugo: Okartotit.

3. Ajokertuijorsuit angijomik patssidla pæt.

4. Pilatusib ama okautiva: Ahak, angij mik passidlarmattit, kiungilatit?

5. Jesusele kiojungnẽrpok: taimaitom Pilatuse aglæt tattam̃iniarpok.

6. Añiviksiolerangetta (Pilatuse) illuseka pok, iñuit pijomajanginik parngnanẽrsima vingmetut illanget (tokkoteksaugallõak) añ tilugo.

7. Parngnanẽrsimadsaujokarpok, Barrab

semik attelingmik, kippallijorsuit illagivlugit
igujaujomik, kippalijorsõvlutik innungmik
tokkotsigamik.

8. Iñugaseksuit kaggudlarlutik tuksiarvigivæt, illutsiminik attorkovlugo.

9. Pilatusib okautiveit: Judikut attañinget añititaukovissiuk uvamnut?

10. Ajokertuijorsuit keñugivlugo tagvunga pitilauktanget, nellunginamigit.

11. Ajokertuijorsuit iñuit okautilerpeit Barrabasemik tuksiarkovlugit añitekovlugo.

12. Pilatusible ama kioveit okautivlugit: Judikut attañinganik taijasse, kañok illiortaukovissiuk uvamnut?

13. Kaggudlarivut ama (okarlutik) kikkiektoruk.

14. Pilatusib ama appersorpeit: Kanoẽtomik ajortullialauka? Niplialuarput: Kikkiektoruk.

15. Pilatusib tava iñuit satomakojomavlugit, Barrabase añitipa tapkonunga: Jesusele aklunatseñut issakajaukova uñertorlãlo kikkiektortaukovlugo señingajolingnut.

16. Sorsuktukselle Jesuse ãtipæt iglor-

soarmut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksello tamaita tagvunga attautsemut kaikoveit:

17. Ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt, niakotiksenik kẽnariktunik kakkilautilingnik peraivut, niakoanullo illilugo.

18. Sallutilerdlugo, imak okarput: sallutitaujotit, Judikut attañinget.

19. Niakoagut añaudlarpæt ajaupiamut suvlulingmut, ketserarlugo, sẽrkortorvigællugolo tuksiarvigivæt.

20. Mittautigijarẽramitsuk: ulliksoak aupaluktak pẽrpæt, nangminingauik añorangimik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

21. Iñuk pãrtigivæt, Simonemik attelik Zirenemiok, Perorsẽvingmit pijok, (Aleksandriblo, Ruffiblo angutæk) tapsomunga erksuktautipæt kikkiektortauviksanga.

22. Ãtipæt kakkamut Golgatamut, imaipok: niakoverngit iñinget.

23. Weinemik mirralingmik (kassilinartomik) iñertinasuarpæt; pijomangilãle.

24. Kikkiektulauramitsuk: añorangit avikpeit, iñerautigivlugillo kia piksariniarmangagit.

25. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet kikkiektorpæt.

26. Kollãne aglaksimavok, kañok patssidlarmatsuk imak: Judikut attañinget.

27. Iñuartuk marruk kikkiektortaukattigællugik pivæk, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

28. Okautsit aglaksimajut nellautsivut tagva, imak okartut: Ajortulliartut akkornganut pititauvok.

29. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik okarput: Koinængnalukpotit, kattimavingmik asseroijotit, ama sennalugo uvlune pingasune.

30. Illingnik piulidlarit, señingajolingmit maña akkarit.

31. Taimaktauk ajokertuijorsuit mittautigivæt ingmingnut, aglangnik illissimajut illagællugit, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok;

32. Kristuseogune, Israelitit attañerikpatsuk, señingajolingmit maña akkarle tautuktilluta, okperkovlutalo. Kikkiektortaukattikitatauk mittautigivæk.

33. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaine tãrtorsõlerpok, nellunai
kutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

34. Uvlub nellunaikûtanga arvengemi
sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune o
karpok: Eli, Eli, lama asabtani? imaipok
Gudiga, Gudiga, sõg kemekpinga?

35. Tagvanetut illangita tamaña tussara
mitsuk, okarput: Ahak, Eliase kaikova.

36. Illanget akpangerpok, nipperkut kas
silinartomut mitsukpa, ajaupiamullo kappo
mitãrlugo, imertipo, okarlune: Ovatsiaro
tækkunãrta, Eliasib akkartitsartorniarmang
ago.

37. Jesusele nippekortõvlune añernenger
pok.

38. Kattimavium uminga allikpok mar
rolivlune, pãnget uñunga aglæt tikkilune.

39. Kappitauble nellãne nængertub, tæk
kogamiuk, tarngnengertok taimaitomut nip
persoarmut, okarpok: Ahamerik angut tamn
Gudim Erngneriva.

40. Tagvanetauk arngnet kanitomit tamak
koninga tækkonãrtut, tapkoa illanget Mari
Magdalenaujok, Marialo, Jakob mikkinersab
Josesiblo arngnæk, Salomelo.

41. Tapsominga malliksimajut Galilæame-
tillugo, kivgartortullo; assingillo uñuktut
Jerusalemut kangivakattigilauktangit.

42. Uñulermet, uvlok oppalungaijaiviõng-
met, sabbatib tuglia,

43. Josefe Arimathiamit tikkipok, kiglis-
siniarpaktut illanget, ajungitok issumagik-
torlo, Gudib nalegauninganik neriungmi-
jok: tapsoma sapperane Pilatuse ittervigi-
jartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigi-
va.

44. Tokkojarẽrtok Pilatusib tussaramiuk,
tattam̃iniarpok: Kappitak kaikova, apperiv-
lugo tokkokam̃ermanget?

45. Kappitangmit tussaumaleramĩuk, ti-
minga tuñijaukova Josefemut.

46. Uvineruksarsiniarame, akkartitsartor-
pa, uvineruksamik im̃userlugo: illuvermullo
illivlugo, kairtomut illulimajomut; uja-
rasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga
perova.

47. Maria Magdalenable, Mariablo Jose-
sim arngnæt, tækkonãrpæk, namut illijau-
niarmanget.

KAPITELEMIK XVI.

Kristusib makkiterninganik.

Sabbate kãngermet: Maria Magdalena, Marialo Jakobusib arngnã, Salomelo tippigiksautisiniarput, mingoarijartoromavlugo.

2. Uvlome wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, sekkeñek nuilermet.

3. Ingmingnut okarput: Ujarasuksuk illuviub upkuanganit kia aksakãrtiniarpauk?

4. Tækkogamitsuk, ujarasuksuk aksekãrtitavinek tækkovæt: angijovaksõngmet.

5. Illuvermut itteramik, angut iñuosuktok tallerpiet tungãne iksivajok tækkogamitsuk, angijortamik kakkortamik añoralik: erksilerput.

6. Tapsomale okautiveit: Erksiniarase; Jesuse Nazaremiok kikkiektorsimajok keñertasse; makkisimavok, tamanẽngilak; tagvunga illilaukpæt, tækkoleritse;

7. Okarijartoritsele illiniartinginut, Petru-
emullo, Galilæamut sivorlerilărpasse; tavane
ekkojomărpasse, taimak okautilaungmasse.

8. Tuavilutik anivut, illuvek kemekpæt:
aijudlarlutik erksivut, okangilellonēt innung-
ut, erksidlaramik.

9. Jesusele uvlăkut makkiname, uvlome
ochib sivorlerpăme: sakkerkarpok Maria
Iagdalenamut, tapsomanget anernekulluit
rvengemit aggartut anitilaukpeit.

10. Tamna okarijartorpok illagilauktang-
iut, taipkoa kiksalarmiglo keajut.

11. Tapkoale omartok tussaramitsuk(Mag-
alenamullo) sakkertok, okperingilæt.

12. Mattoma kingorngane, tapkoa illa-
ingnut marrungnut sakkerpok, assianik
allinerdlune, ingerartillugik nunamut.

13. Tapkoatauk illamingnut okarijartori-
uk tamattominga; tapkoatauk okperingini-
akit.

14. Kingorngane arkangartut sakkerpeit,
erritillugit, okpingimetta suadlarpeit omæt-
ngillo mangaidlarmetta, tokkungajunit mak-
isimajomik tækkolauktut okperingimagit.

15. Okautiveit: Sillarsoarmut tamainut

ainiaritse, okautsinik tussarnertunik okautigissigik iñungnut tamainut.

16. Okpertok Babtitaujorlo, piulijaujomãrpok, okpingitorle erkartortaujomãrpok.

17. Tamakkoningale nellunaikutakaromãrput okpertut: Attimne añernekulluit añititsomãrpeit, nutãnut okarnut okaromãrput.

18. Kuglugiãngojartunik pẽjaijomãrput Tokkonartomiglo imeralloarunik, sokkoserniængilet; kañimajut aggangmingnut pattiktorpattigik piungnẽromãrput.

19. Nalekab taimak okautilauramigit takpaunga kangattartitauvok killangmut Gudiblo tallerpiet tungãnut ingitsartorlarme.

20. Tapkoale tamaiñut okarijartorput Nalekablo piñiarkattigiveit, okausingit okpernartipeit tattaminiarnartuñut malliktuñut

LUKASIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Johannesib Babtiterijub innulerninganik Zachariase okautsaulerpok. Jesusib Kristusib innulerninganik, Maria okautsaulerpok. Elisabete Mariab nellipsarpa, nakoridlarningalo Gudemik.

Unnuktut aglalaungmetta illutsinik uvaptingne,

2. Imak unipkautingmattigut tamakkoninga, nangminek kiglinganit tautulauktut, kingornganelo okautsinnik kivgartolertut.

3. Tamanna uvangatauk ajungitsugivara, tamaita kiglinganit kiglissitigilualaurapkit, illingnut nægliktara Teofiluse aglaluarlugit.

4. Kiglilingmik piokalaunertunnik tussarkovlutit, nellojungnĕralloaravit.

5. Nuname Judæame Herodese attannic
tillugo ajokertuijokarpok Abiab simertang
ita illanganik, Zachariasemik attelingmik
taipsoma nullia Aronib panningita illange
Elisabetemik attelik.

6. Tamarmik idluartuk Gudemut, Nale
kablo perkojangit piomajangillo tamaita na
letsiarpakit.

7. Kittornga kangituk, Elisabete kittorng
isuiname, innutokaulerdlutik tamarmik.

8. Taipsomane Zachariasib simmēnin
nelliutingmet, ajokertuijotitut asingititut pin
niarame Gudemut.

9. Sākattab pitimago ajokertuijub illusing
innut, Nalekab iglunganut (ivsornaitomut
itterlune tippigiktomik pujorame:

10. Innugaseksuit illunatik sillataneto
(iglub pāngane) tuksiarlutik pujortillugo.

11. Nalekab Engelingita illanget tækkoti
pok tapsomunga, Altarib pujorviub tallerpie
tungāne nængertok.

12. Tamna Zachariasib tækkogamiuk
kvaksalarmelo erksilerpok.

13. Engelible okautiva; Zachariase! erk

sinæk tuksiarnitit tussartauvut: nulliet Eli-
sabete erngnijomarpok erngniksarnik, taimna
Johannesemik atseraromavet.
14. Kuviaisutigilugo alliagiomavet, uñuk-
tuttauk innuit kuviaisutigiomavæt iñulerpet.
15. Nalekamut angidlaromãrmet. Wei-
nemik assianiglonẽt imiksamik pitsartudlar-
tomik imerniængilak anãname timinget illu-
anetillugo, Annernermik ajunginermik illu-
migijaulãrpok.
16. Israelib kinguvangit unnuktut sãtitso-
marpeit Gudemut Nalegangannut.
17. Nalekab sivorlerijomãrpa Eliasib an-
nerningatut pitsartuningatullo, angajoket o-
mættingit kittorngettik illagivlugit, sãtitso-
mãrpeit Nalekamut, okpingitullo pititsomãr-
peit idluartut illissimaninginut, taimak Nale-
kamut innungnik oppalungẽrsimajuñik ãkig-
omavlugit.
18. Zachariasib Engele okautiva: Suna
nellunaikutaksarivigo? Itulerama nulliaralo
ningiungogivok.
19. Engelib kiovlune okautiva: Gabrielio-
vunga Gudib sãnganetsainartunga, tillijau-

vunga okauterkovlutit, mattominga nello-
jungnērtitaukovlutit.

20. Ahak, okautsikka illingnut nellautsiju
okperinginangne, okarungnængilārpotit, o-
karnermik ajorsalerlutit, okautsima nelliuvik-
sangetta uvluksanget nelliutitiñago.

21. Zachariase kattimavingme mullung-
met, iñuit sillatānetut uttakkivæt tattaminiar-
lutik.

22. Añigame okaulugit ajorpeit mallugi-
væt tagva tekkojorællugo kattimavingme.

23. Piñiareksame sorērvinget nelliuting-
met iglominut angerarpok.

24. Uvlulle taipkoa nāngmetta, tapsoma
nullia Elisabete singailerpok, takkenik telli-
manik ïjerartorkārdlune okarpok:

25. Taimak Nalekab pivānga, uvlut taip-
konañe tækkunāraminga, kangusunera uvam-
nit pērlugo iñungne.

26. Takkit arverningane Engele, Gabrie-
lemik attelik, Gudib tilliva iglugasengnut Ga-
lilæametuñut, Nazaretemik attelingnut.

27. Uigasungmut angersimajomut Davidib
kinguvangita illanganut, Josefemik atteling-
mut uigasuk Mariamik attekartok.

28. Engelib ittervigiva okarlune: Salluti-
tauvotit saimartitaularpillo! Nalekab neijor-
pãtit, pillorinerõvotit arngneñit tamaiñit!
29. Engele Mariab tækkogamiuk, okau-
singillo tussaramigit, kvaksarpok issumalilar-
melo: Kañok tagva sallutitauvik?
30. Engelible okautiva: Maria! erksinæk,
Gudib saimartilaungmattit.
31. Ahak! singailarpotit erngnermik erng-
niomãrlutit, Jesusemik atseraromavet.
32. Tamna angidlaromãrpok, kotsing-
nerub erngninganik taijaujomãrpok. Gudib
Nalekab tuñitsivigijomarpa angutæt Davidim
iksivautanganik.
33. Jacob iglunganut attañiojomãrpok is-
sokarniængitomut, attannioninga issokarni-
ængilak.
34. Engele Mariab apperiva: kañok tagva
pilarka? Angumik kausimanginama?
35. Engelib kiovlune okautiva: Añernerub
ajunginerub kollangiaromãrpãtit, takpikso-
malo pitsartuninget ulligomãrpãtit. Ta-
maña pivlugo ajunginek erngnijekset Gudim
Erngninganik taijaujomãrpok.

36. Ahak! Elisabettauk illet singaigivok erngnermik ningiutokaulerdlune, takkit arverningane, taimna kittorngisuitok illunatik okautigivæt.

37. Gude sappernartissingimet.

38. Mariale okarpok: Attauk, Nalekab kivgarivãnga okaravit taimailerlanga, Engelib keñekpa tava.

39. Uvlune taipkonañe Maria aulalerpok, aisarlune kakkeñut iglugasengnut Judæab nunnanganetunnut.

40. Zachariasim iglunganut itterdlune Elisabemut okarpok: ullapirsautekarit.

41. Mariab okausinga tamaña Elisabetib tussarmago, timinget singainga nerritoralerpok, tagvainak Elisabete illummertaulerpok Añernermut ajunginermut.

42. Nipliadlarlune Mariamut okarpok: Pillorinerovotit arngnennit tamaiñit, timivit singainga pillorikivok.

43. Kañok okarpik, nalekama anãnanget tikkiñanga?

44. Ahak; ullapirsautekarit okaravit tussarapkit, nutarak illumnetok kuviaisungnermut nerritoralerpok.

45. Pillorikpotit okperavit, illingnut Nale-
kam okausingit illunatik nellautsilermetta.
46. Maria okarpok: Tarngnima Nalegak
nakoridlarpa.
47. Gude Piulijiga añernerma kuviaisug-
vigiva.
48. Saimannerminut kivgakullune kamag-
ilermago. Ahak, mannamit innuit illunatik
pillorineraromarpãnga.
49. Angijovaksoarmik pingmanga, ajuga
kangitub, ajunginermiglo attiggub.
50. Nãpkininga nalektiminetsainarpok
soraijunanne.
51. Sõngõgame tallerminut siamartipeit
omamingne piujorijut.
52. Pitsartojorsuit iksivautangannit orru-
tipeit, nellokotijorijut angijorortipeit.
53. Kãktut tunnitsivigiluarpeit piksang-
iñik, agluitulle aulartipeit sokkartinagit.
54. Kivgeñe Israele Gudib piuliva isso-
kangitomut, nãpkininga erkaumavlugo.
55. Okarame sivorliptingnut Abrahamut
kinguvãnginullo tamainnut.
56. Takket pingasut nãvlugit, Elisabete

Mariab neijoramiuk, angerarivok iglom
nut.

57. Elisabetib erngniviksane nelliutingme
erngnermik erngnivok.

58. Nalekab nāpkigingmago, nunnaka
tingita illangitalo tussaramitsuk, kuviaisu
kattigivæt.

59. Uvlut sittamaujortut nāngmetta, kip
pilugo (nutarārsuk) tikkipæt, angutānut Za
chariasemit atteritipæt.

60. Arngnæt kioveit okarlune: Naukagl
Johannese attekalerpok.

61. Okautivæt: illakangilatille taimaite
mik attelingmik.

62. Anguta Zachariase nullorarpæt, kan
noētomik atsererkojomavlugo?

63. Aglageksamik kaikojivok, aglaklun
okarporlo: Johannese attinga. Illunati
tattaminialerput.

64. Tagvainak Zachariasib kanninga ok
kangalo angmartitauvuk, okalerdlune Gud
nakoridlarpa.

65. Nunnakattingit illunatik erksilerput
tamakkoa tamaita tussaumalerpeit kakkamiu
illunatik Judæame.

66. Tussartullo tamaita omamigilerpeit
karlutik: kañok illingajomārasugiviuk nu-
arārsuk una, Nalekam aggangminut neijor-
nago?
67. Angutalo Zachariase Añernermut a-
unginermut illumertaulerpok nellautsiler-
unnik okarlune imak:
68. Nakoridlartaule Nalegak, Israelib Gu-
linga! iñutitane tikkidlugit piulingmagit,
69. Piulijorsoarmik pitingmattigut kiv-
game Davidim iglungane:
70. Itsarsoak taimak okarame idluartut
nellautaijut kanningittigut:
71. Piulijomavluta keñugijiptingnit, omig-
jiptalo tamaita agganginnit,
72. Angajokavut nāpkigilugit, anganine a-
unginek erkaumavlugo.
73. Abrahamut atātaptingnut miksekarto-
nik okarame:
74. Piulijaukovluta kennugijipta aggang-
nnit, kivgartorlugo Gude innotilluta erksi-
nata,
75. Ivsornainermiglo idluarnermiglo ku-
viagijanganut.

76. Igvit nutarak, taijaujomărpotit kot
singnerub nellautaininganik; Nalekab sivor
lerijomărpătit apkotiksanga ăkiksorkovlugo,

77. Innutitangit nellojungnĕrtilugit piuli
jiksamik, ajornermingnit issumangnerung
nĕrtomik,

78. Gudipta omættinget năpkininganu
tapsomanget nuijub kotsingnermit tikkipă
tigut;

79. Kaumarsărlugit tărsiortut tokkubl
tachaliningauetut ittikkavut torartilugit ap
komut ullapirsartauvionartomut.

80. Nutarărsuk aglisilerpok, sangidlarlar
melo annernerme, iñukangitomelunelo, sak
kerviksane Israelib kinguvănginut nelliut
lerkărtinnago.

KAPITELEMIK II.

Kristusim innulerninga Bethleheme, kippiningalo attingalo. Nutarărsuk Jesuse pitipœt kattimavingmut Jerusalemetomut, Sakkijarningalo kattimavingme Jerusalemetome.

Taipsomane attañersub Augustusib attanniovingme iñuit tamaita aglaktaukoveit (attingit).

2. Tamedsa aglait sivorliojut, pivut, Zireneuse attanniotillugo Siriame.

3. Illunatik iglugaseksoarmingnut aivut aglaktaukòvlugit.

4. Josefetauk aularivok Galilæamit, iglugasengmit Nazaretemit, Judæamut Davidim iglugaseksoangiñut, Bethlehemik attelingnut, Davidim iglunganit kinguvănganillo pigame, aglaktaukovlugo.

5. Maria nullieksane aiparællugo, tamna singaijok.

6. Tagvanedlutik erngnisulerpok.

7. Erngniliaminik erngnivok. Imuserd
lugolo añoravinermik, nersutit nerchevianu
illiva, siñiktarvingme iñiksakanginamik as
sianik.

8. Taipsoma erkane mianersijun-īput, na
tērname nergsutitik avalulingmetut mianeriv
lugit pivut.

9. Ahak, Nalekam Engelinget tikkipeit
Nalekablo kaumasinget kaumartidlarmagi
erksidlalerput.

10. Engelible okautiveit: Erksinase! A
hak, kuvianartorsoarmik okautivapse sillar
soarmiunnut tamaiñut pilārniartomik:

11. Pivluse manna Piulijok, Nalegal
Kristuse erngniangōngmet, Davidim igluga
seksoanginne.

12. Tagva nellunaikutarissiuk: Nutarār-
suk annoravinermik imusersimajok, Nersu-
tillo nerchevianut illimajok naipilārpasse.

13. Tagvainak Engeleme killangmiuga-
seksuin-ītut, Gude nakoridlarpæt okarlutik:

14. Gude kōtsingnermetok nakoridlar-
taule! ullapirsautekarle nunname! Inung-
nelo kuvianartokarle!

15. Engelit tãipkonanget killalliarmetta, mianersijut ingmingnut okalerput: Manna Bethlehemut ailaumitta, pijokalertomik tagvane tækkojartorluta Nalekam okautiserkojanganik uvaptingnut!

16. Tuavilutik tagvunga pivut, Marialo Josefelo tikkipakit, taimaktauk Nutarãrsuk nergsutit nercheviane illimajok.

17. Tekkogamitsuk, okautigijartorpæt tamainut, Engelib okausingit unĭpkautigiveit Nutarãrsuk pivlugo.

18. Tussartullo illunatik mianersijut okausingit tattam̃iniariveit.

19. Mariable tussartane tamaita puigorungnængerlugit omamine erkarpeit.

20. Mianersijut utterivut, Gude nakorilugo kujagidlarpæt tussartattik tækkojattiglo pivlugit, taimak okautsaulauramik.

21. Uvlut sittamaujortolermetta, Nutarãrsuk kippijaungmet, atserarpæt Jesusemik, Engelib taimak taingmago, sulle arngnãme imingit illuane-ĩlerkãrtiñaga.

22. Uvlut nelliutingmetta, Maria sujungailune, Mosesib perkojangit malliklugit; nu-

tarãrsuk Jesuse takpaunga Jerusalemmut ai-
tipæt, Nalekamut pititsomavlugo;

23. (Aglait pivlugit Nalekab perkojang-
inne: Angutiãrsuit kittorngengautit anana-
minit sivorlerpæt annijut Nalekam̃ut per-
kojomãrpeit;)

24. Tunnergotiksettik tunnilugit, sorl-
Nalekab perkojanginne aglaksimavok; Tau-
biñik (Akigiojartungnik) piarkeñiglonẽt mar-
rungnik.

25. Ahak, taipsomane angut Jerusalem̃e-
tok, Simeonemik attelik; iñuk taimna idluar-
tok Gudelo naletsainarpa, Israelib mañigui-
niksanganik neriuklune uttakkijok, Añerne-
rum ajunginerum iñigiva.

26. Annernermut ajunginermut nellojung-
nẽrtitaulauktok, tokkoniængilak, Nalekab
Kristusinga tækkokãrtinnago.

27. Tamna Annernerum ajunginerub ka-
jungertim̃ago, kattimavingmut pivok: Nu-
tarãrsuk Jesuse angajokakita ãtim̃akko, per-
kojet naleklugit, aglaillo malliklugit, nutar-
ãrsutik pivlugo,

28. Simeonib tiguva, erkisimiardlugo,
Gude nakoriva okarlune:

29. Nalegak, manna ullapirsarnartomut kivget angerarle, sorlo okalauktotit.

30. Isimnut piulijiksarekojet tækkogapko.

31. Tamna iñuit illunarsoatik kĕnangit sãnginne piarĕrtinangne sakkertilalo.

32. Kaumajok nellojuñik kaumatsitiksak, iñutitavillo Israelitit nakorijanget.

33. Nutarãrsuk pivlugo tussartàtik Josefib atateksanget arngnællo tattaminiarivakit.

34. Simeonib saimartipæk, arngnãnullo Mariamut okarlune: Ahak, una orrojutiksaujomãrpok, makkijutiksaujomarlarmelo unnuktuñut Israelib kinguvãnginnut, nellunaikutaksaujomãrlunelo akkerartugeksak.

35. (Tarngnikullo (Maria piva) kibliktaujomãrpotit saviksoarmut), uñuktut omættingita issumangit sagvartaukovlugit.

36. Arngnaktauk nellautaijok tagvanenivok Hannamik attelik, Fanuelib pañia, Aserib kinguvãngita illanget, ningiungolertok, uikalauktok okkiunik arvengemit aggartunnik uigasulaukãrdlune kingorngane.

37. Mannale uigarniojok okkiungit ungnijakattartut sittamertorlutik, kattimaving-

metsainarame, tuksiarnermullo nerringiñermullo Gude kivgartorpa uvlullo unnuello tamaita.

38. Tapsomatauk tikkipeit, Nalegak nakoridlarpa, okautigilãlo piulijiksamik uttakkijunnut tamaiñut Jerusalemetunnut.

39. Tamaita namaksigamikit Nalekab perkojangit pivlugit, ama Galilæamut utterivut iglugasengmingnut Nazaretemut.

40. Nutarãrsuk aglissikpok pitsartudlarlunelo añernerme, sillatovaksoadlalarmelo, Gudib saimaninget neijoriva.

41. Angajokakit opernget tamaita Jerusalemut aivuk, añivium erkaumavia nelliutileranget.

42. Jesusib okkiungit arkangemit aggarlermetta illagællugo takpaunga Jerusalemut aivuk, illutsettik attordlugo.

43. Uvlut taipkoa nãgamikit, angerarmennik, nukapiak Jesuse Jerusaleme nokarpok, Josefiblo arngnællo nellovæk.

44. Illagilauktamingnut illausugigamiko, uvlok attausek ingeraramik keñerijartorpæk, apperkotigællugolo illamingnullo illitarijamingnullo.

45. Nenninginamiko, ama Jerusalemmut
utterkpuk kenneriardlugo.

46. Uvlut pingasulermetta, naipipæk kat-
timavingme iksivajok ajokertuijorsuit ak-
korngane, tapkoa naleklugillo apperiveit.

47. Nalektullo illunatik tattamminiarivæt
sillatuningalo kigosingalo.

48. Angajokækita tækkogamiko, kvaksar-
puk, arngnæt okautiva: Erngnĭk, sõg imai-
liorpittiguk? Ahak, atateksavit uvangalo
keñilaukpaptigit kiksarluñuk.

49. Jesusib kiovæk: Sõg kennerpittinga?
nellovitik, Attatama pingit piñiariakarapkit?

50. Kañorle okautingmagik, okausinganik
tukkissingilæk.

51. Illagællugik tava taununga Nazare-
temut aivok, naleluarlugiglo. Okausingille
makkoa tamaita arngæt omamine torkor-
peit.

52. Jesusele sillatulerpalliadlarpok, okki-
ungillo uñuksivalliadlarlutik, saimalerpal-
liadlalarmelo Gudemelo iñungnelo.

KAPITELEMIK III.

Johannese ajokertuilerpok. Jesusib Babtitauninga Jesusib Kristusib sivorlinginnik Arngnœt Mariam angajokanginnik.

Okkiut arkangemit tellimaulermetta, Attanersoak Tiberiuse Attanniotillugo; Pontiuse Pilatuse attanniokattaumet Judæame; Herodeselo nuñam illainangane attanniongmet Galilæame; nukkãlo Fillippuse nuñam illainangane attanniongmet; Itturæame Trachonitisim erkãne; Lisaniaselo nunnam illainangane attañiõngmet Abileneme;
2. Hannaselo Kaifaselo ajokertuijorsutillugik; Johannese Zachariasim erngninga, Gudib kaikova iñukangitomit.
3. Jordanim erkãnut tamaiñut pivok ajokertuivlune Babtijũmik ajortunnit pejautiksamik.
4. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksimavok: Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga okarame: Ajokertuijub nippinga innukangitome imak pivok: Nale-

kam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

5. Korkut illunatik kipviartaujomãrpũt, kakkello kakkãrsuillo illunatik nakkiglijaujomãrput, apkoserngillo niungajut narrotitaujomãrput, apkoserngillo mañetut manniksidlaraujomãrput.

6. Uvingit (sillarsoarmiut) illunatik Piulijok Gudemit pijok tækkojomãrpæt.

7. Innuit añivigingmatsuk Babtitaujomavlutik, Johannesib okautiveit: kuglugiãngojartose! kia kemakovãse ningautsib pijomãrtub?

8. Atte, kiglilingmik sãgiarluse ablapsamik issumakaritse. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse: ujarkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

9. Ullimaut napartub mimernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok kippijauniartok, ikkomamut egilugo.

10. Innuit apperivæt okarlutik: Kannok pinniarkita?

11. Kioveit okautivlugit: Marrungnik an-

noraggub aipanga tuñilugo pekkangitomut
nerkiksaliktauk taimaililugo.

12. Zoelnerritauk tikkipæt Babtitaujomav-
lutik, apperivlugolo: Ajokertuijok kannok
uvagut piñiarkita?

13. Kioveit: uñunerseñik piomaniarase,
perkojet kisseta pinniarlugit.

14. Sorsuktuksettauk appersorpæt okarlu-
tik; Uvagulle kannok piñiarkita? Okauti-
veit: Iñungnik akunaidlarniarase idluitullia-
raselonẽt akkillertaunise namagissigik.

15. Innuille neriungmetta, illunatik omæt-
timingne Johannese Kristuseosugingmatsuk;

16. Johañesib kioveit, tamaita okautivlu-
git: Uvanga im̃ermut Babtipapse, nutãmik
issumakarkovluse; Kingunipkut tikkituksak
pitsartunersauvok uvamnit, nellovkotivunga-
lo. Tapsoma ittiggagutingit singẽjarlugik.
Tapsoma Babtitsomãrpãse Annernermut a-
junginermut ikkom̃amullo.

17. Tapsoma poagit tigumiarpa, kem̃atul-
livingme nettinga sanneromãrpa, kakkojeksa-
riktullo kem̃atullivingminut kattitsomãrpeit;
piungitulle õtsomãrpeit ikkom̃amut kam̃itsui-
tomut.

18. Assinginullo unuktuñut 'okautsinnut
inuit innerterpeit, okautivlugillo.

19. Herodesele Attangit settamat illanget,
Johañesib suadlarmago nukkæt Fillippusib
nullia, Herodiase pivlugo, ajortulliarningillo
tamaita pivlugit.

20. Tamakkoa tamaita illaveit matto-
ninga Johannese parngnanērsimavingmut
pitilugo.

21. Taipsomane inuit illunatik Babtitaung-
metta, Jesusetauk Babtitaungmet tuksialar-
melo, killak angmalerpok.

22. Annernek ajunginek (tingmiatut) tau-
tetut akkartok, (Jesusib) kãnganut pijok:
Nippe killangmit tussartaugivok okarlune:
Ivgvit Erngnerivagit nægliktara, tamna ku-
viagijara.

23. Jesusim okkiungit ungnijut tellimau-
lortullo pilermetta ajokertuilerlune piniar-
lerpok erngnionasugivælo Josefemut; Eli
taipsoma erngninga.

24. Taimna Matatib erngnerilauktanga,
taimna Levib erngnerilauktanga, taimna Mel-
chib erngnerilauktanga, taimna Jañab erng-
nerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauk-
tanga.

25. Taimna Mathatiasib erngnerilauk-
tanga, taimna Amosib erngnerilauktanga
taimna Nahub erngnerilauktanga, taimn
Eslib erngnerilauktanga, taimna Naugi
erngnerilauktanga.

26. Taimna Matib erngnerilauktanga
taimna Matatiasib erngnerilauktanga, taimn
Semeib erngnerilauktanga, taimna Josesi
erngnerilauktanga, taimna Judab erngneri
lauktanga.

27. Taimna Johannab erngnerilauktanga
taimna Resab erngnerilauktanga, taimna Zo
robabelib erngnerilauktanga, taimna Salatie
lib erngnerilauktanga, taimna Nerib erngne
rilauktanga.

28. Taimna Melchib erngnerilauktanga
taimna Addib erngnerilauktanga, taimna Ko
sab erngnerilauktanga, taimna Elmodal
erngnerilãuktanga, taimna Herrib erngneri
lauktanga.

29. Taimna Jesob erngnerilauktanga
taimna Elieserib erngnerilauktanga, taimn
Joreb erngnerilauktanga, taimna Matatil
erngnerilauktanga, taimna Levib erngneri-
lauktanga.

30. Taimna Simeonib erngnerilauktanga,
imna Judab erngnerilauktanga, taimna Jo-
fib erngnerilauktanga, taimna Jonab erng-
erilauktanga, taimna Eliakib erngnerilauk-
nga.
31. Taimna Melab erngnerilauktanga,
imna Mainab erngnerilauktanga, taimna
latatab erngnerilauktanga, taimna Nathab
ngnerilauktanga, taimna Davidib erngneri-
uktanga.
32. Taimna Jesib erngnerilauktanga,
imna Obedib erngnerilauktanga, taimna
oasib erngnerilauktanga, taimna Salmub
ngnerilauktanga, taimna Nahasub erngne-
lauktanga.
33. Taimna Aminadab erngnerilauktanga,
imna Arab erngnerilauktanga, taimna Es-
ob erngnerilauktanga, taimna Farezib erng-
erilauktanga, taimna Judab erngnerilauk-
nga.
34. Taimna Jakob erngnerilauktanga,
imna Isaab erngnerilauktanga, taimna A-
rahab erngnerilauktanga, taimna Tarab
ngnerilauktanga, taimna Nahorib erngneri-
uktanga.

35. Taimna Saruchib erngnerilauktang
taimna Ragahub erngnerilauktanga, taimn
Falegib erngnerilauktanga, taimna Eberi
erngnerilauktanga, taimna Salab erngner
lauktanga.

36. Taimna Kainab erngnerilauktang
taimna Arfagsadib erngnerilauktanga, taimn
Semib erngnerilauktanga, taimna Noab erng
nerilauktanga, taimna Lamechib erngner
lauktanga.

37. Taimna Matusalab erngnerilauktang
taimna Enochib erngnerilauktanga, taimn
Jaredib erngnerilauktanga, taimna Maleleeli
erngnerilauktanga, taimna Kainab erngneri
lauktanga.

38. Taimna Enosib erngnerilauktanga
taimna Setib erngnerilauktanga, taimna Ada
mib erngnerilauktanga, taimna Gudib pinga

KAPITELEMIK IV.

[K]ristusib õktortauninganik, sãlakarninga-niglo.

Jesuse Añernermik ajunginermik illumilik, ama Jordanemit utterivok, Añernerum .tipa iñukangitomut.

2. Uvlunik marrungnik ungnijakattartut atanasib õktorpa. Uvlullo taipkoa-ĭtillugit erringilak, (uvlullo) taipkoa nãngmetta, ălerpok kingorngagut.

3. Satanasible okautiva: Gudim Erngne-kpattit, ujarak una okautiuk kakkojarorler-ovlugo.

4. Jesusible kiova, okarlune: Aglait imai-ut: Kakkojatuinak iñum iñotigingila, Gu-ible okausingit tamaita (iñotigiveit).

5. Satanasib aitipa kakkamut kingiktor-oarmut, sillarsum attañioningit tamaita apsomunga attautsikut kemergojautipeit.

6. Okautivlugo: Makkoa attañioningit amaita, ãnanauningillo illingnut tuñijoma-

vakka; uvamnut tuñijaungmetta, issumam-
niglo tuñivakka piomajamnut;
7. Maña tuksiarvigijomagumga, tamaita
piksariniartattit.
8. Jesusib kiovlune; okautiva: Satanase,
uvamnit aularit; aglaksimangmet: Gude
Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniar-
pet.
9. Jerusalemut aularutiva, ãtilãlo kattima-
viub nuvugusinganut, okautivlugo: Gudim
Erngnerikpattit akkarit;
10. Aglaksimangmet: pivlutit Engeliñe
perkojomãrpeit copputilutit,
11. Erkisimiartaukovlutillo, ittikkettit a-
põrkoñagit ujarkamut.
12. Jesusib kiova, okarlunelo: Okautsit
imaiput: Gude Naleket õktorniarnago.
13. Satanasim õktortiñe tamaita nãgamigit,
manakut keñekpa.
14. Jesuselo añernerub pitsartuninganut
ama Galilæamut utterpok, tapsomalo erkãne-
tut illunatik tussaumalerpæt.
15. Illiñiarvingiñelo ajokertuivok, iñuit
illunatik nakorivæt.
16. Nazaretemullo pivok, perorvingminut:

Illutsimitut sabbatteongmet illiniarvingmut itterpok, nikkoviname aglait attuaromangmagit.

17. Tuñitsivigivæt nellautaijum Jesaiasim aglanginik. Makperamigit, okautsit ukkoa nellaupeit, imak aglaksimajut:

18. Nalekam añerninga kollimnepok, taimaitomik saimartipãnga; tillilarmalo okautsit tussarnertut okautigẽkovlugit aglujuñut, iñuliklerkovãngalo serkomisimajunik omættelingnik; parngnanẽrsimavingnetut añiviksanget okautigekovlugo, tautungitullo tautulerkovlugit, kappiaisuktullo kappiaisugungnẽrkovlugit ajorungnẽrkovlugillo.

19. Nalekablo uvlunga tussarominartok okautigekovlugo.

20. Aglait pattiktinamigit, kivgamullo tuñigamigit ingipok. Illiniarvingmetullo illunatik tækkunãrpæt.

21. Imagle okautilerpeit: Uvlome aglait ukkoa siutipsingnut nellautsijut tussarpasse.

22. Illunatiglo nertorpæt, okausingillo tussarnertut kaninganit añijut tattaminiari-

veit, okarlutik: Tamna Josefim erngnering-
ila?

23. Okautiveillo: Illale mattominga o-
kautijomărpapsinga: Iñulijok, illingnik piu-
lidlarit; tattaminiarnartunik angijunik tussa-
laukpogut Kapernaume? Taimailiorittauk
tamane nunangne.

24. Okautiveit tagva: Ahamerik, okauti-
vapse: Nellautaijok kujagingilæt nunnakat-
tingita.

25. Nellăgulle okautivapse: Israelittiñe
uigarnerit uñulaukput Eliase iñotillugo, kil-
lak parngnanĕrsimatillugo okkiut pingasut,
takkillo pingasujortut, kăkavaksoadlalaung-
met nuñarsoarme illunane;

26. Tapkoale illainangnut uigarnermut
Sareptamiomut Sidonib nuñanganetomut,
Eliase tillijauvok.

27. Kallakartullo uñuktut Israelittiñe ta-
ipsomane Elisa nellautaijok iñotillugo, assia-
nik kallagungnĕrsimajokangilak, Naeman
Siriamiok kissime.

28. Illiniarvingmetut illunatik tamaña
tussaramitsuk, kañingaumajadlalerput.

29. Nikkovilutik, iglugaseksoarnit añiti-
pæt, kakkam iglugaseksoakarvingetta nuvuk-
inganut aitidlugo, tagvanget ejukartitsomav-
lugo.
30. Akkorngattigulle aularpok.
31. Kapernaumut pivok Galilæab igluga-
seksoanganut, sabbateoleranget ajokertorlu-
git.
32. Ajokertutingit taipkoa tattaminiariveit,
kimnadlartomik okarmet.
33. Tagvane iñuk illiñiarvingmetok Sata-
nasemik makkojungnartomik illumiktok,
amna nipliadlarlune,
34. Okarpok: Flai uvaptingnut sugivit,
Jesuse Nazaremiok? asserorijartorpaptigut;
kinaujotit kausimagapkit, Gudim ajungine-
rivătit.
35. Jesusible iñerterpa, okarlune: Okaju-
erit, omanget iñungmit añit. Satanasib tava
orrotipa akkornganut, añilarmelo tapsomang-
et, akkoñarnagolo.
36. Illunamasiatik erksilerput, ingming-
nut okarlutik: Suna una? Añernerit mak-
kojungnartut sugartomullo pitsartojomullo
okautingmagit, nalekpæt añilarmiglo.

37. Piñiarningit tussaumalerpeit nuñab tapsoma erkãnetut illunatik.

38. Nikkovilune illiñiarvingmit, (añivok) Simonib iglunganut pivok. Simonib sakkia (arngnak) kañimanartomut kañimajok, taimna pivlugo tuksiarvigivæt.

39. Tikkipa, kañimanartok iñerterpa, kañimanartub tava kemekpa. Tagvainak makkipok kivgartorlugit.

40. Sekkeñek nippimalermet: sunatuinarnik kañimasiggit pitipeit tapsomunga. Aggangminut tamaita pattikpeit, iñulivlugillo.

41. Satanasittauk uñuktuñit añivut, nipliadlarlutik okarput: Kristuseovotit Gudim Erngninga. Iñerterlugit okarkongileit; Kristuseõgame nellungimatsuk.

42. Kaulermet añivok, iñukangitomut aulardlune, iñuit keñerpæt, tikkinamitsuk, tagvanetilerpæt kemektaujomañatik.

43. Okautiveille: Iglugaseksoarne assiane okariakarivungatauk okautsinik tussarnertunik, Gudib nalegauninganik; tamaña pivlugo tillijauvunga.

44. Galilæam illiñiarvingine ajokertuivok.

KAPITELEMIK V.

Tattaminiarnatomik mingeritsenik nulluarniartunik.

Iñugiartorsuit nimniutimatsuk, Gudim okausingit tussaromavlugit; imab Genezaretib señianetok.

2. Umiakotuk marruk tækkovak señianeuk, mingeriarniartut niumavut nullutsettik erortorlugit:

3. Aipanganut, Simonib pinganut ikkimagame okautiva, imarbikparialakovlugo. Ingdlune, iñuit ajokertorpeit umiakotomit.

4. Okălavlune sorĕrame; Simonemut okarpok: Imarbikpalerit ittijomut, nullutsesse kivitissigik, mingeriarkovluse.

5. Simonib kiova okautivlugo: Ajokertuiok, uñuak nāvlugo pinasuaralloarpogut angnarlutalo; okautsille naleklugo nullutset kivitiniarpakka.

6. Taimailioramik, mingeriavaksuit piveit, nulluangit alliktorlutik.

7. Umiakotomiut aipaitik kaikolerpei
amuarkattikumavlugit. Tikkinamikit umia
kototik ussilerpakit puklivlugik.

8. Tamaña Simonib Petrusib tækkogami
uk, Jesusib ittigangiñut pãmakterpok, okar
lune: Nalegak kemenga, iñuvunga ajorto
lik.

9. Koaksarame, umiakattinelo illunatik
mingeritset uñuksigamikit pijerkattigẽklu
tik;

10. Taimaktauk Jakobuselo Johañeselo
Zebedæusim erugnæk, Simonib pinasuarkat
tik (koaksalerivuk). Jesuse Simonemut imal
okarpok: Erksiniarnæk; mattoma king
orngane iñungnik pilãrpotit.

11. Umiakototik nuñalitilugiglo, perkoti
tik tamaita kemekpakit, malliklugolo.

12. Iglugaseksoangita illanganetillugo
Ahak, angut kallaktorsoak tagvanepok. Je
suse tækkogamiuk pãmangavigivlugo, tuk
siarvigiva, okarlune: Nalegak pijomaguvit
kallagungnaititsomavarma.

13. Aggane issaktipeit aktorlãlo, okarlune
Pijomavunga, kallagungnerit. Tagvainak
kallagungnẽrsãrpok tava.

14. Iñerterpa okautivlugo: assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnẽravit nellojungnẽrkovlugit.

15. Anginersamigle tussaumajaulerpok, iñugaseksuit tussaromavlugo tikkipæt, iñulijaujomavlutiglo kañimalungnermingnit tapsomunga.

16. (Jesusele) kemeklugit iñukangitomut aivok, tuksiardlune.

17. Uvlut tapkoa illangane, ajokertuilerame; Farisæerit aglanguiglo illissimajut iglugasengnit tamaiñit, Galilæametuñit, Judæametuñillo Jerusalemillo pijut, tagvane iksivangmetta. Nalekab pitsartuninga tapsomanget añivok, tamaita iñulivlugit.

18. Ahak, illangit ãtsivut tumaksajomik aumittine nellajomik akigarpæt; tamnalo ittertinasuarpæt, sãnganut illijomavlugo.

19. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut, iglub kanganut majoarput, angmajokut ningitipæt iñangavialo aglæt; (iñuit) akkornganut, Jesusib sãnganut.

20. Okperusingit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Iñuk, ajornitit iss
magijaujungnĕrput.

21. Aglangnigle illissimajut Farisæeril
imak issumalerput, okarlutik: Kina ur
okausekartok akkerartortunik Gudemu
kina ajortoĕrătsijok, Gude kissime?

22. Jesusib issumangit kausisăramig
apperiveit: Kañok omættipsingne issumaka
pise?

23. Sumik okariak ajornænginerova: A
jornitit issumagijaujungnĕrput? imaglon
okaudlugo: Makkitit, arvertarlutillo?

24. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Ern
ninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrot
jomik, tumaksajomut imak okarpok: Oka
pagit makkitit, aumittititpikit, angerarl
tillo.

25. Tautuktillugit makkisărpok, aumitt
nelo neksarlugit, iglominut angerarpok, G
delo nakoridlarpa.

26. Illunatik tattaminiarput, Gudelo n
koridlarpæt, erksidlalilarmiglo okarput: u
lome tattaminiarnartunik tækkolauktogut.

27. Mattoma kingorngane, añigame Zoe
nere Levisemik attelik tækkova, tuñiorka

ıgme iksivajok, tamna okautiva: mal-
ıga.

28. Nikkovipok, tamaita kemeklugit mal-
ɛpa.

29. Levisib iglomine nerkikselliorpa uñuk-
ñik. Nerchevingme iksivatillugo, Zoelne-
lo assingillo uñuktut iksivakattigivæt ner-
nävingme.

30. Aglangnik illisimajut Farisæerillo,
inniartingit avamudlarvigilerpeit, okau-
lugit: Sõg Zoelnerillo ajortulliartullo,
rrekattigivissigik?

31. Jesusib kioveit, okautivlugit: Atsuilit
ulijikariakangilet, kañimajut kissimik;

32. Idluartut kaikojartulaungilakka ablap-
mik issumakarkovlugit, ajorniggille kis-
ta.

33. Okautivælle: Sõg Johañesim illiñiar-
ngit uñuktuñik nerringipakket, tuksiarlar-
iglo uñuktunik, taimaktauk Farisæerit illi-
iartingit; illiniartittille agleratik nerrilutiglo
ñerpakpet?

34. Okautiveit: Nullianiktomut tikkitut,
iksak taipkoa neijortigitillugo, nerrititaililu-
it ajorpesse;

35. Nelliutsomărpok, uiksamik aksartau-
lărput, tava agleromărput nerriniaratiglo.

36. Adsigektunik okautiveit: Añoratokak
illarniængilæt nutămik illaksamik; nutăb al-
lingmago nutaungitok, illartărlo idluangini-
vok nutaungitomut.

37. Weinelo nutăk imerkautinut nutaung-
itunut imertutingilæt; weinib nutăb allikto-
romangmagit imerkautit, weinelo kovituina-
romărpok, imerkautillo asserorlugit.

38. Weinemigle nutămik imerkautiñut nu-
tănut imertutijeksauvok, tamarmik assero-
juikattigĕkpuk.

39. Weinemik nutaungitomik imilauktok
killanăngilak nutămik; okarame, nutaungitok
mamarnerŏvok.

KAPITELEMIK VI.

Apostelit arkangemit aggartut Kristusib añeriningamik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkòtigiveit, sabbateme sivorliub tug-liane, illiniartingit singailingit nutsulerpeit, aggangmingnullo aksaliklugit nerriveit.

2. Farisæerille illangita okautiveit: Sõg imailiorpise, sabbateme pijeksaungitomik pigapse?

3. Jesusib kioveit, okautivlugit: Attua-laungilase, kañok Davide illiortok kãlerame, illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, illaminullo tuñivlugit illängit, tamakkoa ajokertuijut kissimik ner-rilugit perkojauvut.

5. Okautiveillo: Iñum Erngninga sabba-temuttauk nalegauvok.

6. Sabbateme assiane illiniarvingmut it-

terpok, ajokertuiniardlune. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpĭt tokkungajut.

7. Aglangnik illissimajut Farisæerillo udsertorpæt, sabbateme iñulidlaromangmangago: Patssitiksarsiorlutik tapsomunga.

8. Issumangit kausimagamigit, iñungmut tokkungajunik aggalingmut okarpok: Nikkovilutit, tamaunga pĭt. Taimna nikkovilune tagvunga pingmet.

9. Jesusim okautiveit: Apperivapse, sabbateme sumik sulliñiarpita, ajungitomiglonĕt ajortomiglonĕt, iñuk piulilugolonĕt asserorlugolonĕt?

10. Keviardlune avaminetut tamaita tækkunărpeit, iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikit. Taimailiorpok. Tagva aggangit ăkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

11. Tapkoale kĕvidlutik issumalulerput: okarkattigĕlerlutiglo kañok (Jesuse) piñiaromavlugo.

12. Uvlune tapkonane kakkamut majorarpok tuksiarijartordlune, uñuak năva Gudemut tuksiarlune.

13. Kaulermet, illiñiartiñe kaikoveit, tap-

kunanget arkangemit aggartut añeriveit, tapkoa tailerlugillo Apostelinik:

14. Tamedsa (attingit) Simon, Petrusemik taivã, nukkãlo Andrease; Jakobuselo; Johañeselo; Filippuselo, Bartolomeuselo; Mattheuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Simonelo Zelotesemik attelik.

16. Judaselo, Jakobusib nukkã, Judaselo Ischariote, pititsijomãrtok (Jesusemik).

17. Taipkoa illagivlugit attersãlerpok, naksam illanganut pivlune, illiñiartigaseit, innugiartorsuillo Judæab nuñanginetuñit tamaiñit, Jerusalemillo, Tirusiblo Sidoniblo, imarbiub erkængnetuñit:

18. Tagvane kattimajut tussaromavlugo, iñulijaujomavlutiglo tapsomunga kañimanermingnit, añernernullo makkojungnartunnut kappiaisuktisimajut piungnẽrtitauvut,

19. Iñuit illunatik aktorasuarpæt; pitsartojõk tapsomanget añingmet, tamaita piungnẽrtipeit.

20. Illiñiartiñe ĩsiminut tækkunãlerpeit, ímak okarlune: Pilloridlarpose aglujose, Gudib nalegauninga pigilerapsiúk.

21. Pilloridlarpose kăktose (Gudim idluarninganut) illumertaujomarapse. Pilloridlarpose keajose, ĭjorpagomărapse.

22. Pilloridlarpose, iñuit omigikpasse, aviluselo, suadlarppasselo, attisselo tainerlukpattigik ningaktotitut, Iñum Erngninga pivlugo.

23. Kuviaisugitse, okigĕseritse; akkiksasse angidlaromărmet killangme. Sivorlingitatauk taimailioriveit nellautaijut.

24. Kiglermut, kappianamek agluitose: mañigorviojomĕrapse.

25. Kappianamek, pekalloartose: Kăgomarapse. Kappianamek illipse, tamattomanetilluse ĭjudlartose: keadlarluse uguadlaromărapse.

26. Kappianamek illipse, iñuit illunatik ănanămik okautigikpasse: taimaktauk sivorlingita imailiveit nellautaijioluktut.

27. Uvangale okautivapse, illipse nalektose: omigijisse nægligissigik; illipsingnik omisuktut, ajungiviginiarsigik;

28. Illipsingnut okausiluktut, saimartissigik; illipsingnik kiksartitsijut, tuksiarutissigik.

29. Ullutsekut erksārtauguvit, igloatauk mañilermigiuk, ulliksoarniglo aksārtauguvit, añoratsettauk pigiliuk.

30. Illingnit sumik tuksiartok, tuñitsivigiuk, perkutingniglo aksārtauguvit, utterkoniængilet.

31. Iñuit kañoētomik piñiarkogupsigik illipsingnut; taimaktauk pigissigik.

32. Illipsingnut nægliktut kisseta nægligigupsigik: kañoētomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk nægligijittik nægligiveit.

33. Pitsiartipsingnut pitsiakattarupse: kannoētomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk taimaitsainarivut.

34. Illipsingnut uttertitsijut attarsitikupsigik: kañoētomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk attartortisingmetta ajortulliartuñut, taimaikuarēnik uttertitsiviokovlugit.

35. Tamaña pivlugo omigijisse nægligniarsigik: pitsiarluselo, attarsiarkisititse uttertitsivioniarasuginassē: akkiksasse angidlaromārpok tagva; kōtsingnerublo kittorngarijomārpāse: tapsoma avagiveit kujalingitut ningaktullo.

36. Tamaña pivlugo nãpkingnigitse, sorlo Atãtase nãpkingniktotõvok.

37. Patsiklerniarase, patsijikatsengilasetauk. Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk. Issumagijungnẽritse, issumagijaujungnẽromãrposetauk.

38. Tuñijititse, tuñitsiviojomãrpose. Õktomik tættætomik, nakkittersimajomiglo, aulajomiglo ullipkittartomik sãpsingnut tuñitsivigijomãrpãse. Õktutipsingnut, õktortaujomãrivose.

39. Okautsinik adsigẽktunik okautiveit: Tautungitok tautungitub apkotãgut tessiorajarpauk? Tamarmik kattangniængilæk ittersamut?

40. Illiñiartok ajokertortiminit anginerõngilak: namaksivorle, illiñiartok ajokertortimitun-ĭkune.

41. Kattanguvit ĭsinget sarmiktaviningasõg tækkoviuk, auvek ĭsingnetok mallugingilet?

42. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga, sarmiktaverngit ĭsingnit pẽromavara, auvek ĭsingnetok mallugingilet? Takkormortotit, auvek ĭsingnit

pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmik-
tavininga pĕrasuarlugo piuk.

43. Napartok ajungitok, ajortunik paung-
akarviojungnængerpok, napartorlo ajortok,
paungakarviojungnænginivok ajungitunik.

44. Napartut illunatik nellonængilet
paungamingnit. Feigit pĕjarniængileit Dor-
nenit, paungillonĕt weiniggit kattersorniæng-
iniveit okpingnit kakkilautilingnit.

45. Inub ajungitub ajungitut sagvarpeĭt o-
mame pinganit ajungitomit; iñuble ajortub
ajortut sagvartipeit omame pinganit ajorto-
mit. Omættim ullipkittarninganik kañek o-
kajŏngovok.

46. Sŏg Nalekamik, Nalekamik taivis-
singa, nalengnagillo okautsikka.

47. Uvamnut pijok, okautsikka tussarlugit
naleklugillo: tapsoma adsigijanganik kausi-
titsomavara:

48. Adsigiva, iñuk iglulliortok, tapsoma
nuña itterselliorlugo illutujomik, tungaviler-
pa kairtomut. Imek kussilermet; iglo kog-
gub suppivigiva, aulatinagolo; kairtomut
tungalerame.

49. Tussartuble mallingitublo: adsigiva
innuk, iglulliortok nuñamut tunganekarane;
koggub akkingmidlarmago, tuavilune orro-
vok, iglo tamna angijomik asserudlarlugo.

KAPITELEMIK VII.

*Uigarnerub erngninganik Kristusib makki-
titsininganik.*

Okautsit tamakkoa, iñuit tussartillugit
nāgamigit, Kapernaumut aivok.
2. Sorsuktukset kappitangeta kivganga
erdligijanga, kañimajok tokkokaseklune.
3. Tamnale Jesusemik tusaumalerame:
Judikut angajokangit tuksiarijartorkoveit,
(Jesusemut) kivgane iñulijaujartorkovlu-
go.
4. Ipkoa Jesuse tikkinamitsuk tuksiarvi-
givæt, okarlutik: tamaña pijariakarpok.
5. Inukattivut næglingmagit, illiñiarvik-
pullo señalaungmago.

6. Jesusib tavunga illagiveit. Iglunga
kaglilermatsuk, sorsuktukset kappitangeta
llæñarijañe illangit okarijartorkoveit (Jesu-
emut) imak: Nalegak tagvungarasuarnæk;
nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut.
7. Taimak pivlugo nellopkotivungalo il-
ingnut kainermik; okarille okautsemut at-
kautsemut, kivgara piungnailärpok.
8. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivga-
karlarmalo sorsuktuksenik; illangenut oka-
ruma: ailerit, aigivok; ama illangenut, kait,
kaigivok; kivgamnullo, señalauruk una,
señava tagva.
9. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattam-
miniariva, keviarlune iñuit malliktiñe okau-
tiveit: Okaupapse, taimak angitigijomik ok-
pernermik nachvälaungitunga Israelittiñe.
10. Tillilauktangit iglunganut tikkinamik,
kivgak kañimalulauktok piungnërtok tikki-
pæt.
11. Mattoma kingorngane iglugasengnut
Nainemik attelingnut aivok, illiñiartiñe uñuk-
tut iñugaseksuillo illagællugit.
12. Iglugaseit ittervinget tikkimago: ahak,

tokkojok akkigarlugo añipæt. Taimna
arngnæt erngnetuariva uigarniolarmelo; iñu-
gaseksuittauk illagivæt iglugasengnit.

13. Nalekable tækkogamiuk illapsugid-
larpa okautivlugo: Arngnak, keanæk.

14. Iglervik tikkilugo aktorpa, tessiktu
nokkarput. (Jesuse) okarpok: Nukakpiak
okaupagit, makkitit.

15. Tokkojok tagva makkipok okallilar-
melo; arngnāmut tuñiva.

16. Illunatik erksilerput, Gude nakorid-
larpæt, okarlutik: Nellautaijorsub tikkipāti-
gut, Gudiblo iñutitañe nellipsarpeit.

17. Okauserlo tamaña (Jesuse pivlugo)
tussaumajaulerpok Judæame tamaine, erka-
netunnelo nuñeñe tamaiñe.

18. Tamakkoa tamaita Johañesemut illin-
niartingita unipkariveit. Illiñiartingne mar-
ruk kaikovak,

19. Taipkoa Jesusemut tillivak, imak ap-
perijaukovlugo: Tikkitsomārnialaukpit, as-
sigivātillonēt neriugijapta?

20. Angutik taipkoa (Jesuse) tikkinamikko
okarpuk: Johañesib Babtiteriub tillivātiguk

lingnut, imak apperijaukovlutit: Tikkitso-
ãrnialaukpit, assigivãtillonẽt nieriugijapta?
21. Taipsomane kañimajut ãniajullo un-
uktorsuit iñuliveit, añernerillo idluitut añi-
peit, tautungitullo uñuktut tautuktidlu-
it.
22. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese
ma okautsertortikko, tækkojaptingnik tus-
artaptingniglo: Tautungitut tautulerput,
ıssiætut pissulerput, kalladlartullo piung-
ẽrput, tussilãrtut tussalerput, tokkungajut
marput, aglujullo okautsauvut okautsinik
ıssarnertunik.
23. Pilloridlarporlo sinaungalungitok u-
amnik.
24. Johañesib tillijæk uttermeñik, Jesuse
kalerpok iñungnut Johañesemik, okarlune:
ñukangitomut suna tækkojartorpissiuk?
viksoak añorib aulatanga sunatuinarnut?
25. Sunalonẽt tækkojartorpissiuk? Iñuk
ñorãriktok? Ahak, añorãriktut ikligijaming-
ıut iñuniartut, attañersuit iglungine-ĩtsõng-
ovut.
26. Sunalonẽt añivluse tækkojartorpissiuk?
Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tæk-

kojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijo
mit angnerojok.

27. Taimnaujok aglait okautigijanget: A
hak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotik
set sivunerne ãkiksorkovlugo.

28. Ahamerik okautivapse, arngnenit erng
niãngojokangilak, Johanesemit angnerojo
mik, Johanesemit Babtiterijomit nellautai
jokangilak anginerojomik; mingnerle Gudil
nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

29. Iñuillo nalektingita illunatik, Zoelne
rilo Gude nakoridlarpæt, Babtitauniardlutiglo
Johañesib Babtijutãnut.

30. Farisæerille aglangnik illissimajullo
Gudib perkosinga nachogivæt ingmingnut
Babtitaujomañatiglo tapsomunga.

31. Nalegak okarpok: Iñuit ukkoa kimut
adsiutitsomavakka? kimiglonẽt adsekar-
pæt?

32. Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksi-
vajut, ingmingnullo nipliutikattartut okarlu-
tik: Nipsausiarvigilauktapse, okigẽseromang-
itosele; kiksanartomiglo okautilauralloar-
papse, keajomañasele.

33. Johañase Babtiterijok tikkitok, kak-

kojartoranelo, weinemiglo imingimet, anernekullukartok okartose.

34. Inùm Erngninga tamaungartok, nerrilarmelo imilarmelo; okarpose: Ahak, innuk una nerrēnartorsoak weinemiglo immēnartorsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illæñarijanget.

35. Gudible illissimajusia idluartitaujomãrpok kittorngaminut tamaiņut.

36. Farisæerille illangeta iņapa nerrekattikumavlugo. Farisæerim iglunganut itterpok, nerrimãvingmullo ingipok.

37. Ahak, arngnak tagvane iglugaseksòarnetok, ajortuliartorsoak. Farisæerim iglungane Jesuse nerrimãvingmut ingimet tussarame, erngusiãrsuk mingoarutiksamik (tippegiktomik) imalik tikkiutiva,

38. Ittiggangitalo tuñuæñut pivok, kealarmelo; kugviminullo ittiggangit mitsuktilerpeit, nutseminullo allartilaita; ittiggangillo kunnikpeit, mingoarlugillo tippegiktomut.

39. Farisæerib nerrijartorkojinget tamaña tækkogamiuk, illumigut imak okalerpok: una nellautaijõgune, arngnak una aktortine kausimanajaralloarpa, ajortulliartorsõngmet.

40. Jesusib kiova, okautivlugo: Simone
okausiksakarpunga illingnut. Taimnale o
karpok: Ajokertuijok, okarit.

41. (Jesusim imak okautiva:) Kẽnaujenil
taungniartok marrungnik tam̃akkisimajokar
pok: illanga akkiliksakartok kẽnaujenik 500
dinik, aipangale akkiliksakartok kẽnaujeñil
50 ginik.

42. Akkiksakalungimeñik, akkillerkojung
nẽrpak. Atte, okarit, taipkoa nelliakit
nægliginersariomavauk?

43. Simonib kiova okarlune: Uvanga is
sumavunga, uñunersenik akkillerkojungnẽr
tanget (nægliginersariva). Jesusible kiova
issumalorikpotit.

44. Arngnamullo sãdlune, Simonemut o
karpok: Arngnak una tækkoviuk? Iglungnu
ittertunga, im̃ermik ittikkama ubvautiksang
anik tuñitsivigilaungilarma; unale ittiggakk
mitsuktitsainarpeit kugviminut, nutseminull
allarterlugit.

45. Igvit kuñilaungilarma; unale itterame
soraijuerpok ittiggakka kuñikpeit.

46. Igvittauk niakora napartum orksuanil
mingoænginivet; omale ittiggakka mingoa
laukpeit tippegiktomut.

47. Tamaña pivlugo okaupagit: uñuktunik ajortoērotekarpok, angijomik næglilauramé; ikkitunigle ajortoērotekarpok mikkijomik nægliktok.

48. Arngnamullo okarpok: Ajornitit issumagijaujungnērput.

49. Nerrekattingit illumikut imak okalerput: Kina una, ajortuniktauk issumangnerungnērtitsijok?

50. Arngnamulle okarpok: Okperavit piulimavotit; ullapirsautekarlutillo aularit.

KAPITELEMIK VIII.

Adsigēktomik karngātitsijomik.

Kingorngane arvertarpok iglugaseksoatigut niuverviktigullo, okautsit tussarnertut Gudib nalegauninganik okautigivlugit, ipkoalo arkangemit aggartut neijori væt.

2. Arngnello illangit, piungnērtitangit

añernekullungnit kañimalungnernillo, taimna Maria, Magdalenamik taijak, añernekullučrotitaujok arvengemit aggartunik.

3. Johañalo, Kusab, Herodesib pimajinget nullia, Susañalo; assingillo unuktut, taipkoa perkotimingnit tuñitsivigivæt.

4. Iñugaseksuit kattilermetta iglugaseksoarnit tamainit nellipsarmatsuk, mattominga adsigěktomik okautiveit:

5. Karngãtitsijok karngãtitsijartorlune pijok perorsěeksaminik, karngãtitsitillugo, apkosinermut illangit kattekput tullerajarlugit, tingmitsello killaub attãnetut pukkumaluklugit piveit.

6. Illangillo kairtomut (ivsorluktomut) kattekput, nuileramik kuñulersarput, iptekanginamik.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkorngañut, okpille kakkilautiggit peroramik tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut, nuilerput perorlutiglo, perorsěeksakalerput, attunit 100 dinik. Taimak okarame, niplialerpok: Tussajungnik siutelik tussarle!

9. Illiñiartingitale apperivæt, okarlutik: adsigẽktok una kañok tukkilik?

10. Kioveit: Illipse tuñitsiviovose killaub nalegauninget nellonarningâ kausimakovlugo; assisele okautsauvut adsigẽktuñut, tækkogalloarlugit tækkonatiglo, tussaralloarlugillo tussaratiglo.

11. Tamañale adsigẽktub tukkingâ: Gudim okausingit perorsẽeksauvut.

12. Apkoserngub señianetut: taipkoa, tussartut; Satanasib tava okautsit pẽjarijartorpeit omættinginit, okperkoñagit pilloridlartitaukoñagillo.

13. Kairtometut: taipkoa, okautsemik tussartut, kuviaisungnermut pijomadlarivæt; tamakkoale amãkanginamik, killamik okpileralloarput, kappianartokalerangelle sorẽrput.

14. Okpit kakkilautiggit akkornganut kattektut: taipkoa, tussartut, agluitsomagamigle, nuñablo mattoma pinginik kajungerangamik, (okautsit) ippitipeit (illumingne) sullugaineẽrodlutiglo.

15. Ivsoriktomut pijut: taipkoa, okautsinik tussartut tukkekartilugillo, torkorlugillo

omamingne idluartome, sullugainerkartilugillo keñuẽlutik.

16. Neñergoak ikkitauniængilak kattaujab iksivautablonẽt attãnut illilugo; neñergoable iñinganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo neñergoak.

17. Ĩjersimajokangilak sakkijaromãngitomik, angejijokaranelo tussaumajaujomãngitomik, kaumajomullo pitsengitomik.

18. Tamaña pivlugo tussartasse tussãtsiarissigik. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekkangitorle aksartauniarpok pigerkortaminik.

19. Arngnætale kattangutingitalo nellipsaramitsuk, tungalãrlugo ajorptut iñungnut.

20. Illangita okautivæt: Anãnavit kattangutivillo kãnetut tækkojomavãtit.

21. Kiovlune okautiveit: Gudim okausinginik tussartut, malliklugillo, anãnagivara kattangutigivakkalo.

22. Uvlut illangiñe, illiñiartiñe illagællugit umiakotomut ikkivok, okautivlugit: Immarbiub akkianut ikarta. Avalekput tava.

23. Umiartortillugit (Jesuse) siñilerpok. Ullajutseradlalerpok iñarbingme, maggillo umiakotok ittibsuavlugo pivæt, nangiadlalarmiglo.

24. Tikkipæt tuppãrdlugo okautivæt: Ajokertuijok, Ajokertuijok, umioniakodlalerpogut. Makkilune, añorelo maggillo iñerterpak; sorẽrpuk tava ikoblialilarmelo.

25. Okautiveille: okpernisse nauk? Tapkoale erksidlarput, tattañiniarlarmiglo ingmingnut okarput: Kina una? Iñertermagik añoriblo iñarbiublo, nalekpak.

26. Umiakotokut ingeravut Gadarenerit erkãnut pivlutik, Galilæam akkianut.

27. Niungmet nuñamut, angutib nellaupa iglugaseksoarnit pijub, satanasenik illumiktub itsanit, añoramik attungilak; iglome kikkajuitok, illuverne kissiane.

28. Jesuse tækkogamiuk, nipliadlarpok, okarpok: Suñiarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erñgninga? Tuksiarpagit kappiaisuktitaukoñanga.

29. Añernek makkojungnartok añekungmago iñungmit tapsomanget; akkunẽrtor-

soarmik kappiaisuktilaungmago. Kellersor-
taulaukpok kellaumgnjeñut, parngnanẽrsuti-
nullo, kellersutille kiktoraveit, Satanaśiblo
aularutiva iñukangitomut.

30. Jesusib appersorpa, okarlune: Kinavit?
Kiova: Legionemik; (attekarpunga) Sata-
nasit uñuktut pullamavigilaungmatsuk.

31. Tuksiarvigivæt, ittijomut aulartitaujo-
manatik.

32. Tagvane kuingẽngigaseksuin-ĭtut,
kakkame nerrijut. Tuksiarvigivæt, tapko-
nunga pullarkojaujomavlutik. Perkoveit.

33. Satanasit tava añivut iñungmit tapso-
manget, kuingẽngiñut pullavut; kuingẽngi-
gaseksuit (kakkam) imnarsoanganit ijukad-
larput, imãnut ippivlutik.

34. Mianersijut tamaña tækkogamitsuk,
kemãvut, iglugaseksoarmiuñut iglugasengmi-
uñullo tamaña okautigijartorpæt.

35. Tækkojartoramitsuk tamaña; Jesuse
tikkipæt, iñuglo satanaseẽrudsaujok naipipæt,
añoratsiartok sillatõvlune iksivajok Jesusim
ittiggangita sãngane tækkovæt; erksivlu-
tiglo.

36. Tamakkoninga tautulauktut okau-
iveit, kañok satanasekalauktok piungnēr-
ɔok.
37. Iñugaseksuit Gadarenerit illunama-
siatik tamattomalo erkãnetut tuksiarpæt,
xemmektigijomavlugo; erksidlaramik. U-
miakotomut tava ikkivlune utterpok.
38. Angutible satanaseērudsaujub tuksiar-
vigiva, neijoromavlugo okartok. Jesusible
aularkova, okarlune:
39. Iglungnut angerarit, Gudib kanoētor-
soarmik pingmattit okautigilugo. Aular-
pok iglugaseksoarne tamaiñe okalãlerpok,
kannoētomik angijomik Jesusib pitimago.
40. Jesuse uttermet, iñuit illelliorpæt; il-
lunatik uttakkigamitsuk.
41. Ahak, angut Jairusemik attelik, illin-
niarvium angajokanga, Jesusim ittiggangiñut
pãmangajartorpok, tuksiarvigivlugo, iglomi-
nut itterkova.
42. Pañetuakarame, (taipsoma) okkiungit
arkangemit aggartut, taimna tokkokaseng-
met. Tavunga (Jesuse) ingerartillugo, iñu-
gaseksuit nimniortidlarpæt.
43. Arngnak, okkiut arkangemit aggartut

aunãtsainartok; perkotiñe tamaita nungupe
ãniarsiutilingnut, sokkoserane piungnaing
lak.

44. (Jesusib) añoranget siñagut ãktor
jartorpa tuñuanit; tagvainak aunga kigil
pok.

45. Jesuse okarpok: Kia ãktorpãnga? I
lunatik missiarmetta, Petruse neijortingil
okarput: Ajokertuijok, iñuit tettidlalarpil
nimniortipãtit, igvit okarpotit: kia ãkto
panga?

46. Jesusele okarpok: Aktortauvung
missigigapko, pitsartojok uvamnit añingme

47. Tamanale arngnab angigutigijun
nenginamiuk, saijuklune pãmangavigijarto
pa; nellãgullo okautiva, iñuit illunatik tu
sartillugit uñipkarpok, suna pivlugo akt
lauramiuk, kañorlo piungnẽrsarame.

48. (Jesusim) okautiva: Pañiga kuviais
git, okpernivit piungnẽrtipãtit, ullapirsaut
karlutillo aularit.

49. Sulle taimak okartillugo, illiñiarviu
angajokanget (kivgangita) illanget tikkipo
okautiva: Pañĩt tokkovok, Ajokertuijok p
giarkattarnago.

50. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okauti-
a: Erksiniarnæk; okpituinarit, piulijaulăr-
ook tava.

51. Iglunganut itterame, assingit itter-
kongileit, Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo,
iiviarsiablo angutã arngnãlo, kisseta itterko-
veit.

52. Illunatigle keavut, uggorivlugo. (Je-
suse) okarpok: Keanase: tokkungilak siñik-
oorle.

53. Ĩjoridlarpæt, (niviarsiamik) tokkojo-
mik nellunginamik.

54. Tamaitale añitinamigit, aggangittigut
tiguva, nipliarlune okarpok: Niviarsiak
makkitit.

55. Añerninget uttervigiva tagva, makki-
sărlune. Nerrititaukova.

56. Angajokæk tattaminiadlarpuk. Iñer-
terpagle, tamaña okautigekonago iñungnut.

KAPITELEMIK IX.

Aposteliñe Kristusib tilliklerninganik.

Illiniartiñe arkangemit aggartut kaikoler
peit: pitsartutilugillo, nalegautilaital
satanasiñut tamaiñut, kañimajullo iñulidlar
kovlugit.

2. Okarijartorkoveit Gudib nalegauning
anik, kañimajuniglo piungnĕrtitsekovlugit.

3. Okautiveillo: Ingerarluse sumiglonĕ
neksarniarase, ajaupiamik, ikpiãrsungniglo
nĕt, kakkojeniglonĕt, kĕnaujeniglonĕt; año
ratsængnik marrungnik attorniarasetauk.

4. Iglomut itterupse tagvanetitse, aulakã
rase tagvanget.

5. Illangita illellioromangippasse, añitits
tagvanget iglugaseksoarnit, ittikkapse señer
karningit aglæt señĕjarsigik, nellojungnĕru
tiksanginut.

6. Aularput tava, iglugaseittigut ingerav

lutik okautsinik tussarnertunik okautiveit, kañimajullo iñulidlarpeit illunane.

7. (Jesusib) piñiarninginik Herodese, nunnam illainangane attañek tussaumalerpok; issumamigut issumajãlerpok, Johañese tokkungajuñit makkisimajok, illangita okautigingmatsuk;

8. Illangitale Eliase tækkotitok okautigivæt; ama illangita, nellautaijotokaverngit illanget makkisimajok okautigivæt.

9. Herodese okarpok: Johañese niakoẽrtautilaukpara; taimnale kinauva, tussaumajara imaitomik? Taimak pivlugo tækkojomadlariva.

10. Apostelit utteramik, tapsomunga okautigiveit tattamiñiarnartitettik. Ingminut tava pitilugit aularpok iñukangitomut, iglugaseit Betsaidamik attiggit erkãnut.

11. Inuille tussaramik, mallikpæt; kaikovlugit okautiveit Gudib nalegauninganik, iñulijaujariakartullo iñuliveit. Uvlokliler-met,

12. Arkangemit aggartut tikkipæt, okautivlugo: Iñuit makkoa aularlit, mattoma erkãt iglugaseksoangiñut, iglugasengiñullo,

siniktarviksarsiorlutiglo nerkiksarsiniarkovlugit.

13. Okautiveille: Illipse nerkiksanginik tunnitsivigissigik. Kiovæt: Tellimainarnik kakkojakarpogut, aulasakængniglo marrungnik; inugaseksuit ukkoa nerkiksanginik pissiniarijartortuksaugupta kissiane.

14. (Inuit 5000 diongmetta) Illiniartiminut okarpok: Ingilit tunulerekterdlutik, ingmikordlutik 50 olutik, ama 50 okattarlutik.

15. Taimailiorput tava, illunatik ikterkoveit.

16. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo taipkoa tiguveit, killangmullo ărlorpok, kujalivlune, avgorpeit illiniartiminut tunnivlugit, tapkoninga inuit nerrititsomavlugit.

17. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo, amiakungillo kattersorpeit, amăksuit arkangemit aggartut tættællugit.

18. Kissimeolerlune tuksiarame, illiniartingita kissimik neijormatsuk; apperiveit okarlune: Inuit kinausugivănga?

19. Kiovæt okarlutik: Illangita Johaneseosugivătit, Babtiterijok; illangitale Eliase-

osugivãtit; illangitatauk nellautaijut iñuto-
kaverngit illanget makkisimajorivãtit.

20. Ama appersorpeit: Illipsele kinausu-
givissinga? Petrusib kiova, okarlune: Gudib
Kristusingaõvotit.

21. Iñerterpeille, unipkangõjomanañe
iñungnut.

22. Okarivok: Iñum Erngninga ãniati-
taudlaromãrpok, angajokaijeñut ajokertuijor-
soarnullo, aglangniglo illissimajuñut kis-
serngortatõniardlune, tokkotaulunelo, uvlut
pingajuane omaromãrivok.

23. Tamaita okautiveit: uvamnik malli-
gomajok, issumaminik piniatsengilak, sen-
ningajuksane (kappiaisutiksanelonet) uvlut
tamaita nangmageksariva, malliklungalo.

24. Iñoserminik ivlertsijok assiujijomãr-
pok; iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga
pivlunga, iñoniaromãrpok.

25. Sillarsoarlonẽt tamat pigigalloaruniuk,
ingminik assiujigune asserortitsigunelonẽt,
suksarivauk?

26. Uvamnigle okautsimniglo kangusuk-
tok, tamnatauk Iñum Erngninga kangugijo-

mãrpa, tikkikune ãnanaunermine, Atãtamelo, Engelillo ãnanauningañe.

27. Ahañerik okautivapse: tapkoa illangita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik tækkokãratik.

28. Taimak okarame, uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Johañeselo Jakobuselo ingminut pitilugit, kakkamut tuksiarijartorpok.

29. Tuksiartillugo, kẽnanget tautua ablapsaulerpok, añorãngalo kakkorsidlarlune keblariktorsõlerpok.

30. Ahak, angutik marruk tapsomunga okarpuk, Moseselo Eliaselo.

31. Ãnanavaksõvlutik sakkerpuk, okãlavlutik, (Jesusemik) tokkojomãrtomik Jerusaleme.

32. Petrusele illanelo uerngarnermut siñilerput. Tuppakamik, kaumarninga tækkovæt, angutiglo tapkoa marruk señianetuk.

33. Tapkoa keñengmakko, Petruse Jesusemut okarpok: Ajokertuijok, tamãne-ĩtsainarominarpok, pingasunik iñiliorta, illing-

nut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsine kausimangileit.

34. Taimak okartillugo, nuvujab ullikpeit, koaksarput nuvujab ullingmagit.

35. Nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera, nægliktara, tamna naleksiuk.

36. Nippe tussaramitsuk, Jesuse kissiet tækkovæt. Angigutsilerput okaratik tækkojamingnik, uvlune taipkonane.

37. Uvlub aipangane, kakkamit attersärmetta, iñugaseksuit pärpeit.

38. Ahak, angut iñuit akkornganit nipliaerpok, okarlune: Ajokertuijok, tuksiarpagit, erngnera kem̃ergolauruk, erngnetuarikgapko.

39. Ahak, añernerub (ajortub) tigulerangago, tuavilune niplialerpok, aulajartidlalerangago koppoalidlarpakpok, aulajartidlalaurangamiuk, keta kem̃elerpakpa.

40. Illiñiartitit tuksialaukpakka añititaukovlugo, ajorpæt.

41. Jesusib kiova, okarlune: Tata! uk-

koa okpingitut mumiksimajut kinguvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse, keñuginiaraselo? Ernerit kailauruk.

42. Tikkilermago, Satanasib aulajartidlarlugo akserotitidlarpa. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, sorusek piungnẽrtinamiuk angutãnut tuñigiva.

43. Gudib pitsartudlarninga tattamĩniarivæt. Illunatik tattamĩniarmetta (Jesusib) tattamminiarnartulliangit tamaita pivlugit, illinniartiminut okarpok:

44. Okautsit ukkoa tussajasse omamiutarissigik, Iñum Ernguinga pititaujomãrpok iñuit agganginut.

45. Okautsille ukkoa nellojungnæingileit, nellovlugillo tukkekartingileit, appersorlugolo ajorpæt okautsinik tamakkoninga.

46. Issumajalerpullo, kinakiak illatik angınerojomik.

47. Omættingita erkainingit Jesusib kausileramigit, nutarak señimminut pitipa,

48. Okautivlugit: Ominga nutakkamik illelliortub attimñe, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, illellioriva uvamnik tillik-

lertok. Illipsingne tamapsingne mingnerojok, angijojomãrpok.

49. Johañesib kiova, okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne satanasinik añititsijok; iñerterpavulle, illagælluta mallingimattit.

50. Jesusible okautiva: iñerterasiuk; uvaptingnik akkerartungitum, illagivãtigut.

51. Kangattartauviksane nelliutilermet, kajusimalerpok Jerusalemut aijomavlune.

52. Sivorlikseñe tilliveit. Tapkoale Samarittit iglugasengnut siñiktarviksarsioriarpæt.

53. Taipkoale siñiktarkojomangilæt, Jerusalemut ingeralermet.

54. Illiñiartigik Jakobusiblo Johañesiblo tamaña tussaramiko, okarpuk: Nalegak, piomaguvit, okaromavoguk sorlo Eliase, ikkoma killangmit kattekkovlugo, nungukovlugit.

55. Jesusible keviardlugik iñerterpak, okarlune: Añernerub nelliakita kittorngaringmattik kausimangilatik?

56. Iñum Erngninget asserorijartungileit iñuit tarngningit, piulijartorpeille.

57. Iglugasengnut assinginut aivut. Ingeravlutik, illanget okautiva: Malligomavagit aivi̊ksarnut tamainut.

58. Jesusible okautiva: Terrianitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Iñuble Erngninga nangminerminik iñangaviksakangilarlonĕt.

59. Assianulle okarpok: Mallinga. Tapsoma kiova: Nalegak, aikărlaulanga atătaga illuverlugo.

60. Jesusible okautiva: Tokkungajut tokkungatittik illuverijartorlittigik; igville Gudib nalegauninganik okariartorit.

61. Assiatauk okarivok: Nalegak, malligomavagit; sivorlermik perkoginga, iglomiukattikka sorĕrutiksamik okautijartorkovlugit.

62. Jesusible kiova: Aggangminut tigusijok señajeksaminik, keviarlunelo, idluangilak Gudib nalegauninganut.

KAPITELEMIK X.

Illiñiartingit 70. nik aulartipeit.

Mattoma kingorngane Nalekab illiñiartingit assingit 70. nik añeriveit, marroterkattardlugit tilliveit, iglugaseksoarnut, nuñenullo nellipsaromajaminut sivorliotipeit;

2. Okautivlugit: Kattersivik angidlaraloarpok, kattersijulle ikkidlarput; taimak oivlugo kattersiviub naleganganut tuksiaritse, kattersijuksenik tilliklerkovlugo kattersivinganut.

3. Aileritse; ahak, sauketut tillivapse amarkut akkornganut.

4. Pokarase, ikpiarsulijaraselo, ittiggagusijaraselo; iñungniglo sallutitsiniarase ingeralluse.

5. Iglomut itteraigupse, imak okaritse Iglo una ullapirsautekarle.

6. Tagvane ullapirsautekaromajomik iñukarpet, okausisse ullapirsautelik taipsomane-

tuaromãrpok: imaitokangipelle, ũllapirsau
tipse uttervigiomãrivãse.

7. Iglome taipsomanetsainaritse, nerkik
sanginik nerriluselo iñeritse. Señajok ak
killeriakarmet. Nukterniarase igluñut ta
maiñut.

8. Iglugaseksoarnut pigupse, illellion
passe; nerrititse tagvane nerkiksanginik.

9. Tagvanetullo kañimajut iñuliniarsigik
okautigissigiglo: Gudib nalegauninget pal
liuvigivãse.

10. Iglugaseksoarnulle itterupse, illelliun
gipasse; iglut akkorngattigut añititse, okar
luselo:

11. Sangit aglæt, pẽjarpavut illipsingnut
iglugaseksoapsingnit aktoajut uvaptingnut
nellutsengilasele, Gudib nalegauninget palli
uvigimalaukpãse.

12. Okaupapse: Sodomamiut uvlut naga
tiksangane pidlartaunikinersaujomãrput ig
lugaseksoarnit makkonanget.

13. Kappianamek, Korazin! Kappiana
mek, Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo tai
mak angitigijunik tattaminiarnartitsiguma
sorlo illipsingne; itsak kakkialernermut põk

atuinarnik añorakam̃erajalaungitut, arsame-
iiarlutik.

14. Taimak pivlugo erkartuivingme ipkoa
Tirusemiut Sidonemiullo pidlartaunikiner-
omãrput, illipsingnit.

15. Kapernaume, kangattarsimajotit kil-
ak tikkilugo, nettekangitomut kanunga a-
jektortaujomãrpotit.

16. Illipsingnik tussartub, tussarivãnga;
llipsingniglo nachojub, nachogivãnga; u-
vamnigle nachojub ñachogivatauk tilliklertok
uvamnik.

17. Ipkoa illiñiartut 70. git kuviaisuklutik
tikkinamik, okarput: Nalegak, añernekullu-
illo aglæt nalekpãtigut akkit pivlugo.

18. Okautiveit: Satanase tækkogalloar-
para kattektok killangmit, sorlo kauma-
lak.

19. Ahak, pitsartutilaukpapse, kuglugia-
rãluit kẽsuktut, Scorpionillo tokkonartoggit
tullerarkovlusigik, ningarosuktublo pitsartu-
ninganullo tamaiñut nalegautipapse; suniat-
sengilãselo.

20. Añernerille idluiluktut nalengmasse.
kuviaisutiginasiuk: Makkoale kuviaisutigi-

nersarissigik attisse aglaksimangmetta kil
langme.

21. Taipsomane Jesuse añernermigut ku
viaisukpok, okarlune: Atãtak, killaublo nuña
blo nalegangæk nakorivagit, tamaña illissi
majuñut sillatojuñullo angigutsutigigangne
nuttakkatitun-ĩtuñut nellojungnertijutigig
angne; ahamerik, Atãtak, taimak sãngne id
luarijet.

22. Tamaita Atãtama tuñiveit uvamnut
Erngnermik kimik kausimajokangilak, Atã
tab kissime kausimava, Atãtamiglonẽt kimil
kausimajokangilak, Erngnerub kissime
Erngnerublo nellojungnẽrtitsomajangita nel
lunginivæt.

23. Illiñiartiñe sãbvigællugit okarpok
Pilloridlarput ĩsit, tautuktut tautuktapsing
nik.

24. Okautivapse: Nellautaijut uñuktu
attanniojullo tautuktapsingnik tækkojoma
laurivut, tækkonagolo; tussartapsingnik tus-
saromalaurivut, tussarnagolo.

25. Ahak, aglangnik illissimajok nikovi-
pok, õktorlugo okarlune: Ajokertuijok, su-
mik pinniarlunga iñogutemik nungusuitomik
kingormgusilunga?

26. Jesusible kiova: Perkojeñe kañok ag-
laksimava? kañorlo attuarpigit?
27. Kiova okarlune: Gude Naleket nægligijeksarivet, Omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, pitsartunernullo tamainut, issumangnullo tamaiñut; iñukattillo illiktut nægligijeksarivet.
28. Jesusible kiova: Kiolorikpotit; imailioritiñojomãrpotit.
29. Taimnale idluartorilerame, Jesuse apperiva: Kina tuglerivigo?
30. Jesusible kiova, okarlune: Iñuk Jerusalemit taununga Jerichomut attarpok, iñuartut taimna opingarpæt; añorẽrdlugo añaudlarlællo, tokkokaseklugo kemekpæt.
31. Illanget ajokertuijub taununga igerajub, tækkogamiuk kangerpa.
32. Taimaktauk Lẽvitib, (ajokertuijut ikkajortingita illanget) tagvunga pijub, tikkinamiuk tækkovlugo, kangeriva.
33. Samariamiuble ingerajub tikkilerpa; tæknogamiuk nãpkoariva,
34. Nellipsarlugo, killingit mangipsertorpeit, napartub orksoanik weinemiglo kuverivlugit killingit; nergsutiblo kãnganut illiv-

lugo, iglomut siñiktarvingmut ãpa, tagvane
udsertorpa.

35. Kaulermet aularomagame, kẽnaujæk
m̃arruk sakkerpak, tuñivlugiglo siñiktarvium
iñuanut, okautivlugo: Udsertoriuk; uñuner-
senik illagungne, akkilleromãrpagit, ama ut-
teruma.

36. Kañok issumavit, pingasut taipkoa
illanget kina iñuartut killertigilauktangita
iñukattigællugolo tuglerivauk?

37. Kiova: Tapsominga nãpkigosuktok.
Jesusim okautiva: Imailiorijartorit.

38. Tagvanget ingeravlutik, iglugaseng-
nut niuverviktalingnut itterpok. Arngnak
tagvanetok, Marthamik attelik, tapsoma it-
terkova iglominut.

39. Nukkakarivok Mariamik attelingmik;
tamna Jesusim ittiggangita sãnganut ingi-
pok, okãlatillugo nalegiarpa.

40. Marthale omaridlalerpok, kivgartoro-
mavlugo. Jesuselo tikkipa, okarlune: Na-
legak, adsigẽktipiuk, nukkama kissima kiv-
gartortim̃anga? okautiuk ikkajorlinga.

41. Jesusib kiova, okautivlugo: Martha,
Martha, issumadsarikpotit omarikpotit;

42. Attausiojinak pijariakărpok Mariab añerimava ajunginersak, tapsominga aksăr-tauniatsengilak.

KAPITELEMIK XI.

Kristusib illiniartingit ajokertorpeit tuksi-arutinik.

Iñime tikkitamine tuksiartok. Sorĕrmet, illiñiartingita illangeta okautiva: Nalegak tuksiarutiksamik ajokertortigut sorlo Johañesim illiñiartingit ajokertorpeit.

2. Okautiveit: Tuksiarupse, imak okaritse: Atătavut killangme, akkit nakorijaule; nalegaunĭt kaijiarle; perkojattit, malliktaulit nuñame, sorlo killangme.

3. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

4. Ajornivut issumagijungnĕrkit; sorlo uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnĕrpavut; ŏktorlungnartomut pitinata, piulittigulle ajortuñit.

5. Okautiveittauk: Illapse kia, nægling-

niktomik illæñarnerijakarune, uñuab kerkane imak okautijartoruniuk: Nægliktara illæña-rijara, taukteliksarsilaulanga niakojenik pingasunik;

6. Nægliktama illæñarijarma tikkimanga, nerkiksak ajorpara.

7. Illuanetub kamanget imak kioniar-pauk: Siñiktailinanga; ubkuak parngnanĕr-simangmet, kittorngakka illagivlugit iñi-langavunga; taimak pivlugo makkinermik sappersertorpunga, tuñitsivigivlutit.

8. Okaupapse, makkitsomangikune, tuñit-sivigilugo illænarnerigamiuk; tava makki-lărpok, iktoritailune tuksiarvigingmago sor-rĕrane, pijomajanganik ajortanganik tuñitsi-vigilărpa.

9. Okaupapsetauk: tuksiaritse, tuñitsivio-jomărpose; keñeritse, neñissijomărpose; sopa-lugitse, ubkuĕrutsaujomărpose.

10. Keñujok pilărpok, keñajok nachvălăr-pok; sopaluktorlo, ubkuĕrutsaulărpok.

11. Kia illapse angune erngninget kakko-jamik tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk ujarkamik? Mingeriavinermiglonĕt tuksiar-

vigikpago, kuglugitsamik tuñitsiviginiarpauk?

12. Mañingmiglonẽt tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk scorpionemik tokkonartomik?

13. Illipse nauk ajortose kittorngasse tuñergutinik ajungitunik tuñitsivigigapsigik, anginersamik Atãtapse killangmetub tuñitsiviginiarpeit Añernermik ajunginermik tuksiartiñe?

14. Satanase okarungnængitok añitipa. Satanase añingmet, okarungnængitok okalerpok. Iñuille tattaminialerput.

15. Illangille okarput: Satanasit añitipeit Beelzebub, satanasit attañinget pitsartuninganut.

16. Assingita õktorpæt, nellunaikutamik killangmit tækkojomavlutik.

17. Erkainingit (Jesusib) kausimagamigit, okautiveit: Attañiovium iñungiñe illunatik ingmingnut illagẽgungnẽrtut, nunguniarput, iglublo iñungit ingmingnut akkerartortut, sõngojungnẽrput.

18. Satanase ingminut akkerartorune,

kannok attañioninga-ĭtsomalerka? Okarapse,
satanasit añititakka Beelzebumut.

19. Uvangale satanasit añitikupkit Beel-
zebumut, kimut kittorngapse añitipatigik?
Tamaña pivlugo erkartortigijomărpasse.

20. Satanasit Gudim aggangiñut añiti-
kupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavăse.

21. Sangijorsub sakkugub iglune sappu-
tikpago, perkutingit pijauniatsengilet.

22. Sanginersable tikkikuniuk, sălagiguni-
uglo, sakkunginik tettigijanginik aksărdlar-
pa, aksarnigaverngit assingiñut tuñiokarlu-
git.

23. Uvamnik illakaromangitub akkerár-
torpănga; kattersuerkattigingitaralo siamar-
titsivok.

24. Añernek makkojungnartok iñungmit
ànnijarangame, ingeravok sokkangitokut,
merngoĕrserviksarsiorlune, nachvărnagolo;
okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut
utteromavunga.

25. Tikkinamiuk, pĕjarsimajok sañersima-
jorlo tikkipa.

26. Tava ailerpok, añernernik assiminik

ingminit ajornerojunik, arvengemit aggartunik illagilerlune: itteramik tagvanetualerput; kingorngagut iñuk taimna ajulualertok, sivorlermit.

27. (Jesuse) taimak okartillugo, arngnak torklulavok iñuit akkorngane, okautivlugo: Pilloridlarpok illingnik singaijok, illingniglo amãmaktitsijok.

28. Kiovale: Illa pilloridlarput Gudim okausinginik tussartut torkorlugillo.

29. Iñuille kattilermetta, imak okalerpok: ukkoarãluit uivesartut nellunaikutamik tækkojomavput; assianigle nellunaikutamik tunnitsivioniatsengilet, nellautaijũm Jonasib nellunaikutanganik.

30. Sorlo Jonase nellunaikutaugame Ninivemiuñut, taimak Inum Erngninga ĭtsomarivok kinguvãngukattigẽnut ukkonunga.

31. Erkartuivium (uvluksangane) kinguvãngukattigẽt ukkoa illagilugit Attañiub nullianga anget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugit; nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamanepok Salomomit anginerõjok.

32. Ninivemiut erkartuivium (uvluksang-

ane) kinguvăngukattigēt ukkoa illagilugit sakkeromărput, erkartorlugit, Jonasim ajokertormagit assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerŏjok.

33. Neñergoak ikkilugo ijerartuariniængilæt, kattaujab attănullonēt; neñergoable inninganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo, neñergoak.

34. Ĩse timib kaumarninga-ĩpok. Ĩsit idluarune, timit illunane kaumajomărpok. Ĩsit nellangaikune, timit illunane tăromărpok.

35. Taimaitomik udsertorit, kaumajok illungnetok tărsekoñago.

36. Timit tamăt kaumărpet, tartomik sumiglonēt pinane; tamăt tava kaumadlarpok, sorlo neñergoab kaumarsarniarpătit.

37. Taimak okartillugo, Farisæerit illangeta nerrijartorkova ingminut, uvlok ketterarmet. Jesuse itterpok, nerrimăvingmut ingidlune.

38. Ubvarsimanañe nerrijomangmet, Farisæerib tækkogamiuk, tattamiiniarpok idluarinagolo.

39. Nalekable okăutiva: Illipse Farisæerit

erngusiărsuillo pogutello sillatătigut sujungaitikalloarpasse, illusele ullipkittarput ajortunik pijomatunermiglo.

40. Sillaitose, sillata sujungaipet, illualo ivsornaitorivissiuk?

41. Ahak, perkotipsingnit tuñijiniaritse aglujuñut, illunatik sujungailărput illipsingnut.

42. Kappianamek okorse Farisæerit, Minzelo Rautelo, nuñab perortungit tamaita tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk attañiojuñut, idluarnerlo, Gudib næglingningalo señerkopasse. (issumaginagiglo) Tamakkoale piñiarlugit pijeksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.

43. Kappianamek okorse Farisæerit, illiñiarvingme ungalliujomavluse, iksivautet issungit attoromagapsigik, sallutitaujomavluselo iñungnut niuvervingme.

44. Kappianamek okorse aglangnik illissimajut Farisæerillo takkormortose, illuvertitut saumajotun-īnapse iñuit kăngittigut pissuktut kausimañagit.

45. Tagva aglangnik illissimajut illangeta

kiova, okautivlugo: Ajokertuijok, tamak
konunga okautsinut suadlarpaptiguttauk.
46. Kiova: kappianamektauk illipse Ag
langnik illissimajut; iñuit kappiaisuktinap
sigik nangmagekseñut aktornartuñut, illipsel
nangminek tamakkoa aktoromangilasse ag
gangnut attautsemulloñet.
47. Kappianamek illipse; nellautaijut il
luvilliortasse, angajokapsele sivorlipse tokko
tipeit.
48. Makkoninga nellunaijaivose, angajo
kapse piñiarningit malliklugit pigivose; ip
koa nellautaijut tokkopeit, illipsele illuvil
liortasse.
49. Tamaña pivlugo Gudib sillatuning
imak okarpok: Nellautaijut Apostelill
tillijomărpakka taipkonunga, taipkoa il
langit tokkotsomărpeit illangillo unangmi
lugit;
50. Nellautaijut illunarsoangita aungi
kinguvăngukattigēnut taipkonunga akkiñiai
taukovlugit, kovijangit sillarsub kigling
anit;
51. Abelim aunganit aglæt, Zachariasibl

unga tikkilugo, imna tokkotanget altarib
attimaviublo akkorngangne. Ahamerik,
kaupapse: kinguvãngukattigẽnut ukkonunga
kkiñiartaujomãrput.
52. Kappianamek okorse Aglangnik illis-
imajut, illisimanartub pẽrutãnik pekarapse.
llipse ittertuksaunase, itteromajullo itter-
onginapsigik. (Gudib nalegauninganut)
53. Taimagle okautimagit, Aglangnik il-
issimajut Farisæerillo piñiarpalliadlarpæt,
pperkosikseñullo sunatuinarnut okausiksẽ-
otsomavlugo;
54. Nautsertorpæt, okausingiñit patsitik-
arsioromavlutik tapsomunga.

KAPITELEMIK XII.

Illiñiartingit mianerikoveit takkormorner-mik. Okpernerublo kañoẽninganik.

Tagvanetillugo, iñugiartorsuit tikkipæt,
tausendekattartut kattimalerput, ing-
mingnut tullerakattaulutik. Illiñiartiñe Je-

susib okauterkārpeit: Farisæerit kakkojangita sērnautiksanginik, tamedsa takkormorningi-nik, illissimasugitse.

2. Ĩjerartortut illunatik sakkijaromār-put, angigutsutillo illunatik nellonaromāngi-let.

3. Tamaña pivlugo tārtome okauserilauk-tasse, kaumajome tussartaujomārput iglomelo assipsingnut issivsutigīlauktasse, okautaujo-mārput iglut kāngine.

4. Okaupapsele nægliktakka: Erksigini-arasigik timinik tokkotsijut, kingorngagut sapperput.

5. Sivōragijeksapsingnigle okautijomavap-se: Tamna erksigissiuk, tokkotsigune, pitsar-tunekarpok ānianartovingmut egitsinermik sappingitoktauk. Ahaila, okaupapse, tamna erksigissiuk.

6. Kutsertet tellimet akkekarpangilet kē-naujenik marrungnik? Sunaubva taipkoa il-langalonēt Gudib puigungila.

7. Nutsessetauk illunatik kittissimagivut niakopsingne. Tamaña pivlugo erksiniarase, kutsertavaksoarnit ajunginerogapse.

8. Okaupapsele: Uvamnik okausilik

iñungnut, taimnatauk Iñub Erngninget okautiginiarpa Gudim Engelingiñut.

9. Iñungnulle missiutilik uvamnik, taimnatauk missiutaujomãrpok Gudim Engelingiñut.

10. Okautsemik idluangitomik okautelik Iñum Erngninganik issumakarviojungnẽromãrpok: Añernermigle ajunginermik okautelulik, issumakarviojungnẽrniængilak.

11. Illiñiarvingmingnulle, attañersoarnullo attañiojunullo ãtikppasse: Sivõraniarase kannoẽtomik su'miglonẽt okausiksakarapse, kigusiksakarapselo.

12. Añernerum ajunginerum ajokertorniarmasse nellunaikutame taipsomane okausiksapsingnik.

13. Iñuit illangeta angutim okautiva: Ajokertuijok, angajuga okautiuk, kingormgujeksavuk avekovlugo uvaguk.

14. Okautivãle: Iñuk kia kiglissiniartuksautipãnga illiptingnut, kingormgujeksatik avekovlugit?

15. Okautiveit tava: Agluitsomañermik udsertoritse; perkutivaksuit, iñub iñotigingileit.

16. Adsigẽmik mattominga piveit, okarlune: Angumik agluitokalauktok, tapsoma perorsẽvinga perorlorikviovok.

17. Illumigut imak issumalerpok, okarlune: Kañok piñiarlunga? Perorsẽakka kattiteksakka iñiksakangimetta.

18. Imak pilaunga okarpok: Kem̃atullivikka serkomilugit piñiarpakka, angijororiarlugit señajomavakka, perorsẽakka tamaita, perkotikkalo kattitsomavakka takkam̃unga.

19. Tarngnimnullo imak okaromavunga: Nægliktara tarngniga, piksakavaksoadlarpotit okkiut uñuktut; kikkalerit, nerrilutillo im̃erlutillo kuviaisugit.

20. Gudible okautiva: Sillaitoãluk, uñuak tamaña tarngningilãrpotit; kia piksariniarpagit kattilauktattit?

21. Taimaktauk-ĩnivut perkotinik kattersijut, agluinatiglo Gudeme.

22. Iliñiartiñe okautiveit: Tamaña pivlugo okaupapse: Iñosisse pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglonẽt; timipselonẽt añoraksanginik.

23. Iñosek ajunginerovok nerkikseñit; timelo ajunginerovok añoraksenit.

24. Tulluket nautsertorissigik; karngãtitsingilet, perorsẽeksenik kattersinatiglo, kemãtuilivikaratiglo illiorkavekangilet; taipkoa Gudib nerritipeit. Tingmitsenit kañok angitigijomik ajunginerovise?

25. Kina illasse ingminik uigukseršijungnarka tallitut takkitigijomik attautsetut, nauk siarklerutigigalloarpa?

26. Mingnek ajorupsiuk, sõg assia siarklerutigivissiuk?

27. Paunaujartut tækkunãrsigik, kañok perortut; señangilet peraingilellonẽt. Okaupapsele, Salomolonẽt piñarnadlartok taipkoa illangatut añorariksimangitok.

28. Iviksuket nuñametut Gudib taimak pinnarnartinamigit, uvlome perortut, kaupello kieksaumut egiteksaungmetta; anginersamik illipse añorartitsomavãse, okpernekitose tagva?

29. Tamaña pivlugo illipse okarniarase, sumik nerkiksakaromãrpose, sumiglonẽt imiksakaromãrpose; siarklerniarase.

30. Makkoa tamaita sillarsub iñungita okpingitut nellojullo piñasuagatuariveit; Atã-

tapse killangmetub kausimavãse, taimaitomik ajorsartose.

31. Gudible nalegauninga piñiarkãrsiuk, tamakkoa tamaita pilãrpasse.

32. Erksiniarase okorse illagẽktuarsuit: Atãtapse idluariva, tunitsivigiluse nalegaunerminik.

33. Perkutisse pissitigissigik, aglujuñut tuñilugit. Põksiniaritse pitokaungitunik, perkutitoniardluselo killangme asserojuitunik; tigliktit sappertanginik, kaurulillo asserojuẽreksanginik.

34. Perkutipse neijugangit, omættipsetauk neijorivæt.

35. Makkitipsigut tapserutsiaritse, neñergoaselo ikkingmilit.

36. Iñuit adsigissigik, Nalekamingnik neriuktut, nulliarẽlitainartut nerrimãrninganit aggilertomik, tikkipet soppalulerpello, upkuẽrutisãrlugo pilãrpæt tuavilutik.

37. Kivget imaitut pilloridlarput, Nalekab tikkipagit pigãrtut. Ahamerik okaupapse, nerrimãvingme iksivakojomãrpeit, sailitserlune, nangminerlo kivgartoromãrpeit.

38. Pigãrviub aipangane, pigãrviublonẽt pingajuane tikkipagit, imailiortut; kivget tapkoa pillorikput.

39. Tamañale kausilertssiuk, tigliktub tigligijartorvinga, iglum iñuet kausimaguniuk; pigãromavok, iglominut itterkoñago.

40. Tamaña pivlugo illipsetauk oppalungẽrsimatitse; Iñum Erngninga tikkitsomãrmet uvlub nellunaikutangane, neriuvigingitapsingne.

41. Petrusim okautiva: Nalegak, adsigẽktomik mattominga kissipta pivittigut, makkoalonẽt tamaita pivigit?

42. Nalekab kiovã: pijariakarpok nertornartomik sillatojomiglo pairsijomik, taimna kivgaminut Nalekab pairsisungotimago, piksanginik tuñitsiviokovlugit nelliutileranget?

43. Kivgak taimna pillorikpok, imailiortok, Nalekame tikkippago.

44. Ahamerik, okautivapse, perkutiminut tamainut pititsomãrpa:

45. Kivgarle taimna omamigut imak issumalerune: Nalegara killamik tikkiniængilak;

kivgello angutit arngnello añaudlarlugit, nangminerlo nerrilune imilarmelo tallardlune:

46. Kivgab tapsoma naleganga tikkitsomãrpok uvlome, ipsoma neriuvigingitangãne, uvlublo nellunaikutangane kausimangitangane; asserorlugo piñiarpa naleganget, sokkosingitut okpingitut illagillugit akkivigijomãrpa.

47. Kivgarle Nalekame perkojanganik kausimajok, piñialaurane, perkojangalo mallingnago, uñuktunik añaujaujomãrpok.

48. Perkojanganiglo kausimangitok, añaujariakartomik piñiarame, ikkitunik añaujaujomãrpok. Uñuktunik tuñitsiviojok, tapsomanget uñutunik keñerviojomãrpok; uñuktuniglo perkojaujok, tapsomanget uñuktunik uttakkiviojomãrpok.

49. Ikkomamik ikkitsijartorpunga nuñamut: kañoktõk mañakut ikkoalajarẽrpet?

50. Babtijomulle Babtitaujariakarpunga; (angijomik) sivõravunga namaksekãrtinago?

51. Nuñamut tikkinasugivissinga, iñuit illagẽktiniarlugit? Okaupapse: Aukak, ingmingnut akkerartutijomãrput.

52. Mattoma kingorngane tellimet iglome attautseme ingmingnut akkerartutijomăr-put; pingasut marrungnut, marruglo pinga-suñut.

53. Angută akkerartoromărpok erngner-minut, erngnerlo anguminut; arngnă paning-minut, pañik arngnaminut; sakke ukkoami-nut, ukkoarlo sakkiminut.

54. Ama iñungnut okarpok: Nuvujamik tækkojarangapse unanget nikovitomik; tua-viluse okarpose: Sillarnerludlarniarpok; tai-mailerpok.

55. Uarngneluaranget okarposè: Kissid-larniarpok; taimailerporlo.

56. Takkormortose, nuñalo killaglo kaño-ĕniarmanganik illissimavasse: Sŏgle tamaña nelliutok illissimangipissiuk?

57. Illupsingnelonĕt sŏg idluartok issuma-gingipissiuk?

58. Illingnut akkerartortok aipar̂ingungne erkartuijomut; ingeralutik saimarsarniaruk, kiglissiniartomut pititaukonæk, kiglissiniar-tublo parngnanĕrsimavium udsertortingaunt unnertotaukonnæk, tapsomalo udsertortub parngnanĕrsimavingmut egippattit.

59. Okaupagit, tainganget añititauniæng-
ilatit akkillerkărtiñagit kenaujet naggatik-
sanget.

KAPITELEMIK XIII.

*Kristusib inuit ajokertorpeit kakkialerner-
mik issumatarnermiglonĕt.*

Taipsomane neijutut illangita okautivæt
Galilæamiunik, taipkoa aungit Pilatu-
sim akkupeit tuñergutingiñut.
2. Jesusib kioveit, okautivlugit: Galilæa-
miut ipkoa ajortulliarnerŏnasugivissigik Ga-
lilæamiuñit assingiñit tamaiñit, taimak pidlar-
taungmetta?
3. Aukărpunga; okaupapsele: Săgiarni-
ængikupse, tamapsetauk taimak asseroromă-
rivose.
4. Arverterngemit pingajortut ipkoa nu-
voguseksub Silloametub orrovigijangit tok-
kodlugit, ajornerŏnasugivissigik iñungnit as-
singiñit tamaiñit, Jerusalemetuñit?

5. Aukãrpunga; okaupapsele: Sãgiarniængikupse, tamapsetauk taimak asserorromarivose.

6. Mattomingale adsigẽktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak iñub perortipa, Weinekarviksamut kakkaminut; paungarsioriaramiuk nachvãngilarle.

7. Weineliksamik perorsẽviksiortomut okarpok: Ahak, aujet pingasut napartok tamna nellipsakattardlugo paungarsiorialauktara, nachvãrnanga; kippiuk; sõg iñekarpa sullinane tamane?

8. Taipsoma kiova, okautivlugo: Nalegak, taimailingalaule aujak tamaña, avata poagijarlugo, ivsunga ivsoromavara,

9. Kingorngagut paungakarniarmanget; pekkangipelle, tava kippiuk.

10. Ajokertuiniarpok illiñiarvit illangane, sabbateõngmet.

11. Ahak, arngnak tagvanetok añernelik kannimanartomik okkiut arverterngemit pingajoartut, okkungaĩnarlune issivinermik sappertok.

12. Jesusible tækkógamiuk kaikova, okau-

tivlugo: Arngnak, kañimanernit piungnerit.

13. Aggangminullo pattikpa; tagvainak issivilerpok tava, Gude nakoridlarpa.

14. Illiñiarvium angajokanga ningalerpok, Jesuse iñuliklermet sabbateme, iñuillo okautiveit: Uvlut arviniovut, señajariaggit; uvlune taipkonane iñulijaunialeritse, sabbateopelle piñase.

15. Nalekab kiova, okarlune: Takkormortok una, illipse tamapse nergsutisse tuktuvakotisselo siutekoktojullo pittũdsarpangilase nerchevinginit, alluktitsartorlugillo sabbateme?

16. Abrahamib pañia una, pittuksimajok satanasemut okkiut arverterngemit pingajoartut, pittuksimajungnẽriakangilak sabbateme?

17. Taimak okautingmagit, akkerartortingita illunatik kangugivæt; iñuit illunatik tattãminiarnartitangit tamaita, kuviaisutigiveit.

18. Jesusele okarpok: Suna Gudib nalegauninget adsigivauk, sumullonẽt adsigẽktitsomavigo?

19. Senfkornetun-ĭpok, tamna iñub piva, perorsĕvingminut egipa. Perolertok aglivlune napartulerpok angijok, tingmitselo killaub attãnetut iñekalerput akkerungetta attãne.

20. Ama okarivok: Sumut Gudib nalegauninga adsigĕktitsomavigo?

21. Kakkojekset sĕrnautiksetun-ĭpok, arngnab tamna piva, akkulugo õktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pittalingnut, kakkojekset tamaita sĕrnartilugit.

22. Mattoma kingorngane iglugaseksoatigut niuverviktigullo ingeravok, ajokertuiniarlunelo ingeralarmelo Jerusalemut.

23. Iñuit illangeta okautiva: Nalegak, ikkitut iñuit piulijauniarasugivigit? Okautiveille:

24. Illungertoritse, ittervikitokut itterniaritse; okaupapse, uñuktut piñasuarniarput itteromavlutik, itternermik ajorsaromãrput.

25. Iglum iñua nikkovilune itterviub ubkuanga parngnanĕrppago, kingorngane illipsetauk sillatãnit ubkuak avilortarijartoromã-

rivasse, okarluse: Nalegak, Nalegak, ubkuē-rutittigut. Kiojomārpāse, okautivluse: Nakit pingmangapse, illitaringilapse.

26. Okaromārpose imak: Nerrekattigivlutillo im̃erkattigivaptigit, iglut akkorngane ajokertulaukpaptigut.

27. Kiojomārpok: okaupapse, illitaringilapse nakit pingmangapse, tamapse kem̃eksinga, ajortulliartose.

28. Tagvale kealuselo aglerulāromārpose: Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, nellautaijullo tamaita Gudib nalegauningane tækkojomārapsigik, illipsele sillatānut pingujartaumajose.

29. Iñuittauk unanget, pāngello, āngello, avangello tikkitsomārput, Gudib nalegauningane nerrimāvingmut ingitsomārput.

30. Ahak, kingorliojokarpok sivorliojomārtunik; sivorliojokarlarmelo kingorliojomārtunik.

31. Uvlok taimna Farisæerit illangita imak okautijartorpæt: Aularit, tamaña kem̃eguk; Herodesib tokkotsomangmattit.

32. Okautiveit: Terrianiak taimna imak

okautijartorsiuk: Ahak, satanasit añitipakka, iñuliklerijartorlarmalo uvlome kaukpello, uvlut pingajuane piarēlārpunga.

33. Uvlomele kaukpello, ungaliagolo arvertariakarpunga; nellautaijok Jerusalemib assiane tokkotauvangilak.

34. Jerusalem, Jerusalem, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijok, illingnullo tillijet ujarkeñut millorangne, kapsersoarnik kittorngatit kattitsomalaurivakka, sorlo arngnaungub kattipeit ivaveit piarkeñe issarkominut; pijomalaungitosele?

35. Ahak, igluse (kattimaviksasse) iñuērutsaujomārpok. Okaupapse: Ama tækkuniængilapsinga, nelliutitiñago okakārase: Nakoridlartaule, Nalekab attingane tikkitok!

KAPITELEMIK XIV.

Im̃ermik puvitok ajorungnẽrtipa Kristusib, ajokertorlunelo.

Mattoma kingorngane Farisæerit angajokangita illangeta iglunganut nerrijartortok, sabbateme ; taipkoalo udsertorpæt.

2. Ahak, angut tagvanetok, im̃ermut puvitok.

3. Aglangnik illissimajut Farisæerillo Jesusib sãngaveit, appersorlugit: Sabbateõngmet iñuliklernæk idluarka ?

4. Tapkoale niplingilet. Tava tiguva, iñulilãlo, aularkova.

5. Sãngaveit okautivlugit: Illapse nergsut siutekoktujok tuktuvaklonẽt im̃ertarvingmut nakkarpet, kia sabbatem̃e kakkinasuarniængipauk?

6. Aama kionermik sapperivut.

7. Adsigẽktomik nerrimãrtut okautiveit;

issuklernik iksivautakaromajut nerrimăvingme tækkogamigit, okautivlugit:

8. Nulliarĕlitainartuk nerrimărvinganut nerrijartorkojaujuvit,ungarlermut ingitsartorlăngilatit, illingnit attañionersamik nerrijartorkojimajokarasugellugo;

9. Tapsomingalo illingniglo nerrimărtitsijuksab tikkipattit, okautikpattillo; tamna agvaĕruk; kangusulerlutit ingitsartoromărpotit tuñulermut.

10. Nerrijartorkojauguville, tuñulermut ingitsartorina, illingnik nerrijartorkojijok tikkipet, okautikpattillo: Nægliktara, ungarlermut ingitsartungărit. Nerrekattivit illunatik tava nakorijomărpătit.

11. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomărpok; ingminigle miklilertok, taimna attañiotitauniarpok.

12. Nerrijartorkojiminulle okarpok: Uvlub kerkane uñungmellonĕt nerkiksamik ăkiksoiguvit, illæñărijattit, kattangutittillonĕt, illatillonĕt, sillellitillonĕt, nuñakattitillonĕt agluitut nerrijartorkonersarineijengilattit; taipkonunga ama akkiniarlutit nerrijartorkojaunajarasugellutit.

13. Nerkiksamigle ãkiksoiguvit; aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo nerrijartorkolaukit:

14. Pilloridlaromãrpotit tagva; illingnut akkiksakangimetta, akkillertaujomãrpotille idluartut makkiviane.

15. Nerrimãrtut illangeta tamaña tussaramiuk, okautiva: Pilloridlarpok kakkojaktortok Gudib nalegauningane.

16. Okautiva: Angut nerkiksarsoarmik ãkiksoijok uñungme, uñuktullo nerrijartorkoveit. Nerriviet nelliutingmet,

17. Kivgane imak okarijartorkova nerrijartortukseñut: Kaititse, illunatik piarẽrput.

18. Illunatik kingorlerẽklutik asserkotsiomalerlutik okarput. Sivorlium okautiva: Perorsẽviksilaurama, tækkojartoromagapko pijariakarmet; tuksiarpagit, passiniarnanga.

19. Aipanget imak okautiva: Tuktuvait tellimet kemuktukset pissiarigapkit, mañalo tækkojartorpakka; tuksiarpagit, passiniarnanga.

20. Pingajoet imak okautiva: Nullianikkama, tamaña pivlugo tikkiniængilanga.

21. Kivgab tapsoma angajokane okautijartorpa taipkoninga. Angajokak ningarpok tagva, kivgane okautiva: Katsungailutit aileritiglugaseksuit akkorngeñut apkosìnernullo, aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo tagvunga ittertikigit.

22. Kivgarle okarpok: Angajokak, okaravit taimaipok; sulle nimniungilet.

23. Angajokab kivgane okautiva: Nuñam apkosiningiñut, avaluñullo ailerit, itterkolugit, igluga tættækovlugo.

24. Okaupapsele, angutit nerrijartorkojaugalloet, nerkiksakka õngniængileillonẽt.

25. Iñugiartorsuit illagijañe, keviarpeit okautivlugit:

26. Uvamnut pijok, angune, arngnelo, nullelo, kittorngañelo, kattangutiñelo, nangminerlo iñosine omigingipagit; illiñiartiginiængilara.

27. Señingajuksaminik (kappiaisuviksaminiglonẽt) nangmangitok, mallingnangalo; illiniartiginiængilara.

28. Kina illasse nuvoguseksoarlijomagune, sivorngagut erkaumaniatsengileit pikseñe, ajorniarmangago iñerianga?

29. Tunganiksanganik señagune, kalliksanginik ajoromanane, illunatik tamattominga tautuktut mittautiksakoñagit,

30. Okarlutik: Iñuk tamna señalauralloarpok iñerlugo ajorpa.

31. Attañerlonẽt kia sorsugijartoromañerpa attañermut assiminut, sivorngagut erkaumaniatsengileit, uñurningit sorsuktukset 10,000 dit sivõraginiarmangagit sorsuktukset nellipsarekset 20,000 dit?

32. Sivõragigunigille, imna sulle ungasiktometillugo, okautsaujertorkova kivgaminut, sorsugungnẽrkovlugit.

33. Taimaktauk illasse, perkutiminik tamainik issumajungnẽromangitok, illiñiartiginiængilara.

34. Tarriok ajungikalloarpok; pitsartojungnẽrpelle tarriok, sumut ama pitsartutitauneijarpa?

35. Nuñamullonẽt perorsaijomullonẽt suksaujungnẽrpok; egiteksatuinauvorle. Tussãjungnik siutelik tussarle.

KAPITELEMIK XV.

Adsigẽktunik, saukamik tam̃arsimajomik, kẽnaujamiglo tamaijaumajomik.

Taipsomane Zoelnerillo ajortulliartullo tikkipæt, tussaromavlugo.

2. Farisæerille Aglangniglo illissimajut avamudlarput, imak okarlutik: Ajortuggit oma illasearivlugit, nerrekattigiveit.

3. Adsigẽktomik mattominga okautiveit:

4. Kia illapse saukenik pigub 100 dinik, taipkoalo illanget tamaiguniuk, 99 nigle kemmengniængileit iñukangitomut, tamartorlo keñeriarkangilak, neñerkãrnago?

5. Neñiguniuk, kakkakpa kuviaisuklune.

6. Tikkilerame, illañelo nuñakattiñelo kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, saugara tam̃alauktok, neñigapko.

7. Okaupapse: Taimaktauk kuviaisugomãrput killangmiut, ajortulliartok kakkialer-

pet, 99 nit idluartuñit kakkialeriakangitunnit.

8. Arngnablonĕt kia tellimaujortunik kĕnaujagub, tapkoa illanget tamaiguniuk, neñergomik ikkitsiniængilak, iglo sañerlugo, keñerajængilak, neñerkărnago?

9. Neñiguniuk, illañelo nuñakattinelo arngnet kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, kĕnaujara assiujilauktara neñigapko.

10. Okaupapse: Taimaktauk ajortulliartok kakkialeranget, Gudim Engelingita kuviaisutigivæt.

11. Ama okarpok: Angutekarpok marrungnik erngnelingmik;

12. Nukkardlium angune okautiva: Atătak, perkutingnit pijeksakka pilakka. Perkutiñe tava avikpeit, nukkarĕngnut tapkungnunga.

13. Uvlut ikkitut năngmetta, nukkardliub perkutiñe tamaita kattilerpeit, nuñamullo ungasiktometomut aularpok; tagvanelo perkutiñe nungupeit ajortulliarnermut.

14. Perkutiñe tamaita nungumagit, kăk-

ioak pidlalermet nuñame tamane, tamnatauk
ajorsalerpok;

15. Tamattoma nuñam iñungita illanget
tikkipa, iñub tapsoma kivgarilerlugo aular-
tipa nuñaminut, kuingĕngit pairekovlugit.

16. Esijomalauralloarpok Bialiorniluk-
kungnik, kuingĕngit nerkiksangita illanginik;
tuñitsivionanelo tapkonanget.

17. Issumamigut imak erkailerpok, okar-
lune: Uvlut tamaita unuktunik kivgakarpok
atãtaga, kakkojamik ajorsangitunik, uvangale
tamãne perlilerpunga.

18. Atãtamnut angeraromavunga, imaglo
okautijomavara: Atãtak, ajortullialauk-
punga Gudemut killangmetomut, illingnul-
lo;

19. Kingorngagut erngnermik taijaunek
nellopkotivunga; kivgaulanga kivgettit illa-
gilugit.

20. Tamaña tava kemekpa, atãtaminul-
lo angeralerpok. Sulle kañingitometillu-
go, angutæt tækkova, nãpkoarivlugo, ak-
pangerlune kongĕsingagut erkipa kuñiklã-
lo.

21. Erngninget okautiva: Atătak, ajortullialauktunga Gudemut killangmetomut illingnullo; mattoma kingorngagut, erngnermik taijaunek nellopkotivunga.

22. Angutăle kivgaminut okarpok: Añorak piñarnarnersak kaitsiuk, attitisiuk, aggangillo ketterdlermingnik pitartsersigik, ittiggaluarsungniglo attitilugo;

23. Nocharlo koinijok kaitsiuk, tokkodlugo, nerriluta kuviaisuktalo:

24. Erngnera tamna tokkolauralloarame, ama omarivok; tamalauralloarame nachvarmingmet. Kuviaisulerput tava.

25. Erngningale angajuklek perorsẽvingme assinetok, angerarame iglo kaglileramiuk, imngertullo kachortullo tussarpeit;

26. Kivget illanget kaikova, appertsorlugolo tamattominga tussartaminik?

27. Tapsoma kiova: Nukket tikkipok, nocharlo koinijok anguvit tokkokova, erngnine kañoẽngitok ama pigamiuk. Angajoa añulerpok; itteromangimet angută añivok itterkoniardlugo.

29. Angunele kiova, okautivlugo: Ahak, okkiut uñuktut kivgartulaukpagit, perkojettit illunaita nalelaukpakka; saukamiglonēt angutsoarmik tuñitsivigingitsainarparna, kuviaisukovlunga illæñarijakka illagilugit.

30. Erngnerille tamna tikkimet, perkūtiminik nungutsijok arngnarniarnermut, nochak koinijok tokkokovet tamna pivlugo.

31. Angutæt okautiva: Erngnera, neijutsainarparma, perkutikkalo tamaita pigivattit.

32. Serrilutillo kuviaisuktuksaugalloarpotit; nukket una tokkungalaungmet, ama omarmingmet; tam̄alaungmello neñijaumingmet.

KAPITELEMIK XVI.

Adsigẽktomik, pimaklertomik idluangitomik, agluitorsoarmiglo.

Illiñiartiñe okautiveit: Angut agluitok, pimajikartok perkutiminik; tamna unnertsionerlũtigivæt, angajokame perkutinginik nungutsijok.

2. Angajokanget kaikova, okautivlugo: Kañoẽtomik tussarpunga illiornernik? Pim̃ajattit kittiniakit nellonaililugillo; mattoma kingorngane pimaklertuksaujungnẽrpotit perkotimnik.

3. Pimaklertok illumigut imak okalerpok: Kañok piñiarpik? Angajokama pimaklerkojungnẽrmanga; poagejarnermik ajorpunga, keñunermiglo kangusukpunga.

4. Sulliamnik nellungikalloarpunga, illelliortaukovlunga iglungiñut, pimaklerungnẽruma.

5. Angajokaminut tamakissimajijut tamaita kingorlerēktillugit kaikoveit, sivorlek imak apperiva: Kapsinik akkiliksakarkit angajokamnut?

6. Kiova: Kattaujenik 100 nik orksunik ingnerotinik. Okautiva: Akkiliksavit aglangit pikit, ingilutit aglaksarit 50 nik.

7. Ama aipanganut okarpok: Igville, kapsinik akkiliksakarkit? Kiova: 100 nik oktutinik kakkojeksenik pittalingnik. Okautigiva: Akkiliksavit aglangit pikit, aglaklutit 80 nik.

8. Pimaklertok tamna idluitok angajokab nakoriva, sillatojutut piñiarmet. Mattoma sillarsub kittorngangit illutsimingnik sillatunersaungmetta, kaumajub kittorngangiñit.

9. Maña okaupapse: Illæñarsarsiniaritse nuñab pingiñut idluangituñut, ajulerupse, illelliortaukovluse iñimingnut nãksaungituñut.

10. Mikkijomik pitsiartok, angijomiglo pitsiarivok; mikkijomigle piñiarnerluktok, angijomiktauk piñiarnerlukivok.

11. Nuñab pingit idluangitut pairitsiængi-

kupsigik, kia pimaklerkojomavãse pijarialingmik?

12. Attartonerlukupse, kia tuñitsivigijomavãse nangminiksapsingnik?

13. Angajokæk marruk kivgab kivgartorungnængilak: Aipanga omigilerpãlonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipanga ungagilãrpa, aipale nachogilugo. Gudelo nuñab pingillo attautsekut kivgartorvigijungnengilasse.

14. Tamaita makkoa Farisæerit agluitsomajut tussaramikit, mittautigivæt.

15. Okautiveit imak: Ajungitsomatõgalloarpose iñungnut, Gudible omættisse nellungileit; iñuit ajungitsuginingit, Gudib makkojugiveit.

16. Perkojello nellautaijullo nellautsitiksanik okarput Johañese tikkekãrtiñago; mattomale kingorngane Gudib nalegauninga okautaulerpok okautsiñut tusarnertunnut, illunatiglo kerlãkaratik itterniarput.

17. Killaklo nuñalo nungunersauniarpuk, titaub attausib perkojeñetub pẽrninganit.

18. Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

19. Angumik agluitorsoakalauktok, aupalutsiariktunik sătuniglo pivianartovaksoarnik añoralik, uvlut tamaita iñunatsoridlarlune kuviaisuktok.

20. Anguttauk aglujok tagvanenivok Lazarusemik attelik, tamna ittervinget kiglingane nellajok, illunane kalladlartok,

21. Tuksiartok karngănekuvininginik, agluitub nerrimăvianit kattektunik. Kingmille alluktorijartorpeit kallangit.

22. Aglujorle tokkungmet, Engelit ătipæt Abrahab sănganut. Agluitorsoaktauk tokkogivok, illuvertauvorlo.

23. Ăniartorsoarme kappianartorsoarmedlune uitalerame, Abraha tækkova kañingitometok, Lazaruselo sănganetok,

24. Kaigarsulerpok okarlune: Atătak Abraha, năpkiginga, Lazaruse tilliuk, tikkime nuvua imermut missukkărlugo, okkara nigliterliuk; mattomunga ikkomaksoarmut ăniadlarama.

25. Abrahable kiova: Erngnek, erkarniaruk, iñotillutit ajungitunik pigilaurangne Lazarusele kappiaktoadlalauktok; mañale mannigortitauvok, igville ăniatitauvotit.

26. Tamañalo tappilugo akkonaptingne uñungarsoarmik ittersarsoakarpok, tamãnget illipsingnut ikkãromajut ajorpæt, taimaktauk uvaptingnut ikkãromajut illipsingnit sapperivut.

27. Okarpok: Tamaña pivlugo tuksiarvigivagit, Atãtak, tillekovlugo Lazaruse atãtama iglunganut;

28. Sulle kattangutekarama tellimanik, okautsertorkovlugit, ãnianartovingmut tamattomunga pikoñagit.

29. Abrahab kiova, okautivlugo: Mosesiblo nellautaijullo aglanginik pekaramik; ipkoa nalekkiligit.

30. Kiova: Aukak, atãtak Abraha: tokkungajulle illangeta tikkipagit, sãgiaromalerput.

31. Ama kiova Abrahab: Moseselo nellautaijullo nalengikunikit, okperiniænginivættauk, tokkungajut illanget omardlune tikkikalloarpattigik.

KAPITELEMIK XVII.

Jesuse ajokertorpok, iñulivlunelo kallaktunik tellimaujortunik. Gudib nalegauninganik tikkiniartomik okalãvok.

Illiñiartiñele okautiveit: Asserornekanginek ajornarpok; kappianamegle taimna asserorterijok.

2. Tapsomunga idluarnersauvok, asserorterijum ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviõguñe, imarbingmullo egilugo, ukkoarãrsuit illangeta asserortauninganit.

3. Tamaña pivlugo udsertoritse. Kattanguvit idluivigilukpattit, teñersaruk; ajorungnẽrpet, idluiningit issumagijungnẽrkit.

4. Uvlorme attautseme arvengemillonẽt aggartunik idluilugvigigunitit, uvloẽnarlo arvengemit aggartunik tikkikunitit, kakkialerpungãrpet; issumagijungnẽrkit tava tamarningit.

5. Apostelit Nalekamut okarput: Okpernivut nekkorsititsuk.

6. Nalekable okautiveit: Senfkornetun okpernekarupse; mattomunga napártomut imak okarupse: Tagvanget pĕrit, im̃arbingmullo pĭt; tava nalegomărpăse.

7. Kia illapse kivgagub, perorsĕvingmik senajomik, nergsutiniglonĕt mianersijomik, perorsĕvingmit tikkileranget, imak okautiniarpauk: Tuavilutit nerrimăvingmut ingitsartorit?

8. Imak okautiniængila: Uñungme nerkiksalliniaringa, sailitserlutillo kivgartoringa, nerritillunga im̃ertillungalo; kingunipkut nerrilutit im̃erniarivotit?

9. Kivgak tamna kujaginiarpauk nalengmago? Taimak issumangilanga.

10. Taimaktauk illipse, malligeksasse tamaita namaksigupsigik, okaritse: Kivgakullovogut; piñiareksavut kisseta pigaptigik.

11. Jerusalemut ingeravlune, Samarialo Gallilæalo apkotigivak.

12. Iglugasengnut pingmet, angutit telli-

maujortut kallaktut pãrpæt, tapkoa kañitome
nangertut,
13. Nippekortõvlutik okarput: Jesuse
nægliktok ajokertuijok, nãpkigittigut.
14. Tækkogamigit, okautiveit: Ajokertui-
juñut tækkotitsartoritse. Taingunga aivlutik
kallakarungnẽrput.
15. Tapkoale illanget, kallagungnẽrnermik
kausilerame; utterivok, Gudelo nakoridlarpa
nippekortomut,
16. Ittigangita kiglingane pãmangavlune
kujagiva. Tamnale Samariamiut illanget.
17. Jesusib kiova, okarlune: Kallakarung-
nẽrkattitit tellimaujungilet? Nauk taipkoa
tellimello sittamello?
18. Assingnik uttertokangilak, Gude na-
korilugo, takkorngartak una kissime utter-
ka?
19. Okautiva: Makkilutillo aularit, ok-
pernivit piulivãtit.
20. Farisæerille apperingmatsuk: Kakku-
go Gudib nalegauninga piomãrpa? Kioveit,
okarlune: Gudib nalegauninga tækkuksau-
lune piniængilak.

21. Imaglonēt okatsengilet: Ahak, manepok, ikkanelonēt. Ahak, Gudib nalegauninga illupsingnut pimavok.

22. Illiñiartiminat okarpok: Uvlut nelliutsomārput, Iñum Erngninget uvlungita illanget tækkojomadlarpasse; tækkonagolo.

23. Imak okautijomārpāse: Ahak, tamānepok, ikkanelonēt. Taikunga ainiarase.

24. Sorio kaumalaub killaub igloanit kaumaridlartok, killaub igloanut; taimaktauk Iñum Ernguinga itsomārivok uvluksamine.

25. Tamañale nelliutitiñago, āniadlartitaujomārpok, iñuit makkoa kisserngortariomārpæt.

26. Sorlo Noah iñotillugo-īlauktok, taimaktauk Iñum Erngninget uvluksanganeītsomārivok.

27. Ipkoa nerrivut, imilarmiglo, nulliañikput uiniglarmiglo, uvlok taimna tikkilugo Noam ittervia umiaksoarmut, ullitornivaksub tava tikkipeit nungulugit tamaita.

28. Sorlo Lothe iñotillugo. Nerrivlutiglo

immerput, pissiniarlutiglo, niuverlarmiglo, perorsēvilliorput, iglulliorlarmiglo;
29. Uvlok taimna, Lothe aningmet Sodo-
mamit, sillalulerpok killangmit ikkomamik orkseromiglo, tamaita nungupeit.
30. Taimaktauk-ĭtsomărivok Inum Erng-
ninget uvluksangane, sakkerviksangane.
31. Uvlok taimna, iglub kănganetub pijar-
torniarnagit pine iglometut. Taimaktauk perorsēvingmetub assine, utterviginiarnagit kemektane.
32. Lothib nullia erkarissiuk.
33. Inoserminik ivlertsinasuartok, assiuji-
jomărpok; inoserminigle ivlertsingitok ino-
niaromărpok
34. Okaupapse: Unuak taimna angutik
marruk sinigvingme attautseme inangakatti-
gēgomărpuk; aipanga illelliortaujomarpok, aipale kemektaujomărpok.
35. Arngnæk marruk kaivititsikattigēgo-
mărpuk; aipanga illelliortaujomărpok, aipale kemektaujomărpok.
36. Angutik marruk perorsēvingmetso-
mărpuk; aipanga illelliortaujomărpok, aipale kemektaujomărpok.

37. Apperivæt, okautivlugo: Nalegak, nanētaimaitsomārpa? Kioveit: Killoktalingmut, nektoragit kattivakput.

KAPITELEMIK XVIII.

Adsigēktomik okarpok erkartuijomik idluangitomik, Farisœermiglo Zoelnermiglo.

Adsigēktomik okautiveit, soraijunata tuksiatsainarkovluta;

2. Okarlune: Erkartuijok iglugaseksoarnetok, Gude tapsoma erksigingila, iktoriakaranelo iñungmik.

3. Tagvanetauk iglugaseksoarne uigarnekīnivok, tapsoma imak okautijartorpa: Piulinga akkerartortimnit.

4. Akkunekāle tussājomangila. Kingornganele illumigut imak issumalerpok: Nauk Gude erksigingilara, iñuillo iktoringilakka.

5. Uigarneruble tapsoma pachvisaler-manga, piulijomavara, tussarnẽsugomangina-ma kẽta.

6. Nalegak okarpok: Ahak, idluangitub erkartuijum okausinga tussarsiuk.

7. Gudible añerijañe piuliniængileit, uv-lullo uñuello nãvlugit nipliavigingmatsuk; unẽt akkunẽralloarune?

8. Okaupapse: Piulisaromãrpeit. Iñum Erngninga tikkitsomãrpet, nuñame okper-nermik nachvãromãrasugiviuk?

9. Illangille ajungitsugijut, assimingniglo nachojut, mattominga adsigẽktomik okauti-veit:

10. Angutik marruk takpaunga kattima-vingmut tuksiarijartortuk; aipa Farisæerio-jok, aipangale Zoelneriojok.

11. Farisæere ingmigut nængertok, illu-migullo imak tuksiarame: Gude kujagivagit, assiptut iñuktun-ĭnginama, tigliguktitut, id-luitulliartotullo, arngnarniartotullo, Zoelner-tullonẽt otunak;

12. Uvlungnik marrungnik nerringitunga sabbatik akkorngangne, perkotimalo illuna-

tik tellimajoetta aipanga tuñivara attanniojuñut.

13. Zoelnere kañinane nængertok, killangmullonĕt ărloromangitok; sakvingminut pattiksimajok okarlune: Gude saimartilaunga! ajortorsojunga.

14. Okaupapse: Tamna aiparminit ajornerminit issumagijaujungnĕrnertsauvlune taununga angerarpok iglominut. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomărpok, ingminigle miklilertok, attañiotitaujomărpok.

15. Nutakkettauk ătipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugit. Ătsijut illiñiartingita tækkogamikit suadlalerpeit.

16. Jesusible kaikoveit, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

17. Ahamerik, okaupapse: Nutakkatut Gudib nalegauninganik pingitok itterniængilak.

18. Angajokaijet illanget apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kañoĕtomik piñiartuksauvik, pijomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

19. Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga; Assianik ajungitokangilak, Gude attausetojok kissime.

20. Perkojet kausimagalloarpattit: Arngnarniarnæk, iñuarniarnæk, tiglingniarnæk; kiglilluktomik okautiginiarnago (aipait), atãtello anãnello nalekik.

21. Tamnale okarpok: Tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit.

22. Jesusib tamaña tussaramiuk, okautiva: Attausek sulle pingilet. Perkutitit tamaita niorvgotiginiarkit, aglujunnullo pilliutigilugit, killangme perkutitsiariksiniarpotit tagva; mallingniarlungalo.

23. Tamaña tussaramiuk, kiksalerpok; agluiname.

24. Kiksalertok Jesusib tækkogamiuk, okarpok: Agluitut killaub nalegauninganut pilutik sappernekasekpok.

25. Ajornænginerovok, (nergsutsoak) kamele, merkutim isingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Tamattomingale tussartut, okarput: Kiname pilloridlarniarpa?

27. Kioveille: Iñuñgnut ajornartok, Gudemut ajornængilak.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita kem̃elaukpavut, mallilarpillo.

29. Tapsomale kioveit: Aham̃erik okaupapse: Iñum iglune kem̃ekuniuk, angunelonẽt, arngnelonẽt, kattangutinelonẽt, nullelonẽt, kittornganelonẽt, Gudib nalegauninga pivlugo.

30. Tamna mattomanelune uñuktunik piomãrivok, sillamelo tikkitsomãrtome iñogumik nungusuitomik.

31. Arkangemit aggartut ingminut pitinamigit, okautiveit: Ahak, takpaunga Jerusamut aivogut, nellautaijullo aglangit illunatik nellautsiomãrput, Iñum Erngninga pivlugo.

32. Tamna pititaujomãrpok nellojuñut; taipkoa mittautigijomãrpæt, ketserarlugolo;

33. (Aklunatseñut) ipperartorniarpæt tokkolugolo; uvlut pingajuane omaromãrivok.

34. (Okausingille) tamakoa tamaita tussãngileit, nellovlugillo tukkekartiñagit okauserilauktangit.

35. Jerichomut kaglilerame, tautungitok apkotane iksivajok, keñuvlune pijok.

36. Iñugiartorsuit señerkumago tussaramigit, appersorpeit mattominga.

37. Jesusemik Nazaremiomik kãngutijomik okautingmago;

38. Niplialerpok okarlune: Jesuse, Davidim Erngninga, nãpkiginga!

40. Jesuse nokkalerlune kaikova, tessiortaukovlugo señianut. Ãtingmatsuk apperiva,

41. Okarlune: Kañok piomavit uvamnut? Kiova: Nalegak, tautuleromavlunga.

42. Jesusib okautíva: Tautulerit; okpernivit piulivãtit.

43. Tagvainak tautulerpok, malliklugolo, Gūdelo nakoridlarpa. Iñuillo illunatik tamattominga tækkunãrtut, Gude nakoridlarpæt.

KAPITELEMIK XIX.

Zoelnermik Zacheusemik.

Mattoma kingorngagut Jerichomut pivut, iglugaseksuit apkotigigamigit.

2. Ahak, angut tagvanetok, Zacheusemik attelik, Zoelnerit kappitanget agluitorsõvlune;

3. Jesuse taipsoma tækkojomadlarpa, iñungnut ajorpok mikkigame.

4. Sivorliovlune akpangerpok. Napartomullo Feigeliksamut majoarpok, tækkojartorlugo; tagvona ingeralermet.

5. Jesuse tagvunga pigame, kungmut ãrlorame, tækkogamiuk okautiva: Zacheuse, akkarsãrit; iglungnut uvlome itteromagama.

6. Tava akkarsãrpok, kuviaisuklune illelliorpa.

7. Illunatik tamaña tækkogamitsuk, oka-

ludlalerput, angumut ajortulliartomut ittermet.

8. Zacheusible Nalegak tikkipa, okautilãlo: Nalegak, ahak, perkotikka marroilivlugit tuñivakka aglujuñut, uiveriklerlunga pinnialauktakka sittamànik uñukenersanginik uttertitsivigiomavakka.

9. Jesusible okautiva: Uvlome iglo tamna piulijiksarsivok, Abrahab kinguvãringmago tamna; (iglub iñua)

10. Iñum Erngninga tamarsimajut keñerijartorlugillo, pilloriktisartormagit.

11. Illunatik okausingit nalengmagit, adsigẽktomik okautiveit, Jerusalemut kaglilerame, Gudiblo nalegauninga tuavilune sakkerniarasugingmatsuk.

12. Taimak pivlugo okarpok: Attañek nunnamut ungasiktometomut aularpok, attannionek piñiarlugo, angerarivlune ama.

13. Kivgeñe tellimaujortut kaikoveit, tunnitsivigivlaitalo kẽnaujenik tellimaujortunik, okautiveit imak: Niorvgotigigissigik tikkerkãrtiñanga.

14. Iñukattingitale nakoringinamitsuk,

imak okautsaujartorkovæt: Tamna attanniokongilavut uvaptingnut.

15. Tikkiname, attanionek pigamiuk; kivgeñe ipkoa kaikoveit, kẽnaujenik tuñitsiviñe, tussaromavlune niorvgotigingmangagit pijanginik.

16. Sivorlek sakkerpok, okarlune: Attannek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimaujortunik.

17. Okautiva: Kivgartorloriktotit, ikkituñut nertornarlutit piñiaravit, iglugasengnut tellimaujortuñut attañiotitsomavagit.

18. Aipangatauk sakkerivok, okarlune: Attanek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimanik.

19. Taimnatauk okautigiva: Igvittauk attañiojomãrpotit iglugasengnut tellimanut.

20. Pingajuak sakkerame, okarpok: Attañek, ahak tagga kẽnaujakuttit, torkorsimajok kakkigomut;

21. Erksigilaurapkit, angutauseravit; illilaungitattit tiguvattit, kattidlarlaitalo karngãtilaungitattit.

22. Kiova: Kivgaăluk una, okausernit erkartorpagit. Angutausertunga kausimagamga, illilaungitakka tiguvakka, karngătilaungitakkalo kattikapkit;

23. Sŏg kĕnaujakutiga kĕnaujenik taugsĕjuñut pingipiuk? Tikkikuma, tigujomalauktara aiperlugo assianik.

24. Tavà neijortine okautiveit: Tapsomanget kĕnaujak aksarnigarissiuk tuñilugolo tellimaujortuñik kĕnaujalingmut.

25. Kiovæt: Attañek, tamna tellimaujortunik kĕnaujakarpok.

26. Okaupapsele: Pekartok sumik, tuñitsiviojomărpok; pekangitorle aksartaujomărpok pinganik.

27. Ipkoale uvamnik keñugosuktut, uvamniglo attañiokojingitut, kaitissigik, tæknărtillunga tokkotsigik.

28. Taimak okarame aularpok, takpaunga Jerusalemut ailerlune.

29. Betfagemut Betaniamullo kaglilerame, oksuktalingmut kakkamut tikkilune, illinniartingne marruk tillivak.

30. Okarlune: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut; itteruptik nochak pittuk-

simajok neñilãrpatik, kãnganut sulle iñungmik ingitokalaungitok. Pitõdsãrlugo, kaitikko.

31. Apperijauguptik, sõg pitõdsãrmangaptiko, imak kiogittik: Nalekab attoromangmago.

32. Tillijaujuk aularpuk, sorlo okautingmagik naipipæk.

33. Nochak pitõdsãrsitillugo, iñungita okautivakit: Sõg nochak pitõdsãrpittiko?

34. Kioveit, okautivlugit: Nalekab attoromangmago.

35. Ãtipak tava Jesusemut, anoratik nochaub kemerloanut illivlugik, Jesuse kãnganut ingitipæt.

36. Ingeratillugo, añoratsetik issivilerpeit apkotãnut.

37. Kaglilermello, orksuktalingmit kakkamit attersãlermet; illiniartingita illunatik kuviaisuvaksoarnermullo nippersoarmullo Gude nakoridlarpæt, tattaminiarnadlartut tamaita, tækkojettik pivlugit,

38. Okarlutik: Nalekam attingane tikkitok, Attañersoak nakorijaule! Ullapirsaute-

karle killangme, nakudlartokarle kõtsingnerme!

39. Farisærillo illangita illaungmijut okautivæt: Ajokertuijok, illiñiartittit innerter kit.

40. Kiovlune, okautiveit: Okaupapse, ukkoa nippangeromalerpetta, ujarket niplero-mãrput.

41. Iglugaseksoarnut (Jesuse) kaglilerame, tautukpeit, keagidlarlaitalo,

42. Okarpok: Kañoktõk sulle mãnakut kausimagupsiuk, issumasiniarajarpose ullapirsautiksapsingnik. Mañale isipsingnut ĭjersimajok.

43. Nelliutsomãrpok, ningarijipse avallulioromãrpãse avatipsigut, kittorngasse illagillugit, illulluse añekoñase, nanekupselo illunane kappiaisuktitsomãrpãse;

44. Nungutsomãrpãse (iglusselo) ujarkamik attautsemiglonẽt kallerẽktokarungnẽromãrput; piulijiksapse nelliuninga, kamagilaunginapsiuk.

45. Kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut, añitilerpeit.

46. Okautiveillo: Aglaksimavok: Iglugatuksiarviõvok; illipsele iñuarvigilauktasse.

47. Uvlut tamaita kattimavingme ajokertuivok. Ajokertuijorsuille Aglangniglo illissimajut, iñuillo angajokangit, issumajalerput tokkotsomavlugo:

48. Nachvãratiglo kañok illijarianga; iñuit illunatik ungagidlarlãlo, tussaromadlarmatsuk.

KAPITELEMIK XX.

Pitsartunerminik Kristusib sakkertitsininganik ningarijine sãlagidlarlugit.

Uvlullo taipkoa illangane, iñuit kattimavingme ajokertormagit, okautsinik tussartunik okartillugo; Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tikkipæt, iñuit angajokangit illagællugit,

2. Okautivæt, imãk okarlutik: Okautittigut, kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kia-

lonẽt pitsartojomik mattominga tunnitsivigivãtit?

3. (Jesusib) kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut kiogissinga:

4. Johañesib Babtisitinga killangmit iñungnillonẽt piva.

5. Erkarsãlerput, ingmingnut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo; okautijomavãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?

6. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñugiartorsuit milleromavãtigut ujarkeñut, Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

7. Kiovut: nakit pingmanget nellovlutik.

8. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

9. Iñuit adsigẽktunik okautilerpeit, okarlune: Iñuk perorsẽvilliudlartok weinemik paungalingmik, perorseviksiortuñut attartortaukogamiuk, nuñame assianut aularpok mulludlarlune.

10. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsēviksiortuñut, perorsēviub paunganginik pijartorkovlugo. Perorsēviksiortulle kivgak tamna tiguvæt, añaudlarlugo neksartinagolo aulartipæt.

11. Ama kivgak assia tilligiva; tamnalo añaudlarlugo, mittautigivlugolo, neksartiminago aulartinivæt.

12. Ama kivgak pingajuak tilligiva; tamnatauk ikkilerpæt, (perorsēvingmillo) pingujarpæt.

13. Perorsēviub angajokanga tava okarpok: Kañok pilunga? Erngnera nægligidlartara tillijomavara; tamna tækkogunitsuk illaragijomavallukpæt.

14. Perorsēviksiortut erngninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak, atte tokkolaumilavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

15. Perorsēvingmit pingujarlugo tokkopæt. Perorsēviub angajokanga, perorsēviksiortut ukkoa kañok pijomavagit?

16. Tikkitsomārpok, tamakkoa perorsēviksiortut tokkollugit, perorsēvinelo assing-

iñut attartortaukojomava. Tamaña tussaramitsuk okarput: Taimailiornagole!

17. Tækkosãrpeit okarlune: Aglait aglaksimajut kañoelingavæt: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok;

18. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune, serkomitaujomãrpok, kattakvigijañele ujarkam oma serkomitsiomãrpa?

19. Ajokertuijorsuit Aglangnik illisimajullo killanalerlutik, tigujomagalloarpæt; iñuille erksigiveit: Mallugigamitsuk adsigẽktomut mattomunga okautigingmagit.

20. Udsertorpællo, udsertortut tapsomunga tilliveit, ajungitojãrlutik, okausinganit okausiksarsioromavlutik, pititsomavlugo nuñab attañinganut tapsomalo pitsartuninganut.

21. Tapkoa imak apperivæt: Ajokertuijok, okpernartõjotit, ajokertuigavit okaravillo kausivaptigit, iñuit sivõragingilattit, illunaita nellẽgigangne, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit.

22. Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonẽt?

23. Nipporsainingit tukkisileramigit, okautiveit: Sõg uiveridlarkissinga?

24. Kĕnaujak tækkulago, kia adsinga, kialo aglangit kollãne? Kiovæt okarlutik: Attañivaksub.

25. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

26. Iñuit pivlugit okausingit idluigingileit; kigusingalo tattaminiarivlugo nippangerput.

27. Saduzæerit illangita tikkipæt, omarviksakangitomik okartut, apperivællo,

28. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosesim imak aglagvigivãtigut: Angutim angajoa tokkokpet, nulle kittorngakangitok kemmekpago, nullia tava nukkanget piomãrpa, angajugilauktane kinguvãksakarkovlugo.

29. Nukkaret arvengemit aggartut-ĭlauktut. Angajuklek nullianilauktok, kittornginane tokkovok.

30. Tugliet nulliarilermigamiuk, tamnatauk tokkogivok kittorngingminane.

31. Pingajueta pigigiva. Taimaktauk ar-

vengemit aggartut illunatik, kittornginekaratik tokkovut.

32. Illunatik kingorngattigut, arngnak tokkogivok.

33. Makkittervingmele nelliata nullianiktariomärpauk? Illunatik tapkoa arvengemit aggartut nulliarilaungmatsuk.

34. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamattoma sillab kittorngangit nullianijõngovut, uinijõngovullo.

35. Sillable aipãnut pijuksaujut, tokkungajunit makkitsomãrtut; nullianingniængilet, uiningniængilello.

36. Kingorngagut tokkosuituksauleramik; Engelitun-ĭtsomãramik, Gudib kittorngariveit, tokkungajuñit makkinamik.

37. Tokkungajunik omaromãrtunik Mosesib okautilaukpãse, napãrtune-ĭname, Nalegak `taigamiuk, Abrahab Gudinga, Isablo Gudinga, Jakoblo Gudinga.

38. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle Gudigivæt; tapsomunga illunatik iñoniarput.

39. Aglangnik illissimajut illangita kiov-

lutik, okautivæt: Ajokertuijok okalorikpotit.

40. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

41. Okautiveillo: Sõg Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

42. Davidim aglangine tuksiarutsingine, nangminek okarmet: Nalegak Nalekamnut okartok: Tallerpingma tungãnut ingitit,

43. Ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerartangañut.

44. Nalekamik Davidib taigamiuk, kañok erngnerivauk?

45. Iñuit illunatik nalektillugit, illiñiartiñe okautiveit:

46. Aglangnik illissimajunik mianeritsiaritse, añoratsenik angijoktanik attoromadlarput, niuvervingme sallutitaujomavut, illiñiarvingme nerrimãvingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut;

47. Uigarnerit pingit nungutipeit, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pivlugo pidlartaunersaujomãrput.

KAPITELEMIK XXI.

Kattimaviub serkomitaujomărninganik.

Tækkosarame agluitut tautukpeit, tuñergutimingnik illijijut Gudim iklervinganut.

2. Uigarnektauk aglujok tækkogiva, kẽnaujărsungnik marrungnik illijingmijok.

3. Okarpok: Ahamerik, okaupapse: Uigarnek una aglujok uñunersenik illijilaukpok ukkonanget tamainit.

4. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput tuñergutinut Gudib pinganut; unale aglujok perkutituaminik illijivok.

5. Kattimavingmik illangit okarput, ujarkeñut ivlernartuñut mañiktuñullo ănanausijauvok, okautiveit:

6. Nelliutijomărpok, tamakkoa tamaita

tækkojesse, ujarkenik kallerēktokarungnērlutik illunatik serkomitaujomārput.

7. Appersorpæt, okarlutik: Ajokertuijok, kakkugo pijukset tamakkoa pijomārket? Sunalo nellunaikutaksanga taimaitsomārpet?

8. Kioveit: Kam̃atitse uiverijaukoñase. Uñuktut tikkitsomārmetta attera atterilugo okarlutik: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo, (okarmilutik) Taipkoa mallingniarasigik.

9. Uñatadlartunik akkerartortorsoarniglo tussarupse, erksiniarase: Taimailiortokaromārmet sivorngagut; naggatiksarle nelliutingilak sulle.

10. Ama okautiveit: Iñuit iñungnut assimingnut sorsugomārput, attañionek attañionermut assimingnut.

11. Nuñet suñatuinarne angijomik saijukpillugomārput, kāngnartorsoarmiglo kannimaluālungnartomiglo; (pijokalerlune) erksinartunik nellunaikutaksoarnik sakkertokaromārpok killangmit.

12. Tamakkoa tamaita perkārtiñagit, ti-

guluse kappiaisuktitsomãrpãse, illiñiarvingmingnullo parngnanẽrsimavingmingnullo pititsomãrpãse, attañiojtũñullo attañivaksoarnullo ãtitsomãrpãse, attera pivlugo.

13. Erkartortautiksamut taimailioromãrpãse.

14. Omættipsingne issumasimaniarase sivorngagut kanoẽtomik kigusiksakarmangapse.

15. Kañermiglo illissimanermiglo tuñitsivigijomãrpapse, omigijisse illunatik kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilerdlutik.

16. Angajokapse aglæt, kattangutipselo, illapselo, illænarijapselo pititsomãrpãse; illasse illangit tokkotsomãrpeit.

17. Iñuillo illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo.

18. Nujarlonẽlle attausek niakupsingnit asserortauniatsengilak.

19. Keñuẽluse tarngnisse pairissigik.

20. Jerusalemim avatã sorsuktuksarsoarnik illumajok tækkogupsiuk: kausimaniarpose, asserortauniarvia nelliutilerpok.

21. Judikut nuñanginẽtut, kemãlit kak-

kennut; tagvanetullo kerkanetut kemāgilitsuk assinetullo perorsēvingme itterniaratik.

22. Uvlut taipkoa akkiñiartauviojomārmetta, aglait tamaita nellāgut nellautsekovlugit.

23. Kappianamegle singaijut imugaktullo tamana nelliutikpet; angijomik kappianartokaromārmet nuñane, iñuillo tapkoa ningarijaudlaromārput.

24. Saviksoarnut ipiktuñut tokkotauniarput, nunalingnut tamaiñut ātauniarput; Jerusaleme asserortauniarpok nellojuñut, nellojut nelliuninget namaksekārtiñago.

25. Sekkeñerlo, takkerlo, uvloritsello nellunaikutakaromārput; iñuillo nuñametut erksinermut sivōradlaromārput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktullijaromārput.

26. Iñuit erksinermut uttakkinermullo nukkingērotijomārput, nuñamut pijomārtukset pivlugit, killaublo pitsartuningit aulataujomārmetta.

27. Iñum Erngninga tava tækkojomavæt nuvujættigut akkartok, pitsàrtudlarlune ānanaudlartok.

28. Tamakkoale pilerpetta; ārloritse, kungmullo tækkunārluse, piulijiksasse nelliutilermet.

29. Adsigēktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak, napartullo tamaita tækkunārsigik.

30. Sigilerangetta, aujajaraklilermet kausimavose.

31. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilārniartut tækkogupsigik; Gudib nalegauninga kaglilermet kausimaniarpasse.

32. Ahamerik, okaupapse: Kinguvāngukattigēt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekārtiñagit.

33. Killaklo nuñalo nungutsomārpuk, okautsikkale nungutsomāngilet.

34. Illipse udsertoritse, omættisse okkumailerkoñagit nerritunermullo imertunermullo, nuñab pinginik piñasuarnermullonēt, uvlomut taipsomunga kaningartaukoñase;

35. Nuñametut tamaita taipsoma tikkitsomārpeit, sorlo nigak.

36. Taimak pivlugo pigārutigissiuk, tuk-

siarluse, kemãjuksaukovluse tamakkoninga pijomãrtunik illunainik, Iñum Erngninget sãngane (illarasugase) sakkijartuksaukovluse.

37. Uvlojaranget ajokertuivok kattimavingne; uñugangello añivok, kakkamut orksuktalingmut, tagvanelerlune.

38. Kaungmet uvlãkut iñuit illunatik tikkipæt, kattimavingme nãlegiarlugo.

KAPITELEMIK XXII.

Kristusemut pikabladlarnermik.

Sẽrnakangitunik kakkojaktorviksak kaggilermet, añiviksiorvingmik taijãuvok.

2. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut issumaliorput, kanoẽlilutik tokkotsomagamitsuk; iñuille erksigiveit.

3. Satanasele Judasemut Ischariotemik attelingmut pullamajarẽrpok, arkangemit aggartut illanganut.

4. Ajokertuijorsoarnut kappitainullo aivok okarkattikumavlugit, kañok illilune pititsomavlugo tapkonunga.

5. Kuviaisulerput tagva, kĕnaujenik tunnitsivigijomavlugo okarput.

6. Angerpok tagva, (tapkonunga) pitinasuarpa, nautsertorlune, iñuit pikabladlarkoñagit.

7. Sĕrnakangitunik kakkojaktoramik uvlunga nelliutingmet, saugārsuk añiviksiorutiksak tokkuniarmitsuk.

8. Petruselo Johañeselo tillivak, okautivlugik: Ākiksuijartoritik añiviksiorutiksamik saugārsungmik nerkiksaptingnik.

9. Appersorpæt: Nane ākiksortaukoviuk uvaptingnut?

10. Okautivak: Ahak, iglugaseksoarnut itteruptik, iñuk pārniarpatik imertartok, tamna malliktikko ittervianut.

11. Iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovātit: Iñiksak nanĕka, saugārsungmik añiviksiorutiksamik nerriviksara, illiñiartikka illagilugit?

12. Iniksamik angijomik uñertotilārpātik; tagvane ākiksoritikko.

13. Aivuk tagva, sorlo okautingmagik naipipæk, añiviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

14. Nelliutingmet ingipok, Apostelit arkangemit aggartut illagivlugit.

15. Okautiveit: Killanãdlalaukpunga, añiviksiorutiksak saugãrsuk una nerrijomavlugo illagiluse, ãniakãrtiñanga;

16. Okaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarungnẽrpunga, Gudib nalegauningane namaksekãrtiñago.

17. Erngusiãrsuk tiguva, kujalivlune, okarpok: Pigissiuk illuẽngarluse; (imersiuk).

18. Okaupapse, imerniængilanga napartub weineliksab iptinganik, Gudib nalegauninga tikkekãrtiñago.

19. Kakkojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonunga tuñivlugo okarpok: Tagva timiga, tuñijomãrtok illipsingnut; imailioritse erkarlunga.

20. Taimaktauk Erngusiãrsuk tigugiva, nerriarẽramik, okarlune: Tagva Erngusiãrsuk, Testamentitãb Aumnik, tamna illipsingnut kovijok.

21. Ahak, uvamnik pititsijomãrtub aggangit illagivlunga nerrimãvimneput.

22. Iñum Erngninga pititaulerniarpok, taimak kajusimangmet. Iñugle tamna kappianamek, tapsominga pititsijok.

23. Ingmingnut appersotilerput, kinaumangæt taimailioromãrtomik?

24. Akkirartutilerput ingmingnut, kina akkonermingne anginerõmangæt;

25. Okautiveit: Nuñametut attañersuit attañiojartortut, pitsartudlartut taijauvut attannernik saimajunik:

26. Illipsele taimailerniarase; illassele angnek nukkardlitun-ĩniarpok, illaminillo attañionersak, kivgatun-ĩnivok.

27. Kina attañionersauva? Nerrimãvingme iksivajok, kivgartortorlonẽt? Taimnaungitok nerrimãvingme iksivajok? Uvangale akkonapsingne kivgatun-ĩpunga.

28. Illipsele neijutsainalaukpapsinga kappiaisuklunga.

29. Nalegaunek tuñijomãrpara illipsingnut, sorlo Atãtama kailaukpa uvamnut;

30. Nerriluselo imeromãrpose nerrimavimne nalegaunimnetome, iksivaluselo iksi-

vautañe, Israelib kinguvãngit arkangemit aggartut erkartorlugit.

31. Nalegarle okarpok: Simon, Simon, ahak, Satanasib pijomagalloarpãse, karngãtitsivigijomavluse, sorlo kakkojekset pinnerpeit.

32. Uvangale pivlutit tuksialaukpunga, okpernerit sorẽrkoñago. Kingorngagut ama sãgiaruvit, kattangutitit nækorsitilaumigit.

33. Okautiva: Nalegak, pijarẽrsimavunga, aiparillutit parngnanẽrsimavingmut tokkomullo.

34. Kiovale: Petruse, okaupagit, uvlome angutaunek niplerkãrtiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit, illitarinanga okarlutit.

35. Ama okautiveit: Tillijakattalaurapse põkkarase, ikpiãrsukaraselo, ittiggagutekaraselo, taipsomane ajorsarkise? Kiovæt: Aukak.

36. Okautiveit: Mañale põkkartub neksarliuk, ikpiãrsuglo aglæt. Taimaitokangitub añoratsañe tuñiliuk, saviksoarsiniarlune pille.

37. Okaupapsele: Nellautsilerniarputtauk aglait uvamnik imaitut: Ajortulliartut akkornganut pititaujok. Uvamnik aglait aglaksimajut, namaksijomărput.

38. Kiovæt: Nalegak, ahak, tagva saviksudsæk. Okautiveille: Namakpuk.

39. Illutsine attordlugo, orksuktalingmut kakkamut pivok. Illiñiartingitalo mallikpæt.

40. Tagvunga pigame, okautiveit: Tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkoñase.

41. Kemekpeit tava millutib tupvingatun ungasiktigijomut, sẽrkortorlune tuksiarpok.

42. Okarlune: Atătak, pijomaguvit erngusiărsuk una pẽruk uvamnit; pijomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

43. Engelible killangmit sakkerpa, nækkorsititsartordlugo.

44. Tokkomut aulaumajartitaugame, tuksialualerpok. Kiægungningit kuttitut auktun-ĭtut, nunamut kattalerput.

45. Tuksiarnermit makkiname, illiñiartiñe kiksarnermut siñiktut tikkinamigit;

46. Okautiveit: Sõg siñikpise? Makkititse tuksiarluselo, õktorlungnartomut pekkonnase.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, iñugiartorsuit aggerput, arkangemit aggartut illanget, Judasemik taijak sivorlerivæt, Jesuse tikkipa kuñigomavlugo.

48. Jesusible okautiva: Judase, Iñum Erngninga kuñiklugo nellonailivlugo piviuk?

49. Neijortingita, kañok illiortokalermet tækkogamik, okautivæt: Nalegak, saviksoarmik attortuksauvita?

50. Illangita, ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo, suitã tallerpia nakkarpa.

51. Jesusible kioveit, okarlune: Issumamingnik pilit. Siutã aktorlugo mamitipa.

52. Ajokertuijorsuit, kattimaviub kappitangillo, angajokaijello tigujartortiñe, Jesusib okautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo.

53. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, aktulaungilapsinga aggangmut attautsẽmullonẽt. Tamedsale nelliunisse, tãrtublo pitsartuninga.

54. Tigulerpæt, aularutivlugo, ajokertui-

jorsub iglorsoanganut pitipæt. Petrusible kingornganit mallikpa.

55. Ikkomamik ikterdlutik avalut illuet kerkane, tagvane iksivalerput, (kissakejarlutik) Petruse akkornganut ingipok.

56. Kivgab arngnab kissakejartok tækkogamiuk, tækkonãlerpa okarlune: Tamnatauk aipariva.

57. Missiarporle okarlune: Omãt! illitaringilara.

58. Killamiãrsuk kingorngane, kivgab assiet tækkogiva, okarlune: Igvittauk taipkoa illanget. Petrusib kiova: Omãt! taimnaungilanga.

59. Ama killamiojungnẽrmet, nellunaikutamik kingorngane, taipsoma assia okarivok: Ahamerik, tamnalo aiparilauriva; Galilæamiongmet.

60. Petruse okarpok: Omãt! Okautsitit nellovakka, Sulle taimak okartillugo, angutaunek niplerpok.

61. Nalekab keviarlune, Petruse tækkuserpa. Nalekab okausinga Petruse erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkãr-

tiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit.

62. Petruse tava añivok, keavaksoadlarlune.

63. Angutille Jesusemik tigusijut, mittautigivæt añaudlarlãlo,

64. Mattovlugo, kẽnangagut erksardlugo, appersorpæt: Nellautalertigut, kia erksarpãtit?

65. Assinginuttauk uñuktuñut okausilungnut okautigivæt.

66. Kaulermet, iñuit angajokangit, Ajokertuijorsuillo Aglangniglo illissimajut kachimiolerput, kiglissiniarviksoarmingnut ãpæt.

67. Okarlutik: Kristuseoguvit okautittigut. Okautiveille: Okautigupse, okperiniængilapsinga;

68. Apperigupsele, kioniængilapsinga, aularkoniængilapsingalonẽt.

69. Taimaitomik, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga iksivajomãrpok ajugakangitub Gudib tallerpiet tungãne.

70. Illunamassiatik okarput: Gudim Erng-

nerivātit: Okautiveit: Okartose, taimnaujunga.

71. Tapkoale okarput: Okautsariakarungnĕrpogut, nangminek okartok tussaraptigo.

KAPITELEMIK XXIII.

Pilatusemut Kristuse kikkiektortaukojaunninganik.

Illunatik kittimajut nikkovilutik, Pilatusemut ātipæt;

2. Okautigiludlarpæt, okarlutik: Kausimavavut, tapsoma iñuit asserortipeit, attañivaksoarmut tuñergutikset tuñijaukolaungileit; Kristuseovlune attañersoak okartok.

3. Pilatusib appersorpa: Judikut attañerivātit? Kiova, okarlune: Okartotit.

4. Pilatuse Ajokertuijorsoarnut iñungnullo okarpok: Iñung una pidlareksausugingilara.

5. Tapkoale sugardlutik, okarput: Inuit aulatidlalaukpeit, ajokertutiminut, Judæame illunane, Galilæamit pilerame, tamaunga aglæt pivlune.

6. Pilatuse Galilæamik tussarame; apperivok, Gallilæamiõngmanget.

7. Herodesib attañioninganit pijok, tussaramiuk; Herodesemut ãtaukova, uvluñe taipkonane taimna Jerusalemetok.

8. Jesuse Herodesib tækkogamiuk, kuviaisudlalerpok, akkunit tækkojomadlalauramiuk; uñuktuñik tussaumagamiuk, tattaminiarnartomik tapsomanget tækkojomãrasugællune.

9. Sunatuinarnik appersorpa: (Jesusible) kiungila.

10. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tagvanetut okarnerlõtigivæt angijomik.

11. Herodesible sorsuktuksangitalo nachogivlugo mittautigivæt, añorãmik kakkortamik attitipæt, ama Pilatusemut uttertipæt.

12. Uvlok tamna Pilatuselo Herodeselo

illæñarẽlerpuk; sivorngagut ingmingnut ningalauramik.

13. Pilatusib Ajokertuijorsuit, kappitailo, iñugaseksuillo attautsimut kaikoveit,

14. Okautivlugit: Iñuk una uvamnut ãtipasse, iñungnik asserorterijok okartose. Ahak, sãpsingne kiglissinialauktara, patsitiksapsingnik iñungmut omunga nachvalaungilanga;

15. Herodesetauk pinginivok: Tapsomunga tillilaurapse; ahak, patsitiksarsijokangilak tapsomane, tokkotsitiksangõnermik.

16. Tamaña pivlugo sugiarlugo aularkojomavara.

17. Illutsimitut parngnanẽrsimavingmetomik taipkonunga añititsijuksaungmet, añiviksiorvik nelliutingmet.

18. Illunamassiatik nippekortõvlutik okarput: Pẽruk uña, Barabbasemik tuñitsivigittigut.

19. Tamna parngnanẽrsimavingmut ittertisimajok, kippallijorsuit illagællugit, iglugaseksoarne tokkotsigamik (iñungmik)

20. Pilatusib ama nippekortōvlune okautiveit, Jesuse aularkojomagamiuk.

21. Taipkoale kaggudlarlutik, okarput: Kikkiektoruk, kikkiektoruk

22. Pingajuanut appersorpeit: Kanoētomik ajortullialaukka? tokkoteksausugingilara; tamaña pivlugo issakadlarlugo aularkojomavara.

23. Nippersoarmulle perkotsainarpæt, kikkiektortaukovlugo. Tapkoalo ajokertuijorsuillo nippersoangit sugalulerpalliadlarput.

24. Pilatusib tava perkova, taimak pijomangmetta.

25. Piomajangiñut añitekova parngnanērsimavingmut ittertitaumajok, kippallijorsuit illagilauramigit iñungmik tokkotsijok; Jesusele uñertolerpa tapkoa issumangiñut (illiortaukovlugo).

26. Aularutigamitsuk, iñuk tiguvæt, Simonemik attelik, Zirenemiok, perorsēvingmit pijok; tapsomunga kikkiektortauviksak erksuktaukovæt, Jesuse malliklugo.

27. Iñugaseksuillo, arngnagaseillo mallikpæt, uggurivlugo keagivæt.

28. Jesusible keviarpeit, okautivlugit: Je-
rusalemiut pañingit, keanasinga, illipsing-
nigle, kittorngapsingniglo keatitse.
29. Ahak, uvlut nelliutsomãrput, imak o-
karomãrmetta: Pilloridlarput kittorngisuitut,
timaillo erngnilaungitut, iviangimingniglo
amãmagviulaungitut.
30. Kakkãlungnut okaromalerput: Sit-
torvigidlartigut! kakkarsoarnullo: ullikti-
gut!
31. Napartok õmak imailiormatsuk, kan-
nok pallermik pijokaromãrka?
32. Assigik marruk, ajortulliartuk ãtau-
kattaugivuk, tokkotaukovlugik.
33. Iñiksamut, niakoverngit iñinganik at-
telingmut tikkinamik; tagvane kikkiektor-
pæt, iñuartuglo, aipa tallerpiet tungãnut, ai-
pale saumiet tungãnut.
34. Jesusele okarpok: Atãtak, issumagi-
jungnẽrkit; sullijattik nellumagit. Año-
rangit tava avikpeit, imerautigivlutit.
35. Iñugaseksuit tagvanetut tækkunãrpæt.
Angajokaijello iñuit illagivlugit mittautigi-
væt, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingmi

nik piulile, Kristuseõgune, Gudim añeri-
janga.

36. Sorsuktuksello mittautigivæt, kassili-
nartomik imipæt,

37. Okarlutik: Judikut attañerikpattit il-
lingnik nangminek piulidlarit.

38. Aglaittauk nipitipeit kollãnut, Gri-
chillo, Lateinerillo, Ebræillo okausinginik,
imaitut: Judikut attañinget.

39. Ajortulliartugle aipanget nivingakat-
tinget mittautigiva, okarlune: Kristuseõ-
guvit illingnik nangminek piulidlarit, uva-
guglo.

40. Aipanget suadlarlugo, imak okautiva:
Igvittauk Gude erksigingilet, tapsotunak (tok-
komut) pidlartaugavit?

41. Uvagugle pidlariakaramnuk, ajortul-
lialauramnuk: tamnale idluitomik piñia-
laungilak.

42. Jesusemullo okarpok: Nalegak, erka-
ringa nalegauningneleruvit.

43. Jesusib kiova: Ahamerik, okaupagit,
uvlome aiparilarapkit Paradiseme.

44. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaiñe tãrtorsõlerpok, nellunaikuttet arvengemit sittamartuñut tikkidlune,

45. Sekkeñek kaumajungnẽrpok, kattimavium uminga allikpok marrolivlune.

46. Jesuse nippekortõvlune, okarpok: Atãtak, añernera aggangnut perkovara. Taimak okarame añernengerpok.

47. Kappitauble illiortokalauktut tækkogamigit, Gude nakoridlarpa, okarlune: Ahamerik angut tamna ajungidlartok.

48. Iñuillo illunamassiatik tagvanetut, tamakkoninga tækkunãrtut, kanorlo illiortokalaungmet tækkogamikit; sagvittik pattiktordlugit utterput.

49. Illunatik illagilauktangit, arngnello tapsominga malliksimajut Gallilæamit, kanitome nangertut, tamakkoninga tamainik tækkunãrlutik.

50. Ahak, angut tagvanetok, Josefemik attelik, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok issumagiktorlo.

51. Tapsoma issumakattigilaungileit, (Jesuse tokkokovlugõ) tamna Arimathiamit, Judikut iglugaseksoangita illanganit pijok, Gudib nalegauninganik nerriungmijok.

52. Tamna Pilatusemut aivlune, Jesusib timinga tuksiarpa.

53. Akkartipa tava, uvineruksamik im̃userdlugo, illuvermullo illiva, kairtomut illulimajomut, sulle tagvunga iñungmik illijiviolaungitomik.

54. Uvlok tamna oppalungaijarvia, sabbateolarmelo.

55. Arngnettauk illagællugo Galilæamit pijut, mallikput, illuvek kem̃ergojartordlugo, kañorlo timinga illijaulermanget.

56. Angerarlutik tava, mingoarutiksamik tippigiksaumiglo oppalungaijaijartorput, sabbateotillugo kikkarput, perkojittik malliklugo.

KAPITELEMIK XXIV.

Kristusib makkitervianik killalliarvianiglo.

Uvlorme wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, mingoarutikset idluarsilauktettik neksarpeit, assitiglo illagiveit.

2. Ujarasuksuk aksakärtitavinek illuvermit tækkovæt;

3. Itteramik, Nalekab Jesusib timinga neñingilæt.

4. Taimak pivlugo siarklileramik, ahak, angutik marruk señianut pivuk keblariktomik añoralak.

5. Erksilerdlutik kēnangit kattalungavut. Tapkoa okautiveit: Sōg omartok keñerpissiuk tokkungajuñe?

6. Tamanēngilak, makkisimavok. Erkarissiuk okautilaungmase, sulle Galilæameĭdlune.

7. Okarame: Iñum Erngninga iñuit ajortulliartut aggangiñut pititaujomärpok kikkiektortauvlune, uvlut pingajuane makkitsomärpok.

8. Okausingit tava erkarpeit.

9. Illuvermit aularput, tamakkoninga tamainik arkangartut, assingillo tamaita okautijartorlugit.

10. Maria Magdalena, Johañalo, Marialo Jakobusim, (arngnä) assingillo arngnet tamattominga okartut Aposteliñut.

11. Okausingille tapkoa piungitsugiveit okperinagillo.

12. Petrusele nikkovilune illuvermut akpangerpok, illuanut itsuarame, uvinerukset kisseta tækkoveit, angerardlune; tattamminiarpok kaňok illiortokalaungmet.

13. Ahak, illagik marruk uvlok tamna iglugasengnut aivuk, Emausemik attelingmut, Jerusalemit ungasingitomut.

14. Ingmingnut makkoninga tamainik illutsinik okãlavuk.

15. Taimak okartillugik, ingmingnut apperikattautivlutik; Jesusib anguvak, ingerarkattigivlugiglo.

16. Ĩsigigle imailivuk, illitarsekoňagik.

17. Apperivak: Kaňok okãlavitik illiptingnut ingeravlutik, kiksalaptiglo?

18. Aipæ̃t kiova, Kleofasemik attiggub, okaudlugo: Tujormitseňit illunainit Jerusalemetuňit, uvlune tamakkonane illutsinik kausimangitotõvit?

19. Appersorpak: Kanoẽtomik? Kiovæk: Jesuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijolauktok pitsartudlarlune, piňiarnernut okautsinullo, Gudimelo iňungnelo tamaine;

20. Tamna Ajokertuijorsoapta kappitap talo unnertonerpæt tokkotaukovlugo, kik kiektortaukovlugolo (señingajolingmut).

21. Uvagulle Israelitit piulijauniarasugivavut tapsomunga. Uvlome, uvlut pingatserput, imailiormatsuk.

22. Arngnet illapta illangita, illuvermut uvlărulauktut koaksailaukpătiguttauk.

23. Timinga neñinginamitsugŏk, okarijartorput, Engelingnik tækkolaukput, omartomik okartuk.

24. Illapta illuvek nellipsarpæt, arngnet okarmetta taimak naipipæt, (Jesusele) kingorarpæt.

25. Okautivak: Illissimaipotik, omættiptingne okpernek ajortotik, nellautaijut okausinginik;

26. Kristuse taimak angitigijomik ăniatiteksaulaungilak, ănanaunerminut itterlune?

27. Moseselo nellautaijullo tamaita okautigilerpeit tapkungnunga, aglangnik tamainik ingminik aglaksimajunik, ipaksitidlugik nellojungnĕrtipak.

28. Iglugaseit nellipsarniartatik kaglileramikit; sivunersimaniarkolaulerpok.

29. Uñiksarpæk, okarlutik: Uvaptingnelerina, ubloklilermet uñulermello. Itterkattigivak tapkunguangnenialerdlune.

30. Iksivakattigileramigik nerrivlutik; kakojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkungnunga tuñivlugo.

31. Ĩsigik tava uitalerpuk, illitarigamiko. Sãmingne nippaivak.

32. Ingmingnut tapkoa okalerpuk: Omættivuk illuptingne onarsiomilaungilæk, okautingmattiguk apkome, aglangnik nellojungnẽrtimattiguk?

33. Erinesulerdlutik nikkovipuk, aularlutik, Jerusalemut utteramik, arkangãrtut neijortingillo kattimajut tikkimagit,

34. Imak okarput: Nalegak ahamerik makkisimavok, Simonemut sakkilauktok.

35. Tapkoa (marruk) illamingnut okarpuk, apkome illuserilauktamingnik, kannorlo illitarsitigingmako, kakkojak avgormago.

36. Taimak okartillũgit, Jesuse akkornganut pivlune, okautiveit: Ullapkotekaritse illipse!

37. Tapkoale koaksãngalerput erksililarmiglo; añerneïnak tækkunasugællugo.

38. Appersorpeit: Sõg koaksãngavise? Sõngme imaitunik issumakarkise omættipsingne?

39. Aggakalo ittikakkalo tækolersigik, uvangauvunga; aktorlungalo tækkonãrsinga: Añernek uvinekangilak saunekaranelo, uvanga tækkogapsinga pekkartunga.

40. Taimak okarame, agganelo ittigganelo kemergokolerpeit.

41. Kuviasungnermut sulle okpernek ajormetta, tattaminiarmettalo, okautiveit: Ovane nerkiksakarkise?

42. Aulasagavinermik jarrasimajub illanganik tuñijivut.

43. Tamakkoa nerriveit tautuktillugit.

44. Okautiveit: Tamedsa okautsikka, okauserilauktakka illipsingnut, sulle neijorapse; pivlunga aglait illunamasiatik nellautsijuksaungmetta, Mosesiblo nellautaijullo aglangiñe, Davidib tuksiarusinelo.

45. Tagva ipaksitilerpeit, aglangnik nellojungnẽrtidlugit.

46. Okautiveillo: Imak aglaksimajok, taimaglo Kristuse ãniatiteksaulauktok, makkituksauvlunelo tokkungajuñit uvlut pingajuane.

47. Iñungnut tamaiñut okarkojijok atterminut, kakkialerkovlugillo issumatărkovlugit, ajorningit issumagijaujungnĕrkovlugit, Jerusalemiut issukliulugit.

48. Illipsele makkoa tamaita okautigijomărpase (iñungnut).

49. Ahak, Atătama okautigilauktanga illipsingnut tillijomărpara. Illipsele igluga-seksoarne Jerusalemetuarniarpose, pănget pitsartunermik tuñitsiviokărase.

50. Tagvanget Betaniamut aitipeit: Agganne kollangiutidlugit saimartipeit.

51. Imagle saimartikamigit kemekpeit, takpaunga killangmut kangattartitauvok.

52. Tapkoale tuksiarvigivæt, Jerusalemut kuviaisuvaksoadlarlutik utterivut;

53. Kattimavingmetsainalerput, Gude nakoridlarpæt kujagidlarlălo.

